

سَنَامُ الْمَعْلُومَاتِ
نور فاطمه زهرا

کتابخانه دیجیتال
www.noorfatemah.org

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یکصد و پنجاه موضوع از احادیث اهل بیت ویژه مبلغان

نویسنده:

اکبر دهقان

ناشر چاپی:

مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۲۶	یکصد و پنجاه موضوع از احادیث اهل بیت ویژه مبلغان
۲۶	مشخصات کتاب
۲۶	پیشگفتار
۲۶	مسائل اعتقادی
۲۶	خداشناسی
۲۷	خداشناسی
۲۷	اشاره
۲۷	آثار شناخت خداوند
۲۷	آثار شناخت خداوند
۲۸	اشاره
۲۸	فلسفه نبوت
۲۸	فلسفه نبوت
۲۸	اشاره
۲۹	سیره ی انبیاء
۲۹	سیره ی انبیاء
۲۹	اشاره
۲۹	سیره ی پیامبر اکرم ۹
۲۹	سیره ی پیامبر اکرم ۹
۳۰	اشاره
۳۰	امامت
۳۰	امامت
۳۱	اشاره

۳۱		سیمای اهل بیت
۳۱		سیمای اهل بیت
۳۲		اشاره
۳۲		محبت به اهل بیت
۳۲		محبت به اهل بیت
۳۳		اشاره
۳۳		منزلت اصحاب اهل بیت
۳۴		منزلت اصحاب اهل بیت
۳۴		اشاره
۳۴		شیعیان اهل بیت
۳۴		شیعیان اهل بیت
۳۵		اشاره
۳۵		سیره امام علی علیه السلام
۳۶		سیره امام علی علیه السلام
۳۶		اشاره
۳۷		فضایل حضرت علی علیه السلام
۳۷		اشاره
۳۷		سیره ی حضرت فاطمه ۳
۳۷		سیره ی حضرت فاطمه
۳۸		اشاره
۳۸		ادب نسبت به پدر
۳۸		ادب نسبت به شوهر
۳۸		فضایل حضرت زهرا ۳
۳۹		اشاره

۳۹	سیره ی امام حسن مجتبی علیه السلام
۳۹	سیره ی امام حسن مجتبی علیه السلام
۴۰	اشاره
۴۰	سیره ی امام حسین علیه السلام
۴۰	سیره ی امام حسین علیه السلام
۴۱	اشاره
۴۱	سیره ی امام زین العابدین علیه السلام
۴۱	سیره ی امام زین العابدین علیه السلام
۴۲	اشاره
۴۲	سیره ی امام باقر علیه السلام
۴۲	سیره ی امام باقر علیه السلام
۴۲	اشاره
۴۳	سیره ی امام صادق علیه السلام
۴۳	سیره ی امام صادق علیه السلام
۴۳	اشاره
۴۳	سیره ی امام کاظم علیه السلام
۴۳	سیره ی امام کاظم علیه السلام
۴۴	اشاره
۴۴	سیره ی امام رضا علیه السلام
۴۴	سیره ی امام رضا علیه السلام
۴۵	اشاره
۴۵	سیره ی امام جواد علیه السلام
۴۵	سیره ی امام جواد علیه السلام
۴۶	اشاره

۴۶	سیره ی امام هادی علیه السلام
۴۶	سیره ی امام هادی علیه السلام
۴۶	اشاره
۴۷	سیره ی امام حسن عسکری علیه السلام
۴۷	سیره ی امام حسن عسکری علیه السلام
۴۷	اشاره
۴۷	ویژگی های حکومت حضرت مهدی علیه السلام
۴۷	ویژگی های حکومت حضرت مهدی علیه السلام
۴۸	اشاره
۴۸	انتظار حضرت مهدی علیه السلام
۴۸	انتظار حضرت مهدی علیه السلام
۴۹	اشاره
۴۹	قرآن کریم
۴۹	قرآن کریم
۵۰	اشاره
۵۰	دین
۵۰	دین
۵۰	اشاره
۵۱	یاد مرگ
۵۱	یاد مرگ
۵۱	اشاره
۵۲	قبر و حیات برزخی
۵۲	قبر و حیات برزخی
۵۲	اشاره

۵۲	عوامل حبط و تکفیر
۵۲	عوامل حبط عمل
۵۳	عوامل تکفیر عمل
۵۳	عوامل تکفیر عمل
۵۳	اشاره
۵۳	عوامل حسرت در قیامت
۵۳	عوامل حسرت در قیامت
۵۴	اشاره
۵۴	محاسبه و مراقبه
۵۴	محاسبه
۵۴	مراقبه
۵۴	اشاره
۵۵	عوامل نجات بخش در قیامت
۵۵	عوامل نجات بخش در قیامت
۵۵	اشاره
۵۵	حشر در قیامت
۵۵	حشر در قیامت
۵۶	اشاره
۵۶	شفاعت
۵۶	۱ شفیعان درگاه الهی
۵۶	۲ عوامل شفاعت
۵۶	۳ موانع شفاعت
۵۷	اشاره
۵۷	بهشت

۵۷	بهشت
۵۸	اشاره
۵۸	جهنم
۵۸	جهنم
۵۹	اشاره
۵۹	مسائل عبادی
۵۹	عبادت
۵۹	عبادت
۶۰	اشاره
۶۰	مسجد
۶۰	مسجد
۶۱	اشاره
۶۱	نماز
۶۱	نماز
۶۲	اشاره
۶۳	نماز شب
۶۳	نماز شب
۶۳	اشاره
۶۳	روزه
۶۳	روزه
۶۴	اشاره
۶۴	زکات
۶۵	زکات
۶۵	اشاره

۶۵		انفاق
۶۵		انفاق
۶۶		اشاره
۶۶		حج
۶۶		حج
۶۷		اشاره
۶۷		جهاد
۶۸		جهاد
۶۸		اشاره
۶۸		امر به معروف و نهی از منکر
۶۸		امر به معروف و نهی از منکر
۶۹		اشاره
۶۹		مسائل تربیتی و اخلاقی
۶۹		حسن خلق
۶۹		حسن خلق
۷۰		اشاره
۷۱		بَر و نیکی
۷۱		۱ ابعاد بَر و نیکی
۷۱		۲ به چه کسانی نیکی کنیم ؟
۷۱		۳ نشانه های نیکوکار
۷۱		۴ شهادت بالاترین بر و نیکی
۷۱		اشاره
۷۲		آثار اعمال و اوصاف زیبا
۷۲		آثار اعمال و اوصاف زیبا

۷۲	 اشاره
۷۲	 آثار اعمال و اوصاف زشت
۷۲	 آثار اعمال و اوصاف زشت
۷۳	 اشاره
۷۳	 بهترین ها
۷۳	 بهترین ها
۷۴	 اشاره
۷۴	 توجه به فضائل
۷۴	 توجه به فضائل
۷۴	 اشاره
۷۵	 تقوا
۷۵	 تقوا
۷۵	 اشاره
۷۶	 محبت به خداوند
۷۶	 محبت به خداوند
۷۶	 اشاره
۷۷	 ذکر الهی
۷۷	 ذکر الهی
۷۸	 اشاره
۷۸	 یقین
۷۸	 یقین
۷۸	 اشاره
۷۸	 نیت
۷۸	 نیت

۷۹		اشاره
۷۹		اخلاص
۷۹		اخلاص
۸۰		اشاره
۸۰		دعا
۸۰		دعا
۸۱		اشاره بحار / ۹۳ / ۳۱۶
۸۱		توکل
۸۱		توکل
۸۲		اشاره
۸۲		رضا و تسلیم
۸۲		رضا و تسلیم
۸۳		اشاره
۸۳		توبه
۸۳		توبه
۸۴		اشاره
۸۴		استغفار
۸۴		استغفار
۸۴		اشاره
۸۵		عفو و رحمت الهی
۸۵		عفو و رحمت الهی
۸۵		اشاره
۸۵		ایمان
۸۵		ایمان

۸۶		اشاره
۸۶		صبر
۸۶		صبر
۸۷		اشاره
۸۷		حلم و بردباری
۸۷		حلم و بردباری
۸۷		اشاره
۸۷		زهد
۸۷		زهد
۸۸		اشاره
۸۸		نفس
۸۸		نفس
۸۹		اشاره
۸۹		حالات قلب
۸۹		حالات قلب
۹۰		اشاره
۹۰		تواضع
۹۰		تواضع
۹۰		اشاره
۹۱		تکبر
۹۱		۱ نکوهش از تکبر
۹۱		۲ حقیقت تکبر
۹۱		۳ علت تکبر
۹۱		۴ معنای تکبر

۹۱	 ۵ زمینه های تکبر
۹۱	 ۶ آثار کبر
۹۲	 ۷ راه درمان تکبر
۹۲	 اشاره
۹۲	 زبان
۹۲	 زبان
۹۳	 اشاره
۹۳	 سفارشات اخلاقی
۹۳	 سفارشات اخلاقی
۹۳	 اشاره
۹۴	 آداب سخن گفتن
۹۴	 آداب سخن گفتن
۹۴	 اشاره
۹۴	 آداب معاشرت
۹۴	 آداب معاشرت
۹۵	 اشاره
۹۵	 آداب مجالست
۹۵	 آداب مجالست
۹۶	 اشاره
۹۶	 آداب میهمانی
۹۶	 آداب میهمانی
۹۷	 اشاره
۹۷	 آداب غذا خوردن
۹۷	 آداب غذا خوردن

۹۷	 اشاره
۹۸	 آداب دوستی و رفاقت
۹۸	 آداب دوستی و رفاقت
۹۸	 اشاره
۹۸	 آداب خوابیدن
۹۸	 آداب خوابیدن
۹۹	 اشاره
۹۹	 آداب کسب و تجارت
۹۹	 آداب کسب و تجارت
۹۹	 اشاره
۱۰۰	 آداب مسافرت
۱۰۰	 آداب مسافرت
۱۰۰	 اشاره
۱۰۰	 آداب احسان
۱۰۱	 آداب احسان
۱۰۱	 آثار احسان
۱۰۱	 اشاره
۱۰۱	 سلام
۱۰۱	 سلام
۱۰۲	 اشاره
۱۰۲	 اوصاف مؤمن
۱۰۲	 اوصاف مؤمن
۱۰۲	 اشاره
۱۰۲	 والدین

والدین	۱۰۳
اشاره	۱۰۳
ازدواج	۱۰۳
ازدواج	۱۰۳
اشاره	۱۰۴
فرزند	۱۰۵
فرزند	۱۰۵
اشاره	۱۰۵
صله رحم	۱۰۵
۱ آثار صله رحم	۱۰۶
۲ آثار قطع رحم	۱۰۶
نکته	۱۰۶
اشاره	۱۰۶
همسایه داری	۱۰۶
همسایه داری	۱۰۶
اشاره	۱۰۷
حقوق	۱۰۷
حقوق	۱۰۷
اشاره	۱۰۸
سخاوت	۱۰۸
سخاوت	۱۰۸
اشاره	۱۰۸
نعمت	۱۰۹
نعمت	۱۰۹

۱۰۹	 اشاره
۱۰۹	 شکر الهی
۱۰۹	 شکر الهی
۱۱۰	 اشاره
۱۱۰	 عقل
۱۱۰	 عقل
۱۱۱	 اشاره
۱۱۱	 نشانه های عاقل
۱۱۱	 نشانه های عاقل
۱۱۱	 اشاره
۱۱۲	 تمثيل
۱۱۲	 تمثيل
۱۱۲	 اشاره نهج الفصاحة / ۵۶۲
۱۱۳	 غنیمت شمردن سرمایه ی عمر
۱۱۳	 دنیا
۱۱۳	 دنیا
۱۱۴	 اشاره
۱۱۵	 ثروت
۱۱۵	 ثروت
۱۱۵	 اشاره
۱۱۵	 امانت
۱۱۶	 امانت
۱۱۶	 اشاره
۱۱۶	 خیانت

۱۱۶	خیانت
۱۱۷	اشاره
۱۱۷	گناه
۱۱۷	گناه
۱۱۷	اشاره
۱۱۸	مکفرّات گناه
۱۱۸	مکفرّات گناه
۱۱۸	اشاره
۱۱۸	حرص و قناعت
۱۱۸	حرص و قناعت
۱۱۹	اشاره
۱۱۹	عیب جویی
۱۱۹	عیب جویی
۱۱۹	اشاره
۱۲۰	بخل
۱۲۰	بخل
۱۲۰	اشاره
۱۲۰	غرور
۱۲۰	غرور
۱۲۱	نکته :
۱۲۱	غیبت
۱۲۱	غیبت
۱۲۲	اشاره
۱۲۲	صدق و کذب

۱۲۲	صدق و کذب
۱۲۲	اشاره
۱۲۳	اسراف
۱۲۳	اسراف
۱۲۳	اشاره
۱۲۳	حسد
۱۲۳	حسد
۱۲۴	اشاره
۱۲۴	خوف و رجا
۱۲۴	خوف و رجا
۱۲۴	اشاره
۱۲۵	مسائل سیاسی و اجتماعی
۱۲۵	سیمای حاکم و رهبر اسلامی
۱۲۵	سیمای حاکم و رهبر اسلامی
۱۲۵	اشاره
۱۲۵	اوصاف مدیریت
۱۲۵	اوصاف مدیریت
۱۲۶	اشاره
۱۲۶	قرض الحسنه
۱۲۶	قرض الحسنه
۱۲۷	اشاره
۱۲۷	کار و تلاش
۱۲۷	کار و تلاش
۱۲۷	اشاره

۱۲۷	ظلم
۱۲۷	ظلم
۱۲۸	اشاره
۱۲۸	خدمت به مردم
۱۲۸	خدمت به مردم
۱۲۹	اشاره
۱۲۹	آزادگی
۱۲۹	آزادگی
۱۲۹	اشاره
۱۳۰	اصلاحات
۱۳۰	اصلاحات
۱۳۰	اشاره
۱۳۰	عوامل عزّت
۱۳۰	عوامل عزّت
۱۳۱	اشاره
۱۳۱	عوامل ذلت
۱۳۱	عوامل ذلت
۱۳۲	اشاره
۱۳۲	امتحان
۱۳۲	امتحان
۱۳۳	اشاره
۱۳۳	فقر و تهیدستی
۱۳۳	فقر و تهیدستی
۱۳۴	اشاره

۱۳۴	فقر و تهیدستی
۱۳۴	فقر و تهیدستی
۱۳۴	اشاره
۱۳۴	زیارت
۱۳۴	زیارت
۱۳۵	اشاره
۱۳۵	شهادت
۱۳۵	شهادت
۱۳۶	اشاره
۱۳۶	معارف
۱۳۶	زیبایی
۱۳۶	زیبایی
۱۳۷	اشاره
۱۳۷	عافیت
۱۳۷	عافیت
۱۳۷	اشاره
۱۳۷	انتظارات بی جا
۱۳۷	انتظارات بی جا
۱۳۸	اشاره
۱۳۸	عبرت
۱۳۸	عبرت
۱۳۸	اشاره
۱۳۹	نگاه
۱۳۹	نگاه

نگاه عبادت	۱۳۹
نگاه ممنوع	۱۳۹
اشاره	۱۳۹
علم و دانش	۱۳۹
علم و دانش	۱۳۹
اشاره	۱۴۰
عالم	۱۴۱
عالم	۱۴۱
اشاره	۱۴۱
تفقه در دین	۱۴۱
تفقه در دین	۱۴۲
اشاره	۱۴۲
عمل	۱۴۲
عمل	۱۴۲
اشاره	۱۴۳
حدیث	۱۴۳
حدیث	۱۴۳
اشاره	۱۴۳
شیطان	۱۴۴
شیطان	۱۴۴
اشاره	۱۴۴
لباس	۱۴۵
لباس	۱۴۵
اشاره	۱۴۵

۱۴۵	عید
۱۴۵	عید
۱۴۶	اشاره
۱۴۶	جوان
۱۴۶	جوان
۱۴۷	اشاره
۱۴۷	علاقه ی جوان به حفظ قرآن
۱۴۷	ب علاقہ ی جوان به زیبایی
۱۴۷	رزق
۱۴۷	رزق
۱۴۸	اشاره
۱۴۸	نکته
۱۴۸	حزن و اندوه
۱۴۸	حزن و اندوه
۱۴۸	اشاره
۱۴۹	حلال و حرام
۱۴۹	حلال و حرام
۱۴۹	اشاره
۱۵۰	آثار چهل
۱۵۰	آثار چهل
۱۵۰	اشاره
۱۵۰	بیماری
۱۵۰	بیماری
۱۵۱	اشاره

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان ۱۵۲

یکصد و پنجاه موضوع از احادیث اهل بیت ویژه مبلغان

مشخصات کتاب

سرشناسه: دهقان اکبر، - ۱۳۴۴ عنوان و نام پدیدآور: یکصد و پنجاه موضوع از احادیث اهل بیت علیهم السلام ویژه مبلغان اکبر دهقان مشخصات نشر: تهران مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن ۱۳۸۱. مشخصات ظاهری: ص ۳۴۴ شابک: ۹۶۴-۵۶۵۲-۳۰-۸۱۰۰۰۰ ریال وضعیت فهرست نویسی: فهرست‌نویسی قبلی یادداشت: فارسی - عربی موضوع: احادیث شیعه - قرن ۱۴ موضوع: چهارده معصوم - کلمات قصار رده بندی کنگره: ۹/۱۳۶/۹BP۱۳۶/۹ د۹۴۷۱۸۱۳۸۱ رده بندی دیویی: ۲۹۷/۲۱۸ شماره کتابشناسی ملی: م ۸۰-۲۶۴۷۹

پیشگفتار

هیچ یک از علوم و دانش‌های بشری منزّه از عیب نیست چه اینکه آراء و نظریات دانشمندان نیز مبرا از نقص نیست و بر هر انسان خردمندی این حقیقت به وضوح به اثبات رسیده است که تنها علم و دانشی مصون از اشتباه است که نشاءت گرفته از عالم غیب باشد و از لسان معصوم صادر شده باشد. از این رو امام باقر علیه السلام فرمودند: به شرق یا غرب روید علم صحیح و مطابق با واقع را جز از ما اهل بیت نمی یابید. شرقاً و غرباً فلا تجدان علماً صحیحاً الاً شیئاً خرج من عندنا (۱) اگر دل‌های ما مرده است به واسطه سخن امامان معصوم علیهم السلام می توان آن را زنده نمود. انّ حدیثنا یحیی القلوب (۲) اگر روح ما مریض است به واسطه یاد آنان می توان آن را شفا بخشید ذکرنا اهل البیت شفاء من الوبعک و اگر قلوب ما را زنگار گناه گرفته به سبب سخنان آن بزرگواران می توان آن را جلا و صفا داد و اگر جان ما به خاطر عصیان خداوند تاریک شده می توان به وسیله کلام نورانی مشاغل هدایت آن را روشن نمود. کلامکم نور (۳). اگر از دیدگاه اسلام انسان موظف است محکم و متقن سخن بگوید: قولوا قولاً سدیداً (۴) و اگر نیکوترین سخن آن است که از اتقان و استواری ویژه برخوردار باشد. احسن القول السداد (۵). و اگر سخن سدید و کلام متقن آن است که بر طبق صواب و حکمت صادر شود: سدّد السنتنا بالصواب و الحکمة (۶) چه بهتر که هم خود با سخنان صواب معصومین علیهم السلام آشنا شده و هم جامعه اسلامی را با سخنان حکمت آمیز وحی آشنا سازیم و در تبلیغ خود از سخنان افرادی بهره ببریم که زندگی آنها سرتاپا علم و دانش بود. هم عیش العلم و موت الجهل (۷) پس از آنکه کتاب یکصد و پنجاه موضوع از قرآن کریم ویژه مبلغان منتشر و مورد استقبال سروران عزیز روحانی قرار گرفت بعضی از دوستان چنین پیشنهاد دادند که مناسب بود در ذیل هر بحثی نکاتی از قرآن کریم مطرح شود که کتاب هزار یک نکته را در این راستا به فضل الهی نوشتم لکن بعد از انتشار آن برخی دیگر از دوستان پیشنهاد کردند کتابی نیز همانند یکصد و پنجاه موضوع از قرآن از احادیث اهل بیت علیهم السلام نوشته شود تا مبلغان گرانقدر و طلاب عزیز در امر ارزشمند تبلیغ از آن بهره جویند که بحمدالله توفیق رفیق گشت و این مقصود به پایان رسید. نکته قابل توجه اینکه در ذیل موضوعات حداقل یک سخن و داستان روایی تحت عنوان اشاره مطرح شده است و از ترجمه روایات به خاطر رعایت اختصار و ویژه بودن مخاطبان پرهیز شده است. امیدوارم خداوند متعال ما را جزء متمسکین به قرآن و عترت قرار دهد و سعادت دنیا و آخرت را نصیب همگان بفرماید در پایان از مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن که مساعدت لازم را در نشر این اثر نمودند صمیمانه تشکر می نمایم. قم پاییز ۱۳۸۰ اکبر دهقان

مسائل اعتقادی

خداشناسی

خداشناسی

۱ نظام هستی دلیل بر خداوند متعال قال علی علیه السلام: ... فانظر الى الشمس والقمر والنبات والشجر والماء والحجر واختلاف الليل والنهار... فالويل لمن انكر المقدر وجد المدبر... بحار / ۳ / ۲۶ / ۲ دلیل بر اثبات توحید سئل زندق عن الصادق علیه السلام ما الدلیل علی صانع العالم فقال: وجود الافاعیل التي دلت علی ان صانعها صنعها. الا ترى انک اذا نظرت الى بناء مشید علمت ان له بانیا و ان كنت لم تر البانی و لم تشاهده. توحید / ۲ / ۴۴ / ۳ دلیل بر حدوث نظام هستی قد سئل الرضا علیه السلام عن الدلیل علی حدوث العالم فقال: انت لم تكن ثم كنت و قد علمت انک لم تكون نفسك و لا کونک من هو مثلك. توحید / ۵۲ / ۴ شناخت خداوند قال علی علیه السلام: عرفت الله سبحانه بفسخ العزائم و حلّ العقود و نقض الهمم. نهج البلاغه / حکمت ۲۵۰ / ۵ دیدن خداوند از راه قلب سئل رجل عن الباقر علیه السلام عن رؤیة الله فقال علیه السلام: لم تره العیون بمشاهدة الابصار ولكن رآته القلوب بحقائق الايمان. بحار / ۴ / ۲ / ۶ یگانگی خداوند قال علی علیه السلام: و اعلم يا بنی انه لو كان لربک شریک لا تتک رسله و لرايت آثار ملکه و سلطانه و لعرفت افعاله و صفاته و لکنه اله واحد. محجة البيضاء / ۱ / ۲۱۳ / ۷ رزق و معرفت خداوند قال الصادق علیه السلام: ما اقبح بالرجل یأتی علیه سبعون سنه او ثمانون سنه یعیش فی ملک الله و یاء کل من نعمه ثم لا یعرف الله حق معرفته. بحار / ۴ / ۵۴ / ۸ صفات ثبوتی خداوند الف علم و حیات قال الصادق علیه السلام: ان الله علم لاجهل فيه حیات لاموت فيه نور لاطلمه فيه. توحید / ۱۳۷ / ۱۰۰ كنت عند ابی عبدالله فقلت الحمد لله منتهی علمه فقال علیه السلام لا تقل ذلك فانه ليس لعلمه منتهی. توحید / ۱۳۴ / ۱۰۰ ب قدرت عن ابی عبدالله قال: قيل لامیر المؤمنین هل یقدر ربک ان یدخل الدنیا فی بیضة من غیر ان یصغر الدنیا او یکبر البیضة قال: ان الله تبارک و تعالی لا ینسب الی العجز و الذی ساءلتنی لا یکون. توحید / ۱۳۰ / ۹ صفات سلبی عن حمزه بن محمد قال: کتبت الی الحسن علیه السلام اسأله عن الجسم و الصورة فکتب علیه السلام سبحانه من ليس کمثله شیء لا جسم و لا صورة. توحید / ۹۷ / ۱۰ عدم محدودیت صفات خداوند قال علی علیه السلام: ... الذی لا یدرکه بعد الهمم و لا یناله غوص الفطن الذی ليس لصفته حد محدود و لا نعت موجود... نهج البلاغه / خطبه ۱ / ۵۲ / ۱۱ صفات ذاتی قال الرضا علیه السلام: ... لم یزل الله عزوجلعلماقادرا حیا قدیما سمیعابصیرالذاته. توحید / ۱۴۰

اشاره

شخصی به حضرت صادق علیه السلام عرضه داشت مرا به توحید راهنمایی فرمایید. حضرت فرمودند: آیا سوار کشتی شده ای در حالی که کشتی شکسته شود و در آن هنگام کسی نباشد که تو را نجات دهد و شناگری که تو را بی نیاز نماید، گفت: آری. امام فرمودند: آیا در آن زمان قلب تو به موجودی متوجه شد که قادر باشد تو را از این مهلکه نجات دهد؟ عرض کرد: آری، حضرت فرمودند: همان چیزی که قلب تو به سوی آن متوجه شد خداوند متعال است. بحار / ۸۹ / ۲۳۲

آثار شناخت خداوند

آثار شناخت خداوند

۱ راه شناخت خداوند قال علی علیه السلام: من عرف نفسه عرف ربه. غرر الحکم / ۷ / ۲۹۴۶ برترین شناخت قال علی علیه السلام: معرفه الله سبحانه اعلى المعارف. غرر الحکم / ۴ / ۳۹۸۶ حقیقت شناخت قال الحسین علیه السلام: جاء رجل الى رسول الله صلى الله علیه و آله و قال: ما راءس العلم؟ قال علیه السلام: معرفه الله حق معرفته. قال: و ما حق معرفته؟ قال علیه السلام: ان تعرفه بلا مثال

و لا شبیه و تعرفه الها واحدا خالقا قادرا اولاً و آخراً ظاهراً و باطناً لا کفو له و لا مثل له . ۴ شناخت خداوند به خودش جامع الاخبار / ۳۶ قال زین العابدین علیه السلام : بک معرفتک و انت دلتنی علیک و دعوتنی الیک و لولا- انت لم ادر ما انت . دعای عرفه ۵ ناتوانی اندیشه ها از شناخت خداوند قال زین العابدین علیه السلام : عجزت العقول عن ادراك كنه جمالك ... و لم تجعل للخلق طريقاً الى معرفتک الا بالعجز عن معرفتک . بحار / ۹۴ / ۱ / ۵۰ آثار شناخت خداوند الف ترس و خشیت ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من كان بالله اعرف كان من الله اخوف . بحار / ۷۰ / ۳۹۳ ب دعاواظهار نیاز؛ قال على عليه السلام : اعلم الناس بالله اكثرهم له مساءلة . غررالحکم / ۳۲۶۰ ج اعتدال خوف و رجا؛ قال على عليه السلام : ينبغي لمن عرف الله سبحانه ان لا يخلوا قلبه من رجائه و خوفه . غررالحکم / ۱۰۹۲۶ د تلاش برای آخرت ؛ قال على عليه السلام : عجت لمن عرف ربه كيف لا يسعى لدار البقاء . غررالحکم / ۶۲۶۵ ه بی نیازی از مردم ؛ قال على عليه السلام : من سكن قلبه العلم بالله سكنه الغنى عن خلق الله . غررالحکم / ۸۸۹۶ و رضایت به مقدرات الهی ؛ قال الصادق عليه السلام : ان اعلم الناس بالله ارضاهم بقضاء الله عز و جل . تنبيه الخواطر / ۲ / ۱۸۴

اشاره

ابوشاکر دیصانی که از منکران توحید بود به هشام بن حکم گفت : در قرآن کریم آیه ای وجود دارد که عقیده ی ما (دو گانه پرستی) را تصدیق می کند؛ (و هو الذی فی السماء اله و فی الارض اله) زخرف / ۸۴؛ یعنی در آسمان معبودی وجود دارد و در زمین معبود دیگر . هشام گوید خدمت امام صادق علیه السلام رسیدم و جریان را به امام گفتم . امام فرمود : هنگامی که به او رسیدی از او بپرس نام تو در کوفه چیست ؟ گوید فلان به او بگو نام تو در بصره چیست ؟ گوید فلان ، سپس در پاسخ او بگو پروردگار ما نیز همین گونه است . در آسمان (اله) است در زمین نیز نام او (اله) است . هشام گوید وقتی این پاسخ را برای او بیان کردم گفت : این سخن تو نیست از حجاز آورده ای ؛ (هذه نقلت من الحجاز) . سفینه البحار / ۱ / ۱۵۷

فلسفه نبوت

فلسفه نبوت

۱ تکامل قال الصادق علیه السلام للزندیق الذی ساءله من این اثبت الانبیا ؟ : انا لما اثبتنا ان لنا خالقا صانعا متعاليا عنا و عن جميع ما خلق و كان ذلك الصانع حكيما متعاليا لم يجز ان يشاهده خلقه ... ثبت ان له سفراء في خلقه يعبرون عنه الى خلقه و عباده و يدلونهم على مصالحهم و منافعهم و ما به بقاؤهم و في تركه فناؤهم ... کافی / ۱ / ۱۶۸ ۲ نجات از طاغوت قال على عليه السلام : ان الله تبارك و تعالى بعث محمدا بالحق ليخرج عباده من عبادة عباده الى عبادة و من عهود عباده الى عهد و من طاعة عباده الى طاعته و من ولاية عباده الى ولايته ... کافی / ۸ / ۳۳۸۶ تزکیه اخلاق قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : بعثت بمكارم الاخلاق و محاسنها . بحار / ۱۶ / ۲۸۷ ۴ اتمام حجت قال الصادق علیه السلام : لما سئل عن النبوة : لئلا يكون للناس على الله حجة من بعد الرسل و لئلا يقولوا ما جاءنا من بشير و لا نذير ... بحار / ۱۱ / ۳۹

اشاره

خداوند پیامبران خود را مبعوث فرمود و رسولان خود را پی در پی اعزام نمود تا وفاداری به پیمان فطرت را از آنان باز جویند و نعمت های فراموش شده را به یاد آورند و با ابلاغ احکام الهی حجت را بر آنها تمام نمایند و توانمندی های پنهان شده عقل ها را

آشکار سازند . فبعث فیهم رسله و واتر الیهم انبیاءه لیستاءدوهم میثاق فطرته و یدکروهم منسی نعمته و یحتجوا علیهم بالتبلیغ و یثیروا لهم دفائن العقول نهج البلاغه / خطبه ۱

سیره ی انبیاء

سیره ی انبیاء

۱ انس با تهجد؛ قال الباقر علیه السلام : . . . و اعلموا انه لم یأت نبی قط الاّ خلا بصلاة اللیل و لا جاء نبی قط بصلاة اللیل فی اول اللیل . کنز العمال / ۵ / ۲۷۳ مکارم اخلاق ؛ قال الصادق علیه السلام : ان الله تبارک و تعالی خصّ الانبیاء بمکارم الاخلاق فمن كانت فيه فلیحمد الله علی ذلك و من لم تکن فيه فلیتضرع الی الله و لیستله اياه قال قلت جعلت فداک و ما هی ؟ الورع و القنوع و الصبر و الشکر و الحلم و الحیاء و السخاء و الغیرة و البرّ و صدق الحدیث و الامانة . امالی مفید / ۱۹۲ / ۳ علم ؛ عن ابی عبدالله علیه السلام : ان العلماء ورثة الانبیاء و ذلك انّ الانبیاء لم یورثوا درهما و لا دینارا و انما اورثوا احادیث من احادیثهم فمن اخذ بشیء منها فقد اخذ حظا و افرا . کافی / ۱ / ۴۶۰ اتفاق ؛ عن ابی عبدالله علیه السلام : قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : لم نبعث لجمع المال ولكن بعثنا لانفاقه . مشکاة الانوار / ۱۸۳ / ۵ امانتداری ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : اداء الحقوق و حفظ الامانات دینی و دین الانبیاء . کنز العمال / ۱ / ۴۸۰ مدارا با دشمنان ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : انّ الانبیاء انما فضّلهم الله علی خلقه لشدة مداراتهم لاعداء دین الله . بحار / ۷۵ / ۷۴۰ رهبری مردم ؛ قال الصادق علیه السلام : ما بعث الله نبیا قطّ حتی یسترعیه الغنم یعلمه بذلك رعی الناس . بحار / ۱۱ / ۶۴ تحمل سختی ها ؛ قال علی علیه السلام : . . . قد اختبرهم الله بالمخمصة و ابتلاهم بالمجهدّة و امتحنهم بالمخاوف و مخضهم بالمکاره . نهج البلاغه / خطبه ۱۹۲ / ۹ بهداشت ؛ عن ابی عبدالله علیه السلام قال : اربع من سنن المرسلین السواک و الحناء و الطیب و النساء . مکارم الاخلاق / ۴۱ / ۱۰ سخن گفتن به اندازه فهم مردم ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : انا امرنا معاشر الانبیاء ان نکلم الناس بقدر عقولهم . بحار / ۲ / ۶۹ نکته : در روایات علت گزینش حضرت ابراهیم علیه السلام برای مقام دوستی با خداوند امور مختلفی بیان شده است : الف قال الرضا علیه السلام : لانه لم یردّ احدا و لم یسأل احدا قطّ غیر الله تعالی . ب قال الصادق علیه السلام : لکثرة سجوده علی الارض . ج قال رسول الله صلّی الله علیه و آله لا طعامه الطعام و صلاته باللیل و الناس نیام . د قال العسکری علیه السلام : لکثرة صلاته علی محمد و آل محمد . سفینه / ۱ / ۲۸۱

اشاره

مردی خدمت پیامبر اکرم صلّی الله علیه و آله آمد و عرض کرد علاقه من به شما از خودم و فرزندانم بیشتر است زیرا در منزل از شما یاد نمودم طاقت نیاوردم تا اینکه آمدم و شما را زیارت نمودم هم اکنون به ذهن من رسیده که اگر در بهشت شما در مقام عالی باشید و من نتوانم خدمت برسم چه کنم ؟ جبرئیل نازل شد و آیه شریفه (من یطع الله و الرسول فاولئک مع الذین انعم الله علیهم من النبیین و الصدیقین و الشهداء و الصالحین و حسن اولئک رفیقا) را برای پیامبر اکرم به عنوان وحی آورد . درالمنثور / ۲ / ۵۸۸

سیره ی پیامبر اکرم ۹

سیره ی پیامبر اکرم ۹

۱ یاد خداوند ؛ لا یقوم و لا یجلس الاّ علی ذکر الله . ۲ حق گویی ؛ و لا یقول فی الغضب و الرضا الاّ الحق ینفذ الحق و ان عاد ذلك

بالضرر علیه او اصحابه . ۳ شرح صدر ؛ اوسع الناس صدرا . ۴ سلام به کودکان ؛ يمرّ علی الصبیان فیسلم علیهم . ۵ اجابت دعوت ؛ یجیب دعوة الحر و العبد . ۶ پذیرفتن هدیه ؛ یقبل الهدیه و لو انها جرعة لبن و یکافیء علیها . ۷ عیادت مریض ؛ یعود المریض فی اقصى المدينه . ۸ تشییع جنازه ؛ یشهد الجنائز . ۹ ایثار ؛ لم یشبع من خبز برّ ثلاثة ايام متوالیه حتی لقی الله تعالی ایثارا علی نفسه لا فقرا و لا بخلا . ۱۰ علاقه به عطر و بوی خوش ؛ یحب الطیب و لم یکن فی طریقته فیتبعه احد الا عرف انه قد سلک من طیب عرفه . ۱۱ تکریم از اهلفضیلت ؛ یکرّم اهل الفضل فی اخلاقهم یتألف اهل الشرف بالبرّ لهم . ۱۲ مزاح و تبسم ؛ یمزح و لا یقول الا حقا و یضحک من غیر قهقهه . ۱۳ شیوه نشستن ؛ اکثر ما یجلس مستقبل القبلة یجلس علی الارض و ینام علیها و یاء کل علیها . ۱۴ مهمانی ؛ اذا دخل منزلا-قعد فی ادنی المجلس الیه حین یدخل . ۱۵ پذیرایی ؛ یکرّم من یدخل علیه حتی ربما یسطّ ثوبه ویؤثر الداخل بالسودة التي تحته . ۱۶ سخن گفتن ؛ اذا حدّث بحديث تبسم فی حدیثه . ۱۷ نگاه کردن ؛ یقسّم لحظاته بین اصحابه فینظر الی ذا والی اذا بالسویة لا یثبت بصره فی وجه احد . ۱۸ غذا خوردن ؛ لا- یاء کل الحار یاء کل مما یلیه و یاء کل باصابعه الثلاث ما ذمّ طعاما قط لكن ان اعجبه اكله و ان کرهه ترکه . ۱۹ خوابیدن ؛ ینام علی الحصر . ۲۰ برخورد با دوستان ؛ یدعوا اصحابه بکنّاهم اکراما لهم و استماله لقلوبهم یجلس بین اصحابه مختلطا بهم کأنه احدهم . ۲۱ پوشیدن لباس ؛ یلبس من الثیاب ما وجد من ازار و رداء و قمیص و کان اکثر لباسه البیاض . ۲۲ عدم انتظار از احترام ؛ اصحابه لا- یقومون لما عرفوا من کراهته لذلك . ۲۳ استقبال از مهمان ؛ لا یجلس الیه احد و هو یصلی الا خفف صلاته و اقبل علیه . ۲۴ تواضع ؛ اشد الناس تواضعا اسکتهم فی غیر کبر . یخفف النعل یرقع الثوب یحلب الشاة یطحن مع الخادم اذا اعیى . ۲۵ پذیرفتن عذر ؛ یقبل معذرة المعتذر الیه . ۲۶ بر آوردن نیاز مردم ؛ ما یاءتیه احد حرا کان او عبدا او امه الا قام فی حاجته . ۲۷ عدم تقید به مرکب سواری ؛ یرکب ما مکنه مره فرسا و مره بعیرا و مره حمارا . ۲۸ تحمل گرسنگی ؛ یعصب الحجر علی بطنه من الجوع . ۲۹ مجالست بامستمندان ؛ یجالس الفقراء ویؤاکل المساکین . لا یحقّر مسکینا لفقره و زمانته . ۳۰ توجه به آخرت ؛ لا یهوله شیء من امر الدنيا خرج من الدنيا لم یضع لبنه علی لبنه عرضت علیه الدنيا فابی ان یقبلها . ۳۱ حفظ زبان ؛ یخزن لسانه الا- فیما یعنیه . طویل السکوت لا یتکلم فی غیر حاجه . ۳۲ اعراض از نادان ؛ یرض عن تکلم بغیر جمیل . ۳۳ خرید برای منزل ؛ لا یمنعه الحیاء ان یحمل بضاعته من السوق الی اهله . ۳۴ آغاز به مصافحه ؛ اذا لقی احدا من اصحابه بداءه بالمصافحه . ۳۵ عدم خطا ؛ لا یزل و لا یخطی فی شیء مما یسوس به الخلق . ۳۶ بردباری ؛ ۳۷- شجاعت ؛ ۳۸- عدالت ؛ ۳۹- حیا و عفت ؛ ۴۰- سخاوت ؛ کان صلّی الله علیه و آله احلم الناس ، اشجع الناس ، اعدل الناس ، اعفّ الناس ، اسخی الناس . بحار / ۱۶ / ۱۵۰ ۲۲۶؛ محجّة البیضاء / ۴ / ۱۲۳ / ۱۶۲

اشاره

انس گوید : بر پیامبر وارد شدم ، فرمود : اجل من نزدیک شده و علاقه من به لقاء الهی فراوان است . سپس فرمود : راحتی مؤ من ملاقات پروردگار است بعد حضرت گریه نمود . عرض کردم : چرا گریه می کنید ؟ فرمود : به خاطر آنچه که بعد از من بر اتمم نازل می گردد عرض کردم چه چیز بر امت وارد می شود ؟ فرمود : هوی پرستی ، قطع رحم ، علاقه به مال و اظهار بدعت . مستدرک / ۲ / ۶۴ .

امامت

امامت

۱ امام مایه کمال دین قال الرضا علیه السلام : ... و امر الامامة من کمال الدین ... قال الله تعالی : (اليوم اکملت لکم دینکم) . (۱)

۲ امام خلیفه خداوند . . . ان الامامة خلافة الله و خلافة رسوله . (۲) ۳ امام مایه عزت مؤنسان ان الامام زمام الدین و نظام المسلمین و صلاح الدنیا و عز المؤمنین . (۳) ۴ امام اساس اسلام الامام اسّ الاسلام النامی و فرعه السامی . (۴) ۵ امام مبین و مجری احکام الهی بالامام تمام الصلوة و الزکاة و الصیام و الحج و الجهاد و توفير الفیء و الصدقات و امضاء الحدود و الاحکام و منع الثغور و الاطراف . (۵) ۶ امام مایه هدایت انسان ها الامام البدر المنیر و السراج الزاهر و النور الطالع و النجم الهادی فی غیابات الدجی و الدلیل علی الهدی و المنجی من الردی . (۶) ۷ امام پناهگاه انسان ها الامام الامین الرقیق و الوالد الشفیق . . . و مفرج العباد . (۷) ۸ امام امین الهی الامام امین الله فی ارضه و خلقه و حجته علی عبادہ . . . (۸) ۹ امام مایه نظم جامعه دینی الامام مطهر من الذنوب مبرء من العیوب مخصوص بالعلم موسوم بالحلم نظام الدین . . . (۹) ۱۰ امام برتر از درک بشر هیئات ، هیئات ضلت العقول و تاهت الحلوم و حارت الالباب و حصرت الخطباء و کلت الشعراء و عجزت الادباء و عیبت البلغاء و فحمت العلماء عن وصف شأن من شأنه او فضیلة من فضائله . (۱۰) ۱۰۱ تحف العقول / ۵۱۳۵ / ۱۹ / ۱۱ امام بزرگ ترین نعمت الهی قال الصادق علیه السلام : فی قوله تعالی (. . . واذکروا الاء الله . . .) اعظم نعم الله علی خلقه هی ولایتنا . کافی / ۱ / ۱۶۹ / ۱۲ لزوم شناخت امام قال النبی صلی الله علیه و آله : من مات و لا یعرف امام زمانه مات میتة الجاهلیة . بحار / ۲۳ / ۱۳۸۹ / ۱۳ شناخت امام عامل سعادت قال علی علیه السلام : انما الائمة قوام الله علی خلقه . . . و لا یدخل الجنة الا من عرفهم و عرفوه . نهج البلاغه / خطبه ۱۵۲ / ۱۴ امام گواه بر اعمال انسان ها قال علی علیه السلام : ان الله تبارک و تعالی طهرنا و عصمنا و جعلنا شهداء علی خلقه . کافی / ۱ / ۱۴۷ / ۱۵ امام منشاء همه ی خوبی ها قال الصادق علیه السلام : نحن اصل کلّ خیر و من فروعنا کلّ برّ فمن البرّ التوحید و الصلوة و الصیام . . . کافی / ۸ / ۱۶۲۴۲ / ۱۶ شناخت امام عامل پذیرفته شدن اعمال قال رسول الله صلی الله علیه و آله : الزموا مودتنا اهل البيت . . . فوالذی نفس محمد بیده لا ینفع عبدا عمله الا بمعرفتنا . امالی مفید / ۱۴۰ / ۱۷ امام و علم به ظاهر و باطن قرآن عن ابی جعفر علیه السلام : ما یمستطیع احدان یدعی انّ عنده جمیع القرآن کلّه ظاهره و باطنه غیر الاوصیاء . بحار / ۹۲ / ۱۸۸۸ / ۱۸ امام مظهر قدرت الهی قال الباقر علیه السلام : . . . انّ الله اقدرنا علی ما نرید . بحار / ۴۶ / ۱۹۲۴۰ / ۱۹ امام مظهر علم الهی قال الکاظم علیه السلام : انّ الامام لا یمسک علی کلام احد من الناس و لا طیر و لا بهیمة و لا شیء فی الروح فمن لم تکن هذه الخصال فیہ فلیس هو بامام . تفسیر صافی / ۱ / ۳۶۲ / ۲۰ شرایط و ویژگی های امام قال الرضا علیه السلام : للامام علامات (ان) یشعر بها الناس و احکم الناس و اتقى الناس و احلم الناس و اشجع الناس و اسخی الناس و اعبد الناس . معانی الاخبار / ۱۰۲

اشاره

حضرت مهدی علیه السلام در پاسخ سعد بن عبدالله قمی که پرسید چرا امام معصوم را خداوند باید انتخاب کند نه مردم ؟ فرمود : حضرت موسی علیه السلام با این که پیامبر بود هفتاد نفر از بهترین افراد را انتخاب کرد ، در عین حال آنان تقاضای دیدن خدا را کردند که خداوند همه ی آنان را از بین برد و موسی علیه السلام مدحوش شد . پس وقتی که منتخبین حضرت موسی علیه السلام صلاحیت نداشته باشند آیا منتخب مردم صلاحیت برای مقام امامت و عصمت را دارند ؟ (. . . علمنا انّ الاختیار لا یجوز الا لمن یعلم بما تخفی الصدور) . نور الثقلین / ۲ / ۷۶

سیمای اهل بیت

سیمای اهل بیت

۱ همراهی با قرآن کریم قال علی علیه السلام : ان الله طهرنا و عصمنا و جعلنا شهداء علی خلقه و حجته فی ارضه و جعلنا مع القرآن

و القرآن معنا لا نفارقه ولا يفارقنا . وسائل / ۱۸ / ۱۳۲ عصمت قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : ... هم المعصومون المطهرون الذين لا يذنبون ولا يعصون . بحار / ۲۳ / ۱۹۳ مایه برکت قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : بهم يرزق الله عباده وبهم يعمر بلادهم وبهم ينزل القطر من السماء وبهم تخرج بركات الارض . بحار / ۲۳ / ۱ / ۴۹ انسان های برتر و عنهم عليه السلام : نزهونا عن الربوبية و ارفعوا عنا حظوظ البشرية ... فلا يقاس بنا احد من الناس . اثباء الهداه / ۷ / ۴۷۸ اصلاح بندگان قال الحسين عليه السلام : اللهم انك تعلم انه لم يكن ما كان منا تنافسا في سلطان ولا التماسا من فضول الحطام ولكن لئلا نرد المعالم من دينك ونظهر الاصلاح في بلادك و ياء من المظلومون من عبادك و يعمل بفرائضك و سننك و احكامك . تحف العقول / ۱۶۸ / ۶ مفسر قرآن قال الحسين عليه السلام : نحن حزب الله الغالبون و عتره نبيه الاقربون و احد الثقلين الذين جعلنا رسول الله ثاني كتاب الله فيه تفصيل كل شيء لا ياءت به الباطل من بين يديه و لا من خلفه و المعول علينا في تفسيره . وسائل / ۱۸ / ۱ / ۴۴۷ عفو و بخشش قال الصادق عليه السلام : انا اهل البيت مروتنا العفو عمن ظلمنا . وسائل / ۸ / ۵۲۲ رضا و تسليم قال الصادق عليه السلام : انا اهل البيت نجزع قبل المصيبة فاذا نزل امر الله رضينا بقضائه و سلمنا لامره و ليس لنا ان نكره ما احب الله لنا . وسائل / ۲ / ۹۱۹ مایه نجات قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : مثل اهل بيتي مثل سفينة نوح من ركبها نجي فمن تخلف عنها غرق . احقاق الحق / ۹ / ۲۸۰ گواه بر خلق قال الصادق عليه السلام : نحن الامم الوسطى و نحن شهداء الله على خلقه و حججه في ارضه . نور الثقلين / ۱ / ۱۳۴ راهنمایان به سوی بهشت قال الباقر عليه السلام : ال محمد ابواب الله و سبيله و الدعاء الى الجنة و القادة اليها و الادلاء عليها الى يوم القيامة . نور الثقلين / ۱ / ۱۷۷ علم و دانش قال الصادق عليه السلام : الراسخون في العلم امير المؤمنين و الائمة من بعده . کافی / ۱ / ۲۱۳ شجره طيبة قال الصادق عليه السلام : في قوله تعالى : (الم تركيف ضرب الله مثلا كلمة طيبة كشجرة طيبة) رسول الله صَلَّى الله عليه وآله اصلها و امير المؤمنين فرعها و الائمة من ذريتها اغصانها و علم الائمة ثمرها و شيعتهم المؤمنون ورقها . نور الثقلين / ۲ / ۵۳۵ شفاعت قال الرضا عليه السلام : غفران الله و رحمته بشفاعتنا اهل البيت . بحار / ۱۰۲ / ۱۵۳۶ مایه حیات قال علی علیه السلام : هم عیش العلم و موت الجهل یخبرکم حلمهم (حکمهم) عن علمهم و صمتهم عن منطقهم . غرر الحکم / ۱۰۰۶۲

اشاره

سید حمیری مدتی معتقد به امامت محمد بن حنفیه بود و بعضی از گناهان را مرتکب شده بود ، اما موفق به توبه شد و اشعار زیادی در مدح اهل بیت سرود . در لحظه ی احتضار اهل سنت و شیعه نزد او حاضر بودند یک مرتبه نقطه ی سیاهی در صورت او پدیدار شد و تمام صورت را گرفت . شیعیان ناراحت شدند ، اما طولی نکشید که نقطه سفیدی پیدا شد و همه ی صورت را فرا گرفت و این اشعار را در آن لحظه سرود : کذب الزاعمون ان علیا لم ینجی مجبه من هناة قد و ربی دخلت جنه عدن و عفی لی الاله عن سیئاتی فابشروا الیوم اولیاء علی و تولوا علیا بعد الممات ثم من بعده تولوا بنیه واحدا بعد واحد بالصفات بعد از آن شهادتین را گفت و از دنیا رفت . بحار / ۴۷ / ۳۱۳

محبت به اهل بیت

محبت به اهل بیت

۱ محبت به اهل بیت نشانه ی پاکی قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : من احبنا اهل البيت فليحمد الله على اول النعم قيل و ما اول النعم قال طيب الولادة و لا یحبنا الا من طابت ولادته . مشکوة الانوار / ۲۸۱ سودمند بودن محبت در مقاطع حساس قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : حبی و حب اهل بیتي نافع فی سبعة مواطن احوالهن عظیمه عند الوفاة و فی القبر و عند النشور و عند الکتاب و

عند الحساب و عند المیزان و عند الصراط . بحار / ۷ / ۳۲۴۷ ترك معصیت نشانه ی محبت حقیقی قال الباقر علیه السلام : یا جابر بلغ شیعتی عنی السلام و اعلمهم انه لا قرابه بیننا و بین الله عزّ و جلّ و لا یتقرب الا بالطاعه یا جابر من اطاع الله و احبنا فهو ولینا و من عصی الله لم ینفعه حبنا . بحار / ۷۱ / ۴۱۷۹ محبت به اهل بیت و آمادگی برای گرفتاری قال علی علیه السلام : من احبنا اهل البيت فلیعدّ للفقر جلبابا . كنز العمال / ۳۷۶۱۵ قال رجل لمحمد بن علی علیه السلام : و الله انی لاحبکم اهل البيت . قال علیه السلام : فاتخذ للبلاء جلبابا . بحار / ۴۶ / ۵۳۶۰ اثر محبت به حضرت علی علیه السلام قال رسول الله صلی الله علیه و آله : حبّ علی ابن ابی طالب یاء کل الذنوب کما تاء کل النار الحطب . بحار / ۳۹ / ۳۰۴ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : حبّ علی ابن ابی طالب حسنه لا تضر معها سیئه و بغضه سیئه لا تنفع معها حسنه . بحار / ۳۹ / ۳۰۴ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لو اجتمع الناس علی حبّ علی علیه السلام لما خلق الله النار . بحار / ۳۹ / ۶ ضرورت محبت به اهل بیت قال الرضا علیه السلام : کن محبا لال محمد و ان كنت فاسقا و کن محبا لمحبیهم و ان كانوا فاسقین . سفینه البحار / ۲ / ۷۱۲ محبت به اهل بیت حسنه در قیامت قال علی علیه السلام لعبدالله الجدلی : الا اخبرک بالحسنه التي من جاء بها امن من فزع يوم القيامة ؟ حبنا اهل البيت الا اخبرک بالسیئه التي من جاء بها اكبه الله تعالى علی وجهه فی نار جهنم بغضنا اهل البيت ثم تلا امیر المؤمنین علیه السلام : (من جاء بالحسنه فله خیر منها و هم من فزع يومئذ امنون . . .) . بحار / ۳۹ / ۸۲۹۲ محبت به اهل بیت بهترین عبادت قال الصادق علیه السلام : ان فوق کل عبادۀ عبادۀ و حبنا اهل البيت افضل عبادۀ . بحار / ۲۷ / ۹۹۱ محبت به اهل بیت اساس اسلام قال الصادق علیه السلام : لكل شیء اساس و اساس الاسلام حبنا اهل البيت . بحار / ۲۷ / ۱۰۹۱ - انبیاء و محبت اهل بیت علیهم السلام الف) قال الصادق : ما من نبیّ ولا رسول الا ارسل بولایتنا و بفضلنا علی من سوانا نورالثقلین / ۳ / ۵۱۴ ب) قال الباقر علیه السلام : وما من نبیّ و لا ملک مقرب الا کان یدین بمحبّتنا سفینه / ۱ / ۵۰۹ / ۱۱ محبت به اهل بیت مایه ی سعادت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : هذا جبرئیل یخبرنی ان السعید کل السعید حق السعید من احبّ علیا فی حیاته و بعد موته . بحار / ۲۷ / ۱۲۴۷ محبت به اهل بیت و توفیق توبه : قال الصادق : انّ محبّی آل محمد لا یموتون الا تائبین سفینه / ۲ / ۱۳۲ / ۴۲۸ آثار محبت به اهل بیت به هنگام مرگ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من مات علی حب آل محمد مات شهیدا من مات علی حب آل محمد مات مغفورا له . من مات علی حب آل محمد مات مؤمنا مستکمل الایمان من مات علی حب آل محمد بشّره ملک الموت بالجنه . . . بحار / ۲۷ / ۱۱۱

اشاره

الف شخصی خدمت امام صادق علیه السلام آمد و از فقر شکایت کرد . حضرت فرمودند : تو فقیر نیستی آیا اگر به تو ثروت مادی فراوانی بدهند حاضر هستی با محبت ما عوض کنی ؟ گفت : خیر . حضرت فرمود : بنا بر این تو فقیر نیستی . (فقیر واقعی کسی است که محبت امامان معصوم علیهم السلام را نداشته باشد) امالی طوسی / ۲۹۷ ب حکم بن عتیبه گوید : شخصی آمد نزد امام باقر علیه السلام و گفت : جعلنی الله فداک انّی لاحبکم و الله ما احبکم و احب من یحبکم لطمع فی دنیا و انی لا بغض عدوکم فهل ترجوا لی جعلنی الله فداک . حضرت این شخص را به نزدیک خود طلبید و فرمود : شخصی همین سؤال تو را از پدرم کرد ، پدرم به او فرمود : هنگامی که از دنیا رفتی بر پیامبر و علی و حسن و حسین و علی بن الحسین علیهم السلام وارد می شوی و چشم تو به دیدن آن ها روشن خواهد شد . سفینه البحار / ۲ / ۱۴ ج شخصی از خراسان برای زیارت امام باقر علیه السلام به مدینه آمد و پای او صدمه دیده بود ، گفت : سوگند به خدا نیامدم مگر به خاطر علاقه به شما . حضرت فرمود : و الله لو احبنا حجر حشره الله معنا و هل الدین الا الحبّ . سفینه البحار / ۲ / ۲۰

منزلت اصحاب اهل بیت

منزلت اصحاب اهل بیت

۱ ابان بن تغلب الف قال الباقر علیه السلام له (ابان) : اجلس فی مسجد المدینة افت للناس فأتی احب ان یری شیعتی مثلک . سفینه البحار / ۱ / ۳۱ ب روى ابان عن ابی عبدالله علیه السلام ثلاثین الف حدیث . سفینه البحار / ۱ / ۳۱ ج هنگامی که خبر وفات ابان به امام صادق علیه السلام رسید ، آن بزرگوار فرمود : اما والله لقد اوجع قلبی موت ابان . سفینه البحار / ۱ / ۳۲ بُرید عجلی ۳ ابو بصیر ۴ محمد بن مسلم الف روى عن جمیل بن درّاج قال : سمعت ابا عبدالله علیه السلام یقول : بَشْرُ الْمُخْبِتِینَ بِالْجَنَّةِ بِرِیدِ بْنِ مُعَاوِیَةَ الْعَجَلِیِّ وَ ابُوْبَصْرِیْرِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلَمٍ وَ زُرَّارَةُ اَرْبَعَةَ نَجَاءٍ . اَمْنَاءُ اللَّهِ عَلَى حَلَالِهِ وَ حَرَامِهِ لَوْلَا هَوْلَاءُ انْقَطَعَ آثَارُ النُّبُوَّةِ وَ انْدَرَسَتْ . سفینه البحار / ۱ / ۲۶۱ ب قال الصادق علیه السلام : . . . اوتاد الارض و اعلام الدین اربعة محمد بن مسلم و برید بن معاویة و لیث بن البخری و زرارة بن اعین . سفینه البحار / ۱ / ۲۶۱ ج قال الصادق علیه السلام : . . . هولاء حقاظ الدین و ائمناء ابی علی حلال الله و حرامه و هم السابقون الینا فی الدنیا و السابقون الینا فی الاخرة . سفینه البحار / ۱ / ۵۲۶ زرارة بن اعین قال الصادق علیه السلام : لفیض بن المختار . . . فاذا اردت حدیثنا فعلیک بهذا الجالس و اومی بیده الی رجل من اصحابه و کان هو زرارة بن اعین . سفینه البحار / ۳ / ۴۶۰ حمران بن اعین قال الباقر علیه السلام : له (حمران) انت من شیعتنا فی الدنیا و الاخرة . سفینه البحار / ۲ / ۴۲۴ عبدالله بن ابی یعفور الف عن ابی کهمش قال قلت لابی عبدالله علیه السلام عبدالله بن ابی یعفور یقرؤ ک السلام . قال : علیک و علیه السلام . . . سفینه البحار / ۶ / ۴۱ ب قال الصادق علیه السلام : ما وجدت احدا یقبل وصیتی و یطیع امری الا عبدالله بن ابی یعفور . سفینه البحار / ۶ / ۴۱ ج عبدالله بن ابی یعفور گوید : قلت لابی عبدالله علیه السلام و الله لو فلقت رمانة بنصفین فقلت هذا حرام و هذا حلال لشهدت انّ الذی قلت حلال حلال و انّ الذی قلت حرام حرام . قال : رحمک الله رحمک الله . سفینه البحار / ۶ / ۴۲ یونس بن عبدالرحمن راوی گوید ساءلت الرضا علیه السلام فقلت انی لا القاک کل وقت فعمّن آخذ معالم دینی ؟ قال : خذ عن یونس بن عبدالرحمن . سفینه البحار / ۱ / ۹۸۶ ابو حمزه ثمالی قال الرضا علیه السلام : ابو حمزه الثمالی فی زمانه کسلمان الفارسی فی زمانه و ذلک أنّه خدم اربعة منّا علی ابن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و برهه من عصر موسی بن جعفر علیهم السلام . سفینه البحار / ۲ / ۴۴۰

اشاره

عبدالله فضل هاشمی گوید : در محضر امام صادق علیه السلام بودم که مفضل بن عمر وارد شد . حضرت او را به نزد خود طلبید و فرمود : سوگند به خدا من به تو و کسانی که تو را دوست دارند علاقه دارم . ای مفضل اگر همه اصحاب من همانند تو معرفت داشتند دو نفر با یکدیگر اختلاف نمی کردند (یا مفضل لو عرف جمیع اصحابی ما تعرف ما اختلف اثنان) سفینه / ۷ / ۸۱

شیعیان اهل بیت

شیعیان اهل بیت

۱ فضیلت شیعه قال علی علیه السلام : لقبر ابشر و بَشْرُ فَوَاللّٰهِ لَقَدْ مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ هُوَ سَاخِطٌ عَلَى أُمَّتِهِ إِلَّا الشَّيْعَةَ الْاِ وَ اَنْ لِّكُلِّ شَيْءٍ عُرُوَّةٌ وَ عُرُوَّةُ الدِّینِ الشَّيْعَةُ الْاِ وَ اَنْ لِّكُلِّ شَيْءٍ شَرَفٌ وَ شَرَفُ الدِّینِ الشَّيْعَةُ الْاِ وَ اَنْ لِّكُلِّ شَيْءٍ سَيِّدٌ وَ سَيِّدُ الْمَجَالِسِ الْمَجَالِسُ الشَّيْعَةُ الْاِ وَ اَنْ لِّكُلِّ شَيْءٍ اِمَامٌ وَ اِمَامُ الْاَرْضِ اَرْضُ تَسْكُنُهَا الشَّيْعَةُ . بحار / ۶۸ / ۲۶۵ علاقه امام معصوم به شیعیان قال الصادق علیه السلام : والله انی احب ریحکم و ارواحکم و رؤیتکم . . . فاعینونا علی ذلک بورع و اجتهاد . بحار / ۶۸ / ۳۶۵ و یژگی های شیعه الف قال الصادق علیه السلام : شیعتنا اهل الورع و الاجتهاد و اهل الوفاء و الامانة و اهل الزهد و العبادة اصحاب

احدی و خمسين ركعة فى اليوم و الليلة القائمون بالليل الصائمون بالنهار يزكون اموالهم و يحجون البيت و يجتنبون كل محرم . بحار / ۶۸ / ۱۶۷ ب قال الصادق عليه السلام : انما شيعة على من عفّ بطنه و فرجه و اشتدّ جهاده و عمل لخالقه و رجا ثوابه و خاف عقابه فاذا رايته اولئك فاولئك شيعة جعفر . خصال / ۱۰۳ و ظايف شيعة قال الصادق عليه السلام : معاشر الشيعة كونوا لنا زينا و لا تكونوا علينا شيئا قولوا للناس حسنا احفظوا سنتكم و كفّوها عن الفضول و قبيح القول . امالى صدوق / ۳۲۷ / ۵ شناخت شيعة عن ابى عبدالله عليه السلام : امتحنوا شيعةنا عند مواقيت الصلوة كيف محافظتهم عليها و الى اسرارنا كيف محافظتهم لها عند عدونا و الى اموالهم كيف مواساتهم لاخوانهم فينا . سفينة البحار / ۴ / ۵۴۷ ب برطرف شدن غم از شيعة قال زين العابدين عليه السلام : اذا قام قائمنا اذهب الله عزّ و جلّ عن شيعةنا العاهة . ۷ منزلت شيعة بحار / ۵۲ / ۳۱۷ قال الصادق عليه السلام : اعرفوا منازل شيعةنا على قدر روايتهم عنّا . بحار / ۲ / ۱۴۸ ۸ مرزبانى دانشمندان شيعة عن العسكرى قال : قال الصادق عليه السلام : علماء شيعةنا مرابطون فى الثغر الذى يلى ابليس و عفاريتهم يمنعونهم عن الخروج على ضعفاء شيعةنا بحار / ۲ / ۹۵ امين بودن ثروتمندان شيعة قال الصادق عليه السلام : مياسير شيعةنا امنّاؤنا على محاويجهم . بحار / ۷۲ / ۲۷ / ۱۰ شفاعت نمودن شيعة قال الصادق عليه السلام : ان لشيعتنا الشفاعة فى اهلهم . بحار / ۲۴ / ۲۷۳ / ۱۱ بهترين اعمال شيعة قال الجواد عليه السلام : افضل اعمال شيعةنا انتظار الفرج . بحار / ۵۱ / ۱۵۶ / ۱۲ شفاعت امامان از شيعة قال الصادق عليه السلام : اذا كان يوم القيامة و كلّنا الله بحساب شيعةنا . بحار / ۷ / ۲۶۴ / ۱۳ برترين شيعةان قال الرضا عليه السلام : . . . انما شيعة امير المؤمنين الحسن و الحسين و سلمان و ابوذر و المقداد و عمار و محمد بن ابى بكر الذين لا يخالفوا شيئا من اوامره . بحار / ۲۲ / ۳۳۰ / ۱۴ - شهر قم پناه شيعةان قال ابو الحسن الاول عليه السلام قم عُشّ آل محمد و ماءوى شيعةهم و لكن سيهلك جماعة من شبابهم بمعصية آبائهم و الاستخفاف و السخرية بكبرائهم و مشايخهم و مع ذلك يدفع الله عنهم شرّ الاعداء و كلّ سوء . سفينة / ۲/۴۴۷

اشاره

الف سهل خراسانى از روى اعتراض به امام صادق عليه السلام عرض کرد : چرا قيام نمى کنيد با اين که صدهزار نفر از شيعةان شما آمادگى مبارزه با دشمنان را دارند . حضرت دستور داد تنور آتش را روشن کنند بعد فرمود : برو در تنور بنشين . سهل گفت : مرا مسوزان حرف خود را پس گرفتم . در همين لحظه هارون مکی وارد شد . امام به او فرمود برو در تنور آتش بنشين ، اطاعت کرد . امام از سهل پرسيد چند نفر مانند هارون مکی سراغ داری ؟ گفت : به خدا قسم يك نفر را هم نمى شناسم . سفينة البحار / ۲ / ۷۱۴ ب امام صادق عليه السلام به سدير صيرفى فرمود : اگر به تعداد اين گوسفندان من شيعة مى داشتم قيام مى کردم . سدير گوید وقتى آن ها را شمردم ۱۷ عدد بودند . كافى / ۲/۲۴۳ ج زراره گوید : با حمران بن اعين خدمت امام باقر عليه السلام رسيديم . گفتم : خود را همچون ميزان قرارداديم هر کس با ما موافقت کند او را دوست داريم . حضرت فرمود : در اين صورت آيات شريفه (الاّ المستضعفين من الرجال . . .) و (و آخرون مرجون لامر الله اما يعذبهم و اما يتوب عليهم) و (آخرون اعترفوا بذنوبهم) چه مى شوند ؟ (بنابراين نمى توان از هر کسى که شيعة نيست بيزارى جست) كافى / ۲/۲۸۲ د ابن مسعود گوید : بر پيامبر اکرم صلى الله عليه و آله وارد شدم و سلام عرض کردم و گفتم حق را به من نشان دهيد (ارنى الحق لانظر اليه) فرمود : وارد اتاق شو وقتى وارد شدم اميرالمؤمنين را در حال نماز ديدم که مى فرمود : خدايا به حق محمد بنده تو گناهکاران از شيعةان مرا بپامرز اللهم بحق محمد عبدك اغفر للخاطئين من شيعةى بعد وارد بر پيامبر شدم ديدم پيامبر نيز در حال نماز مى گوید : خدايا به حق على بنده تو گناهکاران امت مرا بپامرز . اللهم بحق على عبدك اغفر للخاطئين من امتى . بحار / ۴۰ / ۴۳

سیره امام علی علیه السلام

۱ علم و دانش ؛ الف قال علی علیه السلام : یا معشر الناس سلونی قبل ان تفقدونی فانّ عندی علم الاولین و الاخرین اما والله لوثنی لی الوساده لحکمت بین اهل التوراة بتوراتهم ارشاد / ۱ / ۳۵ ب قال علی علیه السلام : ان هیئنا لعلما جمّا و اشار الی صدره ولكن طلابه یسیر و عن قلیل یندمون لوفقدونی . عیون اخبار الرضا / ۱ / ۲۰۵ ج قال علی علیه السلام : و الله ما نزلت آیه الا و قد علمت فیما نزلت و این نزلت و علی من نزلت ان ربی وهب لی قلبا عقولا و لسانا طلقا سئولا . کنز العمال / ۳۶۴۰۴ ایمان ؛ قال علی علیه السلام : و الله لو اعطیت الاقالیم السبعه بما تحت افلاکها علی ان اعصی الله فی نملۀ اسلبها جلب شعیرۀ ما فعلته . بحار / ۴۱ / ۱۵۵

۳ یقین قال علی علیه السلام : ما شککت فی الحق مذأریته . غرر الحکم / ۲ / ۴۸۹ سبقت در اطاعت الهی ؛ قال علی علیه السلام : انّی و الله ما احثکم علی طاعۀ الا و اسبقکم الیها و لا انهاکم عن معصیۀ الا اتناهی قبلکم عنها . نهج البلاغه / خطبه ۱۷۴ همدردی با مردم ؛ قال علی علیه السلام : اءاقع نفسی بان یقال امیر المؤمنین و لا اشارکم فی مکاره الدهر . نهج البلاغه / نامه ۶۵ عبادت خالصانه ؛ قال علی علیه السلام : الهی ما عبدتک طمعا للجنۀ و لا خوفا من النار بل وجدتک اهلا للعبادۀ فعبدتک . بحار / ۷۲ / ۲۷۸

۷ تهجد ؛ قال علی علیه السلام : قابض علی لحيته يتملّل تملل السليم و يبکی بکاء الحزين . نهج البلاغه / حکمت ۸۷۷ زهد ؛ قال علی علیه السلام : و یقول یا دنیا یا دنیا ! الیک عتّی ابی تعرّضت ام الّی تشوّقت لاحان حینک هیئات غزّی لاجبۀ لی فیک قد طلقکت ثلاثۀ لارجعۀ فیها . نهج البلاغه / حکمت ۹۷۷ وضعیت لباس ؛ قال علی علیه السلام : و الله لقد رقعت مدرعتی هذه حتی استحیت من راقعها . نهج البلاغه / خطبه ۱۶۰۱۰ وضعیت غذا ؛ قال علی علیه السلام : الا و انّ امامکم قد اکتفی من دنیاکم بطمریه و من طعمه بقرصیه . نهج البلاغه / نامه ۴۵۱۱ وضعیت کفش ؛ قال علی علیه السلام : فقال لابن عباس ما قیمۀ هذا النعل فقلت لا قیمۀ لها فقال لهی احبّ الّی من امرتکم الاّ ان اقیم حقا او ادفع باطلا . بحار / ۳۲ / ۱۲۶۷ وضعیت منزل بعد از تصدی حکومت ؛ قال الباقر علیه السلام : و لقد ولیّ خمس سنین و ما وضع اجرۀ علی اجرۀ و لا لبنۀ علی لبنۀ بحار / ۱۶ / ۲۷۷ شجاعت در میدان جنگ ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ضربۀ علی یوم الخندق افضل من عبادۀ الثقلین . بحار / ۳۹ / ۱۴۲ عدالت ؛ قال علی علیه السلام : لا تقتلنّ بی الا قاتلی و اذا انامت من ضربته هذا فاضربوه ضربۀ بضربۀ . نهج البلاغه / نامه ۴۷۱۵ حکومت داری ؛ قال علی علیه السلام : دخلت بلادکم با شمالی هذه و رحلتی و راحلتی فان انا خرجت بغير ما دخلت فأنّی من الخائنین . بحار / ۴۰ / ۱۶۳۲۵

جود و سخاوت ؛ ساءله علی علیه السلام اعرابی شیئا فامر له بالف فقال الوکیل من ذهب او فضۀ فقال کلاهما عندی حبران اعط ما انفعهما له . بحار / ۴۱ / ۱۷۳۲ خواستار خشنودی خدا ؛ عن ابن عباس کان علی علیه السلام یتبع فی جمیع امره مرضاء الله و لذلك سمّی المرتضی . مناقب / ۳ / ۱۱۰۱۸ مسلط بر هوای نفس ؛ قال علی علیه السلام : هیئات ان یغلبنی هوای . نهج البلاغه / نامه ۴۵۱۹ مظلومیت الف قال علی علیه السلام : . . . و صغّروا عظیم منزلتی و اجمعوا علی منازعتی امرا هولی . شرح نهج البلاغه / ۹ / ۳۰۵ ب قال علی علیه السلام : مازلت مظلوما منذ ولدتنی امّی بحار / ۶۷ / ۲۲۸ ج مازلت منذ قبض رسول الله صلی الله علیه و آله مظلوما . نهج السعاده / ۲ / ۴۴۸-۲۰ تقاضای مرگ قال علی علیه السلام : مللتهم و ملؤنی و حملونی علی غیر خلقی و طبعیتی . . . اللهم فابدلنی بهم خیرا منهم و ابدلهم بی شرا منّی سفینه / ۵/۵۷

اشاره

الف در جنگ هنگامی که عمر بن عبدود جسارت کرد حضرت او را رها کرد و فرمود : ترسیدم او را برای رضایت نفس خود بکشم لذا او را رها نمودم تا اینکه ناراحتی من از بین برود و فقط در راه خدا او را به قتل برسانم . فخشیت ان اضربه لحظّ نفسی فترکتہ حتی سکن ما بی ثمّ قتلته فی الله . مناقب / ۲ / ۱۱۵ ب امام باقر علیه السلام فرمودند ، در جنگ احد حضرت علی علیه السلام

شصت جراحت بر بدنش وارد شد هر زخمی را که معالجه می کردند زخم دیگر گشوده می گشت. آن بزرگوار فرمود: خدا را شکر که از جنگ فرار نکرده و پشت به دشمن ننمودم و لذا خداوند در دو جای قرآن کریم از فداکاری آن حضرت سپاسگزاری نمود (و سنجرى الله الشاکرین) المیزان ۷/ ۴۰

فضایل حضرت علی علیه السلام

۱ معیار حقیقت قال رسول الله صلی الله علیه و آله: عَلَى مَعَ الْحَقِّ وَالْحَقُّ مَعَ عَلِيٍّ. بحار / ۳۸ / ۲۳۴ ولایت قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ولایة علی ابن ابی طالب ولایة الله و حبه عبادة الله و اتباعه فريضه الله و اولیاءه اولیاء الله و اعداؤه اعداء الله. بحار / ۴۰ / ۳۴ علم و دانش قال رسول الله صلی الله علیه و آله: انا مدینه العلم و علی بابها. الغدير / ۶ / ۷۹ و اعلم امتی من بعدی علی ابن ابی طالب. الغدير / ۳ / ۴۹۶ منزلت قال رسول الله صلی الله علیه و آله: علی منی بمنزلة من ربی. الغدير / ۷ / ۱۷۷ ستون دین قال رسول الله صلی الله علیه و آله: علی سید المؤمنین علی عمود الدین. کافی / ۱ / ۶۲۹۴ اذیت و آزار قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من اذی علیا فقد اذانی. بحار / ۵ / ۷۶۹ تقسیم کننده ی بهشت قال رسول الله صلی الله علیه و آله: فانت قسیم الجنة و انت قسیم النار. بحار / ۱۹۳ / ۸۴۰ نگاه قال رسول الله صلی الله علیه و آله: النظر الى وجه علی ابن ابی طالب عبادة. بحار / ۱۹۸ / ۳۸ محبت قال رسول الله صلی الله علیه و آله: یا علی حبیك تقوی و ایمان و بغضك كفر و نفاق. بحار / ۲۶۳ / ۴۰ و حب علی یاء كل الذنوب كما تاء كل النار الحطب. تاریخ امام علی / ابن عساکر / ۱ / ۱۰۰۳ جامع کمالات انبیا قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من اراد ان ينظر الى آدم فی علمه و الى نوح فی فهمه و الى ابراهیم فی حلمه و الى یحیی بن زکریا فی زهده و الى موسی بن عمران فی بطشه فلینظر الى علی ابن ابی طالب. تاریخ دمشق الامام علی / ۲ / ۱۱۲۸۰ - شنیدن صدای یا علی از در بهشت قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ان حلقه باب الجنة من یاقوته حمراء علی صفائح الذهب فاذا دقت الحلقة علی الصفحة طنت و قالت یا علی. سفینه البحار / ۱ / ۶۶۹

اشاره

الف پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به حضرت علی علیه السلام فرمودند: خداوند به تو سه فضیلت عطا کرده که به من مرحمت نکرده است پدر زن نظیر من همسری مانند فاطمه و فرزندان من مثل حسن و حسین علیهما السلام بحار / ۳۹ / ۸۹ ب حضرت علی علیه السلام گوید: به پیامبر گفتم برای من دعا کنید. پیامبر فرمود: دعا می کنم. پیامبر مشغول نماز شد بعد از آن دست به دعا برداشت و من استماع می کردم که می فرمود: خدایا به حق علی برای علی پیامرز. عرض کردم چرا این طور دعا می کنید فرمود: من کسی را بزرگوارتر و کریم تر از تو نزد خدا ندیدم تا او را واسطه قرار دهم. اللهم بحق علی عندک اغفر لعلی فقلت یا رسول الله ما هذا فقال صلی الله علیه و آله واحد اکرم منك علیه فاستشفع به الیه. شرح نهج البلاغه ۲۰ / ۳۱۵

سیره ی حضرت فاطمه ۳

سیره ی حضرت فاطمه

۱ علم قالت فاطمة علیها السلام لعلی علیه السلام: ادن لاحدثک بما کان و بما هو کائن و بما لم یکن الی یوم القیامة. . . . بحار / ۴۳ / ۲۸ عبادت حسن بصری گوید: ما کان فی هذه الامة اعبد من فاطمة کانت تقوم حتی تورم قدمایها. بحار / ۴۳ / ۳۸۴ ترس از

خدا قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله (فی فاطمه) : متى قامت فی محرابها بین یدی ربها جل جلاله زهر نورها لملائکة السماء كما یزهر نور الکواکب لاهل الارض و یقول الله عزوجل للملائکة یا ملائکتی انظروا الی امتی فاطمه سیده امائی قائمه بین یدی ترتعد فرائصها من خیفתי . بحار / ۴۳ / ۱۷۲ / ۴ دعا برای دیگران قال الحسن علیه السلام : رایت امی فاطمه قامت فی محرابها لیلۃ جمعتها فلم تزل راکعۃ ساجده حتی اتضح عمود الصبح و سمعتها تدعوا للمؤمنین و المؤمنات . . . فقلت یا اماء لم تدعین لنفسک كما تدعین لغيرک فقالت : یا بنی الجار ثم الدار . علل الشرایع / ۱۸۲ / ۵ زیارت شهدا عن ابی عبدالله علیه السلام : ان فاطمه كانت تاءتی قبور الشهداء فی کل غداء سبت فتاءتی قبر حمزه و تترحم علیه و تستغفر له . تهذیب / ۱ / ۴۶۵ / ۶ دفاع از امام زمان قالت فاطمه علیها السلام : و الله لا ادعکم تجزّون ابن عمی ظلما خلّوا ابن عمی فوالذی بعث محمدا لئن لم تخلوا عنه لانشرنّ شعری و لاضعن قمیص رسول الله صَلَّى الله عليه و آله علی راءسی و لاصرخنّ الی الله تبارک و تعالی . عوالم / ۱۱ / ۲۱۱ / ۷ اخلاق شایسته قالت عایشه : ما رایت احدا اصدق من فاطمه غیر ابیها . . . ما رایت احدا اشبه سمتا و دلا و هدیا برسول الله فی قیامها و قعودها من فاطمه بنت رسول الله . (کنایه از خوش خلقی است) مناقب / ۳ / ۳۴۱ / ۸ کار در منزل راءی النبی فاطمه . . . و هی تطحن بیديها و ترضع ولدها . فدمعت عینا رسول الله فقال : یا بنتاه تعجلی مرارة الدنيا لحلاوة الاخرة . بحار / ۶۵ / ۲۲۰

اشاره

ادب نسبت به پدر

هنگامی که آیه شریفه (لا تجعلوا دعاء الرسول بینکم کدعاء بعضکم بعضا) نور / ۶۳ پیامبر را همانطوری که یکدیگر را صدا می زنید صدا نزنید ، نازل شد . حضرت زهرا علیها السلام گوید : در برخورد اول پیامبر را به (یا رسول الله) صدا زدم . پیامبر به من توجه نکرد تا اینکه در مرتبه سوم که صدا زدم خطاب به من کرد و فرمود : این آیه درباره تو و خانواده ات نازل نشده تو به من پدر بگو که مایه حیات جان من است و خداوند از آن رضایت بیشتری دارد . (قولی یا ابه فانها احیی للقلب و ارضی للرب) بحار / ۴۳ / ۳۳

ادب نسبت به شوهر

روزی حضرت علی علیه السلام از فاطمه علیها السلام سؤال کرد چیزی در منزل هست ؟ عرضه داشت : خیر . فرمود : چرا مرا مطلع نساختید تا متاعی فراهم کنم ؟ گفت : من از خداوند خجالت کشیدم از اینکه از شما چیزی طلب کنم که مقدور شما نباشد . کشف الغمه / ۲ / ۲۶

فضایل حضرت زهرا

۱ همتای حضرت علی علیه السلام قال الصادق علیه السلام : لولا ان الله تبارک و تعالی خلق لامیر المؤمنین فاطمه ما کان لها کفو علی ظهر الارض من آدم و من دونه . بحار / ۴۳ / ۱ / ۲۰۷ تکریم پیامبر صَلَّى الله عليه و آله کانت اذا دخلت علی النبی قام الیها فقبلها و اجلسها فی مجلسه . فضایل الخمسه / ۳ / ۲۷ / ۳ پاره ی تن پیامبر قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : فاطمه بضعة منی و هی قلبی و روحی التی بین جنبی فمن آذاها فقد آذانی و من آذانی فقد آذی الله . بحار / ۴۳ / ۴ / ۴۴ تحت بر فاطمه عن فاطمه قالت : قال لی رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : یا فاطمه من صلّی علیک غفر الله له و الحق به حیث کنت من الجنة . بحار / ۴۳ / ۵۵ / ۵ نام فاطمه

علیها السلام قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : انما سميت ابنتي فاطمه لان الله عزَّ و جلَّ فطمها و فطم من احبها من النار . بحار / ۴۳ / ۱۵ / ۶ عزیز پیامبر صَلَّى الله عليه و آله قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : فاطمة بضعة مني من سرها فقد سرني و من سائها فقد سائني فاطمة اعز الناس علي . سفينة البحار / ۲ / ۷۳۴۷ سرور زنان جهان عن الحسن بن زياد قال : قلت لابي عبدالله قول رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : فاطمة سيده نساء اهل الجنة . اءسيده نساء عالمها ؟ قال : تاك مريم و فاطمة سيده نساء اهل الجنة من الاولين و الاخرين . بحار / ۴۳ / ۱۲ / ۸ تسبيح فاطمه عليها السلام عن ابي جعفر عليه السلام قال : ما عبدالله بشي ء من التمجيد افضل من تسبيح فاطمه عليها السلام و لو كان شي ء افضل منه لنحله رسول الله فاطمة . بحار / ۴۳ / ۹۶۴ ارزش شناخت فاطمه عليها السلام عن ابي عبدالله عليه السلام : . . . فمن عرف فاطمه حق معرفتها فقد ادرك ليلة القدر و انما سميت فاطمه لان الخلق فطموا عن معرفتها . بحار / ۴۳ / ۱۰۵ اطاعت از فاطمه عليها السلام قال الباقر عليه السلام : لقد كانت عليها السلام مفروضة الطاعة على جميع من خلق الله من الجن و الانس . دلائل الامامة / ۲۸ / ۱۱ احترام به نام فاطمه عليها السلام قال الراوى : قلت للصادق عليه السلام ولدت لى ابنة ؟ فقال عليه السلام : لى ما سميتها ؟ قلت : فاطمه . قال : آه آه . . . اما اذا سميتها فاطمة فلا تسبها و لا تلعنها و لا تضربها . فروع كافى / ۶ / ۱۲۴۹ الكوى برتر قال المهدي عليه السلام : و فى ابنة رسول الله صَلَّى الله عليه و آله لى اسوة حسنة . بحار / ۵۳ / ۱۳۱۸۰ ميوه دل پیامبر صَلَّى الله عليه و آله قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ان فاطمة بضعة مني وهى نورعيني و ثمرة فؤادى . امالى صدوق / ۳۹۳ / ۱۴ اختر تابناك قال الصادق عليه السلام : فاطمة كوكب درى بين نساء اهل الدنيا . كافى / ۱ / ۱۵۲۹۵ برکت نام فاطمه قال الكاظم عليه السلام : لا- يدخل الفقر بيتا فيه اسم محمد او احمد او على او الحسن او الحسين . . . او فاطمة من النساء . كافى / ۶ / ۱۹ / ۱۶ محبت به فاطمه قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : يا سلمان حب فاطمة ينفع فى مائة مواطن ايسر تلك المواطن الموت و القبر و الميزان و الحشر و الصراط و المحاسبة . بحار / ۷ / ۱۷۵۳۹ بوى بهشت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ففاطمة حوراء انسية و كلما اشتقت الى رائحة الجنة شممت رائحة ابنتي فاطمة . توحيد صدوق / ۱۱۷ / ۱۸ افتخار حضرت على به همسر قال على عليه السلام : انا زوج البتول سيده نساء العالمين . معانى الاخبار / ۵۸ / ۱۹ اطاعت فاطمه از همسر قال على عليه السلام : فوالله . . . لا اغضبتنى و لا عصت لى امرا و لقد كنت انظر اليها فتتكشف عنى الهموم و الـحزان . بحار / ۴۳ / ۱۳۴ / ۲۰ سلام پیامبر به فاطمه من نافع بن ابي الحمراء قال شهدت رسول الله صَلَّى الله عليه و آله ثمانية اشهر اذا خرج الى صلاة الغداة مر بباب فاطمة فقال : السلام عليكم اهل البيت و رحمة الله و بركاته انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهركم تطهيرا . بحار / ۴۳ / ۵۳

اشاره

حيا و عفت فاطمه عليها السلام حضرت على عليه السلام فرمود : نايبناى اجازه خواست به منزل فاطمه عليها السلام وارد شود آن بانو خود را پوشانيد پیامبر صَلَّى الله عليه و آله فرمود : چرا خود را پوشاندى با اينكه اين مرد نايبناست ؟ عرض كرد : اگر او مرا نمى بيند من او را مى بينم و او بوى مرا استشمام مى كند . پیامبر فرمود : گواهى مى دهم كه تو پاره تن من هستى (اشهد انك بضعة منى) (بحار / ۴۳ / ۱۹)

سیره ی امام حسن مجتبی علیه السلام

سیره ی امام حسن مجتبی علیه السلام

۱ عبادت قال الصادق عليه السلام : ان حسن بن على عليه السلام كان اعبد الناس فى زمانه و ازهدهم و افضلهم . بحار / ۴۳ / ۲۳۳۱ ياد قيامت و كان اذا ذكر الموت بكى و اذا ذكر القبر بكى و اذا ذكر البعث و النشور بكى . . . قيل له اتبكى و قد حججت عشرين

حجۀ ماشیا و قد قاسمت مالک ثلاث مرات فقال : انما ابکی لخصلتین لهول المطلع و فراق الاحبۃ . بحار / ۴۳ / ۳۳۲۲ دعا به هنگام ورود به مسجد کان اذا بلغ باب المسجد رفع رءسه و يقول الهی ضیفک ببابک یا محسن قد اتاک المسیء فتجاوز عن قیبح ما عندی بجمیل ما عندک یا کریم . بحار/۳/ ۴۳ ۳۹۴ علم ان الحسن بن علی علیه السلام کان عنده رجلا من فقال لاحدهما : انک حدثت البارحه فلانا بحديث کذا و کذا فقال الرجل : انه لیعلم ما کان فقال علیه السلام : انا لنعلم ما یجرى فی اللیل و النهار . بحار / ۴۳ / ۳۳۰ اظهار فقر در پیشگاه خداوند قیل للحسن بن علی علیه السلام کیف اصبحت فقال علیه السلام : اصبحت ولی رب فوقی و النار امامی و الموت یطلبنی و الحساب محقق بی و انامرتهن بعملی لا- اجد ما احب و لا ادفع ما اکره و الامور بید غیری فان شاء عذّبنی و ان شاء عفّاعنی فایّ فقیر افقر منی . بحار / ۷۵ / ۱۱۳ ۶ کرم و جود ساءل الحسن بن علی رجل فاعطاه خمسين الف درهم و خمس مائه دينار و قال انت بحمال یحمل لک فاتی بحمال فاعطی طیلسانه (پوستین) فقال : هذا کرى الحمال . بحار / ۴۳ / ۷۳۴۱ احسان حیث جاریه للحسن بن علی علیه السلام بطاقه ریحان فقال لها انت حرّۃ لوجه الله . فقلت له فی ذلک فقال ادّبنّا الله تعالی ؟ فقال : (و اذا حیّتم بتحیّۃ فحیوا باحسن منها و کان احسن منها اعتاقها) . بحار / ۴۳ / ۳۴۳۸ اطعام به حیوان قال الراوی رایت الحسن بن علی یاء کل و بین یدیه کلب کلما اکل لقمه طرح للکلب مثلها فقلت له یابن رسول الله ! الا ارجم هذا الکلب عن طعامک قال : دعه انّی لاستحیی من الله عزّ و جلّ ان یكون ذوروح ینظر فی وجهی و انا اکل ثم لا اطعمه . بحار / ۴۳ / ۳۵۲۹ زینت به هنگام نماز قال السجاد علیه السلام : ان الحسن بن علی علیه السلام اذا کان قام الی الصلاه لبس اجود ثیابه . بحار / ۸۳ / ۱۷۵ ۱۰ صداقت قال السجاد علیه السلام : ان الحسن بن علی علیه السلام کان اصدق الناس لهجۃ و افصحهم منطقا . بحار/ ۴۳ / ۳۳۱ ۱۱ مظلومیت ان الحسن بن علی علیه السلام دخل علی معاویه یوما فجلس عند رجله و هو مضطجع فقال له یا ابا محمد ! الا اعجبک من عائشه تزعم انّی لست للخلافه اهلا فقال الحسن علیه السلام : و اعجب من ذلک جلوسی عند رجلیک و انت نائم فاستحیی معاویه و استوی قاعدا و استعذره . سفینه البحار / ۱ / ۱۸۸ ۱۲ حلم لما مات الحسن علیه السلام اخرجوا جنازته فحمل مروان بن حکم سریره . فقال له الحسین علیه السلام : تحمل الیوم جنازته و کنت بالامس تجرّعه الغیظ ؟ قال مروان : نعم ، کنت افعل ذلک بمن یوازن حلمه الجبال . سفینه البحار / ۱ / ۱۸۹ ۱۳ فلسفه صلح برگشت مردم از دین الف (قال الحسن علیه السلام : و کنتم فی مبادکم الی صفین و دینکم امام دنیاکم و قد اصبحتم الیوم و دنیاکم امام دینکم . بحار / ۷۵ / ۱۰۷ ب) قال الحسن علیه السلام و انّی لم افعل ما فعلت الاّ ابقاء علیکم سفینه ۲/۹۶

اشاره

معاویه به امام مجتبی علیه السلام گفت : من از شما بهترم زیرا مردم با من بیعت کردند ولی از شما پیروی نکردند . حضرت فرمود : هرگز تو نمی توانی با بدی و شرارت مقام برتری را به دست آوری زیرا پیروان تو از دو حال بیرون نیستند یا چشم بسته از تو اطاعت نمودند که مسلماً گنه کار هستند یا به اجبار که معذورند به خدا قسم من تحاشی می کنم از اینکه بگویم من از تو بهترم زیرا در تو خیر وجود ندارد خداوند مرا از رذائل بدور داشته چنانکه تو را از فضائل بی بهره قرار داد . بحار / ۴۴ / ۱۰۴

سیره ی امام حسین علیه السلام

سیره ی امام حسین علیه السلام

۱ احترام به بزرگ تر عن الصادق علیه السلام : ما مشی الحسین علیه السلام بین یدی الحسن قط و لا بدره بمنطق اذا اجتماعا تعظیما له . مشکاة الانوار / ۱۷۰ ۲ تکریم از خواهر ان الحسین علیه السلام اذا زارته زینب یقوم اجلالا- لها و کان یجلسها فی مکانه . وفاء

زینب الکبریٰ ۳۱۱ بر پا داشتن نماز قال الحسین علیه السلام: فی قوله تعالى (الذین ان مکناهم فی الارض اقاموا الصلوة) قال هذه فینا اهل البیت. معانی الاخبار / ۴۹۵ در آستانه ی نماز کان الحسین علیه السلام اذا تَوَضَّاء تغییر لونه و ارتعدت مفاصله فقیل له فی ذلك فقال: حق لمن وقف بین یدی الملك الجبار، ان یصْفَر لونه و یرتعد مفاصله. جامع الاخبار/ ۵۷۶ پیاده روی در سفر حج کان الحسین بن علی علیه السلام یمشی الی الحج و دابته تقادوراء. محاسن برقی / ۱ / ۱۴۶ عطر به هنگام روزه کان الحسین علیه السلام اذا صام یتطیّب بالطیب و یقول الطیب تحفۀ الصائم. خصال / ۷۶۱ پرداخت مهریه قال الحسین علیه السلام: انا نترّج النساء فنعطیهنّ مهورهنّ فیشترین ماشئن لیس لنا منه شیء. مکارم الاخلاق / ۱۳۴ عزّت طلبی قال الحسین علیه السلام: الا و انّ الدّعی بن الدّعی قد رکزنی بین السلّة و الذلّة و هیئات منی الذلّة. احتجاج طبرسی / ۳۳۶ امر به معروف قال الحسین علیه السلام: ارید ان امر بالمعروف و انهی عن المنکر و اسیر بسیره جدّی و ابی علی بن ابی طالب. مناقب / ۴ / ۱۰۸۹ عدم بیعت با ستمگران قال الحسین علیه السلام: ((لو لم یکن لی ملجاء و لاماءوی لمابایعت یزید بن معاویه)) مقتل عوالم / ۵۴ و مثلی لا- یبایع مثله. مقتل خوارزمی / ۱۱۸۴ عفو و گذشت قال الحسین علیه السلام: لو شتمنی رجل فی هذه الاذن (و اومی الی الیمنی) و اعتذر لی فی الأخری. لقبلت ذلك منه. احقاق الحق / ۱۱ / ۱۲۴۳۱ اصلاح مردم قال الحسین علیه السلام: انّی لم اخرج اشرا و لا بطرا و لا مفسدا و لا ظالما و انما خرجت لطلب الاصلاح فی امّۀ جدّی. نفس المهموم / ۱۳۴۵ دعا و استغفار قال الحسین علیه السلام: و هو یعلم انی احبّ الصلوة والدعاء و الاستغفار)). ارشادالقلوب / ۴/۲

اشاره

امام حسین علیه السلام بر اسامۀ بن زید وارد شد در حالی که مریض بود اسامه گفت: چه غم بزرگی دارم. حضرت فرمود: چه غم داری؟ عرض کرد: شصت هزار درهم بدهکارم. امام علیه السلام فرمود: من متعهد پرداخت آن می شوم. گفت: می ترسم از اینکه وامدار بمیرم. حضرت فرمود: قبل از آنکه از دنیا بروی وام تو را پرداخت می کنم. امام علیه السلام به وعده اش وفا نمود. بحار / ۴۴ / ۱۸۹

سیره ی امام زین العابدین علیه السلام

سیره ی امام زین العابدین علیه السلام

۱ بردباری عن محمد بن جعفر و غیره قالوا: وقف علی بن الحسین رجل من اهل بیته فاسمعه و شتمه... فقال علیه السلام له: یا اخی انک کنت قد وقفت علی انفا فقلت و قلت فان کنت قلت ما فیّ فاستغفر الله منه و ان کنت قلت ما لیس فیّ فغفر الله لک قال فقیل الرجل بین عینیه و قال... انا احقّ به. بحار / ۴۶ / ۲۵۵ عفو و بخشش قال الباقر علیه السلام: و کان لا یضرب مملوکا بل یکتب ذنبه عنده حتی اذا کان آخر شهر رمضان جمعهم و قرّهم بذنوبهم و طلب منهم ان یستغفروا الله له کما غفر لهم ثم یعتقهم و یجزیهم بجوائز و کان عظیم التجاوز و العفو. حتی أنّه سبّه رجل فتغافل عنه فقال ایاک اعنی و قال و عنک أعرض و اشار الی هذه الایة خذ العفو و امر بالعرف و اعرض عن الجاهلین. بحار / ۴۶ / ۳۶۲ عبادت قال الباقر علیه السلام: کان علی ابن الحسین یصلی فی الیوم و اللیلة الف رکعة کما کان یفعل امیر المؤمنین و کان قیامه فی صلاته قیام العبد الذلیل بین یدی الملك الجلیل کانت اعضاؤه ترتعد من خشیة الله و کان یصلی صلاة مودّع. بحار / ۴۶ / ۴۶۲ اتفاق قال الباقر علیه السلام: و کان لیخرج فی اللیلة الظلماء فیحمل الجراب علی ظهره... و کان یغطی وجهه اذا ناول فقیرا لئلا یعرفه فلما توفّی فقدوا ذلك فعلموا انه کان علی ابن الحسین علیه السلام. بحار / ۴۶ / ۵۶۲ درخواست از خداوند قال الباقر علیه السلام: و لقد نظر یوم عرفه الی قوم یساءلون الناس فقال و یحکم غیر الله

تساءلون فی مثل هذا اليوم . بحار / ۴۶ / ۶۲ عرفان قال الباقر علیه السلام : و لقد قال له رجل یابن رسول الله انی لاحتجک فی الله حبا شديدا فقال انی اعوذ بک ان ائحب فیک و انت لی مبغض . بحار / ۴۶ / ۶۲ ترخم قال الباقر علیه السلام : و لقد حج علی ناقه له عشرين حجة فما قرعها بسوط . بحار / ۴۶ / ۶۲ تواضع قال الباقر علیه السلام : و کان یعجبه ان یحضر طعامه الیتامی و الضراء و الزمنى و المساکین الذین لا حيلة لهم و کان یناولهم بیده . بحار / ۴۶ / ۶۲ اشک فراوان قال الباقر علیه السلام : و لقد بکی علی ابیه الحسین عشرين سنة و ما وضع بین یدیه طعام الا بکی . حتی قال له مولی له یابن رسول الله اما آن لحزنک ان ینقضی ؟ فقال ویحک ان یعقوب النبی کان له اثنی عشر ابنا فغیب الله عنه واحدا منها فابیضت عیناه . بحار / ۴۶ / ۶۲ کمک همسفران قال الباقر علیه السلام : کان علیه السلام لا یسافر الا مع رفقة لا یعرفونه و یشرط علیهم ان یکون من خدم الرفقة فیما یحتاجون الیه . بحار / ۴۶ / ۶۲ ۱۱۹- طلب رحمت قال زین العابدین علیه السلام یقول اللهم ارحمنی فانک کریم اللهم ارحمنی فانک رحیم فلم یزل یرددھا حتی توفی سلام الله علیها . سفینه / ۲ / ۲۶۴

اشاره

امام سجاد علیه السلام از اینکه با مادر خود هم غذا شود امتناع داشت شخصی عرض کرد : شما که بهترین مردم در نیکی و احسان هستید چگونه با مادر خود غذا نمی خورید ؟ فرمود : کراهت دارم از اینکه دست من سبقت بگیرد بر غذائی که مادرم آن را اراده کرده است . بحار / ۴۶ / ۶۲

سیره ی امام باقر علیه السلام

سیره ی امام باقر علیه السلام

۱ علم قال الباقر علیه السلام : انا علمنا منطق الطیر و اوتینا من کل شیء . بحار / ۴۶ / ۲۹۴ قال جابر بن عبدالله : سمعت رسول الله یقول انک ستدرک رجلا من اهل بیتی اسمه اسمی و شمائله شمائلی . یقر العلم بقرا . . . بابی انت و امی ابوک رسول الله یقرئک السلام قال یا جابر علی رسول الله (السلام) ما قامت السموات و الارض و علیک السلام یا جابر بما بلغت السلام . بحار / ۴۶ / ۲۲۹۵ تهجد قال الصادق علیه السلام : کان ابی رضوان الله علیه اذا قام من اللیل اطال القيام و اذا رکع او سجد اطال حتی یقال انه قد نام فما یفجاءنا منه الا- و هو یقول لا اله الا الله حقا حقا . بحار / ۸۷ / ۳۲۲۷ یاد خداوند قال الصادق علیه السلام : کان ابی کثیر الذکر لقد امشی معه و انه لیذکر الله و اکل معه الطعام و انه لیذکر الله و لقد کان یحدث القوم و ما یشغله ذلک عن ذکر الله . وسائل / ۴ / ۱۱۸۱ ۴ تلاوت قرآن قال الصادق علیه السلام : ان ابا جعفر کان احسن صوتا بالقرآن و کان اذا قام من اللیل و قرء صوته فتمر به مار الطريق من السقائین و غیرهم فیقومون فیستمعون الی قرائته . بحار / ۸۵ / ۸۲ انفاق و بخشش سلیمان بن اقرم گوید : کان لا یمل من صله اخوانه و قاصدیه و مؤملیه و راجیه . بحار / ۴۶ / ۶۲۸۸ احسان کان الباقر علیه السلام ظاهر الجود فی الخاصة و العامة مشهورا بالکرم فی الکافه معروف بالفضل و الاحسان مع کثره عیاله و توسط حاله . ارشاد / ۶۴۱ و کان ابو جعفر علیه السلام اذا کان یوم عرفه لم یرد سائلا . من لا یحضره الفقیه / ۲ / ۷۲۱۱ گذشت در خانواده قال الصادق علیه السلام : و كانت لابی امراءه و كانت تؤذیه فکان یغفر لها . من لا یحضره الفقیه / ۳ / ۴۴۱ مهربانی قال الباقر علیه السلام : بلیه الناس علینا عظیمه ان دعوناهم لم یتستجیبونا و ان ترکناهم لم یهتدوا بغیرنا بحار / ۴۶ / ۲۸۸

اشاره

خادم امام باقر علیه السلام گوید: برادران دینی که به محضر امام می رسیدند از نزد آن حضرت مرخص نمی شدند مگر آنکه امام علیه السلام با غذای طیب و پاکیزه آنان را اطعام می نمود و لباسهای زیبا و مقداری پول به آنها هدیه می نمود. من گفتم: کمتر هدیه نما. فرمود: نیکی در دنیا رسیدگی به برادران دینی است. بحار / ۴۶ / ۲۹۱

سیره ی امام صادق علیه السلام

سیره ی امام صادق علیه السلام

۱ علم الف قال الصادق علیه السلام: انّ عندنا سرا من سرّ الله و علما من علم الله لا یحتمله ملک مقرب و لا نبی مرسل و لا مؤ من امتحن الله قلبه للايمان و الله ما کلف الله احدا ذلك الحمل غیرنا. بحار / ۲۵ / ۳۸۵ ب مالک بن انس گوید: ما راءت عين و لا سمعت اذن و لا- خطر على قلب بشر افضل من جعفر بن محمد الصادق فضلا و علما و عبادۀ و ورعا. بحار / ۴۷ / ۲۸ ج ينقل عن الصادق من العلوم مالا ينقل عن احد و قد جمع اصحاب الحديث اسماء الرواة من الثقات على اختلافهم فى الاراء و المقالات و كانوا اربعة الاف رجل. بحار / ۴۷ / ۲۷ عبادت مالک بن انس گوید: ... فما كنت اراه الا على ثلاث خصال اما مصليا و اما صامتا و اما يقرء القراءن و لا يتكلم فيما يعنيه فكان من العلماء العباد الذين يخشون الله عزّوجلّ. بحار / ۱۷ / ۳۳۲ عرفان كان كلما همّ الى التلبيه انقطع الصوت فى حلقه ... فقلت قل يا بن رسول الله و لا بدّ لك من ان تقول فقال: يا بن ابى عامر! كيف اجسر ان اقول لبيك اللهم لبيك و اخشى ان يقول عزّ و جلّ لى لا لبيك و لا سعديك. بحار / ۴۷ / ۱ / ۴۶ احسان نام رجل من الحاج فى المدينه فتوهم ان هميانه سرق فخرج فراءى الصادق عليه السلام مصليا و لم يعرفه فتعلق به و قال له: انت اخذت هميانى؟ قال: ما كان فيه؟ قال: الف دينار قال: فحمله الى داره و وزن له الف دينار و عاد الى منزله و وجد هميانه فعاد الى جعفر عليه السلام معتذرا بالمال فابى قبوله و قال شىء خرج من يدى لا يعدلنى. قال فساءل الرجل عنه فقليل هذا جعفر بن محمد الصادق عليه السلام. بحار / ۴۷ / ۲۴ / ۵ توسل عن داود الرقى قال: اننى كنت اسمع ابا عبد الله اكثر ما يُلح به فى الدعاء على الله بحق الخمسة يعنى رسول الله و امير المؤمنين و فاطمة و الحسن و الحسين عليهم السلام. وسائل / ۴ / ۱۳۹ ح لم و بردبارى انه دخل سفيان الثورى على الصادق عليه السلام فراه متغير اللون فسأله عن ذلك فقال: كنت نهيت ان يصعدوا فوق البيت فدخلت فاذا جارية من جوارى مَمّن تربّى بعض ولدى قد صعدت فى سلم و الصبى معها فلما بصرت بى ارتعدت و تحيّرت و سقط الصبى الى الارض فمات فما تغيّر لوني للصبى و انما تغيّر لوني لما ادخلت عليها من الرعب و كان عليه السلام قال لها انت حرة لوجه الله لا باءس عليك مرتين. بحار / ۴۷ / ۲۴

اشاره

ابراهيم بن ادهم گوید: همراه امام صادق علیه السلام بودم ناگهان شیرى نزديك آمد. امام علیه السلام گوش شیر را گرفتند و او را دور ساختند. بعد فرمودند: اگر مردم از خداوند اطاعت می کردند هر آینه بارهای سنگین خود را با این حیوانات حمل می کردند. (اما ان الناس لو اطاعوا الله حق طاعته لحملوا اليه اثقالهم) سفینه ۱ / ۸۶

سیره ی امام کاظم علیه السلام

سیره ی امام کاظم علیه السلام

۱ علم و دانش اعترف هارون الرشيد الذى هو خصم الامام ... حينما ساءله ولده الماءمون عن اكباره و تقديره له فقال له: يا بنى

هذا امام الناس و حجة الله على خلقه و خليفته على عباده انا امام الجماعة في الظاهر . و انه و الله لا حق بمقام رسول الله منى و من الخلق جميعا . و والله لو نازعنى في هذا الامر لآخذت الذى فيه عيناه فان الملك عقيم . يا بنى هذا وارث علم النبیین هذا موسى بن جعفر ان اردت العلم الصحيح تجده عند هذا . ينابيع المودة / ۳ / ۲۳۲ عبادت قال السيد بن الطاووس ۲ : . . . موسى بن جعفر . . . كان يحيى الليل بالسهر الى السحر بمواصلة الاستغفار . بحار / ۱۰۲ / ۳۱۶ تلاوت قرآن و كان احسن الناس صوتا بالقرآن و كان اذا قرء يحزن و بكى السامعون لتلاوته و كان يبكى من خشية الله حتى تخضل لحيته بالدموع . مناقب / ۴ / ۳۱۸ جود و بخشش كان موسى بن جعفر عليه السلام اذا بلغه عن الرجل ما يكره بعث اليه بصره دنائير فكانت صراره مابين الثلاثمائة الى المائتين دينار فكانت صرار موسى مثالا . مقاتل الطالبين / ۵۴۹۹ دعا به هنگام سجده و كان عليه السلام يقول فى سجوده : قبح الذنب من عبدك فليحسن العفو و التجاوز من عندك . بحار / ۴۸ / ۶۱۰۱ دعای همیشگی و كان يدعوا كثيرا فيقول : اللهم انى اساء لك الراحة عند الموت و العفو عند الحساب و يكثر ذلك . بحار / ۴۸ / ۷۱۰۱ رسیدگی به مستمندان و كان يفتقد فقراء المدينة فى الليل فيحمل اليهم الزبيل فيه العين و الورق و الادق . . . فيوصل اليهم ذلك و لا يعلمون من اى جهة هو . بحار / ۴۸ / ۸۰۲ استغفار روزانه قال الكاظم عليه السلام : انى استغفر الله فى كل يوم خمسة الاف مرة . بحار / ۹۳ / ۲۸۲ كار و تلاش قال على بن ابي حمزة عن ابيه قال : راءيت ابا الحسن يعمل فى ارض له قد استنقعت قدماه فى العرق . فقلت جعلت فداك اين الرجال ؟ فقال : يا على قد عمل باليد من هو خير منى فى ارضى و من ابنى فقلت و من هو ؟ فقال : رسول الله صلى الله عليه و آله و امير المؤمنين عليه السلام و آبائى كلهم كانوا قد عملوا بايديهم بحار / ۴۸ / ۱۰۱۵ اخبار به غيب قال الكاظم عليه السلام للماءمون اذا ملكت فاحسن الى ولدى سفينة / ۱ / ۱۱۶۱ - نامه به هارون بعث موسى بن جعفر عليه السلام ((الى الرشيد من الحبس برسالة كانت انه لن ينقضى عني من البلاء الا انقضى عنك معه يوم من الرخاء حتى نقضى جميعا الى يوم ليس له انقضاء يخسر المبتلون سفينة / ۲ / ۳۳

اشاره

مردى به حضرت على عليه السلام دشنام مى داد دوستان امام ناراحت شدند و خواستند او را ادب کنند . امام آن ها را منع فرمود و با مركب خود وارد مزرعه ی او شدند ، او ناراحت شد و به امام گفت : به من خسارت وارد كردى . حضرت فرمود : چه اندازه زیان دیده اى ؟ گفت : ۱۰۰ دينار . امام ۳۰۰ دينار به او لطف كردند . او با خوشحالى صورت امام را بوسید و گفت : الله اعلم حيث يجعل رسالته . بحار / ۴۸ / ۱۰۲

سیره ی امام رضا عليه السلام

سیره ی امام رضا عليه السلام

۱ علم به قرآن . . . و كان الماءمون يمتحنه بالسؤال عن كل شىء فيه و كان كلامه كله و جوابه و تمثله انتراعات من القرآن . عيون اخبار الرضا / ۲ / ۱۹۳ عبادت عبد السلام بن الهروي قال : جئت الى باب الدار التى حبس فيها الرضا بسرخص و قد قيد فاستاءذنت على السجان فقال لا سبيل لك اليه . قلت و لم ؟ قال لانه ربما صلى فى يومه و ليلته الف ركعة . بحار / ۹۲ / ۳۲۰۴ تلاوت و تدبر قرآن كان الرضا عليه السلام يختم القرآن فى كل ثلاث و يقول لو اردت ان اختمه فى اقل من ثلاث لاختمته و لكن ما مررت بآية قط الا فكرت فيها و فى اى شىء انزلت و فى اى وقت فلذلك اختم ثلاثه ايام . بحار / ۹۲ / ۴۲۰۴ ساده زیستی كان جلوس الرضا عليه السلام فى الصيف على حصير و فى الشتاء على مسح و لبسه الغليظ من الثياب حتى اذا برز للناس تزيين لهم . عيون اخبار الرضا / ۲ / ۱ / ۵۹۲ كم خوابی و تهجد كان عليه السلام قليل النوم بالليل كثير السهر يحيى اكثر لياليه من اوله الى الصبح . بحار / ۹۱ / ۴۹۹ ادب

ابراهیم بن العباس قال : و لا راءِیْته ابا الحسن الرضا علیه السلام شتم احدا من موالیه و ممالیکه قَطَّ و لا راءِیْته یقهقهه فی ضحکه بل کان ضحکه التَّبسم . بحار ۴۹ / ۷۹۱ تواضع : دخل الرضا علیه السلام الحمام فقال له بعض الناس دلّکَی فجعل یدلّکَ فعرّفوه فجعل الرجل یستعذر منه و هو یطیب قلبه و یدلّکَ . بحار ۴۹ / ۸۹۹ احترام به خادمان : عن عبدالله بن الصلت عن رجل من اهل بلخ قال کنت مع الرضا فی سفره الی خراسان فدعا یوما بمائدة له فجمع علیها موالیه من السودان و غیرهم فقلت جعلت فداک لو عزلت لهؤلاء مائدة . فقال علیه السلام : انّ الرب تبارک و تعالی واحد و الالب واحد و الام واحد و الجزاء بالاعمال . بحار ۴۹ / ۹۰۱ کار نکشیدن از مهمان نزل بابی الحسن علیه السلام ضیف و کان جالسا یحدّثه فی بعض اللیل فتغیّر السراج فمدّ الرجل یده لیصلحه فزبره ابوالحسن علیه السلام ثم بادره بنفسه فاصلحه ثم قال انا قوم لانتخدم اضیافنا . بحار ۴۹ / ۱۰۲ شجاعت ماءمون به حضرت رضا علیه السلام گفت : انی قد راءِیت ان اعزل نفسی عن الخلافه و اجعلها لک و ابایعک ؟ فقال له الرضا علیه السلام : ان کانت هذه الخلافه لک و الله جعلها لک فلا یجوز ان تخلع لباسا البسک الله و تجعله لغيرک و ان کانت الخلافه لیس لک فلا یجوز لک ان تجعل لی ما لیس لک بحار ۴۹ / ۱۷

اشاره

حضرت رضا علیه السلام به مرد خراسانی که هزینه ی سفرش را تمام کرده بود دویت دینار مرحمت کرد لکن چهره ی خود را نشان ندادند . سلیمان جعفری از امام پرسید چرا خود را نشان ندادید ؟ فرمود : نخواستم ذلت سؤل را در صورت او مشاهده نمایم . مخافه ان اری ذلّ السؤل فی وجهه لقضائی حاجته . بحار ۴۹ / ۱۰۱

سیره ی امام جواد علیه السلام

سیره ی امام جواد علیه السلام

۱ علم و دانش عن علی بن ابراهیم عن ابیه قال استاءذن علی ابی جعفر علیه السلام قوم من اهل النواحی فاذن لهم فساءلوه فی مجلس واحد عن ثلاثین الف مسأله فاجاب و له عشر سنین . بحار ۵۰ / ۹۳ مرحوم مجلسی در توجیه این حدیث گوید : ان یکون اشاره الی کثره ما یستنبط من کلماته الموجزه المشتمله علی الاحکام الکثیره و هذا وجه قریب . ۲ برکات وجودی قال الرضا علیه السلام : . . هذا المولود الذی لم یولد فی الاسلام مثله مولود اعظم برکة علی شیعتنا منه . کافی ۶ / ۳۶۰ عظمت امام ماءمون گوید : و اما ابوجعفر محمد بن علی قد اخترته لتبریزه علی کافّه اهل الفضل فی العلم و الفضل مع صغر سنّه و الاعجوبة فیہ بذلك و انا ارجو ان یتّظّر للناس ما قد عرفته منه فیعلموا انّ الرأی ما راءِیت فیہ . ارشاد مفید ۶/ ۴۲۱ جود و بخشش امام رضا علیه السلام در ضمن نامه ای به فرزندش می فرماید : بلغنی انّ الموالی اذا رکبت اخرجوک من الباب الصغیر و انما ذلک من بخل بهم لثلاثینال منک احد خیرا فاسألك بحقی علیک لا یکن مدخلک و مخرجک الا من الباب الکبیر و اذا رکبت فلیکن معک ذهب و فضة ثم لا یسئلك احد الا اعطیته . بحار ۵۰ / ۱۰۲ شجاعت أنّه (الماءمون) خرج الی الصید فاجتاز بطرف البلد فی طریقہ و الصبیان یلعبون و محمد واقف معهم . . . فلما اقبل الماءمون انصرف الصبیان هاریین و وقف ابو جعفر و لم یرح من مکانه . قال الماءمون یا غلام ما منعک من الانصراف مع الصبیان فقال له : محمد مسرعا . . . لم یکن بالطریق ضیق لا وسعه علیک بذهابی و لم یکن لی جریمه فاختشاها . . . فاعجبه کلامه . . . فقال له : ما اسمک قال محمد . بحار ۹۲/ ۵۰ عبادت و دعا قال الجواد علیه السلام فی القنوت : اللهم منائحک متابعه و ایادیک متوالیه و نعمک سابغه و شکرنا قصیر و حمدنا سیر و انت بالتعطف علی من اعترف جدیر . عوالم ۲۳/ ۷۲۳ حرز یا نور یا برهان یا مبین یا منیر یا رب اکفی الشرور و آفات الدهور و اسئلك النجاء یوم ینفخ فی الصور . مجمع الدعوات / ۸۶۰

تبعیت از کمالات پدر ابن جوزی گوید: کان علیه السلام علی منهاج ابیه فی العلم و التقی و الزهد و الجود . تذکره الخواص / ۳۲۱ / ۹ اخبار به غیب عن معلى بن محمد قال : خرج علیّ ابوجعفر علیه السلام حدثان موت ابیه فنظرت الی قدّه لا صف قامته لاصحابنا فقعد ثم قال یا معلى ان الله احتج فی الامامه بمثل ما احتج به فی النبوه فقال : (و اتیناه الحكم صبیّا) . كشف الغمّه / ۳ / ۲ / ۱۳

اشاره

علی بن جعفر به امام جواد علیه السلام زیاد احترام می گذاشت . شخصی به او گفت : شما عموی او هستید چرا برای او این اندازه احترام قائل می شوید ؟ دست به محاسن خود گرفت و گفت : خداوند مرا با اینکه پیر هستم سزاوار مقام امامت ندانست و این جوان را لایق این مقام قرار داد آیا فضائل او را انکار کنم (نعوذ بالله مما تقولون بل انا له عبد) بحار / ۴۷ / ۲۶۶

سیره ی امام هادی علیه السلام

سیره ی امام هادی علیه السلام

۱ اخلاق شخصی از امام نزد متوکل سعایت کرد فقال عنده سلاح و اموال فتقدم المتوکل الی سعید الحاجب ان یهجم لیلا علیه و یأخذ ما یجد عنده من الاموال و السلاح و یحمل الیه فقال ابراهیم بن محمد قال لی سعید الحاجب صرت الی دار الی الحسن باللیل و معی سلّم فصعدت منه الی السطح فلم ادر کیف اصل الی الدار فنادانی ابو الحسن علیه السلام من الدار یا سعید مکانک حتی یأتوک بشمعه ... فدخلتها و فتشّتها فلم اجد فیها شیئا . بحار / ۵۰ / ۱۹۹ / ۲ دعا صل علی محمد و آل محمد و اوسع لی رزقی و مدّ لی عمری و امن علیّ برحمتک و اجعلنی ممّن تنتصر به لدینک و لا تستبدل بی غیری . اعیان الشیعه / ۴ / ۳۲۸۵ / ۳ علم و سخاوت ابن حجر گوید : و کان وارث ابیه علما و سخاء . الصواعق المحرقة / ۱ / ۲۳ / ۴ خوش رویی و صداقت ابن شهر آشوب گوید : کان علیه السلام اطیب الناس بهجّه و اصدقهم لهجّه و املحهم من قریب و اکملهم من بعید . مناقب / ۴ / ۵۴۰۱ / ۴ زهد و تلاوت قرآن نیمه شبی ماءمورین متوکل وارد منزل امام شدند هجوموا علیه فدخلوا داره فوجدوه فی بینه و علیه مدرعه من شعر و علی راءسه الشریف ملحفه من صوف و هو مستقبل القبله لیس بینه و بین الارض بساط الا الرمل و الحصی و هو یترّم بآیات من القرآن فی الوعد و الوعد . قادتنا / ۷ / ۶۸ / ۶ مظلومیت در مجلسی متوکل به امام هادی علیه السلام ظرف شراب تعارف کرد فقال علیه السلام : واللّه ما یخامر لحمی و دمی قط فاعفنی منه فاعفاه . بحار / ۵۰ / ۲۱۱ / ۷ احسان به دشمن مرض المتوکل فاشرف منه علی التلف ... فنذرت امّه ان عوفی ان یحمل الی ابی الحسن علیه السلام علی بن محمد مالا جلیلا من مالها . و قال له فتح بن خاقان لو بعثت الی هذا الرجل یعنی ابالحسن فساءلته فانّه ربما کان عنده صفه شیء یرفع الله به عنک . امام علیه السلام فرمود : عصاره روغن کنجد را با گلاب مخلوط کنند و روی زخم قرار دهند . متوکل به این دستور عمل کرد و به برکت راهنمایی امام معالجه شد . بحار / ۵۰ / ۱۹۸

اشاره

الف) عیسی بن احمد گوید : به دلیل علاقه ام به امام هادی علیه السلام متوکل حقوق مرا قطع کرد . جریان را به عرض امام رساندم بعد از اندک مدتی مشکل من حل شد . خدمت امام رسیدم . فرمود : خداوند متعال می داند که ما در مشکلات به جز او توکل و اعتماد نخواهیم کرد . بحار / ۵۰ / ۱۲۷ / ب) اسحق جلاب گوید : من برای امام هادی علیه السلام گوسفندان زیادی خریدم وی مرا خواست و از اصطبل منزلش به جای وسیعی برد که من آنجا را نمی شناختم سپس دستور داد تا تمامی آن گوسفندان را

ميان فقرا تقسيم کردم . کافي ۱ / ۴۹۸

سیره ی امام حسن عسکری عليه السلام

سیره ی امام حسن عسکری عليه السلام

۱ جود و بخشش عن اسماعيل بن محمد قال : شكوت الى ابي محمد عليه السلام الحاجة و حلفت انه ليس عندي درهم . فقال اتحلف بالله كاذبا و قد دفنت مائتي دينار و ليس قولي لك هذا دفعا للعطية اعطه يا غلام ما معك فاعطاني مائة دينار ثم اقبل فقال انك تحرم الدنانير التي دفنتها في احوج ما تكون اليها و ذلك انني اضطرت وقتا ففتشت عنها فلم اجدها فنظرت فاذا ابن عم لي قد عرف موضعها فاخذها و هرب . مناقب ۴ / ۳۲۴ عبادت روى الشبلجني . . . وقع للبهلول معه انه راءه و هو صبي ييكي و الصبيان يلعبون فظن انه يتحسر على ما بايديهم فقال له اشترى لك ما تلعب به ؟ فقال : يا قليل العقل ماللعب خلقنا فقال له : فلماذا خلقنا ؟ قال : للعلم و العبادة . فقال : من اين ذلك ؟ فقال : من قوله تعالى (افحسبتم انما خلقناكم عبثا) . الصواعق المحرقة ۲ / ۳۰۷ زهد قال كامل بن ابراهيم : دخلت على سیدی ابي محمد عليه السلام نظرت الى ثياب بياض ناعمة عليه فقلت في نفسي ولئى الله و حجته يلبس النعم من الثياب و ياءمرنا نحن بمواساة الاخوان و ينهانا عن لبس مثله . فقال متبسم : يا كامل بن ابراهيم و حسر عن ذراعيه فاذا مسح اسود خشن فقال : يا كامل هذا الله عز و جل و هذا لكم فخلجتم . اثبات الهداة ۳ / ۴۱۵ اخبار به غيب عن محمد بن الحسن قال كتبت اليه اشكوا الفقر ثم قلت في نفسي اليس قد قال ابو عبدالله عليه السلام الفقر معنا خير من الغنى مع غيرنا و القتل معنا خير من الحيوة من عدونا فرجع الجواب ان الله عز و جل يخص اولياءنا اذا تكاثفت ذنوبهم بالفقر و قد يعفوا عن كثير كما حدثتك نفسك الفقر معنا خير من الغنى مع عدونا و نحن كهف لمن التجاء اليه و نور لمن استبصر بنا و عصمة لمن اعتصم بنا من احبنا كان فى السنام الا- على و من انحرف عنا فالى النار . بحار ۵۰ / ۲۹۹ احسان قال ابو هاشم الجعفرى : شكوت الى ابي محمد ضيق الحبس فكتب الى انت تصلى اليوم الظهر فى منزلك فاخرجت فى وقت الظهر فصليت فى منزلى كما قال عليه السلام فاردت ان اطلب منه دنانير فاستحييت فلما صرت الى منزلى وجه الى بمائة دينار و كتب الى اذا كانت لك حاجة فلا تستحيى و اطلبها فانك ترى ما تحب انشاء الله . كافي ۱ / ۴۲۶ صفات نيكو ابن صباغ مالكي گوید : سيد اهل عصره و امام اهل دهره اقواله سديده و افعاله حميده . . . كاشف الحقائق بنظره الصائب مظهر الدقائق بفكره الثاقب المحدث فى سره بالامور الخفيات الكريمة الاصل و النفس و الذات . قادتنا ۱۲۳ / ۷ /

اشاره

احمد بن قاسم گوید : هرگاه به حضور امام حسن عسکری عليه السلام مى رسيدم تشنه بودم هيبت آن بزرگوار مانع از تقاضای آب مى شد حضرت دستور مى دادند بر من آب دهند و هرگاه اراده مى کردم از خدمتش مرخص شوم به غلام خود مى فرمود : مرکب براى من آماده کنند . کافي ۱ / ۱۲۵

ویژگی های حکومت حضرت مهدی عليه السلام

ویژگی های حکومت حضرت مهدی عليه السلام

۱ گسترش عدالت اجتماعى قال الحسين عليه السلام : لو لم يبق من الدنيا الا يوم واحد لطول الله ذلك اليوم حتى يخرج رجل من

ولدی فیملها عدلا و قسطا کما ملئت جورا و ظلما . منتخب الاثر / ۲۴۷ تصحیح انحرافات اعتقادی قال علی علیه السلام : یعطف الهوی علی الهدی اذا عطفوا الهدی علی الهوی و یعطف الرأی علی القرآن اذا عطفوا القرآن علی الرأی . بحار / ۵۱ / ۳۳۰ از بین رفتن مشکلات قال زین العابدین علیه السلام : اذا قام قائمنا اذهب الله عن شیعتنا العاهة . بحار / ۵۲ / ۳۱۷ پاک شدن زمین از خیانت کاران قال علی علیه السلام : لیتزعن عنکم قضاء السوء و لیعزلن عنکم امراء الجور و لیطهر الارض من کل غاش . بحار / ۵۱ / ۱۲۰ حاکمیت دین واحد قال الصادق علیه السلام : فوالله یا مفضل لیرفع عن الملل و الادیان الاختلاف و یکون الدین کلّه واحدا . بحار / ۵۳ / ۴ رفاه اقتصادی قال الصادق علیه السلام : یطلب الرجل منکم من یصل بماله و یأخذ منه زکاته فلا یجد احدا یقبل منه ذلک و استغنی الناس بما رزقهم الله من فضله . بحار / ۵۲ / ۳۳۷ از بین رفتن کینه قال علی علیه السلام : لو قد قام قائمنا . . . لذهب الشحاء من قلوب العباد . بحار / ۱۰ / ۱۰۱ از بین رفتن بندهای بردگی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : به (بالمهدی) یرج الذل من اعناقکم . بحار / ۵۱ / ۵۷ قاطعت یقوم القائم . . . علی العرب لشدید . . . لیس شاءنه الا السیف . . . و لا یأخذه فی الله لومه لائم . . . غیبت نعمانی / ۲۳۳ مساوات قال الباقر علیه السلام : و یسوی بین الناس حتی لا ترى محتاجا الی الزکاة . بحار / ۵۱ / ۳۹۰ امنیت اجتماعی قال الصادق علیه السلام : فی قوله تعالی (لیبدلنهم من بعد خوفهم امنا) نزلت فی القائم و اصحابه . غیبت نعمانی / ۲۴۰ تکامل عقول و اندیشه ها اذا قام قائمنا وضع یدیه علی رؤس العباد فجمع به عقولهم و اکمل به احلامهم . بحار / ۵۲ / ۳۳۶ حاکمیت جهانی قال الباقر علیه السلام : فیفتح الله له شرق الارض و غربها . بحار / ۵۲ / ۱۴۳۹۰ توسعه ی راه ها و یوسع الطريق الاعظم و یهدم کل مسجد علی الطريق و یسد کل کوة الی الطريق و کل جناح و کنیف و میزاب علی الطريق . بحار / ۵۲ / ۳۳۳

اشاره

امام عسکری علیه السلام به ابی هاشم جعفری فرمودند : هرگاه حضرت مهدی علیه السلام قیام کند فرمان می دهد که مناره های مساجد تخریب شود زیرا بدعتی است که هیچ پیامبری و امامی آن را بنا نکرده است . سفینه / ۱ / ۴۳۲

انتظار حضرت مهدی علیه السلام

انتظار حضرت مهدی علیه السلام

۱ ارزش انتظار سئل عن علی علیه السلام ای الاعمال احب الی الله عزّ و جلّ فقال علیه السلام : انتظار الفرج . بحار / ۵۲ / ۱۲۲ انتظار بهترین عبادت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : افضل العبادۀ انتظار الفرج . بحار / ۵۲ / ۱۲۵ انتظار بهترین عمل شیعیان قال الجواد علیه السلام : افضل اعمال شیعتنا انتظار الفرج . منتخب الاثر / ۴۲۲۳ شهادت و انتظار قال علی علیه السلام : الاخذ بامرنا معنا غدا فی حظيرة القدس و المنتظر لامرنا کالمتشحط بدمه فی سبیل الله . بحار / ۵۲ / ۱۲۳ اوصاف منتظران قال الصادق علیه السلام : . . . من سرّه ان یکون من اصحاب القائم فلیتظر ولیعمل بالورع و محاسن الاخلاق و هو منتظر . بحار / ۵۲ / ۱۴۰ فضیلت منتظران قال الصادق علیه السلام : من مات منکم و هو منتظر لهذا الامر کمن هو مع القائم فی فسطاطه ثم مکث هنیئاً ثم قال لا بل کمن قارع معه بسیفه ثم قال لا والله الا کمن استشهد مع رسول الله . بحار / ۴۲ / ۱۲۶ دعا در زمان انتظار عن الامام المهدی فی تویقه الی محمد بن عثمان و اکثروا الدعاء بتعجیل الفرج فانّ ذلک فرجکم . منتخب الاثر / ۸۲۶۸ دعا برای شناخت امام علیه السلام قال الصادق علیه السلام : یا زرارۀ ان ادركت ذلک الزمان فالزم هذا الدعاء . اللهم عرفنی نفسک فانک ان لم تعرفنی نفسک لم

اعرف نبیک اللهم عزّفتنی رسولک فانک ان لم تعزّفتنی رسولک لم اعرف حبّتک اللهم عزّفتنی حبّتک فانک ان لم تعزّفتنی حبّتک ضللت عن دینی . بحار / ۵۲ / ۱۴۶-۹ شیعہ در زمان انتظار قال کاظم علیہ السلام : طوبی لشیعتنا المتمسکین بحبنا فی غیبة قائمنا الثابتین علی مولاتنا و البرائۃ من اعدائنا اولئک منا و نحن منهم و قد رضوا بنا ائمۃ و رضینا بهم شیعۃ طوبی لهم هو و الله معنا فی درجتنا یوم القيامة . بحار/۵۱/۱۵۱

اشاره

امام سجاد علیہ السلام به ابا خالد فرمودند : کسانی که معتقد به امامت حضرت مهدی علیہ السلام و منتظر ظهور او باشند برتر از مردم هر زمانی هستند چون خداوند عقل و فهم و معرفتی به آنها عطا کرده که غیبت برای آنها همانند حضور گشته و خداوند آنان را همانند مجاهدان زمان پیامبر قرار داده و آنها مخلصان حقیقی و شیعیان راستینش هستند . (لأنّ الله تبارک و تعالی اعطاهم من العقول و الافهام و المعرفة ما صارت به الغیبة عندهم بمنزلة المشاهدة و جعلهم فی ذلك الزمان بمنزلة المجاهدين بین یدی رسول الله بالسیف اولئک المخلصون حقا و شیعتنا صدقا) کمال الدین ۱ / ۴۳۷

قرآن کریم

قرآن کریم

۱ فضیلت قرآن قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : فضل القرآن علی سائر الکلام کفضل الله علی خلقه . بحار/۱۹/۹۲ رهبری قرآن قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : علیکم بالقرآن فاتخذوه اماما و قائدا . کنز العمال / ۳۴۰۲۹ قرآن بهترین سخن قال علی علیه السلام : تعلّموا کتاب الله تبارک و تعالی فانه احسن الحديث و ابغ الموعظة و تفقهوا فيه فانه ربيع القلوب و استشفوا بنوره فانه شفاء لما فی الصدور . تحف العقول / ۴۱۵۰ قرآن سفره ی آماده ی الهی قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : القرآن ماء دبه الله فتعلموا ماء دبه ما استطعتم . بحار / ۹۲ / ۵۱۹ ارزش یادگیری قرآن عن ابی عبدالله علیه السلام : من تعلم منه حرفا ظاهرا کتب الله له عشر حسنات و محی عنه عشر سیئات و رفع له عشر درجات . جامع الاخبار / ۱ / ۱۳۲ ۶ رمضان بهار قرآن عن الباقر علیه السلام : لكل شیء ربيع و ربيع القرآن شهر رمضان . بحار / ۹۲ / ۷۲۱۳ ثواب قرائت قرآن در ماه رمضان قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : و من تلا فيه آیه من القرآن کان له مثل اجر من ختم القرآن فی غیره من الشهور . بحار / ۹۳ / ۸۳۵۷ جاودانگی قرآن عن الرضا علیه السلام : ان رجلا سأل ابا عبدالله علیه السلام ما بال القرآن لا یزداد عند النشر و الدراسة الا غضاضة فقال لان الله تبارک و تعالی لم یجعل له لزمان دون زمان و لا لناس دون ناس فهو فی کل زمان جدید و عند کل قوم غرض الی یوم القيامة . بحار/۱۵/۹۲ احترام قرآن القرآن افضل شیء دون الله فمن قرّ القرآن فقد قرّ الله و من لم یقرّ القرآن فقد استخفّ بحرمۃ الله . جامع الاخبار / ۱ / ۴۲۰ / ۱۰ جامعیت قرآن قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : من اراد علم الاولین و الاخرین فلیقرأ القرآن . کنز العمال / ۲۴۵۴ / ۱۱ تکامل در پرتو قرائت قرآن قال الصادق علیه السلام : فانّ درجات الجنة علی قدر آیات القرآن فیقال لقارئ القرآن اقراء و ارق . بحار / ۹۲ / ۱۸۸ عمل به قرآن قال الصادق علیه السلام : الحافظ للقرآن العامل به مع السفرة الکرام البررة . کافی / ۲ / ۱۳۶۰۳ اصناف قاریان قرآن قال الصادق علیه السلام : القراء ثلاثة : قاری قراء (القرآن) لیستدر به الملوک و یستطیل به علی الناس فذاک من اهل النار و قاری قراء القرآن فحفظ حروفه و ضیع حدوده فذاک من اهل النار و قاری قراء القرآن . . . فهو یعمل بمحکمه و یؤ من بمتشابهه و یتقیم فرائضه . . . فهو من اهل الجنة . خصال / ۱۴۳ / ۱۴- آداب تلاوت قرآن الف طهارت دهان قال رسول الله صلّی الله علیه و آله :

طَبِّبُوا افواهکم فانّ افواهکم طریق القرآن . کنز العمال / ۲۷۵۲ ب استعاذه قال الصادق علیه السلام : لَمَّا سئل عن التَعَوُّذ عند افتتاح کل سورة : نعم فتَعَوَّذ بالله من الشیطان الرجیم . تفسیر عیاشی / ۲ / ۲۷۰ ج ترتیل قال علی علیه السلام : عند قوله تعالی (و رَتِّل القرآن ترتیلاً) بینہ تیّاناً و لا تهذّه هذّ الشعر و لا تنثره نثر الرمل ولكن افزعوا قلوبکم بالقاسیة و لا یکن همّ احدکم آخر السورة . کافی / ۲ / ۶۱۴ د تدبر قال علی علیه السلام : الا لآخر فی قرائته لیس فیها تدبّر الا لآخر فی عبادته لیس فیها تفقّه . بحار / ۹۲ / ۲۱۱ ه صوت زیبا قال رسول الله صلی الله علیه و آله : زینوا القرآن باصواتکم . بحار / ۹۲ / ۱۹۰ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان حسن الصوت زینة للقرآن . بحار / ۹۲ / ۳۶۹ و خشوع قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اقراءوا القرآن بالحزن فانه نزل بالحزن . کنز العمال / ۲۷۷۷

اشاره

الف نفیسه نوه امام مجتبی علیه السلام در مدت عمر خویش ۶ هزار مرتبه قرآن کریم را ختم نمود و در لحظه احتضار روزه بود و مشغول تلاوت قرآن کریم بود تا به آیه ی شریفه ی (و لهم دار السلام عند ربهم) رسید از دنیا رفت . تحفه الاحباب / ۳۹۳ ب حضرت رضا علیه السلام در هر سه روز یک مرتبه قرآن کریم را ختم می نمود و می فرمود : زودتر از این هم می توانم ولكن در آیات الهی تدبر می کنم . بحار / ۹۲ / ۲۰۴

دین

دین

۱ شناخت دین قال علی علیه السلام : اول الدین معرفته و کمال معرفته التصدیق به و کمال التصدیق به توحیده . نهج البلاغه / خطبه ۲۱ اساس دین قال الباقر علیه السلام : حبنا اهل البيت نظام الدین . امالی طوسی / ۲ / ۹۶ قال علی علیه السلام : نظام الدین خصلتان : انصافک من نفسک و مواساة اخوانک . غررالحکم / ۳۹۸۳ ستون دین قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لكل شیء عماد و عماد الدین الفقه . بحار / ۱ / ۴۲۱۶ پایه های دین قال علی علیه السلام : ستّ من قواعد الدین : اخلاص الیقین و نصح المسلمین و اقامه الصلوة و ایتاء الزکوة و حج البيت و الزهد فی الدنيا . غرر الحکم / ۵۵۶۳۸ تشویق بر حفاظت از دین قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان عرض لک بلاء فاجعل مالک دون دمک فان تجاوزک البلاء فاجعل مالک و دمک دون دینک فانّ المسلوب من سلب دینه و المخروب من خرب دینه . کنز العمال / ۶۴۳۶۰۱ راه شناخت دین قال الصادق علیه السلام : من دخل فی هذا الدین بالرجال اخرجه منه الرجال كما ادخلوه فيه و من دخل فيه بالکتاب و السنّة زالت الجبال قبل ان یزول . بحار / ۲ / ۷۱۰۵ نشانه های دینداران قال علی علیه السلام : انّ لاهل الدین علامات یعرفون بها صدق الحدیث و اداء الامانة و الوفاء بالعهد و صلّة الرحم و رحمة الضعفاء . . . و بذل المعروف و حسن الخلق و اتباع العلم و ما یقرّب الی الله ﷻ و جلّ طوبی لهم و حسن مآب . امالی صدوق / ۱۸۳ خطر بازی گرفتن دین قال علی علیه السلام : من اتخذ دین الله لهوا و لعبا ادخله الله سبحانه النار مخلداً فیها . ۹ مصیبت به دین غرر الحکم / ۹۰۲۹ قال علی علیه السلام : المصیبة بالدین اعظم المصائب . غرر الحکم / ۱۰۳۸۵ فروختن دین نشانه شقاوت ؛ سئل امیر المؤمنین ای الخلق اشقی ؟ قال : من باع دینه بدینا غیره . سفینه البحار / ۳ / ۱۶۴

اشاره

الف عرضه ی دین بر امام علیه السلام افرادی عقاید دینی خود را به امام معصوم علیه السلام عرضه داشتند و امام علیه السلام آنان را

تأیید نمود از جمله حمران بن اعین ، عمرو بن حرث ، خالد الجبلی ، حسن بن زیاد و عبدالعظیم حسنی و امام هادی علیه السلام به عبدالعظیم فرمود : هذا والله دين الله الذي ارتضاه لعباده . سفینه البحار / ۳ / ۱۶۴ ب دین فروشی سمره ؛ معاویه به سمره بن جندب گفت : آیه ی (و من الناس من يعجبك قوله في الحياة الدنيا) بقره / ۲۰۴ که در شأن منافقان است به علی علیه السلام نسبت بده و آیه ی شریفه ی (و من الناس من يشرى نفسه) بقره / ۲۰۷ که در شأن حضرت علی علیه السلام است به ابن ملجم نسبت بده به تو صد هزار درهم می دهم . سمره نپذیرفت . گفت : دوست هزار درهم می دهم باز نپذیرفت . تا این که معاویه گفت : چهارصد هزار درهم می دهم . او پذیرفت و با این کار دین فروشی خود را ثابت کرد . شرح نهج البلاغه / ۱ / ۴۷۱

یاد مرگ

یاد مرگ

۱ در آستانه ی مرگ قال علی علیه السلام : ... اجتمعت عليهم سكره الموت وحسرة الفوت ... فحیل بین احدهم و بین منطقه و انه لبین اهله ينظر ببصره و يسمع باذنه على صحة من عقله و بقاء من لبه يفكر فيم افنى عمره و فيم اذهب دهره ... فصارجيفه بين اهله . نهج البلاغه / خطبه ۱۰۹ مرگ زائر غیر محبوب قال علی علیه السلام : ان الموت هادم لذاتكم و مكدّر شهواتكم ... زائر غیر محبوب و وائر غیر مطلوب . بحار / ۷۳ / ۳۸۳ حکمت مرگ ان قوما فيما مضى قالوا لنبي لهم ادع لنا ربك يرفع عنا الموت فدعا لهم فرفع الله عنهم الموت فكثروا حتى ضاقت عليهم المنازل و كثر النسل و يصبح الرجل يطعم اباه و جدّه و امّه وجد جده و يؤضيهم و يتعاهدهم فشغلوا عن طلب المعاش فقالوا سل لنا ربك ان يردنا الى حالنا التي كنّا عليها فساءل نبيهم ربه فردّهم الى حالهم . کافی / ۳ / ۲۶۰ - تشييع جنازه عامل یاد مرگ سئل عن الباقر عليه السلام عن اجابة الدعوة الى الجنازة او الوليمة فقال يجيب الجنازة فان حضور الجنازة يذكّر الموت والا - خرة و حضور الولايم يلهي عن ذلك . بحار / ۲۸۴ / ۱۱ ۵ آثار یاد مرگ قال الصادق عليه السلام : ذكر الموت يميت الشهوات في النفس و يقلع منابت الغفلة و يقوى القلب بمواعيد الله و يترق الطبع و يكسر اعلام الهوى و يطفى نار الحرص . بحار / ۱۳۳ / ۶ - تأثير یاد مرگ قال علی علیه السلام : لقد عهدت اقواما على عهد خلیلی رسول الله ... فاذا ذكروا الموت مادوا كما يمد الشجر في الريح ثم انهملت حتى تبل ثيابهم ثم نهض و هو يقول كائما القوم باتوا غافلين سفینه / ۵ / ۷۳۲ مرگ غیر قابل علاج قال الهادی علیه السلام : اذكر مصرعك بين يدي اهلك و لا طيب يمنعك و لا حبيب ينفعك . بحار / ۷۸ / ۳۷۰ ۸ ضرورت آمادگی برای مرگ قال رسول الله صلى الله عليه و آله : استعد للموت قبل نزول الموت . كنز العمال / ۴۲۱۴۰ قال المجتبى عليه السلام : يا جناده استعد لسفرک قبل حلول اجلک . بحار / ۴۴ / ۱۳۹ ۹ معنای آمادگی برای مرگ سئل عن علی علیه السلام عن الاستعداد للموت فقال : اداء الفرائض و اجتناب المحارم و الاشتغال على المكارم ثم لا يبالي اوقع عليه الموت ام وقع الموت عليه و الله ما يبالي ابن ابی طالب اوقع على الموت ام وقع الموت عليه . امالی صدوق / ۹۷ / ۱۰ علت كراهت از مرگ الف عدم شناخت صحيح ؛ قال الهادی علیه السلام : ... تخاف من الموت لانك لا تعرفه . سئل عن محمد بن علی علیه السلام ما بال هولاء المسلمين يكرهون الموت قال : لانهم جهلوه فكرهوه و لو عرفوه و كانوا من اولياء الله عزّ و جلّ لاحتبه . معانی الاخبار / ۲۹۰ ب علاقه به دنیا ؛ عن ابی عبدالله عليه السلام قال : جاء رجل الى ابی ذر مالنا نكره الموت فقال لانكم عمرتم الدنيا و خزّتم الاخرة فتركهون ان تنقلوا من عمران الى خراب . نورالثقلين / ۱ / ۴۲۴ ۱۱ راحتی مرگ برای خوبان قال علی علیه السلام : افضل تحفة المؤمن الموت . غرر الحكم / ۳ / ۳۶۵ قال علی علیه السلام : في الموت راحة السعداء . غرر الحكم / ۲ / ۶۵۰ ۱۲ راحت شدن مردم از مرگ بدان قال علی علیه السلام : موت الابرار راحة لانفسهم وموت الفجار راحة للعالم . بحار / ۱۸۱ / ۸۲

از امام صادق علیه السلام سؤال شد: آیا مؤمن از قبض روح خود کراهت دارد؟ فرمود: خیر به خدا سوگند هنگامی که فرشته مرگ برای قبض روحش می آید به او گوید: ای ولی خدا ناراحت نباش سوگند به آن کس که محمد صلی الله علیه و آله را مبعوث کرد من بر تو مهربانترم از پدر مهربان چشمه‌های را بگشا و ببین او نگاه می کند و رسول اکرم صلی الله علیه و آله و حضرت علی علیه السلام و فاطمه و حسن و حسین و سایر امامان را مشاهده می کند. در روایت دیگر دارد حرام است بر روح مؤمن از اینکه از بدنش جدا گردد مگر آنکه پنج نور مقدس حضرت محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام را می بیند و چشم مؤمن به جمال آنها روشن می گردد. کافی / ۳ / ۱۳۵؛ بحار / ۶ / ۱۹۱

قبر و حیات برزخی

قبر و حیات برزخی

۱ بوستان بودن قبر یا عذاب قبر قال زین العابدین علیه السلام: القبر اما روضه من ریاض الجنه او حفرة من حفر النيران. بحار / ۶ / ۲۷۰
 ۲ عدم شفاعت در برزخ عن عمرو بن زید قال قلت لابی عبدالله علیه السلام انی سمعتک و انت تقول کل شیعتنا فی الجنه... فقال: اما فی القیامة فکلکم فی الجنه بشفاعه النبی المطاع او وصی النبی و لکنی اتخوف علیکم فی البرزخ... بحار / ۶ / ۲۱۴
 عدم سؤال قبر از همه ی افراد قال الصادق علیه السلام: لا یساءل فی القبر الا من محض الایمان محضاً او محض الکفر محضاً. ۴ سؤال ال های متعدد در قبر کافی / ۳ / ۲۳۶ از: ۱ توحید و عبادت ۲ نبوت ۳ دین ۴ امامت ۵ کتاب الهی ۶ عمر ۷ ثروت قال علی بن الحسین علیه السلام: ... الا و ان اول ما یساءل انک عن ربک الذی کنت تعبده و عن نبیک الذی ارسل الیک و عن دینک الذی کنت تدین به و عن کتابک الذی کنت تتلوه و عن امامک الذی کنت تتولاه ثم عن عمرک فیما افیتته و مالک من این اکتسبته و فیما اتلفته... بحار / ۶ / ۲۳۳ ۵ مقصود از قبر مرحوم مجلسی می گوید: اعلم ان الذی ظهر من الایات الكثیره و الاخبار المستفیضة و البراهین القاطعه هو ان النفس باقیه بعد الموت اما معذبه ان کان ممن محض الکفر او منعمه ان کان ممن محض الایمان او یلهی عنه ان کان من المستضعفین... ثم یتعلق الروح بالاجساد المثالیة اللطیفه المضاهیه فی الصورة لابدان الا صلیه فینعم و یعذب فیها. و لا یبعد فیها ان یصل الیه الا لام ببعض ما یقع علی الابدان الاصلیه لسبق تعلقه بها و بذلك یتستقیم جمیع ماورد من ثواب القبر و عذابه و اتساءل القبر و ضیقه (فالمراد بالقبر فی اکثر الاخبار ما یشکل الروح فیه فی عالم البرزخ) و هذه یتّم علی تجسّم الروح و تجرّده. بحار / ۶ / ۲۷۰

اشاره

عامل فشار قبر الف بداخلاقی؛ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که سعد بن معاذ را دفن نمود فرمود: الان قبر او را فشار داد به دلیل این که با خانواده اش بداخلاق بود؛ آنکه کان فی خلقه مع اهله سوء. بحار / ۶ / ۲۲۰ ب ضایع ساختن نعمت ها؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ضغطه القبر کفاره لما کان منه من تضییع النعم. بحار / ۶ / ۲۲۱

عوامل حبط و تکفیر

عوامل حبط عمل

۱ ریا قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ان المرائی ینادی یوم القیامة یا فاجر یا غادر یا مرائی ضلّ عملک و بطل اجرک اذهب فخذ اجرک ممن کنت تعمل له. بحار / ۷۲ / ۳۰۳ کبر و غرور قال علی علیه السلام: فاعتبروا بما کان من فعل الله بابلیس اذا حبط

عمله الطویل و جهده الجہید و کان قد عبد اللہ ستۃ الاف سنۃ . . . عن کبر ساعۃ واحده . بحار / ۶۳ / ۳۲۱۴ حسد قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ : فلا تحسدوه فتحبط اعمالکم . بحار / ۳۷ / ۴۲۱۰ ظلم به اجیر قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ : من ظلم اجیرا اجرہ احبط اللہ عملہ . بحار / ۷۶ / ۳۳۲ منت گذاری در انفاق قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ : ان اللہ . . . يحبط اجر المعطى المنان . بحار / ۷۷ / ۱۴۵ جدال قال الصادق علیه السلام : اياک و المرء فانه يحبط عملک . بحار / ۷۸ / ۷۲۸۸ دشمنی عن ابی جعفر علیه السلام : اياکم و الخصومة فانها تحبط العمل . بحار / ۹۲ / ۸۱۱۱ عجب قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ : اعجاب المرء بنفسه و هو محبط للعمل . بحار / ۷۲ / ۳۲۱ ترک نماز قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ : من ترک صلاته من غیر عذر فتفوتہ فقد حبط عمله . بحار / ۸۲ / ۱۰ نپذیرفتن ولایت امام علیه السلام قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ : ومن لقی اللہ عزوجل بغير ولايتک فقط حبط عمله . بحار / ۶۵ / ۲۴

عوامل تکفیر عمل

عوامل تکفیر عمل

۱ مرض و بیماری قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ : ساعات الوجع يذهبن ساعات الخطايا . بحار / ۶۷ / ۲۲۴۴ غم و اندوه قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ : اذا كثرت ذنوب المؤمن و لم يكن له من العمل ما يكفرها ابتلاه الله بالحزن ليكفرها به عنه . بحار / ۷۳ / ۱۵۷ کار نیک قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ : اذا عملت سيئة فاعمل حسنة تمحوها . بحار / ۷۱ / ۴۳۸۹ اخلاق نیک قال الصادق علیه السلام : ان حسن الخلق يذيب الخطيئة كما تذيب الشمس الجليد . بحار / ۳۵۹ / ۵۷۱ صلوات بر پیامبر اکرم صلی اللہ علیہ و آلہ و آل او قال الرضا علیه السلام : من لم يقدر على ما يكفر به ذنوبه فليكثر الصلوة على محمد و آلہ فانها تهدم الذنوب هدما . بحار / ۹۴ / ۶۴۷ حج و عمره ؛ قال على علیه السلام : . . . و حج البيت و اعتماره فانهما ينفيان الفقر و يرحضان الذنب . نهج البلاغه / خطبه ۱۱۰

اشاره

شخصی خدمت پیامبر اکرم شرفیاب شد و عرض کرد : عمل من ضعیف و گناہانم فراوان است پیامبر صلی اللہ علیہ و آلہ به او فرمودند : سجده زیاد انجام بده زیرا گناہان تو را از بین می برد همانطوری کہ باد برگ درختان را ساقط می کند . بحار / ۱۶۲ / ۸۵

عوامل حسرت در قیامت

عوامل حسرت در قیامت

۱ کسب مال حرام قال على علیه السلام : ان اعظم الحسرات يوم القيامة حسرة رجل كسب مالا في غير طاعة الله فوزته رجلا فانفقته في طاعة الله سبحانه فدخل به الجنة و دخل الاول به النار . نور الثقلين / ۱ / ۱۵۲ غفلت از عمر گرانبها قال على علیه السلام : فيالها حسرة على ذی غفلة ان يكون عمره عليه حجة . بحار / ۳۳۷ / ۹۱؛ نهج البلاغه / خطبه ۳۶۴ عدم یاد خداوند و امامان در مجالس قال الصادق علیه السلام : ما اجتمع قوم في مجلس لم يذكروا الله و لم يذكرونا الا كان ذلك المجلس حسرة عليهم يوم القيامة . بحار / ۷۵ / ۴۴۶۸ تعريف از عدالت و مخالفت در عمل عن الباقر علیه السلام ان اشد الناس حسرة يوم القيامة الذين وصفوا العدل ثم خالفوه . صافي / ۱ / ۴۳۰؛ بحار / ۲ / ۶۲۸ مخالفت با نصیحت عالم دلسوز قال على علیه السلام : . . . فان معصية الناصح الشفيق العالم

المجرب تورث الحسرة و تعقب الندامة . بحار / ۳۳ / ۷۳۲۲ عدم معرفت نسبت به ولایت علی علیه السلام قال الصادق علیه السلام : ان اعظم الناس حسرة رجل جمع مالا عظیما بكد شديد و مباشرة الاهوال و تعرض الاخطار ثم افنى ماله صدقات و مبرات و افنى شبابه و قوته فی عبادات و صلوات و هو مع ذلك لا يرى لعلی بن ابی طالب علیه السلام حقّه و لا يرى له من الاسلام محلّه . بحار / ۲۷ / ۱۸۶

اشاره

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند : شدیدترین مردم از جهت پشیمانی و حسرت شخصی است که فردی را به سوی خدا دعوت کند و او بر اثر اطاعت الهی به بهشت برود و دعوت کننده به خاطر پیروی از هوای نفس و آرزوی طولانی به جهنم وارد شود . کافی / ۲ / ۲۲۷

محاسبه و مراقبه

محاسبه

۱ ضرورت محاسبه نفس قال رسول الله صلی الله علیه و آله : يا اباذر حاسب نفسك قبل ان تحاسب فانه اهون لحسابك غدا وزن نفسك قبل ان توزن و تجهز للعرض الا-كبر يوم تعرض لا تخفى على الله خافية . بحار / ۷۷ / ۸۳ / ۲ محاسبه در هر روز قال الكاظم علیه السلام : ليس منا من لم يحاسب نفسه في كل يوم فان عمل خيرا استزاد الله منه و حمد الله عليه و ان عمل شرا استغفر الله و تاب اليه . بحار / ۷۰ / ۳۷۲ محاسبه ی نفس نشانه ی تقوا قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لا يكون الرجل من المتقين حتى يحاسب نفسه اشد من محاسبه الشريك شريكه فيعلم من اين مطعمه و من اين مشربه و من اين ملبسه امن حلّ ام من حرام . مكارم الاخلاق / ۲ / ۳۷۵ آثار محاسبه ی نفس الف سود و منفعت ؛ قال علی علیه السلام : من حاسب نفسه ربح و من غفل عنها خسر و من خاف امن . بحار / ۷۰ / ۷۳ ب اطلاع بر عيوب و اصلاح آن ؛ قال علی علیه السلام : من حاسب نفسه وقف على عيوبه و احاط بذنوبه و استقال الذنوب و اصلح العيوب . غرر الحكم / ۵ / ۸۹۲۷ عوامل آسانی محاسبه در قیامت الف حسن خلق ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : حسن خلقك يخفف الله حسابك . بحار / ۳۸۳ / ۷۱ ب قناعت ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اقنع بما آتته يخفف عليك الحساب . اعلام الدين / ۳۴۴ ج صله رحم ؛ قال الصادق علیه السلام : انّ صلة الرحم تهون الحساب يوم القيامة . بحار / ۱۰۲ / ۷۴

مراقبه

۱ تشويق به مراقبت ؛ قال علی علیه السلام : اجعل من نفسك على نفسك رقيقا و اجعل لاخرتك من دنياك نصيبا . غرر الحكم / ۲۴۲۹ ضرورت مراقبت ؛ قال علی علیه السلام : ينبغي ان يكون الرجل مهيئنا على نفسه مراقبا قلبه حافظا لسانه . غرر الحكم / ۳۱۰۹۴۷ مراقب دانستن خدا؛ قال علی علیه السلام : طوبى لمن راقب ربّه و خاف ذنبه . غرر الحكم / ۵۹۳۸

اشاره

الف (شخصی به نام توبّه بن صمّه برنامه ی محاسبه نفس داشت روزی عمر شصت ساله خود را در تعداد ایام سال که (۳۶۵) روز است محاسبه کرد و با خود گفت : اگر در هر روزی یک گناه مرتکب شده باشم من بیش از بیست هزار گناه انجام داده ام آهی کشید و از دار دنیا رفت منازل الاخره محدث قمی ؛ ۷۹ ب) پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند : ... خداوند وقتی مخلوقات

را می آفریند رزق آنها را از حلال تقسیم می نماید . بنابراین هر انسانی به طرف حرام برود از حلال به همان اندازه کم می شود و در قیامت به خاطر ارتکاب حرام محاسبه می شود . بحار ۱۴۸۵

عوامل نجات بخش در قیامت

عوامل نجات بخش در قیامت

۱ عدالت در حال رضا و غضب ۲ اعتدال در حال ثروت و فقر ۳ ترس از خدا در نهان و آشکار قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ثلاث منجيات للمؤمن : فالعدل في الرضا والغضب و القصد في الغنى والفقر و خوف الله في السر و العلانية بحار / ۷۷ / ۴۶۳
اطعام نمودن ۵ افشای سلام ۶ نماز شب قال الصادق عليه السلام : المنجيات ثلاث : اطعام الطعام و افشاء السلام و الصلوة بالليل و الناس نيام . بحار / ۷۴ / ۷۳۶۰ پیروی از اهل بیت عليهم السلام قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : مثل اهل بیتی کسفینه نوح من رکبها نجی و من تخلف عنها غرق . ۸ ترک غیبت ۹ کار برای آخرت ۱۰ گریه ی فراوان بر گناهان قال زین العابدین عليه السلام : ثلاث منجيات للمؤمن : كف لسانه عن الناس و اغتياهم و اشغاله نفسه بما ينفعه لآخرته و دنياه و طول البكاء عن خطيئته . بحار / ۷۸ / ۱۱۴۰ / سبکباری در امور مادی قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : نجى المخفون و هلك المثلون . بحار / ۷۷ / ۱۲۵۵ ملازمت با حق قال على عليه السلام : الزموا الحق تلزمكم النجاء . غرر الحكم / ۲۴۸۵

اشاره

بلال حبشی احترام ویژه ای برای حضرت علی علیه السلام قائل بود ، به او گفتند : ابوبکر تو را از بردگی نجات داد چرا به علی علیه السلام احترام می گذاری ؟ گفت : حق امیرالمؤمنین بر من بیشتر است . زیرا آن بزرگوار مرا از عذاب ابدی الهی نجات داد؛ انقذنی من رقّ العذاب الابد . سفینه البحار / ۱ / ۳۸۸

حشر در قیامت

حشر در قیامت

۱- شعار مردم در قیامت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : شعار الناس في ظلمة يوم القيامة لا اله الا الله كثرالعمال ۳ ۹۹۳۸-۲
عطشان بودن در قیامت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : كل من ورد في القيامة عطشان كثرالعمال ۳ ۳۹۹۳۸-۳ محشور شدن با کفن در قیامت ساءل الزنديق ابا عبدالله عليه السلام فقال اخبرني عن الناس يحشرون يوم القيمة عراه . قال عليه السلام بل يحشرون في اكفانهم قال آنى لهم بالاكفان و قد بليت قال عليه السلام انّ الذي احيا ابدانهم جدّد اكفانهم قال من مات بلا كفن قال يسترا الله عورته بما شاء من عنده قال فيعرضون صفوفا ؟ قال نعم هم يومئذ عشرون و مائة صفّ في عرض الارض بحار ۱۰۹/۷-۹ متذكر شدن به تمام اعمال در قیامت قال الصادق عليه السلام : يذكر العبد جميع ما عمل و ما كتب عليه حتى كأنه فعله تلك الساعة فلذلك قالوا (يا ويلتنا مالهذا الكتاب لا يغادر صغيرة و لا كبيرة الا احصيتها تفسير صافي / ۲۸۱-۵ پشیمانی در قیامت قال الصادق عليه السلام : يابن مسعود اكثر من الصالحات و البرّ فانّ المحسن و الميسر يندمان يقول المحسن يا ليتني ازددت من الحسنات و يقول المسيئ قصرت و تصديق ذلك قوله تعالى و لا اقسم بالنفس اللوامة مكارم الاخلاق / ۳۵۳-۶ گریان بودن در قیامت قال الباقر عليه السلام : كل عين باكية يوم القيمة غير ثلاث عين سهرت في سبيل الله و عين فاضت من خشية الله و عين غصّت عن محارم الله بحار ۱۹۵/۷-۷ ظهور فقر و غنا در صحنه قیامت قال على عليه السلام : الفقر و الغنى بعد العرض على الله نهج البلاغة / حکمت ۲۵۲-۸ امنیت در قیامت

قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اربع من كن فيه امن يوم الفزع الاكبر اذا عمل شيئا قال الحمد لله و اذا اذنب ذنبا قال استغفر الله و اذا اصابته مصيبة قال انا لله و انا اليه راجعون و اذا كانت له حاجة ساءل ربه . . . تنبيه الخواطر/ ۲/ ۲۳۷- ۹ مواقف مختلف در قیامت قال الصادق عليه السلام : الا- فحاسبوا انفسكم قبل ان تحاسبوا فان في القيامة خمسين موقفا كل موقف مثل الف سنة مما تعدون ثم تلا هذه الاية في يوم كان مقداره خمسين الف سنة بحار/ ۷/ ۱۲۶- ۱۰- سبک بودن حساب برای مؤ من قیل یا رسول الله . . . ما اطول هذا اليوم فقال والذي نفس محمد بيده انه ليستخف على المؤمن حتى يكون اخف عليه من صلاة مكتوبة يصلّيها في الدنيا بحار/ ۷/ ۱۲۳

اشاره

شخصی از سلمان پرسید : تو که هستی و چه هستی ؟ سلمان فرمود : در ابتداء من و تو نطفه بودیم و در پایان عمر مردار خواهیم شد . و در روز قیامت وقتی که میزان ها نصب می شود هر کس میزان اعمال او سنگین باشد اهل کرامت است و هر کس میزان اعمالش سبک باشد لثیم خواهد بود . نورالثقلین / ۵/ ۶۶۰

شفاعت

۱ شفیعان درگاه الهی

۱ پیامبران ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : يشفع الانبياء في كل من كان يشهد ان لا اله الا الله مخلصا . مسند احمد / ۱ / ۱۲ / ۲ امامان و حضرت زهرا عليهم السلام ؛ قال على عليه السلام : لنا شفاعة و لاهل مودتنا شفاعة . مناقب / ۲ / ۱۵ / ۳ قرآن کریم ؛ قال على عليه السلام : اعلموا ان القرآن شافع مشفع . (نهج البلاغه / خطبه ۱۷۱) ۴ روزه ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : الصيام و القرآن يشفعان للعبد يوم القيامة . مسند احمد / ۲ / ۱۷۴ / ۵ مؤ منان ؛ سئل الصادق عليه السلام عن المؤمن هل يشفع في اهله ؟ قال : نعم المؤمن من يشفع فيشفع . محاسن برقی / ۱۸۴ / ۶ همسایگان ؛ قال الصادق عليه السلام : ان الجار يشفع جاره . بحار / ۸ / ۴۳ / ۷ ارحام ۸ امانت ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : الشفعاء خمسة : القرآن و الرحم و الامانة و نبيكم و اهل بيت نبيكم . مناقب / ۲ / ۱۴ / ۹ فرشتگان ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : يشفع النبيون والملائكة . . . صحيح بخاری / ۱۰ / ۱۶۰ / ۱۰ شهيدان ۱۱ دانشمندان ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : يشفع يوم القيامة . الانبياء ثم العلماء ثم الشهداء . سنن ابن ماجه / ۲ / ۱۴۴۳ / ۱۲ توبه ؛ قال على عليه السلام : لا شفيع انجح من التوبة . بحار / ۸ / ۱۳۵۸ / ۱۳ خداوند متعال ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : يشفع النبيون و الملائكة و المؤمنون فيقول الجبار بقت شفاعتی . صحيح بخاری / ۹ / ۱۶۰

۲ عوامل شفاعت

الف سجده ی زیاد ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : . . . فاعتبيكثرة السجود . مسند احمد / ۳ / ۵۰۰ / ۳ ب یادگیری قرآن کریم ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : تعلموا القرآن فانه شافع لاصحابه يوم القيامة . مسند احمد / ۵ / ۲۵۱ / ۵ ج دوستی فرزندان پیامبر و خدمت به آنان ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اربعة انا لهم شفيع يوم القيامة المكرم لذريتى و القاضى لهم حوائجهم و الساعى في امورهم عند ما اضطروا اليه و الحب لهم بقلبه و لسانه . عيون اخبار الرضا / ۲ / ۲۴

۳ موانع شفاعت

۱ شریک ۲ ستم ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : و اما شفاعتی ففی اصحاب الکبائر ما خلا اهل الشرک و الظلم . خصال / ۳۵۵
 ۳ عدم اعتقاد به شفاعت ؛ قال الرضا عليه السلام : من کذب بشفاعه رسول الله لم تنله . عیون اخبار الرضا / ۶۶ سبک شمردن نماز ؛
 قال الصادق عليه السلام : لا ینال شفاعتنا من استخف بالصلوة .

اشاره

کافی / ۳/۲۷۰ الف در روز قیامت هنگامی که مردم مالک دوزخ را می بینند نام پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله از یادشان می رود .
 به آن ها گفته می شود (من انتم ؟ فبقولون نحن ممن نزل علیهم القرآن) . مالک دوزخ گوید قرآن بر حضرت محمد صَلَّى الله عليه
 و آله نازل شده است هنگامی که گناهکاران نام پیامبر را می شنوند به جبرئیل گویند سلام ما را به پیامبر صَلَّى الله عليه و آله برسان
 و بگو گناهان ما باعث شد میان ما و شما فاصله بیافتد ؛ (انّ معاصینا فرقت بیننا و بینک) پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله به سجده
 می افتد (و از خداوند می خواهد از گناهان آن ها بگذرد) از ناحیه خداوند خطاب می رسد : ((ارفع رءسک و اساءل تعط و اشفع
 تشفع)) . ب برید به امام حسین علیه السلام گفت : خداوند به واسطه تو بر ما منت نهاده که در خدمت تو به شهادت می رسیم و
 اعضاء ما قطعه قطعه خواهد شد سپس در قیامت جدّت پیامبر شفیع ما خواهد بود . سفینه / ۱ / ۲۶۶ ج امام صادق علیه السلام
 فرمودند : بهترین شفاعت کننده برای حمران بن اعین ، من و پدرم هستیم دست او را می گیریم و وارد بهشت می سازیم . سفینه / ۲ /
 ۴۲۵ /

بهشت

بهشت

۱ بهشت ثمن جان مؤ من قال علی علیه السلام : انه لیس لانفسکم ثمن الا الجنة فلا تبیعوها الا بها . بحار / ۷۸ / ۱۳ بهشت ثمن
 اعتقاد به وحدانیت قال الصادق علیه السلام : قول لا اله الا الله ثمن الجنة . توحید صدوق / ۳۲۱ رسیدن بهشت در پرتو تحمل شدائد
 قال علی علیه السلام : بالمکاره تنال الجنة . غرر الحکم / ۴۴۲۰۴ کمترین منزل برای بهشتی قال الصادق علیه السلام : ان ادنی اهل
 الجنة منزلا لو نزل به الثقلان الجن و الانس لوسعهم طعاما و شرابا و لا ینقص مما عنده شیء . بحار / ۸ / ۱ / ۲۰۵- ورود به بهشت در
 پرتو رحمت خداوند قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : لن یدخل الجنة الا برحمة الله قالوا و لا انت قال : و لا انا الا ان یتغمّدنی الله
 . کنز العمال / ۱۰۴۰۷-۶ ورود به بهشت و خوشحال نمودن کودکان و یتیمان قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ان فی الجنة
 دارا یقال لها دارالفرح لا یدخلها الا من فرّح الصبیان و فی روایه اخرى الا من فرّح الیتامی . کنز العمال / ۹ / ۶۰۸-۷ اندازه بهشت
 سئل النبی صَلَّى الله عليه و آله : عن قوله تعالی و سارعوا الی مغفره من ربکم و جنه عرضها السموات و الارض اعدت للمتّقین اذا
 كانت الجنة عرضها السموات و الارض فاین تكون النار فقال صَلَّى الله عليه و آله سبحان الله اذا جاء النهار فاین اللیل . المیزان / ۴/۲۰
 ۸ نسوزاندن درختان بهشتی قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من قال سبحان الله غرس الله له بها شجرة فی الجنة و من قال الحمد
 لله غرس الله له بها شجرة فی الجنة . . . فقال رجل من قریش یا رسول الله ان شجرنا فی الجنة لکثیر قال نعم ولكن ایاکم ان ترسلوا
 علیها نیرانا فتحرّقوها . . . ۹ تکامل در بهشت امالی صدوق / ۴۸۶ قال زین العابدین علیه السلام : علیک بالقرآن فان الله خلق الجنة .
 . . و جعل درجاتها علی قدر آیات القرآن فمن قراء القرآن قال له اقراء و ارق . بحار / ۸ / ۱ / ۳۳۱۰ پاکیزه ترین نعمت بهشتی قال علی
 علیه السلام : ان اطیب شیء فی الجنة لذّه الحب فی الله و الحمد لله قال الله عزّ و جلّ : (و اخر دعویهم ان الحمد لله رب العالمین) . .
 . . بحار / ۶۹ / ۱۱۲۵۱ عظمت نعمت های بهشتی قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : قال الله تعالی : (اعددت لعبادی الصالحین ما

لا عین راءت و لا اذن سمعت و لا خطر علی قلب بشر). بحار / ۸ / ۱۲۲۹ شرایط رفتن به بهشت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من قال لا اله الا الله مخلصا دخل الجنة و اخلاصه ان تحجزه لا اله الا الله عما حرم الله عز و جل . توحید / ۲ / ۱۳۸ اولین مهمانان بهشت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اول من یدخل الجنة من خلق الله الفقراء كنز العمال / ۱۶۶۳۶ و اول من یدخل الجنة الشهيد . تنبیه الخواطر / ۱ / ۱۴۵۷ درجات بهشت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : الجنة ماء درجة ما بین كل درجتین كما بین السماء و الارض . ۱۵ اتاق های بهشتی كنز العمال / ۱۴ / ۴۵۱ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان فی الجنة غرفا یرى ظاهرها من باطنها و باطنها من ظاهرها یسكنها من امتی من اطاب الكلام و اطعم الطعام و افشى السلام و صلی باللیل و الناس نیام . بحار / ۸ / ۱۶۱۱۹ در اختیار بودن پرندۀ ی بهشتی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : انك لتنظر الى الطیر فی الجنة و تشتهیه فیخر بین یدیك مشویة . محجة البیضاء / ۸ / ۱۷۳۷۳ نوشیدنی های بهشتی عن النبی صلی الله علیه و آله قال : قوله تعالى : (و مزاجه من تسنیم) مطفین / ۲۸ قال هو اشرف شراب فی الجنة یشرب محمد و آل محمد و هم المقربون السابقون بحار / ۸ / ۱۵۰-۱ اشتیاق بهشت به حضرت علی علیه السلام و اصحاب او عن امیرالمؤمنین علیه السلام : قال النبی الجنة تشاق الیک یا علی و الی عمار و سلمان و ابی ذر و المقداد . بحار / ۲۲ / ۳۲۵

اشاره

الف پیامبر سوار بر شتر به سوی جنگ می رفت . عربی آمد و رکاب شتر را گرفت و گفت : به من عملی بیاموز که به وسیله ی آن به بهشت بروم ؛ ((علمنی عملا ادخل به الجنة)). پیامبر فرمود : هر گونه که دوست داری مردم با تو رفتار کنند با مردم رفتار کن و هر گونه که ناخوش داری مردم با تو رفتار کنند با آنان آن گونه رفتار نکن ، جلوی شتر را رها کن تا حرکت کند . کافی / ۲ / ۱۱۷ ب گروهی نزد پیامبر آمدند و گفتند یا رسول الله ! بهشت را برای ما ضمانت کن . حضرت فرمود : به شرط این که با سجده های طولانی مرا کمک کنید ؛ ((علی ان تعینونی بطول السجود)). امالی طوسی / ۶۶۴ ج شخصی نزد پیامبر آمد و گفت : دعا کنید خداوند چشم نابینای مرا شفا دهد . حضرت فرمود : آیا بهشت نزد تو محبوبتر است یا اینکه چشم تو بینا شود . عرض کرد : بهشت . حضرت فرمود : خداوند کریم تر از آن است که فردی را در دنیا به نابینائی مبتلا سازد و او را در قیامت وارد بهشت نسازد . سفینه / ۱۶۳/۱

جهنم

جهنم

۱ عدم رحمت در جهنم قال علی علیه السلام : احذروا ناراً قعرها بعید و حرّها شدید و عذابها جدید دار لیس فیها رحمه و لا تسمع فیها دعوة و لا تفرج فیها کربة . شرح نهج البلاغه / ۱۵ / ۲۱۶۴ تنگ بودن جهنم قال رسول الله صلی الله علیه و آله : فی قوله تعالى : (و اذا القوا منها مکانا ضیقاً) قال والذی نفسی بیده أنهم یستکرون فی النار کما یستکرون فی التودد فی الحائط . نور الثقلین / ۴ / ۳۸ عدم طاقت بشر در جهنم قال علی علیه السلام : اعلموا انه لیس لهذا الجلد الرقیق الصبر علی النار فارحموا نفوسکم فانکم قد جرّتموها فی مصائب الدنیا افراء یتیم جزع احدکم من الشوكة تصیبه و العثرة تدمیه نهج البلاغه / خطبه ۱۸۳ ۴ شدت یک حلقه زنجیر جهنم قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لو انّ حلقه واحدة من السلسلة التي طولها سبعون ذراعاً وضعت علی الدنیا لذابت الدنیا من حرّها . بحار / ۸ / ۲ / ۵۸۰ در امان بودن اهل توحید از عذاب قال الصادق علیه السلام : ان الله تبارک و تعالی اقسام بعزته و جلاله ان لا یعدّب اهل توحیده بالنار ابدا . توحید / ۲۰ / ۶ عبوس بودن مالک دوزخ عن ابی جعفر الباقر علیه السلام قال : ان رسول الله حیث

أُسرى به لم يَمَرَّ بخلق من خلق الله إلا رأى منه ما يحب من البشر و اللطف و السّرور به حتى مرّ بخلق من خلق الله . . . فوجده عابسا فقال : يا جبرئيل ! . . . من هذا قال : هذا مالك خازن النار هكذا خلقه ربه . . . بحار / ۸ / ۲۸۴- طبقات جهنم قال الصادق عليه السلام : إنّ جهنم لها سبعة ابواب اطباق بعضها فوق بعض وضع احدى يديه على الاخرى فقال هكذا و انّ الله وضع الجنان على الارض و وضع الميزان بعضها فوق بعض فاسفلها جهنم و فوقها لظى و فوقها الحطمة و فوقها سقر و فوقها الجحيم و فوقها السعير و فوقها الهاوية . تفسير صافى / ۲۶۶

اشاره

الف نوف بکالی می گوید : حضرت علی علیه السلام رانیمه شب در حال گریه و مناجات دیدم به من فرمود : آیا بیداری ؟ عرض کردم : بیدارم . حضرت فرمود : یا نوف ان طال بکاؤک فی هذه الليلة مخافه من الله قرت عیناک غذا بین یدی الله عز و جل یا نوف ! انه ليس من قطرة قطرت من عين رجل من خشية الله الا اطفأت بحارا من النيران . سفینه البحار / ۱ / ۳۵۴ ب عقیل از حضرت علی علیه السلام سهمیه ی بیشتری تقاضا کرد . حضرت آهن داغ را به اوزدیک کردواو ناله کرد . حضرت فرمود : اتئتمن اذى ولائن من لظى . بحار / ۴۰ / ۳۴۷ ج پیامبر اکرم فرمود : روز قیامت من و علی در صراط می ایستیم در حالی که شمشیر در دست داریم هیچ انسانی از صراط عبور نمی کند مگر آنکه از ولایت علی سؤالی می شود هر شخصی که جواز عبور داشت نجات پیدا می کند و الا با شمشیر او را وارد جهنم می سازیم سپس حضرت آیه شریفه (وقفوهم انهم لمسؤلون) را تلاوت نمود . سفینه / ۱ / ۲۱۰

مسائل عبادی

عبادت

عبادت

۱ ادب در عبادت قال رسول الله صلّى الله عليه و آله : اعبدا الله كأنك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك . كنز العمال / ۲۵۲۵۰ بهترین عبادت الف قال الباقر عليه السلام : ما عبد الله بشىء افضل من عفة بطن و فرج . كافى / ۲/۷۹ ب قال الصادق عليه السلام : افضل العبادۃ العلم بالله و التواضع له . تحف العقول / ۳۶۴ ج قال الجواد عليه السلام : افضل العبادۃ الاخلاص . تنبيه الخواطر / ۲ / ۱۰۹ د قال رسول الله صلّى الله عليه و آله العبادۃ سبعون جزءا و افضلها جزءا طلب الحلال . ۳ عابدترین مردم بحار / ۱۸ / ۱۰۳ قال رسول الله صلّى الله عليه و آله : من اتى الله بما افترض الله عليه فهو من اعبد الناس . ۴ عبادت غير مقبول خصال / ۱۲۵ قال رسول الله صلّى الله عليه و آله : العبادۃ من اكل الحرام كالبناء على الرمل و قيل على الماء . عدة الداعى / ۱۴۱ ۵ نشاط در عبادت قال الصادق عليه السلام : لا تکرهوا الى انفسکم العبادۃ . كافى / ۲ / ۶۸ قال علی علیه السلام : قليل تدوم عليه ارجى من كثير مملول منه . بحار / ۶۸ / ۲۱۸ ۶ عبادت خالص قال علی علیه السلام : العبادۃ الخالصۃ ان لا يرجوا الرجل الا ربّه و لا يخاف الا ذنبه . غررالحکم / ۲۱۲۸ اثر عبادت خالص قالت فاطمه عليها السلام : من اصعد الى الله خالص عبادته اهبط الله عزّ و جلّ له افضل مصلحته . بحار / ۶۸ / ۱۸۴ ۷ تقصیر در عبادت قال الكاظم عليه السلام : عليك بالجدّ لا تخرجن نفسك من حدّ التقصير فى عبادۃ الله عزّوجلّ و طاعته فان الله لا يعبد حقّ عبادته . كافى / ۲ / ۷۲ ۹ انواع عبادت قال علی علیه السلام : ان قوما عبدوا الله رغبۃ فتلك عبادۃ التجار و ان قوما عبدوا الله رهبة فتلك عبادۃ العبيد و ان قوما عبدوا الله شکرا فتلك عبادۃ الاحرار . نهج البلاغه / حکمت / ۲۳۷ ۱۰ آثار عبادت الف قال الصادق عليه السلام : العبودیۃ جوهرۃ کنهها الربوبیۃ . مصباح الشریعۃ مترجم باب / ۵۹۷ / ۱۰۰ ب قال الحسن علیه السلام : من عبد الله عبّد الله له کلّ شىء . مجموعه ورام / ۲ / ۱۰۸ ج قال علی علیه السلام : من قام بشرائط العبودیۃ اهلّ للتعق . غررالحکم / ۱۱ / ۸۵۲۹

عشق به عبادت عن ابی عبدالله علیه السلام قال : قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : افضل الناس من عشق العبادة فعانقها و احبها بقلبه و باشرها بجسده و تفرغ لها فهو لا يبالي على ما اصبح من الدنيا على عسرام على يسر . کافی / ۲ / ۱۲۳۸ عبادت در نگاه الف قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : النظر الى الكعبة عبادة . بحار / ۷۴ / ۷۳ ب قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : النظر في المصحف عبادة . بحار / ۳۸ / ۱۹۹ ج النظر الى العالم عبادة و النظر الى الامام المقسط عبادة و النظر الى الوالدين براءة و رحمه عبادة و النظر الى الاخ تودة في الله عز و جل عبادة . امالي طوسی / ۴۵۴ د النظر الى وجهه على عليه السلام عبادة . بحار / ۳۸ / ۱۳۳۰۱ عبادت بدون علم قال على عليه السلام : المتعبد بغير علم كحمار الطاحونة يدور و لا يبرح من مكانه . غررالحکم / ۱ / ۱۴۶۳ فضيلت عبادت عالم قال على عليه السلام : ركعتان من عالم خير من سبعين ركعة من جاهل . سفينة البحار / ۶ / ۱۶

اشاره

عبادت اولیای خدا الف پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله : افلا اکون عبدا شکورا . بحار / ۱۶ / ۲۸۸ ب پیامبر وقتی به عبادت و نماز مشغول می شد آنقدر روی پا می ایستاد که حتی گاهی روی انگشتان پا به نماز ادامه می داد تا اینکه پاهای مبارکش ورم می کرد . آیات شریفه (طه ما انزلنا عليك القرآن لتشقى) نازل شد و به پیامبر دستور داد تا این اندازه زحمت و رنج در عبادت به خود را ندهد . نورالقلین / ۳/۳۶۶ ج حضرت علی علیه السلام : ضرار در توصیف امام علیه السلام گوید : يتمل تمل السليم و يبكي بكاء الحزين . بحار / ۴۱ / ۱۵ د حضرت سجاد علیه السلام می فرماید : من يقوى على عبادة على ابن ابی طالب . بحار / ۴۱ / ۱۷ ه امام حسن علیه السلام : كان الحسن بن علي اعبد الناس في زمانه . سفينة البحار / ۶/۱۲ ز امام کاظم علیه السلام : كان ابو الحسن موسى اعبد اهل زمانه و افقههم . سفينة البحار / ۶/۱۵

مسجد

مسجد

۱ مسجد خانه الهی قال الصادق علیه السلام : عليكم باتيان المساجد فانها بيوت الله في الارض . بحار / ۷۳ / ۲۳۸۴ مسجد بازار آخرت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : المساجد سوق من اسواق الاخرة قراها المغفرة و تحفتها الجنة . بحار / ۸۴ / ۳۴ مسجد مرکز عبادت و آموزش قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : كل جلوس في المسجد لغو الا ثلثة : قراءة مصل او ذكر الله او سائل عن علم . بحار / ۷۷ / ۴۸۶ تشکیل جلسات قرآن در مسجد قال السجاد علیه السلام : ... انما نصبت المساجد للقرآن . وسائل / ۳ / ۹۳۴ ۵ فضيلت ذكر خدا در مسجد جاء رجل الى النبي صَلَّى الله عليه و آله فقال من خير اهل المسجد ؟ فقال صَلَّى الله عليه و آله : اكثرهم لله ذكرا . وسائل / ۴ / ۱۸۲ ۶ سياحت مسلمانان در مسجد قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : السباحة في امّتي لزوم المساجد . بحار / ۸۰ / ۷۳۸۲ اهميت ساختن مسجد قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من بنى مسجدا و لو كمفحص قطاء بنى الله له بيتا في الجنة . بحار / ۷۷ / ۱۲۱ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ان عمار بيوت الله اهل الله عز و جل . كنز العمال / ۷ / ۸۶۵۱ ۸ مسجد بهترين مكان قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : خير البقاع المساجد . وسائل / ۳ / ۵۴۵ ۹ مسجد جایگاه پیامبران قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : المساجد مجالس الانبياء . مستدرک / ۳ / ۱۰۳۱۳ ۱۰ مسجد پایگاه مؤمنان قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ان المؤمن مجلسه مسجده . وسائل / ۳ / ۱۱۵۰۹ ۱۱ بهتر بودن جلوس در مسجد از جلوس در بهشت قال على عليه السلام : الجلسة في المسجد خير من الجلسة في الجنة لان الجنة فيها رضى نفسى و الجامع فيه رضى ربى . وسائل / ۳ / ۴۸۲؛ سفينة البحار / ۴ / ۱۲۳۷ ۱۲ نماز همسایه ی مسجد قال على عليه السلام : لا صلوة لجار المسجد الا في المسجد الا ان يكون به عذرا او به علة فليل و من جار المسجد يا امير المؤمن

منین قال من سمع النداء . بحار / ۸۳ / ۱۳۳۸ فواید رفت و آمد به مسجد قال علی علیه السلام : من اختلف الى المسجد اصاب احدى الثمان اخا مستفادا فی الله او علما مستطرفا او آیه محکمه او رحمه منتظره او کلمه تردّه عن ردی او یسمع کلمه تدلّ علی هدی او یتربّک ذنبا خشیه او حیاء . بحار / ۸۳ / ۳ / ۱۴۵۱ پاداش اهل مسجد قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : من کان القرآن حدیثه و المسجد بیته بنی الله تعالی له بیتا فی الجنّه . وسائل / ۳ / ۱۵۴۸۱ شکایت مسجد در قیامت قال الصادق علیه السلام : ثلاثه یشکون الی الله عزّ و جلّ مسجد خراب لا یصلی فیہ اهله و عالم بین جهال و مصحف معلّق قد وقع علیه غبار لا یقرأ فیہ . وسائل / ۳ / ۴۸۳ ۱۶ بیرون بردن خاشاک از مسجد قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : من اخرج اذی من المسجد بنی الله له بیتا فی الجنّه . کنز العمال / ۷ / ۱۷۶۴۹ چراغ روشن کردن در مسجد قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : من اسرج فی مسجد من مساجد الله سراجا لم تزل الملائکه و حملة العرش یشتغفرون له مادام فی ذلك المسجد ضوء من السراج . محجّه البیضاء / ۱ / ۱۸۳۶۵ جاروب نمودن مسجد قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : من قمّ مسجدا کتب الله له عتق رقبة . امالی صدوق / ۱۸۰ / ۱۹ فضیلت نماز در مسجد الحرام و مسجد النبی صلّی الله علیه و آله قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : الصلوة فی المسجد الحرام مائة الف صلوة و الصلوة فی المسجد المدینه عشرة الف صلوة بحار / ۸۳ / ۲۰۳۸۰ آداب مسجد ۱ دعا هنگام ورود ۲ با طهارت بودن ؛ قال ابو جعفر علیه السلام : اذا دخلت المسجد و انت تريد ان تجلس فلا تدخله الا طاهرا و اذا دخلته فاستقبل القبلة ثم ادع الله و سله . وسائل / ۳ / ۳۵۱۶ پای راست را مقدم داشتن ؛ قال الصادق علیه السلام : الفضل فی دخول المسجد ان تبداء برجلک الیمنی اذا دخلت و بالیسری اذا خرجت . وسائل / ۳ / ۴۵۱۷ نماز تحیت خواندن ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : یا اباذر للمسجد تحیه . بحار / ۸۳ / ۵۷۳ - پرهیز از خوابیدن ، ۶ - پرهیز از اعلام اشیای گمشده ، ۷ - پرهیز از خرید و فروش ، ۸ - پرهیز از سخنان بیهوده ، ۹ - پرهیز از خنده ، ۱۰ - پرهیز از اجرای حدود . وسائل / ۳ / ۵۰۷۴۹۷ ؛ من لا یحضر الفقیه / ۱ / ۲۳۷ ؛ مستدرک / ۳ / ۳۷۳

اشاره

حضرت مجتبی علیه السلام هنگامی که به مسجد می رفت زیباترین لباسهای خود را می پوشید شخصی عرض کرد : چرا زیباترین لباس را می پوشید ؟ فرمود : خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد و لذا قرآن کریم می فرماید : به هنگام رفتن مسجد خود را مزین نمائید . (خذوا زینتکم عند کل مسجد) میزان / ۸ / ۹۸

نماز

نماز

۱ نماز ستون دین قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : الصلوة عماد الدین . بحار / ۷۹ / ۲۰۲ و ان عمود الدین الصلوة . بحار / ۷۹ / ۲۲۷ نماز معیار سنجش قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : الصلوة میزان . کافی / ۳ / ۳۶۶ نماز وسیله ی تقرب به خدا عن الرضا علیه السلام : الصلوة قربان کل تقی . عیون اخبار الرضا / ۲ / ۴۷ نماز چهره ی دین قال علی علیه السلام : لكل شیء وجه و وجه دینکم الصلوة . بحار / ۷۹ / ۲۲۷ نماز سفره مهمانی خداوند قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : الا ان الصلوة ماء دبه الله فی الارض قد هناها لاهل رحمته فی کل یوم خمس مرات . بحار / ۷۹ / ۲۲۷ نماز کلید بهشت قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : مفاتیح الجنّه الصلوة . کنز العمال / ۷ / ۳۹۱ نماز نور چشم پیامبر صلّی الله علیه و آله قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : جعل الله جلّ ثناؤه قره عینی فی الصلوة . مکارم الاخلاق / ۲ / ۸۳۶۶ نماز بهترین عمل قال علی علیه السلام : اوصیکم بالصلوة و حفظها فانها خیر العمل و هی عمود دینکم . بحار / ۸۲ / ۹۲۱۹ نماز مایه ی خروج از کبر قال علی علیه السلام : فرض الله الایمان تطهیرا من

الشرك و الصلوة تنزيها عن الكبير . نهج البلاغه / حکمت ۲۵۲ / ۱۰ نماز معیار قبولی اعمال قال الباقر علیه السلام : ((ان اول ما يحاسب به العبد الصلوة فان قبلت قبل ما سواها . کافی ۳/ ۲۶۸ / ۱۱ نماز اول وقت محبوب خداوند قال علی علیه السلام : ليس عمل احب الى الله عز وجل من الصلوة فلا يشغلنكم عن اوقاتها شيء من امور الدنيا . فان الله عز وجل ذم اقواما فقال (الذين هم عن صلاتهم ساهون) یعنی انهم غافلون استهانوا باوقاتها . خصال ۲/ ۱۲۶۲۱ / ۲ / پرهیزکاری شرط پذیرفته شدن نماز قال رسول الله صلى الله عليه وآله : لو صليتم حتى تكونوا كاللاتار و صتمتم حتى تكونوا كالحنايا لم يقبل الله منكم الا بورع . بحار ۸۱ / ۱۳۲۵۸ - خطر تضييع نماز قال رسول الله صلى الله عليه وآله : لا تضيعوا صلواتكم فان من ضيع صلواته حشر مع قارون و هامان و كان حقا على الله ان يدخله النار مع المنافقين وسائل ۳۱ / ۱۴۴ - رعایت حال ضعیف ترین ماءموم در نماز قال علی علیه السلام : و قد ساءلت رسول الله حين و جهني الى اليمن كيف أصلي بهم قال صلى الله عليه وآله صل بهم كصلوة اضعفهم و كن بالمؤمنين رحيمًا سفینه ۱ / ۱۵۵۱ / ۱۵ فرمان فرزند به نماز قال رسول الله صلى الله عليه وآله : مروا صبيانكم بالصلوة اذا بلغوا سبع سنين و اضربوهم على تركها اذا بلغوا تسعا . سفینه البحار ۵ / ۱۵۶ / ۱۶ دزدی از نماز قال رسول الله صلى الله عليه وآله : اسرق السراق من سرق من صلاته . سفینه البحار ۵ / ۱۷۱۵۸ - معیار پذیرفته شدن نماز قال الصادق علیه السلام : من احب ان يعلم اقبلت صلاته ام لم تقبل فلينظر هل منعه صلاته عن الفحشاء و المنكر فبقدر ما منعه قبلت منه بحار ۸۲ / ۱۸۰۹۲ / ۱۸ آداب نماز الف تدبر؛ عنهم علیه السلام : صلوة ركعتين بتدبر خير من قيام ليلة و القلب ساه . بحار ۸۱ / ۲۵۹ ب حضور قلب ؛ قال رسول الله صلى الله عليه وآله : ((صل صلوة مودع فان فيها الوصلة و القربى . بحار ۸۱ / ۲۰۰ ج پرهیز از بی نشاطی ؛ قال الباقر علیه السلام : لا تقم الى الصلوة متكاسلا و لا متناعسا . تفسير عياشى ۱ / ۱۳۷ د نماز با عطر؛ قال الصادق علیه السلام : ركعتان يصليهما متعطرًا افضل من سبعين ركعة يصليهما غير متعطر مكارم الاخلاق ۴۲ / ۱۹ آثار نماز الف رضایت الهی ؛ قال رسول الله صلى الله عليه وآله : الصلوة من شرايع الدين و فيها مرضاة الرب عز وجل فهي منهاج الانبياء . بحار ۷۹ / ۳۱۲ ب مصونیت از شیطان ؛ قال علی علیه السلام : الصلوة حصن من سطوات الشيطان . غررالحکم ۱ / ۱۰۷ ج طهارت از گناه ؛ قال رسول الله صلى الله عليه وآله : مثل الصلوات الخمس مثل نهر جار على باب احدكم يغتسل منه كل يوم خمس مرّات . كنز العمال ۷ / ۳۱۰ د غفران الهی ؛ قال علی علیه السلام : من اتى الصلوة عارفا بحقها غفر له . بحار ۷۹ / ۲۰۷

اشاره

الف امام حسين عليه السلام در شب عاشورا فرمود : ((خداوند می داند که من نماز و دعا و استغفار را دوست دارم (انی احب الصلوة و الدعاء و الاستغفار) . ارشاد القلوب / ۲۱۴ ب) کان علی ابن الحسین علیه السلام یصلی فی اليوم و اللیلة الف رکعة کامیر المؤمنین و کان اذا قام فی صلواته غشی لونه لون آخر . سفینه البحار ۶ / ۱۳ ج عن عائشة قالت کان رسول الله یحدثنا و نحدثه فاذا حضرت الصلوة فکانه لم یعرفنا و لم نعرفه اشتغالا بعظمة الله . محجة البیضاء ۱ / ۳۵۰ د ابو بصیر گوید : بر ام حمیده وارد شدم تا رحلت امام صادق را به او تسلیت بگویم من و او به خاطر وفات امام گریه کردیم بعد از آن ام حمیده گفت : اگر به هنگام احتضار امام بودی امر شگفتی را مشاهده می کردی چون حضرت اقوام خویش را جمع نمود و به آنان فرمود : شفاعت ما به کسی که نسبت به نماز استخفاف دارد ، نمی رسد . (ان شفاعتنا لاتنال مستخفا بالصلوة) وسائل ۴ / ۶۲ ه امام باقر علیه السلام می فرماید : پیامبر اکرم در مسجد نشسته بودند مردی وارد شد و رکوع و سجود نماز را درست بجا نیاورد و مانند کلاغ که نوک بر زمین می زند سجده بجا آورد حضرت فرمودند : اگر این شخص به این حال از دنیا رود به غیر دین من از دنیا رفته است . (لئن مات هذا و هكذا صلواته لیموتن علی غیر دینی) وسائل ۴ / ۳۱ و ابو ثمامه روز عاشورا خدمت امام حسین علیه السلام رسید و گفت : فدایت شوم دوست دارم نماز خود را با شما بخوانم و بعد به فیض شهادت برسم . حضرت فرمود : متذکر نماز شدی خداوند تو را از نماز گزاران قرار دهد (ذکرت الصلوة جعلک الله من المصلین) . سفینه ۶۵۲ / ۱

نماز شب

نماز شب

۱ اهمیت نماز شب قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ما زال جبرئيل ... يوصيني بقيام الليل حتى ظننت ان خيار امتي لن يناموا . امالي صدوق / ۳۴۹ ۲ برتر بودن نماز شب از تمام نعمت ها قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ركعتان في جوف الليل احب الي من الدنيا و ما فيها . بحار/ ۸۷/ ۱۴۸ ۳ نماز شب ملاك برتری قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : خيركم من اطاب الكلام و اطعم الطعام و صَلَّى بالليل و الناس نيام . بحار / ۸۷ / ۱۴۴ ۴ نماز شب بهترین نماز قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : افضل الصلوة بعد الصلوة المكتوبة الصلوة في جوف الليل . كنز العمال / ۷ / ۲۱۳۹۷ ۵ نماز شب معيار شرافت قال الصادق عليه السلام : ((شرف المؤمن من صلاته بالليل و عزّه كفّ الاذى عن الناس)) . بحار/ ۸۷/ ۱۴۱ ۶ نماز شب نشانه ی شیعه قال الصادق عليه السلام : ليس من شيعتنا من لم يصلّ صلوّة اللیل . بحار / ۸۷ / ۱۶۲ ۷ مغبون بودن تارك نماز شب قال الصادق عليه السلام : ((لا تدع قيام الليل فانّ المغبون من غبن قيام الليل . معانی الاخبار / ۳۴۲ ۸ قضای نماز شب قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ان الله يباهي بالعبد يقضي صلوّة اللیل بالنهار يقول ملائكتي عبدی يقضي ما لم افترضه عليه اشهدوا انی قد غفرت له . بحار / ۸۷ / ۲۰۲ ۹ بیدار کردن خانواده برای نماز شب قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اذا ايقظ الرجل اهله من اللیل وصلّيا كتبنا من الذاکرين الله كثيرا و الذاکرات . بحار / ۸۷ / ۱۵۸ ۱۰ آثار نماز شب ب قال علی علیه السلام : قیام اللیل مصحّة للبدن و مرضاء للربّ عزّ و جلّ و تعرّض للرحمة و تمسّک باخلاق النبیین . بحار / ۸۷ / ۱۴۴ ب قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من کثر صلاته باللیل حسن وجهه بالنهار . فقیه / ۱/ ۴۷۴ ج قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله صلاة اللیل سراج لصاحبها فی ظلمات القبر بحار / ۸۷/ ۱۶۰ ۱۱ یاداش نیت نماز شب قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ما من عبد يحدث نفسه بقيام ساعة من اللیل فینام عنها الا کان نومه صدقة تصدّق الله بها علیه و کتب له اجر ما نوى . كنز العمال / ۲۱۴۷۵

اشاره

الف شخصی خدمت امیرالمؤمنین علیه السلام رسید و عرضه داشت من از نماز شب محروم می شوم . حضرت فرمودند : گناهان تو را در قید و زنجیر قرار داده و مانع توفیق نماز شب شده است (انت رجل قد قیدتک ذنوبک) کافی / ۳/ ۵۰ ب علی بن جعفر گوید : از امام کاظم علیه السلام سؤال کردم شخصی می ترسد برای نماز شب بیدار نشود آیا نماز شب را بعد از نماز عشاء بخواند یا اینکه در فردا قضا کند بهتر است ؟ حضرت فرمود : نماز شب را قضا کند ثوابش بیشتر از آن است که قبل از نصف شب بخواند . (و القضاء بالنهار افضل من تلک الساعة) بحار/ ۲۰۶/ ۸۷

روزه

روزه

۱ اهمیت روزه قال الصادق علیه السلام : بنی الاسلام علی خمس دعائم علی الصلوة و الزکوة و الصوم و الحج و ولایة امیر المؤمنین و الائمة من ولده علیهم السلام . بحار / ۹۶ / ۲۵۷ ۲ فضیلت روزه داران قال الصادق علیه السلام : نوم الصائم عبادة و صمته تسبیح و عمله متقبل بحار/ ۲۵۳/ ۹۶ ۳ فضیلت روزه ی مستحبی قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من صام یوما تطوعا فلو اعطی ملا الارض ذهباً ما وُفی اجره دون یوم الحساب . معانی الاخبار / ۴۰۹ ۴ شرایط کمال روزه قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : یا جابر !

هذا شهر رمضان من صام نهاره و قام وردا من ليله و عَفَّ بطنه و فرجه و كَفَّ لسانه خرج من ذنوبه كخروجه من الشهر فقال جابر يا رسول الله! ما احسن هذا الحديث فقال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: يا جابر! و ما اشدّ هذه الشروط. فروع کافی / ۴ / ۵۸۷ عوامل پابین آمدن ارزش روزه قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: خمس خصال يفطرن الصائم و ينقضن الوضوء الكذب و الغيبة و النمیمه و النظر بشهوة و اليمين الكاذبه. نهج الفصاحة / حديث ۱۴۵۹ روزه زکات بدن قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: لكلّ شیء زکاء و زکاء الابدان الصيام. بحار / ۹۶ / ۲۴۶ پاداش روزه قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: قال الله تبارک و تعالی کل عمل ابن آدم هو له غیر الصیام هولی و انا اجزی به. بحار / ۹۶ / ۲۴۹ شادمانی روزه دار قال الصادق علیه السلام: للصائم فرحتان: فرحه عند افطاره و فرحه عند لقاء ربّه. فروع کافی / ۴ / ۹۶۵ روزه عبادت خالص قال علی علیه السلام: الصوم عبادة بین العبد و خالقه لا یطلع علیها غیره و كذلك لا یجازی عنها غیره. شرح نهج البلاغه / ۲۰ / ۲۹۶ پذیرفته شدن شفاعت روزه داران من صام شهر رمضان و حفظ فرجه و لسانه و کَفَّ اذاه عن الناس غفر الله له ذنوبه ما تقدم منها و ما تاءخر... و قبل شفاعته. ۱۱ دعای فرشتگان برای روزه داران قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: انّ الله و کلّ ملائکة بالدعاء للصائمين. بحار / ۲۵۳ / ۹۶ استجابت دعای روزه دار قال ابوالحسن علیه السلام: دعوة الصائم مستجاب عند افطاره قال علیه السلام: انّ للصائم عند افطاره دعوة لا ترد. بحار / ۹۶ / ۲۵۵ سپر بودن روزه از عذاب قال الصادق علیه السلام: ان الصوم جنّة من النار. وسائل الشیعه / ۱ / ۷ / ۱۴۹۰ روزه آزمون اخلاص قال علی علیه السلام:... و الصیام ابتلاء لاخلص الخلق. نهج البلاغه / حکمت ۲۵۲ برترین روزه الف قال علی علیه السلام: صوم القلب خیر من صیام اللسان و صوم اللسان خیر من صیام البطن. غرر الحکم / ۱ / ۴۱۷ ب قال الصادق علیه السلام: اذا اصبحت صائما فلیصم سمعک و بصرک من الحرام... و لا- تجعل یوم صومک کیوم فطرک... بحار / ۲۹۲ / ۹۶ روزه ی واقعی قال علی علیه السلام: الصیام اجتناب المحارم كما یمتنع الرجل من الطعام و الشراب. بحار / ۲۹۴ / ۹۶ روزه ی بی ارزش قال علی علیه السلام: کم من صائم لیس له من صیامه الا- الجوع و الظّماء و کم من قائم لیس له من قیامه الا السّهر و العناء. حتّیذا نوم الاکیاس و افطارهم. نهج البلاغه / حکمت ۱۴۵ ۱۸ روزه در تمام عمر ((هر ماه سه روز)) قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله لاصحابه: یوما ایکم یصوم الدهر؟ فقال سلمان انا یا رسول الله. فقال رجل لسلمان راءیتک فی اکثر نهارک تاء کل فقال لست حیث تذهب انی اصوم الثلاثة فی الشهر قال الله عزّ و جلّ: (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها). وسائل / ۷ / ۳۰۷ روزه یک چهارم ایمان مرحوم فیض کاشانی گوید: فانّ الصوم ربع الایمان بمقتضی قوله ۶: الصوم نصف الصبر و بمقتضی قوله ۶: الصبر نصف الایمان. محجّة البیضاء / ۲ / ۱۲۱ ۲۰ عقوبت دنیوی روزه خواری عن ابی عبدالله علیه السلام قال: من اخذ فی شهر رمضان و قد افطر فرفع الی الامام یقتل فی الثالثة. جامع احادیث الشیعه / ۹ / ۱۱ / ۲۱ فواید روزه قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: قال الله عزّ و جلّ: الصوم لی و انا اجزی به فالصوم یمیت مراد النفس و شهوة الطبع حیوانی و فیه صفاء القلب و طهارة الجوارح و عمارة الظاهر و الباطن و الشکر علی النعم و الاحسان الی الفقراء و زیاده التضرّع و الخشوع و البکاء... بحار / ۹۶ / ۲۵۴

اشاره

الف هنگامی که پیامبر اکرم خطبه ای در فضیلت روزه ماه مبارک رمضان بیان کردند حضرت علی علیه السلام سؤ ال نمود: بهترین عمل در ماه رمضان چیست؟ حضرت فرمودند: ترک گناه (فقال یا ابا الحسن افضل الاعمال فی هذا الشهر الورع عن محارم الله) وسائل / ۳۰۳ / ۱۰ ب پیامبر اکرم زنی را مشاهده کردند که به کنیز خود دشنام می دهد برای او دستور طعام دادند زن گفت: من روزه هستم. حضرت فرمودند: چگونه روزه هستی با اینکه به کنیز خود ناسزا گفتی؟ بحار / ۲۹۲ / ۹۶

زکات

زکات

۱ اهمیت زکات قال الصادق علیه السلام : ما ضاع مال فی بَرٍّ او بحر الا بمنع الزکاء قال و اذا قام القائم اخذ مانع الزکاء فضرِب عنقه . وسائل / ۱۶ / ۱۸ ۲ تارک زکات و اخراج از مسجد قال الباقر علیه السلام : بینما رسول الله صَلَّى الله علیه و آله فی المسجد اذ قال قم یا فلان قم یا فلان ... حتی اخرج خمسة نفر فقال اخرجوا من مسجدنا لا تصلّوا فیهِ و انتم لا ترکون . وسائل / ۱۲ / ۳۶ زکات در حد بی نیاز نمودن عن ابی عبدالله علیه السلام : انه سئل کم یعطی الرجل من الزکاء ؟ قال علیه السلام : اذا اعطیت فاغنه . وسائل / ۶ / ۱۷۹ ۴ زکات و حفظ عزت مؤ منان عن ابی بصیر قال قلت لابی جعفر علیه السلام من اصحابنا یتحیی ان یاءخذ من الزکاء فاعطیه من الزکاء و لا أُسمی له انّها من الزکاء فقال علیه السلام : اعطه و لا تسم له و لاتذلّ المؤمن . وسائل / ۶ / ۲۱۹ آثار زکات الف (زیادی مال ؛ قال رسول الله صَلَّى الله علیه و آله : ما حبس عبد زکاته فزادت فی ماله . وسائل / ۶ / ۱۴ ب) پاک کردن نفس از بخل ؛ قال الصادق علیه السلام : من ادّی الزکاء فقد وقی شخ نفسه . مجمع البیان / ۱۰ / ۳۰۰ ج) خاموش کردن غضب خداوند ؛ قال علی علیه السلام : الله فی الزکاء فانّها تطفی غضب ربکم . بحار / ۹۶ / ۲۰ د) زندگی سعادت آمیز ؛ قال الصادق علیه السلام : ... ولو انّ الناس ادّوا حقوقهم لکانوا عایشین بخیر . بحار / ۹۶ / ۳ ه) مایه قرب نزد پروردگار و کفاره گناهان ز مانع از آتش دوزخ ؛ قال علی علیه السلام : ... ثم ان الزکاء جعلت مع الصلوة قربانا لاهل الاسلام فمن اعطاها طیب النفس بها فانها تجعل له کفاره و من النار حجابا و وقایه . بحار / ۹۶ / ۶۷ آداب گرفتن زکات قال علی علیه السلام : ... ثم امض الیهم بالسکینه و الوقار حتی تقوم بینهم فتسلم علیهم ... ثم تقول عباد الله ارسلنی الیکم ولیّ الله و خلیفته لاخذ منکم حق الله فی اموالکم فهل لله فی اموالکم من حق فتؤدّوه الی ولیّه ... نهج البلاغه / نامه ۲۵ زکات در نعمت های مادی و معنوی قال علی علیه السلام : زکاء الجاه بذله ، زکاء المال الافضال ، زکاء الظفر الاحسان ، زکاء البدن الجهاد و الصیام ، زکاء الیسار بَرّ الجیران و صلّة الارحام ، زکاء العلم نشره ... غررالحکم / ۱ / ۴۲۴ ۸ کفر تلخ زکات الف نیامدن باران ؛ قال النبی صَلَّى الله علیه و آله : ... و لا منعوا الزکاء الا حبس عنهم القطر . بحار / ۷۳ / ۳۷۰ ب قحطی و خشکسالی ؛ قال النبی صَلَّى الله علیه و آله : فاذا لم یفعلوا ذلك (الزکاء) ابتلوا بالقحط و السنین . بحار / ۹۶ / ۱۴ ج از بین رفتن چارپایان ؛ قال الرضا علیه السلام : ... اذا حسبت الزکاء ماتت المواشی . بحار / ۷۳ / ۳۷۳ د از بین رفتن برکت زمین ؛ قال الصادق علیه السلام : اذا منعت الزکاء منعت الارض برکاتها . کافی / ۳ / ۵۰۵ ه قبول نشدن سایر اعمال ؛ قال رسول الله صَلَّى الله علیه و آله : ایها الناس ادّوا زکاء اموالکم الا فمن لم یزک فلا صلوة له و لا دین له و لا صوم له و لا حج له و لا جهاد له . روضه الواعظین / ۲ / ۳۵۶

اشاره

پیامبر اکرم روزی به اصحاب خود فرمودند : هر مالی زکاتش داده نشود ملعون است و هر بدنی که زکاتش داده نشود ملعون است . شخصی پرسید منظور از زکات بدن چیست ؟ پیامبر صَلَّى الله علیه و آله فرمود : ((گاهی خراشی به بدن می رسد یا پایش به سنگی می خورد یا مریض می شود و یا تیغی به پایش می رود)) . کافی / ۲ / ۲۰۰

انفاق

انفاق

۱ انفاق نشانه ی ایمان قال رسول الله صَلَّى الله علیه و آله : من واسی الفقیر من ماله و انصف الناس من نفسه فذلك المؤمن حقّا . کافی / ۲ / ۱۹ ۲ انفاق همانند جهاد قال علی علیه السلام : انفقوا مما رزقکم الله عزّ و جلّ فانّ المنفق بمنزله المجاهد فی سبیل الله

فمن ایقن بالخلف جاد بالعطیه و سخت نفسه بالنفقه . خصال / ۲ / ۳۲۴۵ اتفاق بزرگ ترین نعمت قال علی علیه السلام : انّ اتفاق هذا المال فی طاعة الله اعظم نعمه و انفاقه فی معصیه الله اعظم محنه . جامع احادیث الشیعه / ۱۷ / ۴۸۶ اتفاق و سعادت انسانی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : طوبی لمن انفق الفضل من ماله و امسک الفضل من قوله . ۵ اعتدال در انفاق قال علی ابن الحسین علیه السلام : انّ من اخلاق المؤمن من الانفاق علی قدر الاقتار و التوسع علی قدر التوسع . تحف العقول / ۳۲۳ اتفاق از مال حلال قال علی علیه السلام : اصل الامور فی الانفاق طلب الحلال لما ینفق . مستدرک سفینه / ۱۰ / ۷۱۲۱ گستردگی اتفاق قال رسول الله صلی الله علیه و آله : کل معروف صدقه و وقی الرجل به عرضه فهو صدقه . نورالثقلین / ۴ / ۸۳۴۱ اولویت در انفاق قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لا صدقه و ذو رحم محتاج . جواهر / ۳۱ / ۹۳۷۱ آثار اتفاق الف اصلاح آخرت ؛ قال علی علیه السلام لابنه الحسن علیه السلام : انما لک من دنیاک ما اصلحت به مثواک فانفق فی حق و لا تکن خارنا لغيرک . بحار / ۷۷ / ۲۱۱ ب پر شدن جای آن ؛ قال الصادق علیه السلام : ینادی ملکاً فی کل لیلۃ جمعه اللهم اعط کل منفق خلفاً و کل ممسک تلفاً . بحار / ۹۶ / ۱۱۷ ج باقی ماندن آن ؛ عن عائشه قالت انهم ذبحوا شاء فقال النبی صلی الله علیه و آله ما بقی ؟ فقال ما بقی منها الا کتفها قال صلی الله علیه و آله : کلها قد بقی غیر کتفها . کنز العمال / ۱۶۱۵۰ د پاداش فراوان ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من اعطی درهما فی سبیل الله کتب الله له سبع مائه حسنه . بحار / ۹۶ / ۱۰۱۲۲ آثار عدم اتفاق الف قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من منع ماله من الاختیار اختیاراً صرفه الله ماله الی الاشرار اضطراراً . بحار / ۹۶ / ۱۳۱ ب قال الصادق علیه السلام : اعلم انه من لم ینفق فی طاعة الله ابتلی بان ینفق فی معصیه الله عزّ و جلّ و من لم یمش فی حاجه ولیّ الله ابتلی بان یمشی فی حاجه عدو الله عزّ و جلّ . بحار / ۹۶ / ۱۳۰ ج قال الصادق علیه السلام : من منع حقاً لله عزّ و جلّ انفق فی باطل مثلیه . وسائل / ۶ / ۲۵

اشاره

الف شخصی از حضرت علی علیه السلام درخواست کمک کرد . حضرت دستور داد به او هزار درهم بدهند خدمتکار حضرت سؤ ال کرد از طلا- یا نقره بدهم ؟ فرمود : هر کدام برای او مفیدتر خواهد بود . زیرا طلا و نقره نزد من سنگی بیش نیست . (کلاهما عندی حجران) بحار / ۴۱ / ۳۲ ب در یکی از جنگ ها شخص مشرکی به حضرت علی علیه السلام عرضه داشت : شمشیر خود را به من هدیه کنی . امام علیه السلام شمشیر خود را داد . او پرسید آیا در چنین موقعیتی (که لحظه خطرناک است) شمشیر خود را به من می دهی ؟ حضرت فرمود : فلانی تو از ما درخواست کردی و از کرامت به دور است که ما سائل را محروم برگردانیم ؛ ((لیس من الکرم ان یردّ السائل)) . مناقب / ۱ / ۳۵۸

حجّ

حجّ

۱ اهمیت حجّ قال الباقر علیه السلام : بنی الاسلام علی خمس علی الصلوّه و الزکاة و الحجّ و الصوم و الولایه . وسائل / ۱ / ۷ قال الصادق علیه السلام : ان استطعت ان تاء کل الخبز و الملح و تحجّ فی کل سنه فافعل . تهذیب / ۵ / ۴۴۲ حج پرچم اسلام جعله علما للاسلام . وسائل / ۸ / ۳۱۰ حج جهادضعیفان قال النبی صلی الله علیه و آله : الحج جهاد کل ضعیف . بحار / ۹۷ / ۴۷ پول خرج کردن در راه حجّ قال علی علیه السلام : نفقه درهم فی الحجّ تعدل الف درهم . بحار / ۹۹ / ۵۸ قصد قربت در حجّ ؛ قال الصادق علیه السلام : من حجّ یرید به الله لا یرید به ریا و لا سمعه غفر الله له البتّه . عوالی اللثالی / ۴ / ۶۳۰ پذیرفته نشدن حجّ با مال حرام عن ابی جعفر علیه السلام : من اصاب مالا من اربع لم یقبل منه فی اربع من اصاب مالا من غلول او ربا او خیانه او سرقة لم

يقبل منه في زكوة ولا صدقة ولا حج ولا عمره . وسائل ۷۵/۱۰۳ آثار ترك حج الف مسلمان نمردن ؛ قال النبي صَلَّى الله عليه و آله : من مات و لم يحج فليمت ان شاء يهوديا و ان شاء نصرانيا . محجة البيضاء / ۲ / ۱۴۵ ب نزول عذاب ؛ قال الصادق عليه السلام : لو ترك الناس الحج انزل عليهم العذاب . وسائل ۸/ ۱۳ حج ضيافت الهی قال الصادق عليه السلام : ان ضيف الله عزّ و جلّ رجل حج و اعتمر فهو ضيف الله حتى يرجع الى منزله . خصال / ۱۲۷ ۹ حج و اجابت دعا قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ثلاث دعوات مستجابة : دعاء الحاج في تخلف اهله و دعاء المريض فلا تؤذوه و لا تضجروه و دعاء المظلوم . دعوات راوندی / ۳۰ ۱۰ حج بازار آخرت قال الصادق عليه السلام : الحج و العمرة سوقان من اسواق الاخرة . کافی / ۴ / ۱۱۲۵۵ آداب حج الف اخلاص ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ياءتي على الناس زمان يكون فيه حج الملوك نزهة و حجة الاغنياء تجارة و حج المساكين مساءلة . جامع الاخبار/ ۶۹ ب تعجيل ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : عجلوا الخروج الى مكة فانّ احدكم لا يدري ما يعرض له من مرض او حاجة . سنن كبرى / ۴ / ۵۵۵ ج تطهير مال ؛ قال الصادق عليه السلام : اذا اكتسب الرجل مالا من غير حله ثم حج فلبى نودي لا لييك و لا سعديك و ان كان من حله فلبى فنودي لييك و سعديك)) . کافی / ۵ / ۱۲۴ د كمك به دوستان و همسفران ؛ اسماعيل الخثعمي قلت لابي عبدالله عليه السلام انا اذا قدما مكة ذهب اصحابنا يطوفون و يتركوني احفظ متاعهم قال انت اعظمهم اجرا . کافی / ۴ / ۵۴۵ ه ملاقات امام عليه السلام ؛ قال الباقر عليه السلام : تمام الحج لقاء الامام . کافی / ۴ / ۱۲۵۴۹ فلسفه ی حج

۱- آزمایش انسان ؛ قال علی عليه السلام : و هذا بيت استبعد الله به خلقه ليختبر به طاعتهم في اتيانه فحثهم على تعظيمه و زيارته . بحار / ۹۹ / ۲۲۹ توجه به خداوند ۳ پیام گیری و پیام رسانی ؛ قال الرضا عليه السلام : فان قال فلم امر بالحج قيل لعلّ الوفاة و طلب الزيادة ... مع ما فيه من التفقه و نقل اخبار الائمة الى كل صقع و ناحية . نور الثقلين / ۲ / ۴۲۸۳ شناخت آثار پیامبر صَلَّى الله عليه و آله ۵ شناخت اقوام و ملل ؛ فجعل في الاجتماع من الشرق و الغرب ليتعارفوا ... و لتعرف آثار رسول الله و تعرف اخباره و يذكر و لا ينسى . وسائل / ۸ / ۶۹ تواضع برای خداوند ؛ قال علی عليه السلام : و فرض عليكم حج بيته الحرام ... علامة لتواضعهم لعظمته و اذعانهم لعزّته . نهج البلاغه / خطبه ۱۳۱ آثار و فواید حج ۱ در خیر و خوبی به سر بردن ؛ قال الصادق عليه السلام : من حج حجتين لم يزل في خير حتى يموت . بحار / ۹۱ / ۲۶ دچار فقر نشدن ؛ عن ابي عبدالله عليه السلام قال : من حج ثلاث حجج لم يصبه فقر ابدا . خصال / ۳۹۳ سلامت جسم ۴ توسعه رزق ۵ خود کفا شدن ؛ قال زين العابدين عليه السلام : حجوا و اعتمروا تصح اجسامكم و تتسع ارزاقكم و يصلح ايمانكم و تكفوا مؤنّ الناس و مؤنّ عيالاتك . بحار / ۹۶ / ۶۲۵ آرامش روح ؛ قال الباقر عليه السلام : الحج تسكين القلوب . بحار / ۷۵ / ۱۸۳ ۷- شفاعت ؛ عن عبدالصالح : من حج اربعين حجة قيل له اشفع فيمن احببت خصال / ۱۵۶ ۸- عدم محاسبه در قیامت قال ابو عبدالله عليه السلام : من حج عشر حجج لم يحاسبه الله ابدا . روضة الواعظين / ۴۲۰

اشاره

الف امام سجاد عليه السلام چهل مرتبه به حج مشرف شد و هرگز تازیانه به مرکب سواری خود نزدند . وسائل / ۸ / ۳۵۳ ب امام صادق عليه السلام هنگامی که می خواست مُحرم شود لبیک نمی گفت شخصی به ایشان عرض کرد چرا لبیک نمی گوید ؟ فرمود : ((می ترسم بگویم لبیک لکن خداوند به من بگوید ((لا لبیک لا سعديک)) . بحار / ۴۷ / ۱۶ ج عبدالرحمن بن کثیر گوید : من همراه امام صادق عليه السلام بودم یک نگاهی به جمعیت طواف کننده کرد و فرمود : ما اکثر الضجيج و اقلّ الحجيج . بحار / ۲۷ / ۱۸۱ د ادريس بن يوسف گوید : به امام صادق عليه السلام عرض کردم : در سرزمین عرفات چه کسی گناه او بیشتر است ؟ فرمود : کسی که از عرفات مراجعت کند و گمان کند خداوند او را نیامرزیده است ((و هو یظن انّ الله لم یغفر له)) سفینه / ۶۹/ ۲

جهاد

۱ فضیلت جهاد قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : الخیر کله فی السیف و تحت ظل السیف و لا یقیم الناس الا السیف و السیوف مقالید الجنّة و النار . وسائل / ۱۱ / ۲۵ جهاد دری از درهای بهشت قال علی علیه السلام : ان الجهاد باب من ابواب الجنّة . بحار / ۱۰ / ۸ / ۳ جهاد ستون دین قال علی علیه السلام : الجهاد عماد الدین و منهاج السعداء . تصنیف غرر / ۳۳۳ / ۴ جهاد تفریح مسلمانان قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : ان لكل امّة سیاحه و ان سیاحه امتی و رهبانیتهم الجهاد فی سبیل الله . بحار / ۳۲۸ / ۴۰ / ۵ جهاد مایه ی صلاح دین و دنیا قال علی علیه السلام : ان الله فرض الجهاد و عظّمه و جعله نصره و ناصره و الله ما صلحت دنیا و لا دین الا به . وسائل / ۱۱ / ۶۹ جهاد مایه ی عزت اسلام قال علی علیه السلام : الجهاد عزا للاسلام . غرر الحكم / ۶۶۰۸ / ۷ وظیفه مجاهد قال علی علیه السلام : تزول الجبال و لا تزل عَصٌّ علی ناجذک اعر الله جمجمتک تدفی فی الارض قدمک ارم ببصرک اقصى القوم و غَضَّ بصرک و اعلم ان النصر من عند الله سبحانه . نهج البلاغه / خطبه ۱۱ / ۸ / ۱۱ توبیخ از ترک جهاد قال علی علیه السلام : اف لكم لقد سئمت عتابکم ارضیتم بالحیاء الدنیا من الاخره عوضا و بالذل من العز خلفا اذا دعوتکم الی جهاد عدوكم دارت اعینکم کأنکم من الموت فی غمره . بحار / ۷۴ / ۳۴ / ۹ عواقب ترک جهاد قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : فمن ترك الجهاد البسه الله ذلاً فی نفسه و فقرا فی معیشته و محقا فی دینه . بحار / ۱۰۰ / ۹ / ۱۰ فضیلت نماز مجاهد قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : صلوة الرجل متقلدا بسیفه تفضل علی صلاته غیر متقلد بسبعمائه ضعف . کنز العمال / ۱۰۷۹۱ / ۱۱ فضیلت مرزبانی مجاهد قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : حرس لیلۀ فی سبیل الله عزّ و جلّ افضل من الف لیلۀ یقام لیلها و یصام نهارها . کنز العمال / ۱۰۷۳ / ۱۲ جهاد زکات بدن و شجاعت قال علی علیه السلام : زکاة البدن الجهاد و الصیام . غرر الحكم / ۵ / ۴۵۲ قال علی علیه السلام : زکاة الشجاعة الجهاد فی سبیل الله . غرر الحكم / ۵ / ۴۵۵

اشاره

قاطعیت رهبر در جهاد حضرت علی علیه السلام در جنگ صفین با صدای بلند فرمود : سوگند به خدا معاویه را می کشم ؛ و الله لاقتلن معاویه و اصحابه بعد از آن آهسته فرمود : (انشاء الله) یکی گفت شما به طور قطعی فرمودید پس چرا آهسته فرمودید انشاء الله ؟ حضرت فرمود : زیرا جنگ نیرنگ است خواستم اصحاب خود را برای جنگ تشویق نمایم ان الحرب خدعه فاردت ان احرص اصحابی علیهم لکیلا یفشلوا کافی / ۷ / ۴۶۰

امر به معروف و نهی از منکر

امر به معروف و نهی از منکر

۱ اهمیت امر به معروف الف قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : من أمر بالمعروف و نهی عن المنکر فهو خلیفه الله فی الارض و خلیفه رسوله . مستدرک الوسائل / ۲ / ۵۸ ب قال علی علیه السلام : و ما أ عمال البر کلّها و الجهاد فی سبیل الله عند الا-مر بالمعروف و النهی عن المنکر ، الا کَنَفْتُهُ فی بحر لُجّی . نهج البلاغه / حکمت ۲۷۴ / ۳ ترک نهی از منکر نشانه ی ضعف ایمان قال الصادق علیه السلام عن ابائه قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : ان الله یبغض المؤمن الضعیف الذی لا دین له . فقیل : و ما المؤمن الذی لا دین له ؟ قال : الذی لا ینهی عن المنکر . کافی / ۵۹ / ۳ آداب امر به معروف قال الصادق علیه السلام : انما یاءمر بالمعروف و ینهی عن المنکر من کانت فیه ثلاث خصال ؛ عامل لما یاءمر به و تارک لما ینهی عنه ، عادل فیما یاءمر و عادل فیما ینهی ، رفیق فیما یاءمر و رفیق فیما ینهی . مستدرک الوسائل / ۲ / ۴۳۵ مراتب امر به معروف و نهی از منکر قال رسول الله صَلَّى الله عليه وآله : من

راى منكم منكر، فليغيّر به، فان لم يستطع، فبلسانه، فان لم يستطع فبقلبه و ذلك اضعف الايمان. سنن بيهقى / ۶ / ۵۹۵ ترك امر به معروف در آخر الزمان قال رسول الله صلى الله عليه وآله: كيف بكم اذا فسد نسائكم و فسق شبابكم و لم تاءمروا بالمعروف و لم تنهوا عن المنكر. فقيل له: و يكون ذلك يا رسول الله؟ قال: نعم و شرّ من ذلك! كيف بكم اذا اُمرتم بالمنكر و نهيتم عن المعروف. قيل يا رسول الله: و يكون ذلك؟ قال: نعم و شرّ من ذلك! كيف بكم اذا رايتم المعروف منكرا و المنكر معروفا. بحار / ۹۷ / ۶۷۴ آثار امر به معروف الف قال الباقر عليه السلام: انّ الا-مر بالمعروف و النهى عن المنكر سبيل الانبياء و منهاج الصلحاء، فريضه عظيمه بها تقام الفرائض و تاءمن المذاهب و تحلّ المكاسب و تردّ المظالم و تعمر الارض و ينتصف من الاعداء و يستقيم الا-مر. كافى / ۵ / ۵۶ ب قال على عليه السلام: ... من اُمر بالمعروف شدّ ظهر المؤمن و من نهى عن المنكر اُرغم أنف المنافق و اُمن كيده. كافى / ۲ / ۵۱ ج قال رسول الله صلى الله عليه وآله: من اُمر بمعروف أو نهى عن منكر أو دلّ على خير أو اشار به فهو شريك. بحار / ۹۷ / ۷۷۶ آثار ترك امر به معروف و نهى از منكر الف زوال برکت قال رسول الله صلى الله عليه وآله: لا يزال اُمتى بخير ما اُمروا بالمعروف و نهوا عن المنكر و تعاونوا على البرّ، فاذا لم يفعلوا ذلك نُزعت منهم البركات و سلّط بعضهم على بعض و لم يكن لهم ناصر فى الارض و لا فى السّماء. مستدرک الوسائل / ۲ / ۳۵۸ ب تسلط اشرار و عدم استجاب دعا قال على عليه السلام: لا تتركوا الا-مر بالمعروف و النهى عن المنكر، فيؤلّى عليكم شراركم ثمّ تدعون فلا يستجاب لكم. نهج البلاغه / نامه ۴۷ ج عذاب الهى قال الباقر عليه السلام: اُوحى الله عزّ و جلّ الى شعيب: ائنّى معذب من قومك ماءة ألف؛ اربعين ألف من شرارهم و ستين ألف من خيارهم! فقال: يا ربّ، هو لاء الا-شرار، فما بال الا-خيار؟ فأوحى الله تعالى اليه: داهنوا اهل المعاصى فلم يُبغضوا لغضبى. بحار / ۹۷ / ۸۷۹ نكوهش از عدم هماهنگی گفتار با عمل الف قال على عليه السلام: لا تكن ممّن يرجوا الاخره بغير العمل... ينهى و لا ينتهى و ياءمر بما لا ياءتى. نهج البلاغه / حکمت ۱۵۰ ب قال على عليه السلام: كفى بالمرء جهلا- أن ينكر على الثّياس ما ياءتى مثله. غرر الحكم / ۷۰۷۳ ج قال على عليه السلام: لعن الله الا-مرين بالمعروف التاركين له و الثّاهين عن المنكر العاملين به. نهج البلاغه / خطبه ۱۲۹

اشاره

امام صادق عليه السلام در ذيل آيه ى (لعن الذين كفروا من بنى اسرائيل على لسان داود و عيسى بن مريم ذلك بما عصوا و كانوا يعتدون كانوا لا يتناهون عن منكر فعلوه) مائده / ۷۹ فرمودند: اين گروه ملعون در مجلس گناه شرکت نداشتند لكن هرگاه با اهل گناه برخورد مى کردند به آن ها مى خنديدند و با آن ها انس و الفت داشتند؛ كانوا اذا لقوهم ضحكوا فى وجوههم و انسوا بهم. نورالثقلين / ۱/۶۶۱

مسائل تربيتى و اخلاقى

حسن خلق

حسن خلق

۱ حسن خلق نشانه كمال ايمان قال الباقر عليه السلام: اكمل المؤمنين ايمانا احسنهم خلقا. كافى / ۲ / ۲۹۹ اهميت حسن خلق قال رسول الله صلى الله عليه وآله: ما من شىء اثقل فى الميزان من خلق حسن. بحار / ۳۸۳/۳۷۱ حسن خلق كليد همه ى نيكي ها قال على عليه السلام: حسن الخلق راءس كلّ برّ. غرر الحكم / ۴/ ۸۵۷ حسن خلق بهترين نيکوییى قال الحسن عليه السلام: انّ احسن الحسن الخلق الحسن. خصال / ۵۹۲ نشانه حسن خلق قال على عليه السلام: حسن الخلق فى ثلاث اجتناب المحارم و طلب الحلال و

التوسّع على العيال . بحار / ۷۱ / ۳۹۴ حسن خلق و زندگی گوارا قال الصادق عليه السلام : لا عيش اهنا من حسن الخلق . علل الشرايع / ۶۰ ۵ حسن خلق و شباهت به پیامبر صلی الله علیه و آله قال رسول الله صلی الله علیه و آله : شبهکم بی احسنکم خلقا . بحار / ۷۱ / ۳۸۷ ۸ تفاوت محاسن اخلاق با مکارم اخلاق قال رسول الله صلی الله علیه و آله : بعثت بمکارم الاخلاق و محاسنها . مستدرک / ۲ / ۲۸۲ سئل عن الصادق عليه السلام ما حدّ حسن الخلق ؟ قال عليه السلام : تلین جانبک و تطیب کلامک و تلقی اخاک ببشر حسن . معانی الاخبار / ۵۳۲ سئل عن الصادق عليه السلام عن مکارم الاخلاق ؟ فقال عليه السلام : العفو عن ظلمک و صلّة من قطعک و اعطاء من حرّمک و قول الحق ولو على نفسك . معانی الاخبار / ۱۹۱ ۹ خطر سوء خلق ؛ قال على عليه السلام : من ساء خلقه فاذنوا في أذنه . بحار / ۶۲ / ۲۷۷ ۱۰ آثار حسن خلق ۱ لذت روحی ؛ قال الحسن عليه السلام : لا عيش الذّ من حسن الخلق . کافی / ۲ / ۵۷ ۲ جلب دوستی ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : حسن الخلق یثبت المودّة و یحسن البشر و یذهب بالسّخیمه . بحار / ۷۷ / ۱۴۸ ۳ نابودی گناهان ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان الخلق الحسن یذهب الذنوب کما تذهب الشمس الجمد . عیون اخبار الرضا / ۲ / ۴۳۷ افزایش رزق ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : حسن الخلق من الدین و هو یزید فی الرزق . تحف العقول / ۲۷۵ ۵ آبادانی شهرها و طول عمر ؛ عن ابی عبدالله عليه السلام : البرّ و حسن الخلق یعمران الدیار و یزیدان فی الاعمار . کافی / ۲ / ۱۰۰ ۶ پاداش شایسته ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان العبد لینال بحسن خلقه درجۀ الصائم القائم . کافی / ۲ / ۱۰۰ ۱۱ آثار سوء خلق ۱ مایه فشار قبر و عذاب روح ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : عند ما دفن سعد بن معاذ قد اصابته ضمه فسل عن ذلك فقال انه كان في خلقه مع اهله سوء . امالی صدوق / ۳۱۵ تذکر : با این که در تشییع جنازه او پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و هفتاد هزار فرشته شرکت کرده بودند . ۲ سختی زندگی ؛ قال على عليه السلام : ((سوء الخلق نکد العیش و عذاب النفس)) . غرر الحکم / ۵۶۳۹ فساد ایمان و عمل ؛ قال النبی صلی الله علیه و آله : الخلق السيّء یفسد العمل کما یفسد الخّل العسل . بحار / ۷۳ / ۲۹۷ ۴ دوام ناراحتی ؛ سئل عن على عليه السلام من ادوم الناس غما ؟ قال عليه السلام : اسؤ هم خلقا . مستدرک / ۳ / ۳۲۸ ۵ عذاب نفس ؛ قال على عليه السلام : من ساء خلقه عذب نفسه . بحار / ۷۸ / ۲۴۶ ۶ دوری از مردم ؛ قال على عليه السلام : سوء الخلق یوحش القریب و ینفر البعید . غرر الحکم / ۷۵۹۳ ۷ کمیاب شدن دوست ؛ قال على عليه السلام : من ساء خلقه اعوزه الصديق و الرفیق . غرر الحکم / ۹۱۸۷ ۸ ورود به جهنم ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان العبد لیبلغ من سوء خلقه اسفل درک جهنم . محجّه البیضاء / ۵ / ۹۳

اشاره

نمونه هایی از مکارم اخلاق پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله الف کنیزی محضر پیامبر آمد و لباس آن بزرگوار را سه مرتبه کشید تا این که نخ را از لباس پیامبر صلی الله علیه و آله بیرون کشید . مردم به او گفتند : چرا چنین کاری انجام دادی ؟ گفت : مریضی در منزل داریم مرا فرستادند تا به وسیله ی نخ لباس پیامبر تبرک جوید و شفا پیدا کند و من خجالت کشیدم این مطلب را بازگو کنم از این رو این کار را انجام دادم . کافی / ۲ / ۱۰۲ ب هنگامی که در جنگ احد دندان مبارک پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله شکسته شد و جراحات زیادی بر ایشان وارد آمد ، اصحاب عرض کردند تا بر دشمنان خود نفرین کند . فرمود : من به عنوان پیامبر رحمت بر این ها مبعوث شدم و در حق آنان دعا فرمود تا خداوند آنان را هدایت کند ؛ اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون . سفینه البحار / ۲ / ۶۸۱ ج مرد عربی بر پیامبر صلی الله علیه و آله وارد شد و عبای پیامبر را محکم کشید به طوری که اثر آن در گردن پیامبر صلی الله علیه و آله باقی ماند و گفت به من کمک کنید پیامبر صلی الله علیه و آله با تبسم به او کمک فراوانی کرد . سفینه البحار / ۲ / ۶۸۲ د شخصی به نام هبار بن اسود ، زینب دختر پیامبر صلی الله علیه و آله را ترساند و در اثر آن فرزند زینب سقط شد . هنگامی که از کار خود پشیمان شد و از پیامبر صلی الله علیه و آله عذرخواهی کرد ، پیامبر او را بخشید . سفینه البحار / ۲ / ۶۸۳ ه

بعضی از افراد کودکان خود را برای تبرک جستن نزد پیامبر صلی الله علیه و آله می آوردند، گاهی کودکان لباس پیامبر صلی الله علیه و آله را آلوده می ساختند پیامبر صلی الله علیه و آله هیچ ناراحت نمی شدند. سفینه البحار / ۲ / ۹۱ و انس گوید: من مدت ده سال خدمتگزار پیامبر صلی الله علیه و آله بودم. هرگز به من اف نگفت و برای کارهایی که انجام می دادم نمی فرمود چرا انجام می دادی و برای کارهایی که ترک می کردم به من اعتراض نمی کرد. سفینه البحار / ۲ / ۶۹۲

بر و نیکی

۱ ابعاد بر و نیکی

قال الباقر علیه السلام: الا خبرکم خمس خصال هنّ من البرّ و البرّ يدعوا الى الجنة قلت بلى قال اخفاء المصيبة و كتمانها و الصدقة تعطیها یمینک لا تعلم بها شمالك و برّ الوالدين فان برهما لله رضى و الاكثار من قول لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظيم فانه من كنوز الجنة والحب لمحمد و آل محمد ۶. بحار / ۳۹۰ / ۶۹ قال علی علیه السلام: ثلاث من ابواب البرّ: سقاء النفس و طیب الكلام و الصبر علی الاذى. بحار / ۷۱ / ۸۹ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: اربع من كنوز البرّ كتمان الحاجة و كتمان الصدقة و كتمان الوجع و كتمان المصيبة. بحار / ۸۱ / ۲۰۸

۲ به چه کسانی نیکی کنیم؟

۱ والدين؛ عن منصور بن حازم عن ابي عبدالله علیه السلام قال قلت: ای الاعمال افضل؟ فقال علیه السلام: الصلوة لوقتها و برّ الوالدين و الجهاد فی سبیل الله. بحار / ۸۲ / ۲۲۶ فرزندان؛ قال علی علیه السلام: برّوا اولادکم و احسنوا اليهم. بحار / ۷۴ / ۳۷۷ مهمان؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من كرم الاخلاق برّ الضيف. بحار / ۲۱ / ۳۷۶ خانواده؛ قال الصادق علیه السلام: من حسن برّه باهل بيته زيد فی رزقه. بحار / ۱۰۴ / ۷۴ قال الصادق علیه السلام: من حسن برّه باهله زاد الله فی عمره. بحار / ۶۹ / ۳۸۵ برادران ایمانی؛ قال علیه السلام: من خالص الايمان البرّ بالاخوان. بحار / ۱۵۹ / ۶۹ اقوام؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: برّ القرابة تزيد فی الاعمار. بحار / ۷۷ / ۱۷۲ همسایه؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: رحم الله جارا اعان جاره علی برّه. بحار / ۷۴ / ۶۵ دوست؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: رحم الله رفيقا اعان رفيقه علی برّه. بحار / ۶۵ / ۷۴

۳ نشانه های نیکوکار

قال رسول الله صلی الله علیه و آله: اما علامة البارّ فعشرة يحبّ فی الله يبغض فی الله و يصاحب فی الله و يفارق فی الله و يغضب فی الله و يرضی فی الله و يعمل لله و يطلب لله و يخشع خائفا مخوفا طاهرا مخلصا مستحيا مراقبا و يحسن فی الله. تحف العقول / ۲۱

۴ شهادت بالاترین بر و نیکی

قال رسول الله صلی الله علیه و آله: فوق كلّ ذی برّ برّ حتى یقتل فی سبیل الله فلیس فوقه برّ. بحار / ۷۴ / ۶۱

اشاره

در شب عروسی حضرت فاطمه علیها السلام سائلی به او مراجعه کرد آن حضرت پیراهن عروسی خود را به او تقدیم کرد. هنگامی که پیامبر صلی الله علیه و آله متوجه شدند پرسیدند: چرا پیراهن کهنه را ندادی؟ عرضه داشت: از شما شنیدم که خداوند می

فرماید: (لن تنالوا البر حتی تنفقوا ممّا تحبون). آل عمران / ۹۲؛ خصائص فاطمیه / ۳۷۹

آثار اعمال و اوصاف زیبا

آثار اعمال و اوصاف زیبا

۱ اثر رعایت امانت قال علی علیه السلام: الامانة تجزّ الرزق. بحار / ۷۸ / ۲۶۰ اثر نیکی به برادران قال الکاظم علیه السلام: من حسن برّه باخوانه و اهله مدّ فی عمره. مستدرک / ۳۱۲/۴۲۱ اثر اقاله قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: من اقال مسلماً اقاله الله عشرته. سنن ابی داود / ۳ / ۲۷۴ اثر توبه قال علی علیه السلام: التوبة تطهر القلوب و تغسل الذنوب. غرر / ۱ / ۳۵۵ اثر همنشینی با دانشمندان قال علی علیه السلام: جالس العلماء یزدد علمک و یحسن ادبک و تزک نفسک. غررالحکم / ۶۴۷۸۶ اثر مبارزه با نفس قال علی علیه السلام: من جاهد نفسه اکمل التّقی. غرر / ۷۷۵۱ اثر جود و بخشش قال علی علیه السلام: الجواد فی الدنیا محمود و فی الاخرة مسعود. غرر / ۲۱۵۲ اثر خوب همسایه داری قال الصادق علیه السلام: حسن الجوار یعمّر الدیار و یشهد فی الاعمار. کافی / ۲ / ۹۶۶۷ اثر یاد مرگ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: من اکثر ذکر الموت احبّه الله. کافی / ۲ / ۱۲۲ اثر تقدیم محبت الهی بر علاقه به خویشان قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: من آثر محبة الله علی محبة نفسه کفاه الله مؤنه الناس. کنز العمال / ۴۳۱۲۷ اثر حج و عمره قال علی علیه السلام: و حجّ البيت و العمره فانهما ینفیان الفقر و یکفّران الذنب و یوجبان الجنّة. تحف العقول / ۱۲ / ۱۴۹ اثر برآوردن نیاز مؤمن قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: من قضی لایخیه المؤمن حاجة قضی الله عزّ و جلّ له یوم القيامة مائة الف حاجة من ذلك اولها الجنّة. کافی / ۲ / ۱۳۹۳ اثر تلاش در برآوردن نیاز مؤمن قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: من سعی فی حاجة اخیه المؤمن فکانما عبد الله تسعة الف سنه صائماً نهاره قائماً ليله. بحار / ۷۴ / ۱۴۳۱۵ اثر اخلاص قال علی علیه السلام: بالاخلاص ترفع الاعمال. غرر / ۴۲۴۲ اثر خوف از خداوند قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: من خاف الله عزّ و جلّ خاف منه کل شیء و من لم یخف الله اخافه الله من کل شیء. بحار / ۷۷ / ۱۶۵۰ اثر عبادت و بندگی خداوند قال الحسن علیه السلام: من عبد الله عبّد الله له کل شیء. تنبیه الخواطر / ۲ / ۱۷۱۰۸ اثر نماز با معرفت قال علی علیه السلام: من اتی الصلوة عارفاً بحقّها غفر له. خصال / ۶ / ۱۸۲۸ اثر روزه قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: الصوم یورث الحکمة و الحکمة تورث المعرفة و المعرفة تورث الیقین فاذا استیقن العبد لایالی کیف اصبح بعسر ام یسر. بحار / ۲۷ / ۱۹۷۷ اثر حسن ظن به مردم قال علی علیه السلام: من حسن ظنه بالناس حاز منهم المحبّة. غررالحکم / ۴۸۲۳ اثر بی رغبتی به دنیا قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: من زهد فی الدنیا هانت علیه المصیبات. بحار / ۷۷ / ۹۴

اشاره

حضرت صادق علیه السلام فرمود: خداوند به موسی وحی نمود: آیا می دانی چرا تو را برای مقام رسالت انتخاب، و کلیم خود قرار دادم؟ عرض کرد: نه. خداوند به او وحی کرد به دلیل تواضع و سجده هایی که داری و صورت خود را به خاک می گذاری. بحار / ۱۷ / ۴۱۰

آثار اعمال و اوصاف زشت

آثار اعمال و اوصاف زشت

۱ اثر پر خوری قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: ایاکم و البطنه فانها مفسده للبدن و مورثه للسقم و مکسله عن العبادّة. بحار / ۶۲ /

۲۶۶ اثر پرحرفی قال علی علیه السلام: ایاک و کثره الکلام فانه یکثر الزلل و یورث الملل . غررالحکم / ۳۲۶۸۰ اثر آرزوی دراز قال علی علیه السلام: اما طول الامل فینسی الا خره . کافی / ۲ / ۳۵۴ اثر پرداختن به لهو قال علی علیه السلام: اللهو یسخط الرحمن و یرضی الشیطان و ینسی القرآن . بحار / ۷۸ / ۵۹ اثر سرزنش زیاد قال علی علیه السلام: ((لاتکثرن العتاب فانه یورث الضغینه ویدعو الی البغضاء)). غررالحکم / ۱۰۲۱۴ اثر ثروت فراوان قال علی علیه السلام: اعلموا ان کثره المال مفسده للدين مقساء للقلوب . تحف العقول / ۷۱۴۱ اثر ستم قال علی علیه السلام: من سلّ سيف البغی قتل به . نهج السعادة / ۱ / ۸۲۵ اثر تهمت قال الصادق علیه السلام: اذا اتهم المؤمن من اخاه انما یتلوا الايمان من قلبه كما ینما یتلوا الملح فی الماء . ۹ اثر جدال بی مورد قال علی علیه السلام: الجدل فی الدین یفسد الیقین . غررالحکم / ۱۰۷۷ اثر جزع و فرع قال علی علیه السلام: الجزع لا یدفع القدر ولكن یحبط الاجر . غررالحکم / ۱۱۱۸۷۶ اثر حرص قال علی علیه السلام: الحرص ینقص قدر الرجل و لا یزید فی رزقه . غررالحکم / ۱۲۱۵۵۰ اثر حرام خوری قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من اكل لقمة من حرام لم تقبل له صلوٰة اربعین لیلة . کنز العمال / ۹۲۶۶ اثر حسادت قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ایاکم و الحسد فانه یاء کل الحسنة كما تاء کل النار الحطب . جامع الاخبار / ۱۴۴۵۱ اثر کینه توزی؛ قال العسکری علیه السلام: اقل الناس راحة الحقود . تحف العقول / ۴ / ۱۵۸۸ اثر تحقیر مردم قال الصادق علیه السلام: من استذل مؤمنا او مؤمنه او حقّره لفقره او قلّه ذات یده شهره الله يوم القيمة ثم یفضحه . بحار / ۷۲ / ۱۶۴۴ اثر ریاست طلبی قال الصادق علیه السلام: ایاک و الرئاسة فما طلبها احد الا هلك . معانی الاخبار / ۱۷۱۸۰ اثر خنده ی زیاد قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ایاک و کثره الضحک فانه یمیت القلب . معانی الاخبار / ۱۸۳۳۵ اثر فروتنی برای ثروتمند قال علی علیه السلام: من اتی غنیا فتواضع له لغناه ذهب ثلثا دینه . نهج البلاغه / حکمت ۲۲۸

اشاره

الف اثر ترک نهی از منکر؛ عابدی نماز می خواند در همان لحظه دو کودک خروسی را گرفته و پره های آن رامی کنند و اوعتتاند که خود خداوند آن عابد را به زمین فروبرد . سفینه البحار / ۱/۴۰ ب اثر سخن چینی؛ شخصی از علی بن یقین نزد هارون سعایت کرد . هارون فرمان داد سخن چین را هزار تازیانه بزنند پانصد ضربه که زدند از دنیا رفت . سفینه البحار / ۱/۴۳ ج اثر تکبر؛ شیطان بر اثر تکبر و غرور از منزلتی که نزد خداوند داشت سقوط کرد . سفینه البحار / ۱ / ۴۰

بهترین ها

بهترین ها

۱ بهترین انسان الف قال علی علیه السلام: خیر الناس من انتفع به الناس . بحار / ۷۵/۳۲ ب قال علی علیه السلام: خیر الناس من طهر من الشهوات قلبه . . . غرر / ۱/۳۹۲ بهترین برادر قال علی علیه السلام: خیر اخوانک من واساک و خیر منه من کفاک . بحار / ۷۸ / ۱۲ / ۳ بهترین بی نیازی قال علی علیه السلام: خیر الغنی غنی النفس . امالی صدوق / ۴۳۹۴ بهترین هم نشین قبل یا رسول الله ایّ الجلساء خیر قال: من ذکرکم بالله رؤیته و زادکم فی علمکم منطقه و یرغبکم فی الا-خره عمله . امالی طوسی / ۱۵۷ / ۵ بهترین زاد و توشه قال رسول الله صلی الله علیه و آله: خیر الزاد التقوی . بحار / ۱۱۴/۶۷۷ بهترین اخلاق قال رسول الله صلی الله علیه و آله: الا ادلکم علی خیر اخلاق الدنیا و الاخره؟ قالوا بلی یا رسول الله . قال: من وصل من قطعته و اعطی من حرمه و عفا عن ظلمه . بحار / ۷۴ / ۷۱۰۲ بهترین کار؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: خیر الامور خیرها عاقبه . امالی صدوق / ۸۳۹۵ بهترین دست؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: خیر الایدی المنفقه . بحار / ۷۷ / ۱۴۹ / ۹ بهترین کلام قال رسول الله صلی الله علیه و آله: . . . فاما خیرته

من الکلام فسیحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر فمن قالها عقیب کل صلوٰه کتب الله له عشر حسنات و محاعنه عشر سیئات و رفع له عشر درجات . بحار / ۹۷ / ۱۰۷۴ بهترین پیامبران قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اما خیرته من الانبیاء فاختر ابراهیم خلیلا و موسی کلیم و عیسی روحا و محمدا حبیب . بحار / ۹۷ / ۱۱۴۷ بهترین فرشتگان ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اما خیرته من الملائکه فجبرئیل و میکائیل و اسرافیل و عزرائیل . بحار / ۹۷ / ۱۲۹۷ بهترین زنان قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اما خیرته من النساء مریم بنت عمران و آسیه بنت مزاحم امراءه فرعون و فاطمه الزهراء و خدیجه بنت خویلد . بحار / ۹۷ / ۱۳۴۷ بهترین ماهها و روزها قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اما خیرته من الشهور فرجب و ذوالقعدة و ذوالحجه و المحرم و هی الاربع الحرم . و اما خیرته من الایام فیوم الفطر و یوم عرفه و یوم الضحی و یوم الجمعه . بحار / ۹۷ / ۴۷

اشاره

ابن عباس می گوید : هنگامی که آیه شریفه (انّ الذین امنوا و عملوا الصالحات اولئک هم خیر البریّه) بینہ ۸ نازل شد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام فرمود : مقصود از این آیه تو و شیعیانت هستی که در روز قیامت وارد عرصه محشر می شوید در حالی که هم شما از خدا راضی هستید و هم خدا از شما راضی است و دشمنی خشمگین وارد محشر می شود و به زور به جهنم می رود . (هو انت و شیعتک تاءتی انت و شیعتک یوم القیمه راضین مرضیین و یاءتی عدوک غضبانا مقمحين شواهد التنزیل ۲/۳۵۷)

توجه به فضائل

توجه به فضائل

۱ وادار کردن نفس به فضیلت ها قال علی علیه السلام : اگره نفسک علی الفضائل فانّ الرذائل انت مطبوع علیها . غررالحکم / ۲۴۷۷
 ۲ بهترین فضیلت ها قال علی علیه السلام : افضل الفضائل صله الهاجر و ایناس النافر و الاخذ بید العاثر . غررالحکم / ۳۳۵۷ ریشه ی فضیلت قال علی علیه السلام : راءس الفضائل ملک الغضب و اماتة الشهوة . غررالحکم / ۴۵۲۳۷ بهترین فضیلت اخلاقی قال علی علیه السلام : ان افضل اخلاق الرجال الحلم . غررالحکم / ۵۳۸۶۳ بافضیلت ترین مردم قال علی علیه السلام : افضل الناس فی الدنیا الاسخياء و فی الاخره الاتقیاء . غررالحکم / ۶۳۲۱۰ نمونه ای از فضیلت ها ۱ ترک سؤا از مردم ؛ قال علی علیه السلام : التقرب الی الله بمساءلته و الی الناس بترکها . غررالحکم / ۱۸۰۱۲ قناعت ؛ قال الباقر علیه السلام : من قنع بما رزقه الله فهو من اغنی الناس . کافی / ۲/۱۳۹ بخشش به هنگام قدرت قال علی علیه السلام : من عفا عند القدرة عفا الله عنه یوم العسرة . کثر العمال / ۴۷۰۰۷ کرامت اخلاقی قال زین العابدین علیه السلام : اللهم صل علی محمد و آله و سدّدنی لان اعارض من غشّنی بالنصح و اجزی من هجرنی بالبرّ و ائیب من حرمنی بالبذل و اکافی ء من قطعنی بالصله و اخالف من اغتابنی الی حسن الذکر . صحیفه سجاده / دعای ۲

اشاره

ابوحمره ثمالی گوید : از امام سجاد علیه السلام شنیدم فرمود : وقتی که روز قیامت می شود خداوند تمام انسانها را جمع می نماید سپس منادی حق ندا می کند صاحبان فضیلت کجا هستند ؟ جمعیتی از مردم بر می خیزند فرشتگان با آنها ملاقات می کنند و می پرسند فضیلت شما چیست ؟ آنان گویند . (کنّا نصل من قطعنا و نعطي من حرمانا و نعوذ عمن ظلمنا) در این هنگام منادی حق به آنها

می گوید : راست گفتید ، وارد بهشت شوید . وسائل ۸ / ۵۲۱

تقوا

تقوا

۱ تقوا درمان جسم و روح قال علی علیه السلام : ... فَإِنَّ تَقْوَى اللَّهِ دَوَاءٌ لِقُلُوبِكُمْ وَبَصَرٌ عَمَى أَفْئِدَتِكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَرْضِ أَجْسَادِكُمْ وَصَلَحٌ لِفَسَادِ صُدُورِكُمْ وَطَهْرٌ لِدَنَسِ أَنْفُسِكُمْ وَجَلَاءٌ عِشَاءٍ أَبْصَارِكُمْ . بحار / ۶۷ / ۲۸۴ ۲ تقوا ، امر قلبی قال الصادق علیه السلام : لا- يَغْرُوكَ بَكَاءُهُمْ ، أَمَّا التَّقْوَى فِي الْقَلْبِ . بحار / ۶۷ / ۲۸۶ ۳ باتقواترین انسان قال علی علیه السلام عن رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : أَتَقَى النَّاسَ مِنْ قَالَ الْحَقَّ فِيمَالِهِ وَعَلَيْهِ . بحار/۲۸۸/۶۷ ۴ تقوا معیار کرامت قال زین العابدین علیه السلام : لا حَسْبَ لِقَرَشِيٍّ وَلَا عَرَبِيٍّ إِلَّا- بِتَوَاضُعٍ وَلَا- كَرَمٍ إِلَّا بِالتَّقْوَى . بحار / ۶۷ / ۲۸۸ ۵ درجات تقوا قال الصادق علیه السلام : التقوى على ثلاثة أوجه : تقوى بالله في الله و هو ترك الحلال فضلا عن الشبهة و هو تقوى خاص الخاص و تقوى من الله و هو ترك الشبهات فضلا عن الحرام و هو تقوى الخاص و تقوى من خوف النار و العقاب و هو ترك الحرام و هو تقوى العام . بحار / ۶۷ / ۲۹۵ ۶ تفسیر تقوا قال علی علیه السلام : التقوى اجتناب ، التقوى أن يَتَقَى المرء كل ما يؤثمه ، المتقى من اتقى الذنوب ، راءس التقوى ترك الشهوة ، من ملك شهوته كان تقيا ، ملاك التقوى رَفُضُ الدُّنْيَا . غرر الحكم / ۶۱ / ۷ ویرگی متقیان امام علی علیه السلام در خطبه ی همام بیش از ۱۰۰ ویرگی برای متقیان بیان می کند ، از جمله : ۱ منطقهم الصواب ۲ ملبسهم الاقتصاد ۳ مشیهم التواضع ۴ غصوا أ بصارهم عما حرم الله عليهم ۵ وقفوا أ سماعهم على العلم النافع لهم ۶ نزلت اءنفسهم منهم فى البلاء كالتى نزلت فى الرخاء ۷ عظم الخالق فى اءنفسهم فصغر مادونه فى اءعينهم ۸ قلوبهم محزونة ۹ شرورهم ماء مونة ۱۰ أجسادهم نحيفة ۱۱ حاجاتهم خفيفة ۱۲ أنفسهم عفيفة ... نهج البلاغه / خطبه ی ۱۹۳ ۸ بركات تقوا ۱ صلاح ايمان ؛ قال علی علیه السلام : سبب صلاح الايمان التقوى . غررالحکم / ۵۵۱۴ ۲ خویشتن داری از محرمات ؛ قال علی علیه السلام : ان تقوى الله حمت أ ولىاء الله محارمه . نهج البلاغه / خطبه ۱۱۴ ۳ آبادی دین ؛ قال علی علیه السلام : انّ تقوى الله عمارة الدّین و عماد اليقين و أنّها لمفتاح صلاح و مصباح نجاح . غرر الحكم / ۳۶۲۳ ۴ کلید پاکی ، ۵- توشه قیامت ۶- آزادی از هر نوع بندگی ؛ قال علی علیه السلام : انّ تقوى الله مفتاح سداد و ذخيرة معاد و عتق من كل ملكة و نجاه من كل هلكة بها ينجح الطالب و ينجو الهارب و ينال الراغب . نهج البلاغه / خطبه ۲۳۰ ۷ پذیرش اعمال ؛ قال علی علیه السلام : صفتان لا- يقبل الله سبحانه الاعمال الا بهما التقى و الاخلاص . غرر الحكم / ۵۸۸۷ ۸ نجات از گرفتاری ها ؛ قال علی علیه السلام : من اتقى الله سبحانه ، جعل له من كلّ همّ فرجا و من كلّ ضيق مخرجا . غرر الحكم / ۸۸۴۷ ۹ زندگی نیرومند ؛ من اتقى الله عاش قويا . بحار / ۷۰ / ۲۸۳ ۱۰ محبوبیت نزد مردم ؛ من اتقى الله أ حبه الناس . بحار / ۷۸ / ۱۱ حفاظت الهی ؛ من اتقى الله يُتقى . بحار / ۵۰ / ۱۷۷ ۱۲ ورود به بهشت ؛ أ كثر ما تلج به أ متى الجنة تقوى الله . بحار / ۷۱ / ۳۷۵

اشاره

الف عقیبة بن بشیر اسدی به حضور امام باقر علیه السلام آمد و گفت : من فرزند بشیر اسدی و از خاندان بزرگ و شریفی هستم . امام به او فرمود : با به رخ کشیدن حسب و نسب خود بر ما منت مگذار . ملاک برتری فقط تقوا و پرهیزکاری است ؛ فلیس لاحد فضل على احد الا بالتقوى . کافی / ۲ / ۴۷ ۲ ب مفضل بن عمر گوید : نزد امام صادق علیه السلام بودم . سخن از اعمال پیش آمد عرض کردم چقدر عمل من ضعیف است . فرمود : استغفار کن بعد فرمود : عمل اندک با تقوى بهتر از عمل زیاد بدون تقوى است . عرض کردم : چگونه ؟ فرمود : مثل اینکه شخصی اطعام می کند و به همسایگانش نیکی می نماید لکن هرگاه به حرام می رسد

خود را کنترل نمی کند و این عمل بدون تقوی است . کافی ۲/۲/۷۶

محبت به خداوند

محبت به خداوند

۱ عدم سازگاری محبت خدا و دنیا قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : حَبِّ الدُّنْيَا وَ حَبِّ اللَّهِ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبٍ أَبَدًا . تنبيه الخواطر/ ۲۳۶۲ قلب انسان جایگاه محبت الهی قال الصادق عليه السلام : القلب حرم الله فلا تسكن حرم الله غير الله . بحار/ ۷۰/ ۳۲۵ محبت ، اساس دين قال الصادق عليه السلام : هل الدين الا الحب ؛ ان الله عز و جل يقول : (قل إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ) . بحار / ۶۹ / ۲۳۷ ۴ درخواست محبت خداوند قال زين العابدين عليه السلام : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَمْلَأَ قَلْبِي حُبًّا لَكَ وَ خَشْيَةً مِنْكَ وَ تَصَدِّيقًا لَكَ وَ إِيمَانًا بِكَ . بحار / ۹۸ / ۵۸۹ محبت الهی لذیذترین نعمت بهشتی قال علی علیه السلام : اءطیب شیء فی الجنّة و أَلَذّه حَبُّ اللَّهِ وَ الْحَبُّ فِي اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . مستدرک / ۲ / ۳۶۶ محبت خدا عامل کمال ایمان قال علی علیه السلام : مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكْمَلَ إِيمَانَهُ ، فَلْيَكُنْ حُبَّهُ لِلَّهِ وَ بَغْضُهُ لِلَّهِ وَ رِضَاؤُهُ لِلَّهِ وَ سَخَطُهُ لِلَّهِ . غرر الحکم / ۲ / ۷۶۹۳ نشانه های محبت الهی قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : علامه حُبِّ الله تعالى حُبُّ ذكر الله تعالى و علامه بغض الله تعالى بغض ذكر الله عز و جلّ . كنز العمال ۱/ ۷۷۶ میزان محبت الهی قال الصادق عليه السلام : مَنْ أَرَادَ أَنْ يَعْرِفَ كَيْفَ مَنَزَلَتِهِ عِنْدَ اللَّهِ ، فَلْيَعْرِفْ كَيْفَ مَنَزَلَةُ اللَّهِ عِنْدَهُ . بحار / ۷۱ / ۱۵۶ آثار محبت خداوند الف كفايت امور انسان ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : مَنْ أَكْثَرَ مَحَبَّةَ اللَّهِ عَلَى مَحَبَّةِ نَفْسِهِ ، كَفَاهُ اللَّهُ مَوْئِدَهُ النَّاسِ . كنز العمال / ۱۵ / ۷۹ ب زمينه عنايت الهی ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : إِنْ اللَّهُ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا ، ابْتَلَاهُ لِيَسْمَعَ تَضَرُّعَهُ . مجموعه ورام / ۵ ج توجه به طاعت و قناعت و فهم دين ؛ قال الصادق عليه السلام : إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا أَلْهَمَهُ الطَّاعَةَ وَ أَلْزَمَهُ الْقَنَاعَةَ وَ فَقَّهَهُ فِي الدِّينِ وَ قَوَّاهُ بِالْيَقِينِ بحار / ۱۰۰ / ۲۶ د علاقه به رعايت امانت ؛ قال علی علیه السلام : إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا ، حَبَّبَ إِلَيْهِ الْإِمَانَةَ . تصنيف غرر/ ۲۵۱ ۱۰ عوامل محبت خداوند به انسان الف بغض دنیا؛ قيل لعيسى بن مريم عليه السلام : عَلَّمْنَا عَمَلًا وَاحِدًا يُحِبُّنَا اللَّهُ عَلَيْهِ ؟ قال : أُبْغَضُوا الدُّنْيَا يُحِبُّكُمُ اللَّهُ . بحار / ۱۴ / ۳۲۸ ب انجام واجبات ؛ قال الصادق عليه السلام : قال الله تبارك و تعالى : مَا تُحِبُّ إِلَيَّ عَبْدًا بِأَحَبِّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ . بحار / ۷۱ / ۱۹۶ ج یاد مرگ ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ الْمَوْتِ ، أَحَبَّهُ اللَّهُ . بحار / ۷۵ / ۱۲۶ د بغض گناهکاران ؛ قال الصادق عليه السلام : طَلَبْتُ حَبَّ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَوَجَدْتُهُ فِي بَغْضِ أَهْلِ الْمَعَاصِي . مستدرک / ۲ / ۳۵۷ ه کمک به مردم ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ ، أُنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ وَ أَقْوَمُهُمْ بِحَقِّهِ . بحار / ۷۷ / ۲۵۲ سئل النبی صَلَّى الله عليه و آله عن أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيْهِ ، فَقَالَ : أُنْفَعُهُمُ لِلنَّاسِ بحار / ۷۴ / ۳۳۹ قال الصادق عليه السلام : قال الله عز و جلّ : الخلق عیالی ، فَأَحَبُّهُمْ إِلَيَّ أَلَطْفُهُمْ بِهِ وَ أَسْعَاهُمْ فِي حَوَائِجِهِمْ . کافی / ۲ / ۱۹۹ ۱۱ کارهای محبوب خدا الف خرسند ساختن مؤمن ؛ قال الباقر عليه السلام : مِنْ أَحَبِّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ، ادْخَالُ السَّيْرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ أَوْ اشْبَاعُ جُوعَتِهِ أَوْ تَنْفِيسُ كَرْبَتِهِ أَوْ قَضَاءُ دِينِهِ . بحار/ ۷۴/ ۲۹۷ ب زیارت قبر امام حسین عليه السلام ؛ قال الصادق عليه السلام : مِنْ أَحَبِّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ . بحار / ۱۰۱ / ۴۹ ج دعا و نیایش ؛ قال علی علیه السلام : أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي الْأَرْضِ الدُّعَاءُ . بحار / ۹۳ / ۲۹۵ د کم سخن گفتن و کم خوابیدن و کم خوردن ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهَا اللَّهُ : قَلَّةُ الْكَلَامِ ، قَلَّةُ الْمَنَامِ وَ قَلَّةُ الطَّعَامِ . تنبيه الخواطر / ۲

امام باقر علیه السلام فرمود: خداوند به حضرت موسی وحی نمود مرا دوست بدار و مردم را به من علاقه مند کن. موسی علیه السلام عرضه داشت خدایا تو می دانی کسی مانند تو محبوب من نیست اما مردم را چگونه به تو علاقه مند سازم؟ فرمود: نعمتهای مرا به آنان یادآوری کن مرا دوست می دارند. قصص الانبیاء/ ۱۳۳

ذکر الهی

ذکر الهی

۱ فضیلت ذکر؛ قال علی علیه السلام: الذکر لذۀ المحیین. غرر الحکم / ۱ / ۲۲۵ حقیقت ذکر قال علی علیه السلام: الذکر ذکران ذکر عند المصیبه حسن جمیل و افضل من ذلک ذکر الله عند ما حرّم علیک فیکون حاجزا. بحار / ۷۸ / ۳۵۵ تداوم ذکر غذای روح قال علی علیه السلام: مداومۀ الذکر قوت الارواح و مفتاح الصلاح. تصنیف غرر/ ۱۸۹ / ۴ عامل تداوم ذکر قال علی علیه السلام: فی حدیث المعراج قال الله تبارک و تعالی لرسوله: دم علی ذکری فقال صلی الله علیه و آله: یا رب و کیف ادم علی ذکرک فقال: بالخلوة عن الناس و بغضک الحلو و الحامض و فراغ بطنک و بیتک من الدنیا. بحار / ۷۷ / ۵۵۵- ذکر در تمام اوقات لا تدع ذکر الله... لانی ذکر الله حسن علی کل حال. بحار / ۹۳ / ۱۵۳ / ۶ موانع ذکر قال علی علیه السلام: من اشتغل بذكر الناس قطعه الله سبحانه عن ذکره. غرر الحکم / ۷۸۲۳۴ تشویق به ذکر کثیر قال رسول الله صلی الله علیه و آله: علیک بتلاوة القرآن و ذکر الله کثیرا فانه ذکر لک فی السماء و نور لک فی الارض. خصال / ۲ / ۸۵۲۵ معنای ذکر کثیر قال الصادق علیه السلام: اذا ذکر العبد ربه فی الیوم مائه مرّة کان ذلک کثیرا. بحار / ۹۳ / ۱۶۰ قال الصادق علیه السلام: تسبیح فاطمة الزهراء علیها السلام من الذکر الکثیر الذی قال الله عزوجل اذکروا الله ذکرا کثیرا. نور الثقلین / ۴ / ۹۸۶ اهمیت ذکر در موارد خاص الف در جنگ و مقابله با دشمن؛ قال علی علیه السلام: اذا لقیتم عدوکم فی الحرب فاقولوا الکلام و اکثروا ذکر الله عزوجل. بحار / ۹۳ / ۱۵۴ ب در بازار؛ قال علی علیه السلام: اکثروا ذکر الله عزوجل و جل اذا دخلتم الاسواق و عند اشتغال الناس فانه کفارة الذنوب. بحار / ۱۰ / ۹۲ ج در تنهایی؛ قال الباقر علیه السلام: فی التوراة مکتوب یا موسی... اذکرنی فی خلواتک و عند سرور لذاتک. بحار / ۱۳ / ۳۲۸ د در تصمیم گیری و در قضاوت و در توزیع؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: اذکروا الله عند همّیک اذا هممت و عند لسانک اذا حکمت و عند یدک اذا اقسمت. بحار/ ۱۷۳/ ۱۰ آثار ذکر ۱ نیکو شدن اعمال؛ قال علی علیه السلام: من عمّر قلبه بدوام الذکر حسنت افعاله فی السرّ و الجهر. (۱) ۲ زنده شدن قلب؛ قال علی علیه السلام: فی الذکر حیاة القلوب. (۲) ۳ طرد شیطان؛ قال علی علیه السلام: ذکر الله مطردة الشیطان. (۳) ۴ امنیت از نفاق؛ قال علی علیه السلام: من اکثر ذکر الله فقد بریء من النفاق. (۴) ۵ نزول رحمت؛ قال علی علیه السلام: بذکر الله تنزل الرحمة. (۵) ۶ شرح صدر؛ قال علی علیه السلام: الذکر شرح الصدر. (۶) ۷ هدایت عقل؛ قال علی علیه السلام: الذکر هداية العقول. (۷) ۱ / ۷ تصنیف غرر/ ۱۸۹۱۹۰ محبوبیت الهی؛ قال علی علیه السلام: من اکثر ذکر الله احبّه. بحار / ۹۳ / ۱۶۰ ۹ ذکر برترین لذت؛ قال زین العابدین علیه السلام: استغفرک من کل لذّة بغیر ذکرک و من کل راحة بغیر انسک و کل سرور بغیر قربک. بحار / ۹۱ / ۱ / ۵۱ ۱۰ ذکر بزرگ ترین نعمت؛ قال السجاد علیه السلام: من اعظم النعم علینا جریان ذکرک علی السنتنا و اذنک لنا بدعائک و تنزیهک و تسبیحک. مناجات الذاکرین ۱۱ بهترین ذکر؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: افضل الذکر لا اله الا الله و افضل الدعاء الحمد لله. کثر العمال / ۱ / ۱۲۴۲۱ ذکر داروی دردهای باطنی؛ قال علی علیه السلام: ذکر الله دواء اعلال النفوس. غرر الحکم / ۱ / ۱۳۴۰۴ ذکر سرمایه ی مؤمن؛ قال علی علیه السلام: ذکر الله راءس مال کل مؤمن و ربحه السلامة من الشیطان. غرر الحکم / ۱ / ۱۴۴۰۴ ذکر و مجالست با خداوند؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ... قال الله تعالی: یا موسی بن عمران انا جلیس من ذکرنی. بحار / ۱۳ / ۱۵۳۴۷ تکفیر گناهان؛ قال علی علیه السلام: اذکروا الله کثیرا یکفر

سیئاتکم . بحار / ۸۲ / ۳۲۳

اشاره

امام صادق علیه السلام فرمودند: پدرم زیاد ذکر می گفت من همراه او بودم در تمام حالات به یاد خدا بود و ذکر می گفت حتی غذا خوردن و سخن گفتن با مردم او را از ذکر الهی باز نمی داشت . وسائل / ۴/۱۱۸۱

یقین

یقین

۱ ارزش یقین قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : خير ما القى في القلب اليقين . امالي صدوق / ۲ ۳۹۵ یقین ستون ایمان ؛ قال علی علیه السلام : اليقين عماد الايمان . غرر الحكم / ۳ ۳۹۸ یقین گوهر گرانها قال الصادق علیه السلام : ان الايمان افضل من الاسلام و ان اليقين افضل من الايمان و ما من شىء اعز من اليقين . كافي / ۲ / ۴۵۱ یقین بهترین عبادت ؛ قال علی علیه السلام : اليقين افضل عبادة . غرر الحكم / ۵ ۸۵۶ یقین بالاترین مراتب کمال قال الرضا علیه السلام : الايمان فوق الاسلام بدرجة و التقوى فوق الايمان بدرجة و اليقين فوق التقوى بدرجة و لم يقسم بين العباد شىء اقل من اليقين . كافي / ۲ / ۶۵ نشانه های یقین قال علی علیه السلام : يستدل على اليقين بقصر الامل و اخلاص العمل و الزهد في الدنيا . غرر الحكم / ۷ ۱۰۹۷۰ عوامل فساد یقین قال علی علیه السلام : حب المال يوهن الدين و يفسد اليقين . غرر الحكم / ۴۸۷۹ قال علی علیه السلام : سبب فساد اليقين الطمع . غرر الحكم / ۵ ۸۵۱۳ الكوى یقین ؛ قال علی علیه السلام : لو كشف الغطاء ما ازددت يقينا . غرر الحكم / ۹ ۷۵۶۹ مراتب یقین مرحوم مجلسی گوید : و لليقين ثلاث مراتب : علم اليقين و عين اليقين و حق اليقين قال الله تعالى : ((كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عَيْنَ الْيَقِينِ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ان هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ . بحار / ۷۰ / ۱۴۲ ۱۰ آثار یقین الف صبر؛ قال علی علیه السلام : سلاح الموقن الصبر على البلاء و الشكر في الرخاء . غرر الحكم / ۵۵۶۰ ب اخلاص ؛ قال علی علیه السلام : اخلاص العمل من قوّة اليقين و صلاح النية . غرر الحكم / ۱۳۰۱ ج توکل ؛ قال علی علیه السلام : بحسن التوكل يستدل على حسن الايقان . غرر الحكم / ۴۲۸۶ د رضا؛ قال علی علیه السلام : بالرضا بقضاء الله يستدل على حسن اليقين . غرر الحكم / ۴۲۸۴

اشاره

در زمان پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله جوانی به مرحله ی یقین رسیده بود . پیامبر صَلَّى الله عليه و آله در باره ی او فرمود : هذا عبد نور الله قلبه بالايمان سپس وی از پیامبر صَلَّى الله عليه و آله درخواست کرد از خداوند بخواهد به شهادت نایل شود و در یکی از جنگ ها به آرزوی خود رسید . بحار/۲۲/۱۲۶

نیت

نیت

۱ برتری نیت بر عمل قال الصادق علیه السلام : و النية افضل من العمل الا و ان النية هي العمل ثم تلا قوله تعالى : (قل كل يعمل على شاكلته) یعنی علی نیت . وسائل / ۱ / ۲۶۳ تاءثیر نیت در قوت جسمی قال الصادق علیه السلام : ما ضعف بدن عما قويت عليه النية . فقيه / ۴ / ۳۴۰ حسن نیت زمینه ی لطف حق قال علی علیه السلام : على قدر النية تكون من الله العطية . غرر الحكم / ۴ ۶۱۹۳ نیت

شایسته در همه ی اعمال ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : يا اباذر ! لیکن لک فی کل شیء نیتة صالحة حتی النوم و الاکل . مکارم الاخلاق / ۲ / ۳۷۰-۵ پاداش نیت نماز شب قال الصادق علیه السلام : ان العبد لینیوی من نهاره ان یصلی باللیل فیغلبه عینه فینام فیثبت الله له صلوته و یکتب نفسه تسبیحا و یجعل نومه علیه صدقة بحار ۶۶۷/۲۰۶ تاءثیر نیت در خلود بهشت و جهنم قال الصادق علیه السلام : انما خلّد اهل النار فی النار لانّ نیاتهم كانت فی الدنیا ان لو خلدوا فیها ان یعصوا الله ابدا و انما خلّد اهل الجنة فی الجنة لانّ نیاتهم كانت فی الدنیا ان لو بقوا فیها ان یطیعوا الله ابدا فبالنیات خلّد هولاء و هولاء ثم تلا قوله تعالی : (قل کل یعمل علی شاکلته) قال علی نیتته . کافی / ۲ / ۷۸۵ نیت برآوردن نیاز مؤمن انّ المؤمن لیرد علیه الحاجة لایخیه فلا تكون عنده فیهتم بها قلبه فیدخله الله تبارک و تعالی بهمه الجنة . کافی / ۲ / ۱۹۶-۸ نیت توفیق شهادت ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من ساءل الله الشهادة بصدق بلغه الله منازل الشهداء و ان مات علی فراشه مرأت العقول ۹۸/۱۰۳ حکمت برتری نیت بر عمل قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : نیتة المؤمن خیر من عمله و انّ الله عزّ و جلّ لیعطى العبد علی نیتته ما لا یعطى علی عمله و ذلك انّ النیتة لا ریاء فیها و العمل یخالطه الریاء . کنز العمال / ۱۰۷۲۷۰ آثار حسن نیت الف توسعه ی رزق ؛ قال الصادق علیه السلام : من حسنت نیتة زاد الله فیرزقه . محاسن / ۱/ ۴۰۶ ب اصلاح عمل ؛ قال علی علیه السلام : صلاح العمل بصلاح النیتة . غرالحکم / ۵۷۹۲ ج پاداش فراوان ؛ قال علی علیه السلام : من حسنت نیتته کثرت مثوبته وطابت عیسه و وجبت مودّته . غرالحکم / ۱۱۹۰۹۴ آثار سوء نیت الف رنج و بلا؛ قال علی علیه السلام : اذا فسدت النیتة وقعت البلیة . غرالحکم / ۴۰۲۱ ب نرسیدن به آرزو؛ قال علی علیه السلام : من اساء النیتة منع الامنیة . غرالحکم / ۸۳۱۱ ج محرومیت از رزق ؛ قال الصادق علیه السلام : ان المؤمن لینیوی الذنب فیحرم رزقه .

اشاره

بحار / ۷۱ / ۲۴۷ حضرت رضا علیه السلام فرمودند : روز قیامت که می شود ، مؤمن هنگامی که به پرونده ی خود می نگرد ، اعمالی خوبی را مشاهده می کند که انجام نداده چشم او روشن و قلب او شادمان می گردد و عرض می کند : پروردگارا ! من این کارها را انجام نداده ام خطاب می رسد چون نیت این کارهای خیر را داشتید ما برای شما ثبت کردیم و امروز پاداش می دهیم ؛ .. . یقولون و عزتک انک لتعلم انا لم نعمل منها شیئا فیکول صدقتم نویتموها فکتبناها لکم ثم یتأبون علیها . تفسیر علی ابن ابراهیم / ۲/

۲۶

اخلاص

اخلاص

۱ اهمیت اخلاص قال علی علیه السلام : طوبی لمن اخلص لله العبادة و الدعاء و لم یشغل قلبه بما تری عیناه و لم ینس ذکر الله بما تسمع اذناه و لم یحزن صدره بما اعطى غیره . کافی / ۲ / ۱۶-۲ اخلاص سرّ الهی قال علی علیه السلام قال الله تعالی : الاخلاص سرّ من اسراری استودعه قلب من احببته محبّة البیضاء/ ۳۸/۱۲۵ نشانه های اخلاص الف عدم انتظار ستایش قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : لکل حق حقیقة و ما بلغ عبد حقیقة الاخلاص حتی لا یحب ان یحمد علی شیء من عمله لله . بحار / ۷۲ / ۰۴۳ ب برابری ستایش و نکوهش قال الصادق علیه السلام : لا یصیر العبد عبدا خالصا لله عزّ و جلّ حتی یصیر المدح و الذمّ عنده سواء . بحار / ۷۳ / ۲۹۴ ج اجتناب از حرام قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من قال لا اله الا الله مخلصا دخل الجنة و اخلاصه بها ان یحجزه لا اله الا الله عمّا حرّم الله . بحار / ۱ / ۳۵۹ د پرهیز از مردم آزاری قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : و اما علامة المخلص فاربعة : یسلم قلبه و یسلم جوارحه و بذل خیره و کفّ شرّه . تحف العقول / ۲۱ ه امید به خدا و ترس از گناه قال علی علیه السلام : ((العبادة الخالصة

ان لا- یرجو الرجل الا- ربّه و لا- یخاف الا- ذنبه ((غرر/ ۱/ ۹۹- ۴- اخلاص عبادت مقربان ؛ قال علی علیه السلام : الاخلاص عبادۃ المقربین غرر/ ۱/ ۲۵ ۵ نشانه ی غیر مخلص قال علی علیه السلام : لو ارتفع الهوی لانف غیر المخلص من عمله . غرر الحكم / ۷۵۷۶ ۶- پیامد عدم اخلاص قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : من اصبح من امتی و همّه غیر الله فلیس من الله بحار/ ۳/ ۶۷ ۷ آثار اخلاص علیه السلام ۱ محبوبیت نزد خداوند؛ قال علی علیه السلام : احبّ عباد الله من اخلص . نهج البلاغه / خطبه ۸۷ ۲ آزادگی ؛ قال علی علیه السلام : بالاخلاص یكون الخلاص . تنبيه الخواطر / ۲ / ۱۵۴ ۳ سعادت ؛ قال علی علیه السلام : السعید من اخلص الطاعة . غرر الحكم / ۱ / ۴۴۶ رسیدن به هدف ؛ قال علی علیه السلام : اخلص تنل . غرر الحكم / ۲/ ۲۴۸ ۵ بصیرت ؛ قال علی علیه السلام : عندتحقق الاخلاص تستنیرالبصائر . غررالحکم / ۶۶۲۱۱ جاری شدن حکمت از قلب بر زبان ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : ما اخلص عبدالله عزوجل اربعین صباحا الا جرت ینایع الحکمة من قلبه علی لسانه . بحار / ۷۰ / ۲۴۲ ۸ پذیرفته شدن اعمال ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : اذا عملت عملا فاعمل لله خالصا لانه لا یقبل الله من عبادۃ الاعمال الا ما کان خالصا . بحار / ۷۷ / ۳۰ قال الصادق علیه السلام : قال الله عزّ و جلّ : انا خیر شریک من اشرك معی غیری فی عمل عمله لم اقبله الا ما کان خالصا . کافی / ۲ / ۲۹۵

اشاره

هنگامی که موسی علیه السلام بر شعیب علیه السلام وارد شد ، شعیب به او گفت : در منزل ما غذا بخور . موسی علیه السلام نپذیرفت . و گفت : می ترسم این غذا عوض آب کشیدن برای دختران تو باشد و ما اهل بیت هرگز عمل برای آخرت را در برابر زمین پر از طلا نمی فروشیم . فقال شعیب : و لم ذاک ؟ فقال موسی : ولكن اخاف ان یكون هذا عوضا عما سقیت لهما و انا اهل بیت لا ینیع شیئا من عمل الاخرة بملا الارض ذهباً شعیب فرمود : رسم ما بر این است که از مهمان پذیرایی کنیم آن گاه موسی علیه السلام پذیرفت . بحار / ۲۱/ ۱۳

دعا

دعا

۱ دعا مغز عبادت قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : الدعاء مخ العبادۃ بحار/ ۳۰۰/ ۹۳ ۲ دعا سلاح مؤ من قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : الدعاء سلاح المؤمن و عمود الدین و نور السموات و الارضین . کافی / ۲ / ۴۶۸ ۳ دعا کلید رحمت قال علی علیه السلام : الدعاء مفتاح الرحمة و مصباح الظلمة . بحار / ۹۳ / ۴۳۰ ۴ دعا سپر مؤ من قال علی علیه السلام : الدعاء ترس المؤمن . کافی / ۲ / ۴۶۸ ۵ درخواست تمام نیازها از خداوند قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : لیسأل احدکم ربّه حاجته کلّها حتی یسأله شسع نعله اذا انقطع . بحار/ ۲۹۵/ ۹۳ ۶ دعا برای حفظ آبرو قال علی علیه السلام : اللهم صن وجهی بالیسار ولا تبذل جاهی بالاقتار نهج البلاغه / ۷۷۱۶ شرایط استجابت دعا الف شناخت خداوند؛ قال قوم للصادق علیه السلام ندعوا فلا یستجاب لنا ؟ قال علیه السلام : لانکم تدعون من لا تعرفونه . بحار / ۹۳ / ۳۸۶ ب عمل شایسته ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : یکفی من الدعاء معالبر ما یکفی الطعام من الملح . بحار / ۹۳ / ۳۷۶ ج غذای حلال ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : لمنقال له احب ان یستجاب دعائی طهر ماء کلک و لاتدخل فی بطنک الحرام . بحار / ۹۳ / ۳۷۳ د حضور قلب ؛ قال الصادق علیه السلام : ان الله لا یستجیب دعا بظهر قلبسأه فاذا دعوت فاقبل بقلبک ثم استیقن بالاجابة . کافی / ۲ / ۳۷۳ ۸ موانع استجابت دعا الف گناه ؛ قال الباقر علیه السلام : انّ العبدیسأل الحاجه . . . فیذنب العبد ذنباً فیقول الله تبارک و تعالی للملک لا- تقض حاجته واحزّمه ایاها فانه تعرّض لسخطی و

استوجب الحرمان منی . بحار / ۷۳ / ۳۲۹ ب منافات داشتن با حکمت خداوند؛ قال علی علیه السلام : انّ کرم الله لا ینقض حکمته فلذلك لا تقع الاجابة فی کلّ دعوة . غرر الحکم / ۳۴۷۸ / ۹ علّت تاءخیر اجابت دعا قال علی علیه السلام : لا یقنطنک تاءخیر اجابة الدعاء فان العطیه علی قدر التیة . تصنیف غرر / ۱۹۳ قال الصادق علیه السلام : انّ العبد لیدعوا فیقول الله عزّ و جلّ للملکین قد استجبت له ولكن احبسوه بحاجته فأتی احبّ ان اسمع صوته کافی / ۲ / ۴ / ۸۹ / ۱۰ انواع اجابت دعا قال زین العابدین علیه السلام : المؤمن من دعائه علی ثلاث اما یدخر له و اما ان یعجل له و اما ان یدفع عنه بلاء یرید ان یصیبه . بحار / ۷۸ / ۱ / ۳۸ / ۱۱ آداب دعا ۱ بسم الله گفتن ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : لا یردّ دعاء اوله بسم الله الرحمن الرحیم . بحار / ۹۳ / ۳۱۳ / ۲ تمجید خداوند؛ قال الصادق علیه السلام : کل دعاء لا یردّ دعاء اوله بسم الله الرحمن الرحیم . بحار / ۹۳ / ۳۲۱ / ۳ صلوات بر پیامبر و آل او؛ قال الصادق علیه السلام : لا یزال الدعاء محجوبا حتّی یصلی علی محمد و آل محمد . کافی / ۲ / ۴۹۱ / ۴ اقرار به گناه ؛ قال الصادق علیه السلام : انّما هی المدحه ثم الاقرار بالذنب ثم المساءلة . بحار / ۹۳ / ۳۱۸ / ۵ دعا برای دیگران ؛ قال الصادق علیه السلام : من قدّم اربعین من المؤمنین ثم دعا استجیب له . بحار / ۲ / ۵۰۹ / ۶ حسن ظنّ به اجابت ؛ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : ادعوا الله و انتم موقنون بالاجابة . بحار / ۹۳ / ۳۰۵ / ۷ اصرار ورزیدن ؛ قال الباقر علیه السلام : ان الله کره الحاح الناس بعضهم علی بعض فی المساءلة و احبّ ذلك لنفسه . بحار / ۷۸ / ۱۷۳ / ۸ دعا بعد از عمل واجب ؛ قال النبی صلّی الله علیه و آله : من ادّی فریضة فله عند الله دعوة مستجابة . بحار / ۸۵ / ۳۲۱ / ۹ تضرع و ابتهاج ؛ کان رسول الله صلّی الله علیه و آله یرفع یدیه اذا ابتهل و دعا کما یستطعم المسکین . بحار / ۹۳ / ۲۹۴ / ۱۰ نماز خواندن ؛ قال الصادق علیه السلام : جاء رجل الی المسجد فصلّی رکعتین ثم اثنی علی الله عزّ و جلّ و صلّی علی النبی و آله . فقال رسول الله صلّی الله علیه و آله : سل تعط .

اشاره بحار / ۹۳ / ۳۱۶

الف حضرت یونس علیه السلام وقتی در شکم ماهی قرار گرفت سه کار انجام داد : اقرار به توحید ، تسبیح خداوند و اعتراف به تقصیر (ترک اولی) و بعد از آن خداوند دعای او را مستجاب نمود و نجات یافت فنادی فی الظلمات ان لا اله الا انت سبحانک انّی کنت من الظالمین فاستجبنا له و نجیناه من الغمّ و كذلك ننجی المؤمنین ب فضل بن یونس گوید : امام کاظم علیه السلام به من فرمود : این دعا را بسیار بخوان : اللهم لا تجعلنی من المعارین و لا تخرجنی من التقصیر . عرض کردم : معنای ایمان عاریه (ناپایدار) را دانستم ولی معنای مرا از تقصیر بیرون مبر چیست ؟ فرمود : هر کاری را که برای خدا انجام می دهی خود را در آن مقصّر بدان زیرا همه ی انسان ها در مورد اعمالشان بین خود و خدا مقصّر هستند . کافی / ۲ / ۴۲۱

توکل

توکل

۱ توکل یکی از ارکان ایمان قال الرضا علیه السلام : الايمان اربعة اركان : التوکل علی الله عزّ و جلّ و الرضا بقضائه و التسليم لامر الله و التفویض الی الله . قرب الاسناد / ۲۵۴۳ حقیقت توکل قال الصادق علیه السلام : لما سئل عن حدّ التوکل : ان لا تخاف مع الله شیئا . بحار / ۷۱ / ۱۵۶ قال جبرئیل : لما ساءله النبی عن التوکل علی الله : العلم بان المخلوق لا یضر و لا ینفع و لا یعطى و لا یمنع و استعمال الیأس من الخلق فاذا کان العبد كذلك لم یعمل لاحد سوى الله و لم یرج و لم یخف سوى الله و لم یطمع فی احد سوى الله فهذا هو التوکل . معانی الاخبار / ۳۲۶۱ عدم اعتماد به دیگران قال الجواد علیه السلام : من انقطع الی غیر الله و کله الله الیه . الدرّة الباهرة / ۴۴۰ آثار توکل الف آسان شدن دشواری ها؛ قال علی علیه السلام : من توکل علی الله ذلّ له الصعاب و تسهّلت علیه

الاسباب . تصنیف غرر/ ۱۹۷ ب پیروزی ؛ قال الباقر علیه السلام : من توکل علی الله لا یغلب و من اعتصم بالله لا یهزم . جامع الاخبار / ۳۲۲ ج کفایت خداوند؛ قال علی علیه السلام : من وثق بالله اراه السرور و من توکل علیه کفاه الامور . جامع الاخبار / ۳۲۲ توکل نردبان تکامل قال الجواد علیه السلام : الثقة بالله تعالی ثمن لكل غال و سلم الی کل عال . بحار / ۷۸ / ۳۶۴ ۶ نشانه ی توکل قال علی علیه السلام : ((لینبغی لمن رضی بقضاء الله سبحانه ان یتوکل علیہ)) . غررالحکم / ۱۰۹۳۶ ۷ درجات توکل قال الرضا علیه السلام : التوکل درجات منها ان تثق به فی امرک کله فیما فعل بک فما فعل بک کنت راضیا . . . و من ذلک الایمان بغیوب الله الّتی لم یحط علمک بها فوکلت علمها الیه . . . تحف العقول / ۴۴۳ ۸ پیامد عدم توکل بر خدا قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اوحی الله عزّ و جلّ الی بعض انبیائه و عزّتی و جلالی لا قطعنّ امل کل مؤمل غیری بالایاس و لا کسوّنّه ثوب المذلّه فی النار . . . ایو ملّ عبدی فی الشدائد غیری و الشدائد بیدی او یرجوا سوای و انا الغنی الجواد . . . بحار/ ۷۱/ ۱۵۴

اشاره

الف هنگامی که حضرت ابراهیم علیه السلام را در میان آتش انداختند ، فرشتگان مختلف از او سؤال کردند ((هل لک من حاجه ؟)) به همه ی آن ها گفت نیازی به شما ندارم . بعد فرمود : حسبی من سؤال الی علمه بحالی . بحار / ۷۱ / ۱۵۵ ب پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دعا می کرد و می گفت : اللهم لا تکنی الی نفسی طرفه عین ابداءم سلمه اعتراض کرد . حضرت پاسخ دادند و فرمودند : و ما یؤمنی و انما وکل الله یونس بن متی الی نفسه طرفه عین فکان منه ما کان . تفسیر قمی / ۷۵ / ۲ ج حضرت یوسف علیه السلام به شخصی که تعبیر خواب را برایش بیان کرد و فرمود تو ساقی ملک خواهی شد ، فرمود : ((اذکرنی عند ربک)) و این کلام باعث شد هفت سال در زندان بماند . خداوند متعال به او وحی کرد چه کسی تو را از این همه مشکلات نجات داد ؟ گفت : خدایا تو مرا نجات دادی . خداوند فرمود : پس چرا به غیر من برای نجات از زندان پناه بردی ؟ فقال الله : کیف استغثت بغیری و لم استغث بی و تساءلنی ان اخرجک من السجن . بحار / ۱۲ / ۳۰۲

رضا و تسلیم

رضا و تسلیم

۱ رضایت نشانه ی ایمان قال الصادق علیه السلام : اعلموا انه لن یؤمن عبد من عبیده حتی یرضی عن الله فیما صنع الله الیه و صنع به علی ما احبّ و کره . بحار / ۷۸ / ۱۷۲ ۲ رضایت به مقدرات الهی ؛ قال علی علیه السلام : ان الله سبحانه یجری الامور علی ما یقتضیه لا- علی ما ترتضیه . غررالحکم / ۳۴۳۲ قال علی علیه السلام : الامور بالتقدیر لا بالتدبیر . غررالحکم / ۱ / ۹۴۷ ۳ رضایت نشانه ی معرفت کامل قال الصادق علیه السلام : ان اعلم الناس بالله ارضاهم بقضاء الله . بحار / ۷۱ / ۱۵۸ ۴ رضایت و زندگی گوارا قال علی علیه السلام : انّ اهناء الناس عیشا من کان بما قسم الله راضیا . غررالحکم / ۳۳۹۷ ۵ عدم رضایت به مقدرات قال رسول الله صلی الله علیه و آله : یقول الله تعالی من لم یرض بقضائی و لم یشکر نعمائی و لم یصبر علی بلائی فلیتخذ ربا سوای . بحار / ۸۲ / ۳۲ ۶ خیر بودن مقدرات الهی ؛ قال الصادق علیه السلام : عجبت للمراء المسلم لا- یقضی الله عزّ و جلّ قضاء الا- کان خیرا له و ان قرض بالمقاریض کان خیرا له و ان ملک مشارق الارض و مغاربها کان خیرا له . کافی / ۲ / ۶۲ آثار رضایت الف آسایش بدنی ؛ قال علی علیه السلام : من رضی من الله بما قسم له استراح بدنه . بحار/ ۷۱ / ۱۳۹ ب آرامش روحی ؛ قال علی علیه السلام : من رضی برزق الله لم یحزن علی مافاتہ . نهج البلاغه / ۳۴۹ ج از بین رفتن اندوه ؛ قال علی علیه السلام : ((نعم الطارد للهّم الرضا بالقضاء)) . غررالحکم / ۸۹۰۹ ۸ معنای تسلیم قال الصادق علیه السلام : اذا قال العبد لا حول و لا قوه الا بالله قال الله عزّ و جلّ للملائکه استسلم

عبدی اقضوا حاجته . بحار / ۹۳ / ۱۸۹ تسلیم عامل رستگاری قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : يا عباد الله انتم كالمرضى و رب العالمين كالطبيب فصالح المرضى فيما يعلمه الطبيب و تدبيره به لا- فيما يشتهي المريض و يقترحه الا فسلّموا لله امره تكونوا من الفائزين . تنبيه الخواطر / ۲ / ۱۷ / ۱۰ شکایت از خداوند و عدم تسلیم قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ياءتى على الناس زمان يشكون فيه ربهم قلت و كيف يشكون فيه ربهم قال يقول الرجل و الله ما ربح شيئا منذ كذا و كذا و لا اكل و لا اشرب الا من راءس مالى و يحك و هل اصل مالك و ذروته الا من ربك ؟ . کافی / ۵ / ۳۱۲ / ۱۱ پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله الگوی تسلیم قال الصادق عليه السلام : ((لم يكن رسول الله يقول لشيء قد مضى لو كان غيره)) . تنبيه الخواطر / ۲ / ۱۸۵

اشاره

الف اسماعیل فرزند امام صادق علیه السلام مریض شد و از دنیا رفت . امام قبل از آن که فرزندش از دنیا برود تضرع می نمود ، اما بعد از رحلت فرزندش تضرع امام قطع گردید . شخصی علت این برخورد را جویا شد . حضرت فرمود : ما قبل از مصیبت از خداوند درخواست (سلامتی) می کنیم اما وقتی که امر الهی واقع شد به قضا و فرمان او تسلیم هستیم . بحار / ۴۷ / ۴۹ ب هنگامی که ابراهیم فرزند پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله از دنیا رفت ، پیامبر گریه کرد . به ایشان عرض کردند ((تنهى عن البكاء و انت تبكى)) فرمود : این گریه نیست و انما رحمه و من لا- یرحم لا- یُرحم . در حدیث دیگر فرمودند : تبكى العين و يدمع القلب و لا نقول ما يسخط الرب عزّ و جلّ . بحار / ۸۲ / ۹۰

توبه

توبه

۱ اهمیت توبه ؛ قال الباقر علیه السلام : ان الله تعالى اشدّ فرحا بتوبة عبده من رجل اضلّ راحلته و زاده فی لیلة ظلماء فوجدها فانه اشدّ فرحا بتوبة عبده من ذلك الرجل براحلته حين وجدها . کافی / ۲ / ۴۳۵ - آسان تر از توبه ؛ قال علی علیه السلام : ترك الذنب اهن من طلب التوبة . بحار / ۷۳ / ۳۳۶۴ عدم سازش آرزوی طولانی با توبه ؛ قال علی علیه السلام : لا تكن ممن يرجو الاخرة بغير العمل و يرجی التوبة بطول الامل بحار / ۶ / ۴۳۷ معنای توبه نصوح ؛ قال الكاظم علیه السلام : فی قول الله عزّ و جلّ : (توبوا الى الله توبة نصوحا) يتوب العبد ثم لا يرجع فيه . بحار / ۶ / ۵۲۰ توبه از گناه تضييع حق الناس ؛ عن شيخ من النخع قال قلت لابي جعفر علیه السلام انی لم ازل والیا منذ زمن الحجاج الى يوم هذا فهل لی من توبة ؟ قال : فسكت ثم اعدت علیه ؟ فقال : لا ، حتى تؤدّی الى كل ذي حق حقه . بحار / ۷۵ / ۳۲۹ ارکان توبه ؛ قال علی علیه السلام : التوبة على اربعة دعائم ندم بالقلب و استغفار باللسان و عمل بالجوارح و عزم على ان لا يعود . بحار / ۷۸ / ۷۸۱ زمان پذیرفتن توبه ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : . . . من تاب قبل ان يعاین قبل الله توبته . کافی / ۲ / ۴۴۰ نشانه های تائب ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اما علامة التائب فاربعة النصيحة لله فی عمله و ترك الباطل و لزوم الحق و الحرص على الخير . تحف العقول / ۲ / ۹۲ آثار و برکات توبه الف نزول رحمت ؛ قال علی علیه السلام : التوبة تستنزل الرحمة . مستدرک / ۲ / ۳۴۸ ب طهارت روح ؛ قال علی علیه السلام : التوبة تطهر القلوب و تغسل الذنوب . غرر الحكم ج از بین رفتن گناه ؛ قال الباقر علیه السلام : التائب من الذنب كمن لا ذنب له . بحار / ۴۱ / ۶ د محبوبیت الهی ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ليس شيء احبّ الى الله من مؤمن تائب او مؤمنة تائبة . بحار / ۶ / ۲۱ اوصاف توبه کننده قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اتدرون من التائب ؟ قالوا : اللهم لا . قال : اذا تاب العبد و لم يرض الخصماء فليس بتائب اذا تاب العبد و لم يغيّر لباسه فليس بتائب اذا تاب العبد و لم يغيّر فراشه و وسادته فليس بتائب اذا تاب العبد و لم يغيّر خلقه و نيته

فلیس بتائب . . . اذا استقام علی هذا الخصال فذاک التائب . بحار / ۶ / ۳۶

اشاره

الف علی بن حمزه گوید: یکی از دوستان من از نویسندگان بنی امیه بود خدمت امام صادق علیه السلام رسید امام فرمود: اگر بنی امیه مثل شما را نداشتند تا مالیات برای آنان جمع کنند حق ما را غصب نمی کردند. عرض کردم آیا راه نجاتی برای من هست؟ فرمود: آری، تمام حقوقی که از مردم گرفته ای به آنان برگردان و اگر نمی شناسی صدقه بده بهشت را برای تو ضمانت می کنم. این شخص فرمان امام را امتثال کرد. علی بن حمزه گوید بعد از مدتی مریض شد در لحظه ی احتضار چشم خود را باز کرد و گفت: امام صادق به وعده ی خویش وفا کرد. محجۀ البیضاء / ۳ / ۲۵۴ ب جنگ تبوک پیش آمد. پیامبر صلی الله علیه و آله دستور بسیج عمومی داد. همه ی مسلمانان شرکت کردند جز سه نفر که تخلف ورزیدند. بعد از جنگ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: کسی با آنان معاشرت نکند به گونه ای که زندگی بر آنان سخت و گران آمد. تا این که به سوی بیابان رفته و روزها گریه و زاری کردند تا توبه ی آنان پذیرفته شد و این آیات نازل شد: (لقد تاب الله علی النبی و المهاجرین و الانصار الذین اتبعوه فی ساعۀ العسرۀ . . . و علی الثلاثة الذین خلفوا حتی اذا ضاقت علیهم الارض بما رحبت). توبه / ۱۱۷-۱۱۸؛ مجمع البیان / ۵/۱۱۸

استغفار

استغفار

۱ استغفار درمان درد گناه قال علی علیه السلام: الا ادلکم علی دوائکم و دوائکم الا ان دائکم الذنوب و دواء الذنوب الاستغفار. کنز العمال / ۲۰۸۹ / ۲ استغفار و لطف خداوند قال علی علیه السلام: اکثرُوا من الاستغفار فانّ الله عزّ و جلّ لم یعلمکم الاستغفار الا و هو یرید ان یغفر لکم. تنبیه الخواطر / ۱ / ۳۵ معطر شدن به استغفار قال علی علیه السلام: تعطّروا بالاستغفار لا تفضحکم روائح الذنوب. بحار / ۹۳ / ۲۷۸ ۴ استغفار محبوب خداوند قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ان الله تعالی یحب ثلاثه اصوات صوت الدیک و صوت قارئ القرآن و صوت الذین یستغفرون بالاسحار. مستدرک / ۱۲ / ۱۴۶ ۵ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و استغفار قال رسول الله صلی الله علیه و آله: انّه لیغان علی قلبی و انّی لاستغفر الله فی کلّ یوم سبعین مرّة. مستدرک / ۵ / ۳۲۰ ۶ بهترین زمان برای استغفار قال رسول الله صلی الله علیه و آله: خیر وقت دعوتم الله عزّ و جلّ فیہ الاسحار و تلا هذه الاية فی قول یعقوب (سوف استغفر لکم ربی) و قال اخرهم الی السحر. کافی / ۲ / ۴۷۷ آثار استغفار الف دفع بلا؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ادفعوا ابواب البلیا بالاستغفار. مستدرک / ۵/۳۱۸ ب دفع اندوه و غم؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من کثرت همومه فعليه بالاستغفار. کافی / ۸ / ۹۳ ج امنیت از عذاب دنیوی قال علی علیه السلام: کان فی الارض امانان من عذاب الله و قد رفع احدهما فدوونکم الاخر فتمسکوا به اما امان الذی رفع فهو رسول الله و اما الامان الباقي فالاستغفار قال الله تعالی (و ما کان الله لیعذبهم و انت فیهم و ما کان الله معذبهم و هم یستغفرون). نهج البلاغه / حکمت ۸۸ د غفران الهی؛ قال علی علیه السلام: من اعطی الاستغفار لم یحرم المغفره. نهج البلاغه / حکمت ۱۳۵

اشاره

شخصی نزد حضرت علی علیه السلام آمد و از فقر و گرفتاری و کثرت خانواده شکایت کرد. حضرت فرمود: علیک بالاستغفار فان الله عزّ و جلّ یقول: (استغفروا ربکم انه کان غفّاراً یرسل السماء علیکم مدراراً یمدکم باموال و بنین و . . .). نوح / ۱۲۱۰؛ کنز

العمال / ۳۹۶۶

عفو و رحمت الهی**عفو و رحمت الهی**

۱ ارزش عفو قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : الا- اخبركم بخير خلائق الدنيا و الا خرة العفو عمن ظلمك و تصل من قطعك و الاحسان الى من اساء اليك و اعطاء من حرمك . کافی / ۲ / ۱۰۷ / ۲ تشويق به عفو به هنگام قدرت قال على عليه السلام : اذا قدرت على عدوك فاجعل العفو عنه شكرا للقدرة عليه . نهج البلاغه / حکمت ۱۱ / ۳ عوامل عفو و رحمت خداوند الف پرهیز از گناه قال على عليه السلام : من تنزه عن حرمان الله سارع اليه عفو الله . بحار / ۷۸ / ۹۰ ب عفو از ستم قال الصادق عليه السلام : اعف عمن ظلمك كما أنك تحب ان يعفى عنك فاعتبر بعفو الله عنك . تحف العقول / ۳۰۵ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من اقال مسلما عشرته اقال الله عشرته يوم القيامة . كنز العمال / ۷۰۱۹ ج دعای خالص قال الباقر عليه السلام : تعرض للرحمة وعفو الله بحسن المراجعة واستعن . بحار / ۷۸ / ۱۶۴ د ترخم به ضعیفان ؛ قال على عليه السلام : ارحم من دونك يرحمك من فوقك وقس سهوه بسهوك و معصية لك بمعصيتك لك لربك و فقره الى رحمتك بفقرك الى رحمة ربك . غرر الحكم / ۲۴۲۲ / ۴ آثار عفو الف طول عمر؛ من كثر عفو مد في عمره . اعلام الدين / ۳۱۵ ب عزت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : العفو لا يزيد العبد الا عزّا فاعفو يعزكم الله . كنز العمال / ۷۰۱۲ ج از بین رفتن كینه قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : تعافوا تسقط الضغائن بينكم . كنز العمال / ۷۰۰۴

اشاره

الف پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله در فتح مکه تمام کفار را عفو کرد و فرمود : لا- تثریب علیکم الیوم یغفر الله لکم و هو ارحم الراحمین . بحار / ۲۱ / ۱۳۲ ب امام سجاد علیه السلام در آخر ماه رمضان غلامان و کنیزان خود را جمع می کرد و آنان را مورد عفو قرار می داد و آزاد می کرد . بحار / ۴۶ / ۶۲

ایمان**ایمان**

۱ نشانه هایی از حقیقت ایمان الف اخلاص ؛ قال على عليه السلام : الايمان اخلاص العمل . غرر الحكم / ۸۷۳ ب اختیار حق بر باطل ؛ قال الصادق عليه السلام : ان من حقيقة الايمان ان تؤثر الحق و ان ضرك على الباطل و ان نفعتك . بحار / ۷۰ / ۱۰۶ ج توکل ؛ قال على عليه السلام : لا يصدق ايمان عبد حتى يكون بما في يد الله سبحانه اوثق منه بما في يده . بحار / ۱۰۳ / ۳۷ / ۲ پذیرفته نشدن ایمان بدون عمل قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : لا يقبل ايمان بلا عمل و لا عمل بلا ايمان . كنز العمال / ۳۲۶۰ اركان ایمان قال على عليه السلام : الايمان على اربعة اركان التوكل على الله و التفويض الى الله و التسليم لامر الله و الرضا بقضاء الله . بحار / ۷۸ / ۴۳ ایمان عقد قلبی قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : الايمان عقد بالقلب و لفظ باللسان و عمل بالجوارح . معانی الاخبار / ۱۸۶ ۵ کمال ایمان قال الصادق عليه السلام : لا يستكمل عبد حقيقة الايمان حتى يكون فيه خصال ثلاث الفقه في الدين و حسن التقدير في المعيشة و الصبر على الرزايا . بحار / ۷۸ / ۲۳۹ ۶ بهترین ایمان قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : افضل الايمان ان تعلم ان الله معك حيث ما كنت . كنز العمال / ۷۶۶ درجات ایمان قال الصادق عليه السلام : ان الايمان عشر درجات بمنزلة السلم يصعد منه مرقاة بعد مرقاة فلا يقولن صاحب الاثنين لصاحب الواحد لست على شئ حتى ينتهي الى العاشر فلا تسقط من هو دونك فيسقطك من

هو فوقک کافی / ۲ / ۸۴۵ عامل خروج از ایمان قال الصادق علیه السلام : ادنی ما یخرج به الرجل من الایمان ان یؤاخی الرجل علی دینه فیحصی علیه عثراته و زلاته لیعنفه بها یوما ما معانی الاخبار / ۳۴۹ / الگوی ایمان قال رسول الله صلی الله علیه و آله : عمار خلط الله الایمان ما بین قرنه الی قدمه . کنز العمال / ۳۳۵۲۰

اشاره

ایمان قوی بالاتر از شهادت حمران بن اعین می گوید : به امام باقر علیه السلام عرض کردم فدایت کردم ما چقدر کم هستیم که اگر در خوردن گوسفندی شرکت کنیم آن را تمام نخواهیم کرد . فرمود : مهاجر و انصار (پس از رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله همه به این سو و آن سو رفتند سپس سه انگشت خود را نشان داد و اشاره کرد و فرمود : مگر سه تن سلمان و ابوذر و مقداد . گفتم : عمار یاسر چگونه بود ؟ فرمود : خدا عمار را رحمت کند بیعت کرد و در جنگ صفین شهید شد . من پیش خود گفتم مقامی بالاتر از شهادت نیست (پس عمار در ردیف آن سه نفر است) حضرت فرمود : شاید عمار را در ردیف آن سه نفر می دانی هرگز چنین نیست . لعلک تری انه مثل الثلاثة ایهات ایهات ؛ یعنی گاهی افراد به دلیل ایمان قوی و اعمال صالح مقامشان از مقام شهید برتر است . کافی / ۲ / ۱۹۱

صبر

صبر

۱ اهمیت صبر قال علی علیه السلام : الصبر من الایمان بمنزلۃ الرءس من الجسد فاذا ذهب الرءس ذهب الجسد كذلك اذا ذهب الصبر ذهب الایمان . کافی / ۲ / ۲۸۷ انواع صبر قال علی علیه السلام : الصبر اما صبر علی المصیبه او علی الطاعة او عن المعصیه و هذا القسم الثالث اعلى درجۃ من القسمین الاولین . شرح نهج البلاغه / ۱ / ۳۳۱۹ صبر جمیل قال الباقر علیه السلام : لما سئل عن الصبر الجمیل : ذلک صبر لیس فیہ شکوی الی الناس . کافی / ۲ / ۴۹۳ صبر شیعیان قال الصادق علیه السلام : نحن صبر و شیعتنا اصبر منا . . . و ذلک انا صبرنا علی ما نعلم و شیعتنا یصبرون علی ما لا یعلمون . کافی / ۲ / ۵۹۳ صابر نمونه قال علی علیه السلام : ((فصبرت و فی العین قذی و فی الحلق شجی اری تراثی نهبا . سفینه البحار / ۵ / ۶۲۲ صبر برترین عبادت قال علی علیه السلام : افضل العباده الصبر و الصمت و انتظار الفرج . بحار / ۷۴ / ۷۴۲۰ صبر کلید نعمت قال علی علیه السلام : لكل نعمۃ مفتاح و مغلاق فمفتاحها الصبر و مغلاقها الکسل . شرح نهج البلاغه / ۲۰ / ۳۲۲ صبر مایه ی کرامت قیل لابی عبدالله علیه السلام من اکرم الخلق علی الله قال : من اذا اعطی شکر و اذا ابتلی صبر . مشکاة الانوار / ۹۶۰ صبر سپر تهیدستی قال علی علیه السلام : الصبر جنۃ الفاقه . غرر الحکم / ۱ / ۱۰۹۵ اثر بی صبری بر سختی کار و تلاش قال علی علیه السلام : من لم یصبر علی کده صبر علی الافلاس . غرر الحکم / ۵ / ۴۱۴ درخواست عافیت به جای درخواست صبر عن معاذ بن جبل قال : مرّ النبی برجل و هو یقول : اللهم انی استلک الصبر فقال قد ساءلت البلاء فسئل الله العافیة . مسند احمد / ۵ / ۱۲۲۳۱ اثر صبر بر مصیبت قال علی علیه السلام : صبرک علی المصیبه یخفف الرزیه و یجزل المثوبه . غرر الحکم / ۴ / ۱۳۲۰۲ آثار صبر الف رسیدن به درجات عالی قال علی علیه السلام : بالصبر تدرك معالی الامور . غرر الحکم / ۴ / ۲۷۶ ب رسیدن به پیروزی قال علی علیه السلام : لا یعدم الصبور الظفروان طال به الزمان . نهج البلاغه / حکمت ۱۵۳ ج پاداش فوق العاده قال الصادق علیه السلام : من ابتلی من شیعتنا فصربر علیه کان له اجر الف شهید . سفینه البحار / ۵ / ۱۸ د شادمانی طولانی قال الصادق علیه السلام : کم من صبر ساعه قد اورث فرحا طویلا و کم من لذه ساعه قد اورث حزنا طویلا . سفینه البحار / ۵ / ۱۹ ه رسیدن به بهشت قال الباقر علیه السلام : الجنۃ محفوفه بالمکاره و الصبر فمن صبر علی المکاره

فی الدنيا دخل الجنة . کافی / ۳ / ۱۴۵ و آسان شدن مصیبت ؛ قال علی علیه السلام : من صبر هانت مصیبتة . غرر الحكم / ۵ / ۱۷۶

اشاره

ابن ابی عمیر در زمان هارون و مأمون مورد شتم و حبس و اخذ مال گردید از او خواستند قضاوت را بپذیرد قبول نکرد از او خواستند اسامی شیعیان را بگویند نپذیرفت . از این رو او را به زندان بردند و بارها بر او تازیانه زدند یکبار سندی بن شاهک ۱۲۰ تازیانه بر او زد و با دادن هزار درهم از زندان خارج شد و نزدیک صد هزار درهم به او خسارت مالی وارد شد و مدت زندانش چهار سال طول کشید اما در عین حال صبر کرد . منتهی الامال / ۲ / ۵۸۳

حلم و بردباری

حلم و بردباری

۱- فضیلت حلم قال علی علیه السلام : الحلم زین الخلق غرر/ ۱/ ۱۴۲- معنای حلم قال علی علیه السلام : انما الحلم کظم الغیظ و ملک النفس غرر/ ۱/ ۲۹۶- ۳- حلم و شباهت به پیامبر قال رسول الله صلی الله علیه و آله : یا علی الا اخبرکم باشبهکم بی خلقا قالوا بلی یا رسول الله قال احسنکم خلقا و اعظمکم حلما و ابزکم بقرابته و اشدکم من نفسه انصافا وسائل / ۶/ ۲۱۲- ۴- ظهور حلم به هنگام غضب قال علی علیه السلام : لیس الحلم ما کان حال الرضا بل الحلم ما کان حال الغضب شرح نهج البلاغه / ۳۱۶/ ۲۰- ۵- حلم نشانه عابد واقعی قال الرضا علیه السلام : لا یكون الرجل عابدا حتی یكون حلیم کافی / ۳/ ۱۷۵- ۶- حلم و صبر بر آزار قال علی علیه السلام : انما الحلیم من اذا اودى صبر و اذا ظلم غفر غرر/ ۱/ ۳۰۰- ۷- آثار حلم الف محبت الهی ؛ قال رسول الله : وجبت محبة الله علی من اغضب فحلّم کثر العمال / ۱۳۱/ ۳ ب زیاد شدن یاوران ؛ قال علی علیه السلام : بالحلم تكثر الانصار غرر/ ۱/ ۳۲۹ ج پیروزی بر دشمن ؛ قال علی علیه السلام : من حلم من عدوه ظفربه بحار/ ۴۲۸/ ۶۸

اشاره

مفضل بن عمر شنید که ابن ابی العوجا با یکی از اصحابش مشغول به گفتن کلمات کفرآمیز است مفضل نتوانست طاقت بیاورد به او گفت : ((یا عدو الله الحدت فی دین الله)) ای دشمن خدا در دین خدا الحاد ورزیدی و منکر خدا شدی ابن ابی العوجا گفت : ای مرد اگر تو از اهل کلامی بیا با هم سخن بگوئیم اگر دلیل آوردی از تو پیروی می کنم و اگر تو از اصحاب جعفر بن محمد هستی آن حضرت با ما اینگونه سخن نمی گوید به تحقیق که از ما کلماتی بیشتر از این شنیده است و هیچ با ما برخورد نکرده است و همانا او مردی بردبار و حلیم و با وقار و عاقل می باشد و ثابت و محکم که از طریق رفیق و مدارا خارج نمی شود و اگر تو از اصحاب او هستی همانند او با ما سخن بگو . انه لحلیم الرزین العاقل الرصین لایعتریه خرق و لانتزق ولاطیش فان کنت من اصحابه فخطبنا بمثل خطابه منتهی الامال / ۲/ ۱۴۲

زهد

زهد

۱ فضیلت زهد قال علی علیه السلام : ما عبد الله بشیء افضل من الزهد فی الدنيا . مستدرک / ۱۲ / ۵۰ حقیقت زهد الف قال رسول الله صلی الله علیه و آله : الزهد فی الدنيا قصر الامل و شکر کل نعمه و الورع عن کل ما حرّم الله . تحف العقول / ۵۸ ب قال

رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : الزهد ليس بتحريم الحلال ولكن ان يكون بما في يدى الله اوثق منه بما في يديه . بحار / ۷۷ / ۱۷۲ ج قال على عليه السلام : الزهد كله فى كلمتين من القرآن قال الله تعالى : (لكى لا تاءسوا على ما فاتكم ولا تفرحوا بما آتاكم) فمن لم ياءس على الماضى و لم يفرح بالا تى فهو الزاهد . بحار / ۷۸ / ۳۷۰ اوصاف زاهد قال على عليه السلام : فى صفة الزهاد كانوا قوما من اهل الدنيا و ليسوا من اهلها فكانوا فيها كمن ليس منها ... يرون اهل الدنيا يعظمون موت اجسادهم و هم اشد اعظاما لموت قلوب احبائهم . بحار / ۶۴ / ۴۳۲۰ عوامل زهد قال الباقر عليه السلام : اكثر ذكر الموت فانه لم يكثر انسان ذكر الموت الا زهيد فى الدنيا . بحار / ۷۳ / ۶۴ قال على عليه السلام : احق الناس بالزهادة من عرف نقص الدنيا . غرر الحكم / ۵۳۲۰۹ موانع زهد قال على عليه السلام : كيف يزهد فى الدنيا من لا يعرف قدر الاخره . غرر الحكم / ۶۹۸۷ قال على عليه السلام : كيف يصل الى حقيقة الزهد من لم يمت شهوته . غرر الحكم / ۶۷۰۰۰ زاهدترین انسان قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ازهد الناس من اجتنب الحرام . امالى صدوق / ۲۷ قال الكاظم عليه السلام : ان اصبركم على البلاء لازهدكم فى الدنيا . بحار / ۷۲۳۰۸ آثار زهد الف آزادى روح ب خشنودى خداوند؛ قال على عليه السلام : من زهد فى الدنيا اعتق نفسه و ارضى ربه . مستدرک / ۱۲/۴۷ ج آسان شدن مصائب قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من زهد فى الدنيا هانت عليه المصيبات . بحار / ۹۴/۱ د بصيرت نسبت به عيوب دنیا؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : يا اباذر ! ما زهد عبد فى الدنيا الا انبت الله الحكمة فى قلبه و انطق بها لسانه و يبصره عيوب الدنيا وداءها و دواءها . بحار / ۸۰/۳ محبوبیت نزد مردم ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ... و ازهد فيما عند الناس يحبك الناس . معجم الفاظ الحديث النبوى / ۱ / ۴۰۷

اشاره

اسوه ی زهد الف حضرت على عليه السلام : الا و ان امامكم قد اكتفى من دنیاكم بطمريه و من طعمه بقرصيه . بحار / ۳۳/۴۷۴ ب ابن عباس گوید : حضرت على عليه السلام کفش خویش را وصله می زد از من پرسید : این کفش چقدر ارزش دارد . عرض کردم قیمتی ندارد . فرمود : سوگند به خدا ارزش کفش نزد من بیشتر از حکومت است مگر آنکه حقى را بر پا دارم یا باطل را دفع نمایم ((و الله لهما احب الى من امرکم هذا الا ان اقيم حقًا او ادفع باطلا . سفینه البحار / ۳ / ۵۴۳ ج ابن ابى الحديد در باره ی حضرت گوید : اما الزهد فى الدنيا فهو سيد الزهاد ... ما شبع من طعام قط و كان اخشن الناس ماء كلا ومشربا . بحار / ۴۱ / ۴۷

نفس

نفس

۱ اهمیت معرفت نفس من عرف نفسه عرف ربه . ۲۷۹۴۶ مسئولیت تربیت نفس قال الصادق عليه السلام : انك قد جعلت طبيب نفسك و بين لك الداء و عرفت آية الصحة و دلت على الدواء فانظر كيف قيامك على نفسك . بحار / ۷۸ / ۳۲۸۲ تغذیه ی نفس به وسیله ی علم قال على عليه السلام : مالى ارى الناس اذا قرب اليهم الطعام ليلا تكلّفوا انارة المصابيح ليصروا ما يدخلون بطونهم و لا يهتمون بغذاء النفس بان يثيروا مصابيح البابهم بالعلم ليسلموا من لواحق الجهالة و الذنوب فى اعتقاداتهم و اعمالهم . سفینه البحار / ۲/۸۴ ابرار اصلاح نفس الف مجاهدت ؛ قال على عليه السلام : املكوا انفسكم بدوام جهادها . غرر الحكم / ۲۴۸۹ ب كناره گیری از دنیا؛ قال على عليه السلام : سبب صلاح النفس العزوف عن الدنيا . غرر الحكم / ۵۵۲۸ ج قناعت ورزیدن ؛ قال على عليه السلام : اعون شىء على صلاح النفس القناعة . غرر الحكم / ۳۱۹۱ د پرهیزکاری ؛ قال على عليه السلام : ان تقوى الله دواء داء قلوبكم و ظهور دنس انفسكم . نهج البلاغه / خطبه ۱۹۸ ه کم کردن طمع ؛ قال على عليه السلام : صلاح النفس قلة الطمع .

غررالحکم / ۵۷۹۷ محاسبه ی نفس قال علی علیه السلام : حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا و وازنوها قبل ان توازنوا . غررالحکم / ۴۹۳۳ پرهیز از خشنودی از نفس قال علی علیه السلام : ایاک ان ترضی عن نفسک فیکثر الساخط علیک . غررالحکم / ۲۶۴۲ آثار پیروی از هوای نفس ۱ فروختن آخرت به دنیا قال علی علیه السلام : من اطاع هواه باع آخرته بدنیه . غررالحکم / ۳۵۴۸ ذلت ؛ قال علی علیه السلام : عبد الشهوة اذلّ من عبد الرق . غررالحکم / ۳۶۲۹ اسارت عقل قال علی علیه السلام : کم من عقل اسیر عند هوی امیر . بحار / ۶۹ / ۴ / ۵۱۰ مردود شدن اعمال قال الکاظم علیه السلام : یا هشام قليل العمل من العاقل مقبول مضاعف و کثیر العمل من اهل الهوی و الجهل مردود . تحف العقول / ۳۸۷ رنج و محنت انّ طاعة النفس و متابعتها هویتها أسّ کل محنة و غواية . غررالحکم / ۴۸۶ آثار مبارزه با نفس الف دستیابی به خیر دنیا و آخرت ؛ قال الرضا علیه السلام : ساءلنی رجل عما یجمع خیر الدنیا و الاخرة فقلت خالف نفسک . سفینه البحار / ۲ / ۶۰۳ ب بی نیازی درونی ج تاءمین رزق ؛ قال الباقر علیه السلام : ان الله عزّ و جلّ یقول و عزتی و جلالی و عظمتی و بهائی و علوّ ارتفاعی لا یؤثر عبد مؤمن هوای علی هواه فی شیء من امر الدنیا الا جعلت غناه فی نفسه و ضمنت السموات و الارض رزقه و کنت له من وراء تجارة کل تجارة . وسائل / ۱۱ / ۵ / ۵۰۵ د رشد؛ قال علی علیه السلام : من لم یعط نفسه شهوتها اصاب رشده . فقیه / ۴ / ۳۹۱ الگوی پیروزی بر هوای نفس قال علی علیه السلام : ولكن هیئات ان یغلبنی هوای و یقودنی جشعی الی تخیر الاطعمه . نهج البلاغه / نامه ۴۵

اشاره

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله گذر کرد به شخصی که سنگی را بلند می کرد و مردم به او نظر می کردند پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود این مرد کیست ؟ گفتند : قهرمان است . پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود : قهرمان تر از او کسی است که بر هوای نفس خود غلبه پیدا کند؛ اشجع الناس من غلب هواه . مجموعه ورام / ۲ / ۲۶

حالات قلب

حالات قلب

قلب هر انسانی حالا-تی دارد؛ گاهی سالم گاهی مریض گاهی زنده گاهی مرده گاهی نرم گاهی سخت گاهی طاهر گاهی غیر طاهر گاهی مشروح گاهی غیر مشروح است و برای هر یک عاملی وجود دارد که بدان اشاره می شود : ۱ تقوا مایه ی سلامت قلب قال علی علیه السلام : ان تقوی الله دواء داء قلوبکم و بصر عمی افئدتکم و شفاء مرض اجسادکم . نهج البلاغه / خطبه ۱۹۸ جدال و خصومت مایه ی مرض قلب قال علی علیه السلام : ایاکم و المرء و الخصومة فانهما یمرضان القلوب علی الاخوان و ینبت علیهما النفاق . کافی / ۲ / ۳۰۰ اطعام به مسکین مایه ی نرمی قلب قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اذا اردت ان یلین قلبک فاطعم المسکین و امسح رءس الیتیم . مشکاة الانوار / ۱۶۷ / ۴ گناه مایه ی سختی قلب قال علی علیه السلام : ما جفت الدموع الا لقسوة القلوب و ما قست القلوب الا لکثرة الذنوب . بحار / ۵۵ / ۷۰ موعظه و تفکر مایه ی حیات قلب قال علی علیه السلام : احی قلبک بالموعظة و امته بالزهادة . نهج البلاغه / نامه ۳۱ قال علی علیه السلام : التفکر حیاة قلب البصیر . الدرّة الباهرة / ۲۸ / ۶ خنده ی فراوان مایه ی موت قلب قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ایاک و کثرة الضحک فانه یمیت القلب . معانی الاخبار / ۳۳۵ / ۷ شهوات مایه رجس قلب ۸ ترک شهوات مایه ی طهارت قلب قال علی علیه السلام : طهروا انفسکم من دنس الشهوات تدرکوا رفیع الدرجات . غررالحکم / ۶۰۲۰ محبت به دنیا مایه ی ختم قلب قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ایاکم و استشعار الطمع فانه یشوب القلب شدة الحرص و یختم علی القلب بطباع حبّ الدنیا . اعلام الدین / ۳ / ۴۰ / ۱۰ آمادگی برای مرگ مایه ی شرح قلب سئل رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ شَرْحِ الصَّدْرِ مَا هُوَ؟ فَقَالَ: نُوْرٌ يَقْذِفُهُ اللَّهُ فِي قَلْبِ الْمُؤْمِنِ فَيَنْشُرُ صَدْرَهُ وَيَنْفَسِحُ. قَالُوا: فَهَلْ لَذَلِكَ أَمَارَةٌ يَعْرِفُ بِهَا؟ قَالَ: نَعَمْ: الْإِنَابَةُ إِلَى دَارِ الْخُلُودِ وَالتَّجَافِي عَنْ دَارِ الْغُرُورِ وَالِاسْتِعْدَادُ لِلْمَوْتِ قَبْلَ نَزْوِلِ الْمَوْتِ. مجمع البيان / ۴ / ۵۶۱

۱۱ گناه مایه ی فساد قلب قال الصادق علیه السلام: ما من شیء افسد للقلب من الخطیئة... بحار / ۶۷ / ۱۲۵۴ یاد خدا مایه ی صلاح قلب قال علی علیه السلام: اصل صلاح القلب اشتغاله بذكر الله. غرر الحكم / ۳۰۸۳

اشاره

انعطاف قلب جوان؛ هنگامی که برادران یوسف علیه السلام اقرار به گناه خود کردند، حضرت یعقوب به آن ها وعده ی طلب مغفرت داد (سوف استغفر لكم ربی) اما حضرت یوسف علیه السلام فوراً برادران را بخشید. امام صادق علیه السلام در بیان تفاوت این دو برخورد می فرماید: لَانَّ قَلْبَ الشَّابِّ اَرْقَ مِنْ قَلْبِ الشَّيْخِ. بحار / ۱۲ / ۲۸۰

تواضع

تواضع

۱ تواضع عامل زهد قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: لَا تَكُونُ زَاهِدًا حَتَّى تَكُونَ مُتَوَاضِعًا. نهج الفصاحة / حديث ۲۲۴۸۴ تواضع از بهترین اعمال قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ ثَلَاثَةٌ التَّوَاضُّعُ عِنْدَ الدَّوْلَةِ وَالْعَفْوُ عِنْدَ الْقُدْرَةِ وَالْعَطِيَّةُ بِغَيْرِ الْمَنَّةِ. نهج الفصاحة / حديث ۳۳۸۵ تواضع از اوصاف پرهیزکاران قال علی علیه السلام: مشیهم التواضع. نهج البلاغه / خطبه همام ۴ تواضع از اوصاف عاقل قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: صِفَةُ الْعَاقِلِ أَنْ يَحْلُمَ عَمَّنْ جَهِلَ عَلَيْهِ وَيَتَجَاوَزَ عَمَّنْ ظَلَمَهُ وَيَتَوَاضِعَ لِمَنْ هُوَ دُونَهُ... وَيَسَابِقُ فَوْقَهُ فِي طَلَبِ الْبِرِّ وَإِذَا ارَادَ أَنْ يَتَكَلَّمَ تَدَبَّرَ فَإِنْ كَانَ خَيْرًا تَكَلَّمَ فَعَنَمٌ وَإِنْ كَانَ شَرًّا فَسَكَتَ فَسَلِمَ. نهج الفصاحة / ۱۸۳۶ ۵ تواضع استاد و شاگرد نسبت به یکدیگر قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: تَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعَلَّمُونَهُ الْعِلْمَ وَتَوَاضَعُوا لِمَنْ طَلَبْتُمْ مِنْهُ الْعِلْمَ وَلَا تَكُونُوا عِلْمَاءَ جَبَّارِينَ فَيَذْهَبُ بِاطْلَاقِكُمْ بِحَقِّكُمْ. اصول کافی / ۱ / ۶۴۴ تواضع مایه ی حلاوت عبادت قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَالِي لَا- أَرَى عَلَيْكُمْ حِلَاوَةَ الْعِبَادَةِ؟ قَالُوا: وَمَا حِلَاوَةُ الْعِبَادَةِ؟ قَالَ التَّوَاضُّعُ. تنبيه الخواطر / ۱۶۶ ۷ زیبایی تواضع ثروتمندان در برابر تهیدستان قال علی علیه السلام: مَا أَحْسَنَ تَوَاضُّعَ الْأَغْنِيَاءِ لِلْفُقَرَاءِ طَلِبًا لِمَا عِنْدَ اللَّهِ وَاحْسَنَ مِنْهُ تِيهِ الْفُقَرَاءُ عَلَى الْأَغْنِيَاءِ اتِّكَالًا عَلَى اللَّهِ. بحار / ۷۸ / ۸۱۳ نشانه های تواضع قال الصادق علیه السلام: أَنْ مَنْ التَّوَاضُّعِ أَنْ يَرْضَى الرَّجُلُ بِالْمَجْلِسِ دُونَ الْمَجْلِسِ وَأَنْ يَسْلَمَ عَلَى مَنْ يَلْقَى وَأَنْ يَتْرَكَ الْمَرَاءَ وَأَنْ كَانَ مُحَقِّقًا وَلَا- يَحِبُّ أَنْ يَحْمَدَ عَلَى التَّقْوَى. بحار / ۱۱۸ / ۹۷۵ آثار تواضع ۱ سربلندی؛ قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ. بحار / ۷۵ / ۱۲۰ ۲ کسب سلامت؛ قال علی علیه السلام: التَّوَاضُّعُ يَكْسِبُكَ السَّلَامَةَ. بحار / ۷۵ / ۱۲۰ ۳ منظم شدن امور؛ قال علی علیه السلام: بِخَفْضِ الْجَنَاحِ تَنْظُمُ الْأُمُورِ. غرر الحكم / ۳۲۹ / ۴۳ نردبان ترقی؛ قال علی علیه السلام: التَّوَاضُّعُ سَلَمُ الشَّرَفِ. غرر الحكم / ۲۶۳ / ۵ کامل شدن نعمت؛ قال علی علیه السلام: بِالتَّوَاضُّعِ تَمَّا النَّعْمَةُ. نهج البلاغه / حکمت ۲۲۴ ۶ عدم خستگی از طاعت الهی؛ قال علی علیه السلام: مَنْ تَوَاضَعَ قَلْبُهُ لِلَّهِ لَمْ يَسْأَمْ بَدَنُهُ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ. بحار / ۷۸ / ۷۹ محبت؛ قال علی علیه السلام: ثَمَرَةُ التَّوَاضُّعِ الْمَحَبَّةُ. غرر الحكم / ۳۲۷ / ۸ بزرگ ترین عبادت؛ قال علی علیه السلام: عَلَيْكَ بِالتَّوَاضُّعِ فَإِنَّهُ مِنْ أَعْظَمِ الْعِبَادَةِ. کافی / ۲ / ۱۲۳

اشاره

روزی حضرت رضا علیه السلام وارد حمّام شدند شخصی که امام را نمی شناخت از آن حضرت تقاضا کرد او را دلاکی نماید.

امام علیه السلام اجابت نمودند بعد از لحظاتی که امام را شناخت عذرخواهی نمود . حضرت به دلا-کی خود ادامه دادند .

بحار/۹۹/۴۹

تکبر

۱ نکوهش از تکبر

قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ان ابعدم يوم القيامة منى الثرثارون و هم المستكبرون . بحار/۷۳/ ۲۳۲ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : امقت الناس المتكبر . بحار / ۷۳ / ۲۳۱

۲ حقیقت تکبر

عن ابی عبدالله علیه السلام قال : من ذهب ان له عليه فضلا بالعافیه اذا رآه مرتکبا للمعاصی فقال هیئات هیئات فلعله ان يكون غفر له ما اتى و انت موقوف محاسب اما تلوت قصّة سحره موسى . بحار / ۷۳ / ۳۶

۳ علت تکبر

قال الصادق علیه السلام : ما من رجل تکبر او تجبر الا لذلّة وجدها فی نفسه . بحار/۲۲۵/۷۳

۴ معنای تکبر

عن عبدالاعلی عن ابی عبدالله علیه السلام قال : قلت له ما الکبر ؟ فقال اعظم الکبر ان تسفه الحق و تسفه الناس قلت و ما سفه الحق قال یجهل الحق و یطعن علی اهله . اصول کافی / ۲ / ۳۱۱

۵ زمینه های تکبر

الف عبادت عن احدهما قال دخل رجلان المسجد احدهما عابد و الاخر فاسق فخرجا من المسجد و الفاسق صديق و العابد فاسق و ذلك انه یدخل العابد المسجد مدلاً بعبادته یدلّ بها فتكون فکرته فی ذلك و تكون فکره الفاسق فی التندم علی فسقه و یتستغفر الله عزّ و جلّ مما صنع من الذنوب . اصول کافی / ۲ / ۲۳۶ ب حسب و نسب ؛ (الهاکم التکاثر حتی زرتم المقابر) . تکاثر / ۱ / ۲ قال علی علیه السلام : اقبصارع ابائهم یفخرون ام بعدیدالهلکی یتکاثرون . نهج البلاغه / خطبه ۲ / ۲۱ عن الصادق علیه السلام قال اتی النبی صَلَّى الله عليه و آله رجل فقال : یا رسول الله انا فلان بن فلان حتی عدّ تسعة . فقال علیه السلام : اما ائک عاشرهم فی النار . کافی / ۲ / ۳۲۹ ج ثروت راءى رسول الله صَلَّى الله عليه و آله رجلا- غنیا جلس بجنبه فقیر فانقبض عنه و جمع ثیابه . فقال صَلَّى الله عليه و آله : اخشیت ان يعدو الیک فقره . محجة البیضاء / ۶ / ۲۸۷ د جهل قال الصادق علیه السلام : الجهل فی ثلاث الکبر و شدّة المراء و الجهل بالله فاولئک هم الخاسرون . بحار / ۱ / ۱۳۱

۶ آثار کبر

الف ظهور رذایل نفسانی ؛ قال علی علیه السلام : التکبر یظهر الرذیله . غررالحکم / ۱/ ۱۴۱ ب آفت عقل ؛ عن ابی جعفر علیه السلام : شر آفات العقل الکبر . مستدرک / ۴ / ۳۲۹ ح اساس طغیان ؛ قال علی علیه السلام : احذر الکبر فانه راءس الطغیان و معصیة الرحمن

غرر الحکم د دوست نیافتن ؛ قال علی علیه السلام : لیس لمتکبر صديق . غرر الحکم ۷۵/۵ ه اساس نابودی ؛ قال علی علیه السلام : التکبر اسّ التلف . غرر الحکم ۲۶۳/۱ و ذلت و خواری ؛ قال علی علیه السلام : التکبر يضع الرفیع . غرر الحکم ۸۲/۱ ز از دست دادن فضیلت و شرافت ؛ قال علی علیه السلام : من لبس الکبر و السرف خلع الفضل و الشرف . غرر الحکم ۲۹۳/۲

۲ راه درمان تکبر

۱ نماز؛ قال علی علیه السلام : فرض الله الايمان تطهيرا من الشرك و الصلوة تنزيها عن الکبر نهج البلاغه / حکمت ۲۲۵۲ تحمل سختی ها قال علی علیه السلام : ولكن الله يختبر عباده بانواع الشدائد و يتعبد لهم بانواع المجاهد و يبتليهم بضروب المكاره اخراجا للتکبر من قلوبهم . نهج البلاغه / خطبه ۳۹۲ ساده زیستی و انجام کارهای شخصی قال الصادق علیه السلام : من رقی جيبه و خصف نعله و حمل سلعته فقد برىء من الکبر . وسائل / ۳ / ۳۴۶ قال رسول الله صلى الله عليه و آله : خمس لا ادعهنّ حتى الممات الاكل على الارض مع العبيد و ركوبى الحمار و حلبى العزبيدى و لبس الصوف و التسليم على الصبيان لتكون سنة من بعدى . بحار / ۱۶ / ۴۲۱۵ توجه به خلقت قال الباقر علیه السلام : عجباً للمختال الفخور و انما خلق من نطفة ثم يعود جيفة و هو فيما بين ذلك لا يدري ما يصنع به . بحار / ۷۳ / ۲۲۹

اشاره

الف ثروتمندی نزد پیامبر صلى الله عليه و آله بود . فقیری وارد شد و در کنار ثروتمندی که مغرور به ثروت خود بود نشست . آن شخص لباس خود را جمع کرد ، فقیر ناراحت شد . پیامبر از او پرسید : آیا ترسیدی از فقر او چیزی به تو برسد یا از ثروت تو به او چیزی برسد ؟ ثروتمند گفت : حاضر من نصف ثروتم را بدهم ، فقیر نپذیرفت و گفت : ممکن است من نیز روحیه ی تو را پیدا کنم ؛ اخاف ان یدخلنى ما دخلک . کافی / ۳ / ۲۶۲ ب مگسی چندین بار روی صورت منصور دوانیقی نشست . منصور نتوانست او را از خود دفع کند ناراحت شد و از امام صادق علیه السلام پرسید : خداوند چرا مگس را آفریده است ؟ حضرت فرمود : برای این که متکبران را ذلیل کند؛ لایّ شیء خلق الله الذباب ؟ قال علیه السلام : لیدلّ به الجبارین . سفینه البحار / ۱ / ۸۴۰

زبان

زبان

۱ زبان وسیله ی شناسایی قال علی علیه السلام : تکلموا تعرفوا فان المرء مخبوء تحت لسانه . نهج البلاغه / حکمت ۳۹۲ زبان میزان عقل قال علی علیه السلام : يستدل على عقل كل امرء بما يجرى على لسانه . غرر الحکم / ۱۰۹۵۷ قال علی علیه السلام : لسانک ترجمان عقلک . بحار / ۷۷ / ۳۲۳۱ زبان عامل سلامت عقل قال رسول الله صلى الله عليه و آله : لا يستقيم ايمان عبد حتى يستقيم قلبه و لا- يستقيم قلبه حتى يستقيم لسانه . کنز العمال / ۴۲۴۹۲۵ حقوق زبان قال السجاد علیه السلام : حق اللسان اكرامه عن الخنا (الفحش) و تعويده الخير و ترك الفضول التى لا-فائدة فيها و البر بالناس و حسن القول فيهم . بحار / ۷۱ / ۲۸۶ زبان عاقل قال علی علیه السلام : لسان العاقل وراء قلبه و قلب الاحمق وراء لسانه . نهج البلاغه / حکمت ۶۴۰ زبان کلید خوبی ها و بدی ها قال الباقر علیه السلام : انّ هذا اللسان مفتاح كل خير و شرّ فينبغى للمؤمن ان يختم على لسانه كما يختم على ذمبه و فضّه ته . تحف العقول / ۲۹۸ آثار حفظ زبان الف سلامتی ؛ قال رسول الله صلى الله عليه و آله : سلامة الانسان فى حفظ اللسان . بحار / ۶۸ / ۲۸۶ ب تکریم ازخوشتن ؛ قال علی علیه السلام : من حفظ لسانه اكرم نفسه . ناسخ التواريخ / ۶ / ۳۹ ج نجات ؛ قال الصادق علیه السلام : نجاه المؤمن

من فی حفظ لسانه . ثواب الاعمال / ۴۰۵ د پوشاندن عیب ؛ قال علی علیه السلام : من حفظ لسانه ستر الله عورته . ثواب الاعمال / ۴۰۵
 ه عزت میان مردم ؛ قال الرضا علیه السلام : احفظ لسانک تعزّ . کافی / ۲ / ۱۷۵ و تسلط بر شیطان ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و
 آله : اخزن لسانک الا من خیر فأنک بذلك تغلب الشیطان . محجة البیضاء / ۵ / ۱۹۵ ۸ خطرات زبان الف خونریزی ؛ قال علی علیه
 السلام : کم من دم سفکه فم . غرر الحکم / ۶۹۲۸ ب هلاکت ؛ قال علی علیه السلام : کم من انسان اهلکه لسان . غرر الحکم / ۶۹۲۹
 ج سلب نعمت ؛ قال علی علیه السلام : ربّ کلمه سلبت نعمه . بحار / ۷۱ / ۲۸۷ د رنج و مصیبت ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله
 : بلاه الانسان من اللسان . بحار / ۶۸ / ۲۸۶ ه آتش جهنم ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من کثر کلامه کثر سقطه و من کثر
 سقطه کثر ذنوبه و من کثر ذنوبه کانت النار اولی به . محجة البیضاء / ۵ / ۱۹۶

اشاره

امام صادق علیه السلام دوستی داشت که همواره ملازم امام بود . روزی با امام در بازار می رفتند و او غلامی داشت که پشت سرش
 می آمد . آن شخص نگاه به عقب کرد غلام را ندید تا سه مرتبه ، بار چهارم که او را دید به او نسبت ناروا داد حضرت ناراحت
 شدند و فرمودند : سبحان الله تقذف امه قد کنت اری انّ لک ورعا فاذا لیس لک ورع . آن شخص گفت : مادرش مشرک است .
 حضرت فرمود : آیا نمی دانی هر قومی برای خود ازدواجی دارند ، بنا بر این از من دور شو . راوی گوید : دیگر ندیدم امام با آن
 شخص راه برود . کافی / ۲ / ۲۴۳

سفارشات اخلاقی

سفارشات اخلاقی

۱ سفارش خداوند به حضرت موسی علیه السلام قال علی علیه السلام : قال الله تبارک و تعالی لموسی : یا موسی ! احفظ وصیتی
 لک باربعة اشياء اولهنّ : ما دمت لا ترى ذنوبک تغفر فلا تشتغل بعيوب غيرک و الثانية : ما دمت لا ترى كنوزی قد نفدت فلا تغم
 بسبب رزقک و الثالثة : ما دمت لا ترى زوال ملكی فلا ترج احدا غيری و الرابعة : ما دمت لا ترى الشیطان ميتا فلا تاءمن مکره .
 خصال / ۲۱۷ سفارش خضر علیه السلام به موسی علیه السلام قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ... قال الخضر یا طالب العلم ان
 القائل اقل ملالة من المستمع فلا تملّ جلسائك اذا حدّثهم و لا تكوننّ مكثرارا بالنطق ... فان كثرة النطق تشين العلماء و تبدی
 مساوی السخفاء . كنز العمال / ۴ / ۴۱۷۶ سفارش پیامبر صلی الله علیه و آله به ابی ایوب خالد قال رسول الله صلی الله علیه و آله :
 اوصیک بخمس بالیاءس عما فی ایدی الناس فانه الغنی و ایاک و الطمع فانه الفقر الحاضر و صلّ صلوّه مودّع و ایاک و ماتعتذر منه
 و احبّ لاخیک ما تحب لنفسک . امالی طوسی / ۴۵۰۸ سفارش حضرت علی علیه السلام به هنگام شهادت قال علی علیه السلام :
 وصیتی لکم ان لا تشركوا بالله شیئا و محمد صلی الله علیه و آله فلا تضیعوا سنته اقيموا هذین العمودین و اوقدوا هذین المصباحین .
 نهج البلاغه / نامه ۲۳

اشاره

امام باقر علیه السلام به جابر بن یزید جعفی فرمودند : به پنج امر تو را سفارش می نمایم : ۱- اگر به تو ستم شد ، ستم نکن ۲- اگر
 به تو خیانت کردند ، خیانت نکن ۳- اگر تو را تکذیب کردند ، خشم نکن ۴- اگر از تو تعریف کردند ، خوشحال مباش ۵- اگر از
 تو مذمت کردند ، جزع نکن . و بدان که در صورتی دوست ما هستی که اگر همه مردم از تو ستایش یا نکوهش بکنند برای تو

تفاوتی نداشته باشد و نفس خود را بر قرآن کریم عرضه کن . اوصیک بخمس ان ظلمت فلا- تظلم و ان خانوک فلا- تخن و ان کذبت فلا تغضب و ان مدحت فلا تفرح و ان ذممت فلا تجزع . . . و اعلم بانک لا تكون لنا ولیا حتی لو اجتمع علیک اهل مصرک و قالوا انک رجل سوء لم یحزنک ذلک ولو قالوا انک رجل صالح لم یسرک ذلک و لکن اعرض نفسک علی کتاب الله بحار / ۷۸ / ۱۶۳

آداب سخن گفتن

آداب سخن گفتن

۱ اثر کم سخن گفتن قال علی علیه السلام : ان احببت سلامه نفسک و ستر معایبک فاقبل کلامک و اکثر صمتک یتوفّر فکرک و یستیز قلبک . غرر الحکم / ۳۷۲۵ اثر زیاد سخن گفتن قال علی علیه السلام : من کثر کلامه کثر خطاؤه و من کثر خطاؤه قلّ حیاؤه و من قلّ حیاؤه قلّ ورعه و من قلّ ورعه مات قلبه و من مات قلبه دخل النار . بحار / ۷۱ / ۲۸۶ بهترین سخن الف سخن راست ؛ قال علی علیه السلام : خیر الکلام الصدق . غرر / ۹۹۴ ب همراه با عمل ؛ خیر المقال ما صدقه الفعال . سفینه البحار / ۷ / ۳۸۳ ج ملال آور نباشد؛ قال علی علیه السلام : خیر الکلام ما لا یملّ و لا یقلّ . غرر الحکم / ۴۹۶۹ د منظم و همه فهم ؛ قال علی علیه السلام : احسن الکلام مازانه حسن النظام و فهمه الخاص و العامّ . غرر الحکم / ۳۳۰۴ ه متقن و استوار؛ قال علی علیه السلام : احسن القول السداد . غرر الحکم / ۴۲۸۶۵ آداب سخن گفتن ۱ پاکیزه باشد؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ثلاث من ابواب البر : سقاء النفس و طیب الکلام و الصبر علی الاذی . محاسن / ۱ / ۲۶۶ زیبا باشد؛ قال علی علیه السلام : اجملوا فی الخطاب تسمعوا جمیل الجواب . غرر الحکم / ۳۲۵۶۸ خریدار داشته باشد؛ قال علی علیه السلام : لا تتکلّم اذا لم تجد للکلام موقعا . غرر الحکم / ۴۱۰۲۷۴ نرم و ملایم باشد؛ قال علی علیه السلام : عود لسانک لین الکلام و بذل السلام یکنّز محبّوک و یقلّ مبغوضک . غرر الحکم / ۶۲۳۱ ۵ از روی علم و آگاهی باشد؛ قال علی علیه السلام : لا تقل بما لا تعلم فتتّهم باخبارک بما تعلم . غرر الحکم / ۱۰۴۲۶ بی فایده نباشد؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من حسن اسلام المرء ترکه الکلام فیما لا یعینه . بحار / ۲۸ / ۱۳۶ مستهجن نباشد؛ قال علی علیه السلام : ایاک و مستهجن الکلام فانه یوغر القلوب . غرر الحکم / ۸۲۶۷۵ پاسخ آن انسان را ناراحت ننماید؛ قال علی علیه السلام : لا تقولنّ ما یستوک جوابه . غرر الحکم / ۱۰۱۵۵

اشاره

الف پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود : هنگامی که موسی بن عمران علیه السلام با خضر علیه السلام ملاقات کرد موسی علیه السلام به وی گفت : مرا موعظه کن . خضر گفت : ای کسی که جویای دانشی ! بدان که گوینده کمتر از شنونده خسته می شود ، پس هیچ گاه اهل مجلس خود را خسته مکن . بحار / ۱ / ۲۶۲ ب عمار یاسر گوید : پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به ما دستور داد تا این که سخنرانی ها را کوتاه قرار دهیم ؛ امرنا رسول الله باقصار الخطب . سنن ابی داود / ۱۱۰۶

آداب معاشرت

آداب معاشرت

۱ سلام کردن قال رسول الله صلی الله علیه و آله : الا اخبرکم بخیر اخلاق اهل الدنيا و الاخره قالوا : بلی یا رسول الله . فقال : افشاء السلام فی العالم . بحار / ۷۶ / ۱۱۲ - مصافحه نمودن قال الباقر علیه السلام : ان المؤمن من لیلقی المؤمن فیصافحه فلا یزال الله ینظر

الیهما و الذنوب تتحات عن وجوههما كما تتحات الورق من الشجر . کافی / ۳ / ۲۶۱ رعایت احترام قال السجاد علیه السلام : للزهری اما عليك ان تجعل المسلمين منك بمنزلة اهل بیتک فتجعل كبيرهم بمنزلة والدک و تجعل صغيرهم بمنزلة ولدک و تجعل تربک (همسال) بمنزلة اخیک فای هولا تحب ان تظلم ؟ . بحار / ۷۴ / ۱۵۶ جستجو نکردن از عقاید مردم قال الصادق علیه السلام : لا تفتش الناس عن اديانهم فتبقى بلا صديق . بحار / ۲۵۳ / ۷۵ احسان و خدمت ۶- خوش خلقی قال علی علیه السلام : فی وصیة لمحمد بن حنفیه و احسن الی جميع الناس كما تحب ان يحسن الیک و ارض لهم ما ترضاه لنفسک و استقبح لهم ما تستقبحه من غیرک و حسن خلقک حتی اذا غبت عنهم حنوا الیک و اذا مت بكوا علیک و قالوا انا لله و انا الیه راجعون و لا تکن من الذين قالوا عند موته الحمد لله رب العالمين . وسائل / ۸ / ۵۴۱ طلب آمرزش هنگام جدایی قال الصادق علیه السلام : اذا تلاقیتم فلاقوا بالتسليم و التصافح و اذا تفرقتم فتفرقوا بالاستغفار . بحار / ۷۶ / ۷۵ مدارا نمودن قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اعقل الناس اشدّهم مداراة للناس و اذل الناس من اهان الناس . بحار / ۷۵ / ۸۵۲ برخورد با روی خوش قال علی علیه السلام : اذا لقیتم اخوانکم فتصافحوا و اظهروا لهم البشاشة و البشر . خصال / ۶۳۳ پذیرفتن عذر قال السجاد علیه السلام : ان شتمک رجل عن یمینک ثم تحوّل الی یسارک و اعتذر الیک فاقبل عذره . بحار / ۷۸ / ۱۴۱

اشاره

الف امام سجاد علیه السلام روزی از مسجد خارج شدند شخصی با حضرت ملاقات کرد و امام علیه السلام را دشنام داد . غلامان حضرت خواستند او را تنبیه کنند . آن حضرت اجازه نداد و فرمود : آنچه از کارهای ما بر تو پوشیده است بیشتر است ما سترعنک من امرنا اکثر بعد فرمودند : آیا نیازی داری تا تو را کمک کنیم ؟ آن شخص شرمند شد . امام علیه السلام دستور دادند که هزار درهم به او بدهند بعد از آن زمان هرگاه آن شخص امام را می دید می گفت : گواهی می دهم که شما فرزند رسول خدا هستی . منتهی الامال ۲/۶ ب شخصی خدمت امام صادق علیه السلام رسید و گفت : پسر عمویت به شما ناسزا می گوید . حضرت به کنیز خود دستور داد تا برایش آب حاضر نمودند وضو گرفت و مشغول نماز شد . راوی گوید : من در قلب خود گفتم : حضرت نفرین خواهند کرد . بعد از نماز دیدم دست به دعا برداشت و گفت : خدایا من از حق خود گذشتم جود و کرم تو از من بیشتر است او را ببخش . منتهی الامال ۲ / ۱۴۴

آداب مجالست

آداب مجالست

۱ رو به قبله نشستن قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان لكل شیء شرفا و ان اشرف المجالس ما استقبل به القبلة . بحار / ۷۵ / ۴۶۹ پایین مجلس نشستن کان رسول الله صلی الله علیه و آله اذا دخل منزلا قعد فی ادنی المجلس حين یدخل . بحار / ۱۶ / ۲۴۰ پا را دراز نمودن در برابر دیگران فی اوصاف النبی صلی الله علیه و آله : و ما رأى مقدما رجله بین یدی جلیس له قط . بحار / ۱۶ / ۲۳۶ نجوی نکردن قال رسول الله صلی الله علیه و آله : و لا- تناج مع رجل و انت مع آخر . بحار / ۸۴ / ۳۵۴ ترک گناه قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من كان يؤمن بالله و باليوم الآخر فلا یجلس یسب فیہ امام او یغتاب فیہ مسلم بحار / ۷۵ / ۳۷۱ (ان الله یقول اذا رایت الذین یخوضون فی ایاتنا فاعرض عنهم) . انعام / ۶۸۶ افشا نکردن اسرار قال رسول الله صلی الله علیه و آله : المجالس بالامانة و افشاء سر اخیک خیانة . بحار / ۷۷ / ۷۸۹ مجالست با مردان الهی قال الحواریون لعیسی علیه السلام : یا روح الله ! فمن نجالس اذا قال : من یدکرکم الله رؤ یته و یزید فی عملکم منطقه و یرغبکم فی الا- خرة عمله . بحار / ۷۷ / ۱۴۷ شرکت

در مجالس ذکر؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: عليك بمجالس الذكر. بحار/ ۷۵/ ۴۶۵-۹ مجالست با افراد شایسته قال النبی صَلَّى الله عليه و آله: لا- تجلسوا الا- عند من يدعوكم من خمس الى خمس من الشک الى یقین و من الکبر الى التواضع و من العداوة الى المحبة و من الرياء الى الاخلاص و من الرغبة الى الزهد. مجموعه ورام / ۳۲۲-۱۰ مجالست نیکو با غیر مسلمان قال علی علیه السلام: و ان جالسک یهودی فاحسن مجالسته سفینه ۱/ ۶۹۲/ ۱۱ پرهیز از نشستن در صدر مجلس قال علی علیه السلام: لا تسرعن الى ارفع موضع فی المجلس فانّ الموضع الذی ترفع الیه خیر من الموضع الذی تحطّ عنه. غرر الحکم / ۱۰۲۸۳/ ۱۲ پرهیز از نشستن در بین راه قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: ایاک و الجلوس فی الطرقات. بحار / ۷۵ / ۴۶۴

اشاره

سلیمان جعفری گوید: حضرت رضا علیه السلام به پدرم گفت: چرا با عبدالرحمن بن یعقوب مجالست داری؟ پدرم گفت: او دایی من است. حضرت فرمودند: او درباره خداوند اعتقادات نادرستی دارد. بنابراین یا با ما نشست و برخاست داشته باش یا با او مجالست کن فاما جلست معه و ترکتنا او جلست معنا و ترکته. مستدرک / ۲ / ۶۶

آداب میهمانی

آداب میهمانی

۱ وظایف مهمان الف اجابت دعوت؛ قال الصادق علیه السلام: من الحقوق الواجبات للمؤ من علی المؤ من ان یجیب دعوته. محاسن برقی / ۲ / ۱۷۹ ب فرزند را به همراه نبردن قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: اذا دعی احدکم الى طعام فلا یستبعن ولده فانه ان فعل ذلك کان حراما و دخل عاصیا. محاسن برقی / ۲/ ۱۸۱ ج کم نشمردن غذای میزبان قال الصادق علیه السلام: هلک امرؤ احتقر لایخیه ما یحضره و هلک امرؤ احتقر من اخیه ما قدم الیه. محجة البیضاء / ۳ / ۳۰ د نشستن در مکان پیشنهادی میزبان قال الباقر علیه السلام: اذا دخل احدکم علی اخیه فی رحله فلیقعد حیث یاءمر صاحب الرحل فانّ صاحب الرحل اعرف بعوره بیته من الداخل علیه. بحار / ۷۵ / ۴۵۱ ۲ وظایف میزبان ۱ به رنج نیافتادن؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: لا یتکلّفن احد لضيفه ما لا یقدر. کنز العمال / ۲۵۸۷۶ به رنج افتادن در صورت دعوت؛ قال الصادق علیه السلام: اذا اتاک اخوک فاته بما عندک و اذا دعوته فتکلّف له. محاسن برقی / ۲ / ۱۷۹ ۳ سؤ ال نکردن از میهمان در میل به غذا؛ قال الصادق علیه السلام: لا تقل لایخیک اذا دخل علیک اکلک الیوم شیئا. بحار / ۷۵ / ۴۵۵ ۴ کار نکشیدن از مهمان؛ قال الرضا علیه السلام: اخدم اخاک فان استخدمک فلا و لا کرامة له. بحار/ ۷۴/ ۱۷۸ قال الصادق علیه السلام: نهی رسول الله ان یستخدم الضیف. سفینه البحار / ۵ / ۲۷۰ ۵ غذا خوردن با مهمان؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: من احبّ ان یحبه الله و رسوله فلیاء کل مع ضیفه. مدینه البلاغه / ۲ / ۵۵۲ ۶ آماده کردن خلال؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: ان من حقّ الضیف ان یعدله خلال. بحار/ ۷۵/ ۴۵۵ ۷ دیر از غذا دست کشیدن؛ کان رسول الله صَلَّى الله عليه و آله اکل معه (الضیف) و لم یرفع یده من الخوان حتی یرفع الضیف یده. فروع کافی / ۶ / ۸۸۵ ۸ به زحمت نیانداختن همسر؛ شخصی حضرت علی علیه السلام را به میهمانی دعوت کرد. حضرت فرمود: با شرایطی دعوت تو را می پذیرم: لا تدخل علی شیئا من خارج و لا تدخر علی شیئا فی البیت و لا تجحف بالعیال. بحار / ۷۵ / ۴۵۱ ۹ تکریم از مهمان؛ قال علی علیه السلام: اکرم ضیفک و ان کان حقیرا و قم عن مجلسک لایبیک و معلّمک و ان کنت امیرا. غرر الحکم / ۱ / ۱۱۴ ۱۰ بدرقه ی مهمان؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: من حقّ الضیف ان تمشی معه فتخرجه من حریمک الی الباب. بحار / ۷۵ /

اشاره

الف حضرت علی علیه السلام به عثمان بن حنیف فرمود: گمان نمی کردم به سفره طعامی حاضر شوی که ثروتمندان در آنجا دعوت باشند و فقرا حضور نداشته باشند ما ظننت انک تجیب الی طعام قوم عائلهم مجفوّ و غیّهم مدعوّ . نهج البلاغه / نامه ۴۵

ب حضرت علی علیه السلام را محزون مشاهده کردند . شخصی پرسید: چرا شما ناراحت هستید؟ فرمود: زیرا هفت روز بر من گذشته و مهمان به منزل ما نیامده است . سفینه ۵/۲۶۸ ج (برای امام رضا علیه السلام مهمانی رسید و ساعاتی از شب با او نشسته و برای او سخن گفت . ناگاه چراغ منزل خراب شد . مرد مهمان دست برد تا چراغ را درست کند . امام اجازه ندادند و فرمودند: ما گروهی هستیم که از مهمان خود کار نمی کشیم انا قوم لانستخدام اضیافنا بحار ۴۹/۱۰۲ نکته: شیخ بهایی گوید: و من جمله اکرام الضیف تقدیم الفاکهه الیه قبل الطعام لانه اوفق بالطب و ابعد عن الضرر کما قدّمها سبّحانه فی قوله عزّ و جلّ: (و فاکهه مما یتخیرون و لحم طیر مما یشتهون) . واقعه / ۲۱ ۲۰؛ سفینه البحار / ۵ / ۲۷۰

آداب غذا خوردن

آداب غذا خوردن

۱ معرفت ۲ راضی بودن ۳ بسم الله گفتن ۴ شکر کردن ۵ شستن دست ها قبل از غذا ۶ روی پای چپ نشستن ۷ با سه انگشت غذا خوردن ۸ انگشت ها را پاک کردن ۹ استفاده از غذایی که مقابل انسان است ۱۰ لقمه را کوچک برداشتن ۱۱ غذا را خوب جویدن ۱۲ کمتر به مردم نگاه کردن قال المجتبی علیه السلام: فی المائدة اثنتا عشرة خصله یجب علی کل مسلم ان یعرفها اربع منها فرض و اربع سنه و اربع تاءدیب فاما الفرض فالمعرفه و الرضا و التسمیة و الشکر و اما السنه فالوضوء قبل الطعام و الجلوس علی الجانب الایسر و الاکل بثلاث اصابع و لعق الاصابع و اما التاءدیب فالاکل مما یلیک و تصغیر اللقمه و تجوید المضغ و قلّه النظر فی وجوه الناس . وسائل / ۱۶ / ۱۳۵۳۹ غذای داغ نخوردن قال رسول الله صلی الله علیه و آله: لا یاءکل الحار حتی یرد . قصار الجمل / ۱ / ۱۴۲۰ کم غذا خوردن الف قال علی علیه السلام: اذا اراد الله سبّحانه صلاح عبده الهمة قلّه الکلام و قلّه الطعام و قلّه المنام . مستدرک / ۳ / ۶۱ ب قال الصادق علیه السلام: . . . فاذا اکل احدکم طعاما فلیجعل ثلث بطنه للطعام و ثلث بطنه للشراب و ثلث بطنه للنفس . کافی / ۶ / ۲۷۰ ۱۵ با نمک غذا را آغاز کردن قال علی علیه السلام: ابدؤا بالملح فی اول طعامکم . وسائل / ۱۶ / ۵ / ۱۶۲۰ در بازار غذا نخوردن قال رسول الله صلی الله علیه و آله: الاکل فی السوق دنائة . وسائل / ۱۹ / ۱۷۴۵۳ تکیه ندادن قال الصادق علیه السلام: ما اکل رسول الله متکاء قطّ . سفینه البحار / ۱ / ۱۸۱۰۷ آثار پر خوری الف از بین رفتن فهم و زیرکی؛ قال علی علیه السلام: لا تجتمع الفطنه و البطنه . مستدرک / ۱۶ / ۲۲۲ ب قساوت؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من تعود کثره الطعام و الشراب قسا قلبه . مستدرک / ۱۶ / ۲۱۳ ج امراض مختلف؛ قال علی علیه السلام: ادمان الشبع یورث انواع الوجع . غررالحکم / ۱۳۶۳ د غفلت؛ قال المسیح علیه السلام: یا بنی اسرائیل! لا تکتثروا الاکل فانه من اکثر الاکل اکثر النوم و من اکثر النوم اقلّ الصلوة و من اقلّ الصلوة کتب من الغافلین . تنبیه الخواطر / ۱ / ۴۶ ه طغیان؛ قال الباقر علیه السلام: اذا شبع البطن طغی . کافی / ۶ / ۲۷۰

اشاره

الف توجه داشتن به گرسنگی حیوان؛ امام مجتبی علیه السلام غذا تناول می کردند و به حیوانی که آنجا بود نیز لقمه هایی می دادند . شخصی گفت اجازه دهید او را برانم . فرمود: دعه انی لاستحیی من الله تعالی ان یکون ذو روح ینظر فی وجهی و انا آکل ثم لا اءطعمه . مستدرک / ۸ / ۲۹۵ ب ابلیس به حضرت یحیی علیه السلام گفت: گاهی غذا زیاد می خوری و بر اثر آن از عبادت

باز می مانی ؛ ربما شبعث فثقلتک عن الصلوٰۃ و الذکر . یحیی علیه السلام گفت : دیگر شکم خود را پر نخواهم کرد . ابلیس هم گفت : من دیگر کسی را نصیحت نخواهم نمود ! سفینه البحار / ۱ / ۱۰۳

آداب دوستی و رفاقت

آداب دوستی و رفاقت

۱ معیار دوستی بر اساس تقوا قال علی علیه السلام : احب الاخوان علی قدر التقوی . بحار / ۷۸ / ۲۳۳ اعلام دوستی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اذا احب احدکم صاحبه او اخاه فلیعلمه فانه اصلح لذات البین . بحار / ۷۴ / ۱۸۲ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اذا احببت رجلا- فاخبره . بحار / ۷۴ / ۱۸۱ عدم شوخی و جدال با دوست قال الصادق علیه السلام : اذا اردت ان یصفولک وذاخیک فلا تمازحنه و لا تمارینه . بحار / ۲۹۱ / ۴۷۸ انتخاب دوست قدیمی قال علی علیه السلام : اختر من کل شیء جدیده و من الاخوان اقدمهم . غرر الحکم / ۲۴۶۱ / ۵ دوست حقیقی ؛ قال علی علیه السلام : ان اخاک حقاً من غفر زلتک و سدّ خلّتک و قبل عذرک و ستر عورتک و نفی وجلک و حقّ املک . غرر الحکم / ۳۶۴۵ / ۶ سؤال از نام و نشان دوست ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ((اذا احب احدکم رجلا فلیسئلہ عن اسمہ واسم ابيه و قبیلته و منزله فانه من واجب الحق و صافی الاخاء)). بحار / ۱۷۴ / ۷۷۴ پرهیز از دوستان مادی قال الصادق علیه السلام : احذر ان تواءخی من ارادک لطمع او خوف او میل او للاکل و الشرب و اطلب مواءخه الاتقیاء و ان افیت عمرک فی طلبهم . بحار / ۷۴ / ۲۷۲ تکریم دوست قال الصادق علیه السلام : من اتاه اخوه المسلم فاکرمه فانما اکرم الله عزوجل . بحار / ۲۹۸ / ۷۴ حفظ دوستی و عدم غرور به ریاست قال الصادق علیه السلام : اذا کان لک صديق فولی ولاية فاصبته علی العشر ممّا کان لک علیہ قبل ولايته فلیس بصديق سوء . بحار / ۷۵ / ۳۴۱ بهترین دوست الف قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ((خیراخوانکم من اهدی الیکم عیوبکم)). تنبیه الخواطر / ۲ / ۱۲۳ ب قال علی علیه السلام : خیراخوانک من دلّک علی هدی و اکسبک تقی و صدک عن اتباع الهوی . غرر الحکم / ۵۰۲۹ / ۵ ج قال علی علیه السلام : خیراخوان من لم تکن علی الدنیا مودّه . غرر الحکم / ۵۰۱۶ / ۱۱ آگاه نکردن دوست بر اسرار قال الصادق علیه السلام : لا تطلع صديقک من سرک الا علی ما لو اطلعت علیہ عدوک لم یضرک فانّ الصديق قد یكون عدوا یوما ما . مشکاة الانوار / ۳ / ۱۲ ملاک انتخاب دوست قال الصادق علیه السلام : من غضب علیک من اخوانک ثلاث مرات فلم یقل فیک شراً فاتخذہ لنفسک صديقاً . امالی صدوق / ۱۳۵۳۲ پرهیز از دوستی با ناهل قال الجواد علیه السلام : ایاک و مصاحبه الشریر فانه کالسيف المسلول یحسن منظره و یقبح اثره . بحار / ۷۴ / ۱۴ معیار شناخت دوست قال لقمان علیه السلام : لا تعرف اخاک الا عند حاجتک الیه . بحار / ۷۴ / ۱۷۸ نشانه ی دوستی قال الصادق علیه السلام : تستین مودّه الرجل لایخیه فی اكله . سفینه البحار / ۱ / ۱۰۱

اشاره

حضرت سجاد علیه السلام از شخصی پرسیدند : آیا کسی بر شما وارد می شود از دوستان که هر چه نیاز دارد از کیسه شما بدون اجازه بردارد ؟ عرض کرد : خیر . حضرت فرمود : بنابراین شما با یکدیگر برادر و دوست نیستید . هل یدخل احدکم یده فی کمّ اخیه و کیسه فیاءخذ منه ما یرید من غیر اذن قال لا قال لستم باخوان . محجّه البیضاء / ۳ / ۳۲۰

آداب خوابیدن

آداب خوابیدن

۱ طهارت قال الصادق علیه السلام : من تطهر ثم اوى الى فراشه بات وفراشه كمسجده . ثواب الاعمال / ۳۵ قال رسول الله صلى الله عليه وآله : من بات على طهر فكأنما احبى الليل . معانى الاخبار / ۲۳۴ نظافت قال على علیه السلام : ... فاذا نمت فاعرض نفسك على الخلاه . خصال / ۲۹۳ محاسبه قال الصادق علیه السلام : اذا اويت الى فراشك فانظر ما سلكت فى بطنك و ما كسبت فى يومك و اذكر انك ميت و ان لك معادا . بحار / ۷۶ / ۱۹۰ قرائت قرآن و دعا قال على علیه السلام : من قراء قل هو الله احد حين ياءخذ يضجعه و كل الله عزّ و جلّ به خمسين الف ملك يحرسونه ليلته . خصال / ۵۶۳۱ به پشت يا طرف راست خوابیدن قال على علیه السلام : النوم على اربعة اوجه : الانبياء تنام على اقفيتهم مستلقين و اعينهم لا تنام متوقعه لوحى الله عزّ و جلّ و المؤمن ينام على يمينه مستقبل القبلة خصال / ۲۶۳۶ پرهيز از خوابیدن زياد قال رسول الله صلى الله عليه وآله : اياكم و كثرة النوم فان كثرة النوم يدع صاحبه فقيرا يوم القيامة . اختصاص / ۲۱۸ مبعوض بودن خواب زياد قال الباقر علیه السلام : قال موسى عليه السلام اى عبادك ابغض اليك ؟ قال جيفة بالليل بطل بالنهار . قصص الانبياء / ۱۶۳

اشاره

پيامبر اکرم صلى الله عليه وآله هنگامی که می خواستند بخوابند ، می فرمود : پرورد گارا ! به نام تو زنده می شوم و از دنیا می روم و هرگاه بیدار می گشت می فرمود : خداوند را سپاس می گویم که ما را بعد از مردن زنده نمود و حشر و نشر انسان در قیامت با اوست (كان رسول الله يقول باسمك اللهم احياء و اموت و اذا استيقظ قال الحمد لله الذى احيانا بعد ما اماتنا و اليه النشور) منهاج الصالحين ۸۹۱

آداب کسب و تجارت

آداب کسب و تجارت

۱- یادگیری مسایل ؛ قال على علیه السلام : يا معشر التجار الفقه ثم المتجر کافی / ۵ / ۱۵۰ صداقت قال رسول الله صلى الله عليه وآله : التاجر الصدوق الأمين مع النبيين و الصديقين و الشهداء . الدر المنثور / ۲ / ۴۹۵ اقاله قال الصادق علیه السلام : ايما مسلم اقال مسلما بيع ندائه اقاله الله عزّ و جلّ عشرته يوم القيامة . وسائل / ۱۲ / ۲۸۷ آسان گیری قال رسول الله صلى الله عليه وآله : غفر الله عزّ و جلّ من كان قبلکم کان سهلا اذا باع سهلا اذا اشترى . بحار / ۱۰۳ / ۵۹۵ پرهيز از ربا قال رسول الله صلى الله عليه وآله : من باع و اشترى فليجنب خمس خصال و الآ- فلا- يبيعن و لا يشترينّ الربا و الحلف و كتمان العيب و الحمد اذا باع و الذمّ اذا اشترى . بحار / ۱۰۳ / ۹۵ طلب حلال ؛ قال رسول الله صلى الله عليه وآله : العبادۃ سبعون جزءا و افضلها طلب الحلال . سفينة البحار / ۱ / ۲۹۸ یاد الهی قال رسول الله صلى الله عليه وآله : السوق دار سهو و غفلة فمن سبّح فيها تسبیحه كتب الله له بها الف حسنة . كنز العمال / ۸۹۳۳۰ پرهيز از سوگند قال على علیه السلام : اياكم و الحلف فانه ينفق السلعة و يمحق البركة محبة البيضاء / ۳ / ۱۷۳ پرهيز از احتكار و گرانفروشى قال رسول الله صلى الله عليه وآله : من جمع طعاما يتربصّ به الغلاء اربعين يوما لقد برئ من الله و برئ الله منه . سفينة / ۱ / ۲۹

اشاره

اصبغ بن نباته گوید : حضرت على علیه السلام برفراز منبر فرمودند : نخست احکام دینی مربوط به تجارت را یاد بگیريد سپس تجارت نمائيد و سه مرتبه اين جمله را فرمودند الفقه ثم المتجر به خدا سوگند حرکت ربا در اين امت پنهان تر از جنبش مورچه

روی سنگ خارا است و شخص تاجر گنه کار است و گنه کار در جهنم است مگر آنکه حق بگیرد و حق بدهد . جامع الاحادیث الشیعه / ۱۸ / ۱

آداب مسافرت

آداب مسافرت

۱ انتخاب رفیق قال علی علیه السلام : سل عن الرفیق قبل الطريق و عن الجار قبل الدار . نهج البلاغه / نامه ۲۳۱ انتخاب رفیق همپراز اذا صحبت فاصحب نحوک فلا تصحب من یکفیک فانّ ذلك مذله للمؤمن . مکارم الاخلاق / ۱۳۱ انتخاب رئیس قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اذا كان ثلاثة فی سفر فلیؤمروا احدهم . کنز العمال / ۱۷۵۵۰ صدقه قال الصادق علیه السلام : افتتح سفرك بالصدقه و اخرج اذا بدالك فانّک تشتري سلامه نفسك . بحار / ۱۰۰ / ۱۰۳ به دیگران اطلاع دادن عن ابی عبدالله علیه السلام قال : قال رسول الله صلی الله علیه و آله حقّ علی المسلم اذا اراد سفرا ان یعلم اخوانه و حق علی اخوانه اذا قدم ان یاءتوه . کافی / ۲ / ۱۷۴ تهیه زاد و توشه ۷ موافقت با دوستان قال لقمان لابنه : تزود معک الادویه فتنتفع بها و من معک و کن لاصحابک موافقا الا فی معصیه الله . بحار / ۷۳ / ۲۷۵ دعا و نماز خواندن قال الرضا علیه السلام : و اذا اردت سفرا فاجمع اهلك و صلّ رکعتین و قل اللهم انی استودعک دینی و نفسی و اهلی و ولدی و عیالی . مستدرک / ۲ / ۵۲ قال الصادق علیه السلام : من قراء قل هو الله احد حین یخرج من منزله عشر مرّات لم یزل فی حفظ الله عزّ و جلّ . . . حتی یرجع الی منزله . کافی / ۴ / ۳۳۳ بذل و بخشش ۱۰ حفظ اسرار ۱۱ شوخی نمودن قال الصادق علیه السلام : ((المروءة فی السفر كثرة الزاد و طيبة و بذله لمن كان معک و کتمانک علی القوم سرهم بعد مفارقتک اياهم و كثرة المزاح فی غیر ما یسخط الله عزّ و جلّ . بحار/ ۲۶۶/ ۱۲ بازگو نکردن مشکلات سفر قال النبی صلی الله علیه و آله : . . . و ترک الروایة علیهم اذا انت فارقتهم . مستدرک / ۲ / ۴۳ به تنهایی سفر نرفتن ؛ قال الکاظم علیه السلام : لا تخرج فی سفر وحدک فان الشیطان مع الواحد و هو من الاثنين ابعد . وسائل / ۵ / ۱۴۳۰ مشورت با دوستان ۱۵ تبسم داشتن قال الصادق علیه السلام : قال لقمان لابنه اذا سافرت مع قوم فاكثر استشارتهم فی امرک و امرهم و اکثر التبسم فی وجوههم بحار/ ۲۷۱/ ۷۶ سفر با افراد متواضع ؛ قال علی علیه السلام : لا تصحب فی سفر من لا یری لک الفضل علیه کما ترى له الفضل علیک . بحار / ۷۶ / ۲۶۷ فواید سفر الف سلامتی ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : سافروا تصحوا و جاهدوا تغنموا . بحار/ ۲۲۱/ ۷۶ ب زیاد شدن عقل ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ((سافروا فانکم ان لم تغنموا مالا افدتم عقلا .

اشاره

الف پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در مسافرت کمک به همسفران می نمود . هر کسی کاری را به عهده گرفت ، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : جمع کردن هیزم به عهده ی من باشد . بعد فرمودند : ولكن الله عزّ و جلّ یکره من عبده اذا کان مع اصحابه ان ینفردمن بینهم . بحار/ ۲۷۳/ ۷۶ حضرت علی علیه السلام با شخصی ذمی هم سفر شد در بین راه مرد ذمی گفت : کجا می روی ؟ فرمود : به کوفه و چون راه مرد ذمی به طرف دیگر بود حضرت مقداری با او رفتند شخص ذمی گفت : مسیر شما به طرف کوفه است چرا همراه من می آیی ؟ حضرت فرمود : انسان وقتی از هم سفرش جدا می شود باید مسافتی او را مشایعت کند مرد ذمی به خاطر این منطق اخلاقی مسلمان شد . سفینه / ۱/ ۴۱۶

آداب احسان

آداب احسان

۱- ترک منت قال علی علیه السلام : ملائک المعروف ترک المنّ به مستدرک / ۲/۴۱۳ - ۲ شتاب نمودن ۳- کوچک شمردن ۴- پوشاندن قال الصادق علیه السلام : لایتم المعروف الا بثلاث خصال تعجیله و تصغیره و ستره فاذا عجلته هتاءته و اذا صغرت عظمته و اذا سترته اتممته سفینه / ۲/۱۷۸

آثار احسان

الف مصونیت از لغزش قال علی علیه السلام : صنایع المعروف تقی مصارع الهوان مستدرک / ۲/۳۹۴ ب مصونیت از مرگ بد قال رسول الله صلی الله علیه و آله : صنیع المعروف یدفع میئه السوء مستدرک / ۲/۳۹۳ ج زاد و توشه قیامت قال علی علیه السلام : علیکم بصنایع المعروف فانها نعم الزاد الی المعاد مستدرک / ۲/۳۹۴ د جذب دلها قال علی علیه السلام : من بذل معروفه مالت الیه القلوب مستدرک / ۲/۳۹۴

اشاره

مردی در محضر امام حسین علیه السلام گفت : بخشش و نیکی چون به نااهل برسد ضایع و تباه شود . حضرت فرمودند : نه چنین است بلکه بخشش همانند باران است که به نیک و بد برسد . قال عندالحسین علیه السلام : رجل انّ المعروف اذا أسدی الی غیر اهله ضاع فقال علیه السلام لیس كذلك و لكن تكون الصنیعة مثل وابل المطر تصیب البرّ و الفاجر بحار/ ۷۵/۱۱۷

سلام

سلام

۱ ارزش سلام قال الباقر علیه السلام : ان الله یحب اطعام الطعام و افشاء السلام . محاسن / ۲ / ۱۴۳ سلام نام خداوند قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان السلام اسم من اسماء الله فافشوه بینکم . کنز العمال / ۳ ۲۵۲۳۷ سلام نشانه ی فروتنی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : البادیء بالسلام بریء من الکبر . کنز العمال / ۴ ۲۵۲۶۵ سلام به هنگام ملاقات قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اذا تلاقیتم فتلاقوا بالتسلیم و التصافح و اذا تفرقتم فتفرقوا بالاستغفار . بحار / ۷۶ / ۵۵ سلام بهترین رفتار قال رسول الله صلی الله علیه و آله : الا اخبرکم بخیر اخلاق اهل الدنيا و الآخرة ؟ قالوا : بلی یا رسول الله فقال : افشاء السلام فی العالم . بحار / ۷۶ / ۱۲ سلام به هنگام ورود به منزل اذا دخل احدکم منزله فیسلم علی اهله . یقول السلام علیکم فان لم یکن له اهل فلیقل السلام علینا من ربنا . بحار / ۷۶ / ۷۴ آداب سلام قال رسول الله صلی الله علیه و آله : یسلم الصغیر علی الکبیر و یسلم الواحد علی الاثنین و یسلم القلیل علی الکثیر و یسلم الراكب علی الماشی و یسلم المار علی القائم و یسلم القائم علی القاعد . کنز العمال / ۸ ۲۵۳۲۱ سلام ممنوع قال الصادق علیه السلام : لا تسلموا علی اليهود و لا علی النصارى و لا علی المجوس و لا علی عبدة الاوثان و لا علی موائد شرب الخمر و لا علی صاحب الشطرنج و النرد . . . و لا علی المصلی و ذلك لان المصلی لا یستطیع ان یرد السلام . . . و لا علی آکل الزبا . . . و لا علی الفاسق المعلن بفسقه . بحار / ۷۶ / ۹۹ سلام بر کودک قال رسول الله صلی الله علیه و آله : خمس لا ادعهن حتی الممات . . . و التسلیم علی الصبیان لتکون سنه من بعدی . بحار / ۷۶ / ۱۰۱۰ بخل به سلام قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان اعجز الناس من عجز من الدعاء و ان ابخل الناس من بخل بالسلام . بحار / ۷۶ / ۱۱۴ آثار و برکات سلام الف آمرزش ؛ قال ابو عبدالله علیه السلام : ان من موجبات المغفرة بذل السلام و حسن الکلام . بحار / ۷۶ / ۱۱ ب نزول برکت ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله :

اذا دخل احدكم بيته فليسلم فانه ينزله البركة و تاءنسه الملائكة . بحار / ۷۶ / ۷ ج پاداش فراوان ؛ قال على عليه السلام : للسلام سبعون حسنة تسعة و ستون للمبتدى و واحدة للراذ . بحار / ۷۶ / ۱۱ ۱۲ سلام قبل از سخن قال رسول الله صلى الله عليه و آله : من بداء بالكلام قبل السلام فلا تجيبوه . سفينة البحار / ۴ / ۲۳۷

اشاره

شخص عربی وارد مسجد شد و در آغاز به حضرت علی علیه السلام سلام کرد بعد از آن به پیامبر صلى الله عليه و آله سلام نمود حاضران در مسجد به او گفتند : چرا اول به پیامبر سلام نکردی ؟ در پاسخ گفت : من از پیامبر شنیدم که فرمود : انا مدينة العلم و على بابها بدین جهت به فرمایش پیامبر عمل نمودم . سفينة البحار / ۴ / ۱۴۰۴

اوصاف مؤمن

اوصاف مؤمن

۱ خوشرویی ۲ اندوه در قلب ۳ سعه صدر ۴ فروتنی ۵ همت عالی ۶ خاموشی ۷ نرمخویی و . . . قال على عليه السلام : المؤمن من بشره في وجهه و حزنه في قلبه او سعه شىء صدره و اذل شىء نفسا يكره الرفعه و يشاء السمع طویل غمه بعيد همه كثير صمته مشغول و قته شكور صبور بحار / ۶۹ / ۴۱۱ ۸ بردباری ۹ ثبات قدم ۱۰ قناعت ۱۱ عدم ستم قال على عليه السلام : المؤمن من وقور عند الهزاهن ثبوت عند المكاره صبور عند البلاء شكور عند الرخاء قانع بما رزقه الله لا يظلم الاعداء و لا يتحامل للاصدقاء الناس منه في راحة و نفسه منه في تعب . کافی / ۲ / ۱۲ ۴۷ راز نگهداری ۱۳ مدارا با مردم ۱۴ صبر قال الرضا عليه السلام : لا يكون المؤمن من مؤ منا حتى تكون فيه ثلاث خصال سئة من ربّه و سئة من نبيه و سئة من وليه فاما السئة من ربه فكتمان السر و اما السئة من نبيه فمداواة الناس و اما السئة من وليه فالصبر في الباء ساء . بحار / ۷۸ / ۳۳۴ ۱۵ پاکیزگی در کسب ۱۶ حسن خلق ۱۷ انفاق قال الصادق عليه السلام : المؤمن من من طاب مكسبه و حسنت خليفته و صحت سريره و انفق الفضل من ماله و امسك الفضل من كلامه . سفينة البحار / ۱ / ۱۴۶ ۱۸ استقامت قال الصادق عليه السلام : ان المؤمن من اشد من زبر الحديد ان زبر الحديد اذا دخل النار تغیر و ان المؤمن من لو قتل ثم نشر ثم قتل لم يتغير قلبه . بحار / ۶۷ / ۴۳۰

اشاره

الف راحتی مؤمن در لقاء پروردگار؛ انس گوید : خدمت پیامبر صلى الله عليه و آله رسیدم روى حصير خوابیده بود ، بیدار شد و فرمود : اجل من نزدیک شده و اشتیاق به لقاء پروردگار فراوان است ، بعد فرمود : ليس شىء احب اليّ من الموت و ليس للمؤمن من راحة من دون لقاء الله بعد پیامبر صلى الله عليه و آله گریه کرد . عرض کردم چرا گریه می کنید ؟ فرمود : به دلیل مسایلی که بر امت من وارد می شود . عرض کردم چه حوادثی رخ می دهد ؟ فرمود : الاهواء المختلفة و قطيعة الرحم و حب المال و الشرف و البدعة . مستدرک / ۱۲ / ۶۴ ب مؤمن کامل ؛ شخصی به امام صادق علیه السلام عرض کرد : می ترسیم که مؤمن نباشیم . حضرت فرمودند : چرا ؟ گفت : به دلیل این که درهم و دینار را از برادران ایمانی بیشتر دوست داریم . حضرت فرمودند : شما مؤمن من هستید لکن مؤمن کامل نیستید . زمانی که حضرت مهدی قیام کنند عقل مردم کامل می شود و در اثر آن اهل ایمان به کمال ایمان می رسند . بعد حضرت فرمودند : وا شوقاه لمجالستهم و محادثتهم . سفينة البحار / ۱ / ۱۴۸

والدين

والدین

۱ اهمیت نیکی به والدین عن منصور بن حازم عن ابی عبدالله علیه السلام قال : قلت ای الأعمال افضل ؟ قال : الصلوة لوقتها و برّ الوالدین و الجهاد فی سبیل الله . کافی / ۲ / ۱۵۸ ۲ کیفیت احسان به والدین قال الصادق علیه السلام : ... الاحسان ان تحسن صحبتها و ان لا تکلفهما ان یساءلاک شیئا ممّا یحتاجان و ان کانا مستغنین . کافی / ۲ / ۱۵۷ ۳ اهتمام احسان به مادر جاء رجل الى النبی فقال : یا رسول الله من ابّر قال : امّک . قال : ثم من ؟ قال : امّک . قال : ثم من ؟ قال : اباک . کافی / ۲ / ۱۵۹ ۴ احسان به والدین گناهکار عن ابی جعفر قال : ثلاث لم یجعل الله عزّ و جلّ لاحد فیهنّ رخصة اداء الامانة الى البرّ و الفاجر و الوفاء بالعهد للبرّ و الفاجر و برّ الوالدین برّین کانا او فاجرین . بحار / ۷۱ / ۵۵۶ احسان به والدین بعد از مرگ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : سیدالابرار یوم القيامة رجل برّ والديه بعد موتهما . بحار / ۷۱ / ۸۶ / ۶ عدم اطاعت والدین در معصیت قال الرضا علیه السلام : برّ الوالدین واجب و ان کانا مشرکین و لا طاعة لهما فی معصية الخالق . بحار / ۷۱ / ۷۷۲ حقوق والدین لما سئل عن رسول الله صلی الله علیه و آله عن حق الوالد علی ولده فقال صلی الله علیه و آله : لا یستخیه باسمه و لا یمشی بین یدیه و لا یجلس قبله و لا- یتستب له . کافی / ۲ / ۱۵۹ ۸ آثار احسان به والدین قال الصادق علیه السلام : من احبّ ان یخفف الله عزّ و جلّ عنه سكرات الموت فلیکن لقربته وصولا و بوالديه بارا فاذا کان كذلك هوّن الله علیه سكرات الموت و لم یصبه فی حیاته فقر ابدًا . بحار / ۷۱ / ۹۶۶ سخن کریمانه با والدین قال الصادق علیه السلام : فی قوله تعالی : (و قل لهما قولا کریمًا) ان ضرباک فقل لهما غفر الله لکما . کافی / ۲ / ۱۵۸ ۱۰ نگاه مهرآمیز به والدین قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ما ولد بارّ نظر الى ابویه برحمة الا کان له بكلّ نظرة حجة مبرورة فقالوا : یا رسول الله و ان نظر فی کلّ یوم مائة نظرة قال : نعم الله اکبر و اطیب . بحار / ۷۱ / ۱۱۷۳ بی احترامی به والدین عن ابی جعفر علیه السلام قال : انّ ابی نظر الى رجل و معه ابنه یمشی والابن متکیء علی ذراع الاب قال فما کلمه ابی مقتلا له حتّی فارق الدنيا . کافی / ۲ / ۴۹۳-۱۲ برتری احسان به والدین بر جهاد اتی رسول الله صلی الله علیه و آله رجل فقال انّی رجل شابّ نشیط و احبّ الجهاد ولی والدۀ تکره ذلك فقال له النبی صلی الله علیه و آله : ارجع فکن مع والدتک فوالذی بعثنی بالحق نبیا لأنسها بک لیلۀ خیر من جهادک فی سبیل الله سنۀ . بحار / ۷۱ / ۵۹

اشاره

الف حضرت صادق علیه السلام می فرماید : وقتی یعقوب به دیدار فرزندش آمد ، یوسف علیه السلام نگاه به مقام خود کرد و پیاده نشد . جبرئیل نازل شد و فرمود : دست خود را باز کن . ناگاه نوری از آن خارج شد ، به او فرمود : به دلیل عدم رعایت احترام به پدر نور نبوت از نسل تو خارج شد و به برادرت که پیشنهاد کرد یوسف را نکشید منتقل گشت ؛ نزع النبوة من عقبک عقوبۀ لما لم تنزل الى الشيخ یعقوب فلا- یكون من عقبک نبی . بحار / ۱۲ / ۵۲ ب جوانی در حال احتضار بود و نمی توانست شهادتین بگوید . پیامبر صلی الله علیه و آله متوجه شدند مادرش از او راضی نیست . پیامبر صلی الله علیه و آله مادر را راضی ساخت تا جوان توانست شهادتین را بگوید ، و پیامبر به او فرمود : چنین بگوید یا من یقبل الیسیر و یعفو عن الکثیر اقبل منّی الیسیر و اعف عنّی الکثیر انک انت الغفور الرحیم و خداوند گناهان جوان را بخشید . امالی طوسی / ۱ / ۶۳

ازدواج

ازدواج

۱ ازدواج سنت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله قال رسول الله صلی الله علیه و آله : النکاح سنتی فمن رغب عن سنتی فلیس منّی .

بحار / ۱۰۳ / ۲۲۲۰ ازدواج مایه ی حفظ دین قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اذا تزوج العبد فقد استكمل نصف الدين فليتيق الله في النصف الباقي . كنز العمال / ۴۴۴۰۳ فضیلت نماز متزوج قال الصادق عليه السلام : ركعتان يصليهما متزوج افضل من سبعين ركعة يصليهما غير متزوج . بحار / ۱۰۳ / ۴۲۱۹ نکوهش از عدم ازدواج قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : شرار موتاكم العزّاب . بحار / ۱۰۳ / ۲ / ۵۲۰ فراهم نمودن زمینه ی ازدواج قال الصادق عليه السلام : من زوج اعزبا كان ممن ينظر الله عزّ و جلّ اليه يوم القيامة . کافی / ۵ / ۶۳۳۱ اهتمام به دینداری در خواستگار قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اذا جاءكم ممن ترضون دینه و امانته یخطب (الیکم) فزوجوه ان لا- تفعلوه تکن فتنه فی الارض و فساد کبیر . بحار / ۱۰۳ / ۷۳۷۲ عدم منع نگاه به زن به هنگام خواستگاری عن ابی عبدالله علیه السلام : لا- بئس بان ینظر الی وجهها و معاصمها اذا اراد ان یتزوجها . کافی / ۵ / ۸۳۶۵ ترک ازدواج و سوء ظن به خدا عن ابی عبدالله علیه السلام : من ترک التزویج مخافة العیلة فقد اساء الظن بالله)) . کافی / ۳۳۰ / ۹ آسان گرفتن مهریه قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : تياسروا فی الصداق فانّ الرجل لیعطی المراءة حتی یرقی ذلک فی نفسه علیها حسیکه (عداوة و حقدا) . كنز العمال / ۴۷۳۱۴ عدم ازدواج با غیر صالح قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ایاکم و خضراء الدمن قیل : یا رسول الله و ما خضراء الدمن ؟ قال : المراءة الحسنة فی منبت السوء . بحار / ۱۰۳ / ۲۳۲۲ ۱۱ حقوق مرد قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : لو امرت احدا ان یسجد لاحد لامرت المراءة ان تسجد لزوجها . کافی / ۵ / ۵۰۸ ۱۲ حقوق زن قال زین العابدین علیه السلام : و اما حق الزوجة فان تعلم ان الله عزّ و جلّ جعلها لک سکنا و انسا فتعلم ان ذلک نعمه من الله علیک فکرمها و ترفق بها و ان کان حقک علیها اوجب فانّ لها علیک ان ترحمها . بحار / ۷۴ / ۱۳۵ ازدواج مایه ی توسعه رزق قال الصادق علیه السلام : جاء رجل الی النبی فشکا الیه الحاجة فقال صَلَّى الله عليه و آله : تزوّج فتزوّج فوسّع علیه . کافی / ۵ / ۱۴۳۳۰ بهترین زن قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : افضل نساء امتی احسنهنّ وجهها و اقلهنّ مهرا . بحار / ۲۳۷ / ۱۰۳ ۱۵ آزاررسانی زوجین مانع قبولی عبادات الف قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من کان له امراءة تؤذیه لمیقبل الله صلاتها و لا حسنة من عملها حتی تعینه و ترضیه و ان صامت الدهر . . . و علیالرجل مثل ذلک الوزر و العذاب اذا کان لها موزیا ظالما . وسائل / ۱۴ / ۱۶ ب قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اذا قالت المراءة لزوجها ما راء یتمنک خیرا قطّ فقد حبط عملها نهج الفصاحة / ۴۴ ۱۶ جهاد زن ، نیکو شوهرداری قال الکاظم علیه السلام : جهاد المراءة حسن التّبعّل . کافی / ۵ / ۱۷۰۷۵ پیامد عدم قصد پرداخت مهریه عن ابی عبدالله علیه السلام قال : من امهر مهرا ثم لا ینوی قضائه کان بمنزلة السارق . وسائل / ۷ / ۱۸۲۱ ولیمه ی عروسی در روز قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : زفوا عرائسکم لیلا و اطعموا ضحیّ . بحار / ۱۰۰ / ۱۹۲۶۸ پیامد ازدواج به خاطر زیبایی و ثروت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من تزوّج امراءة لا یتزوجها الاّ لجمالها لم یرفها ما یحبّ و من تزوجها لمالها لا یتزوجها الاّ وکله الله الیه فعلیکم بذات الدین . بحار / ۱۰۰ / ۲۳۵ خدمت به عیال قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : خدمتک زوجتک صدقة . نهج الفصاحة / ۳۰۱ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : لا یخدم العیال الاّ صدیق او شهید او رجل یرید الله به خیر الدنیا و الاخرة . بحار / ۱۰۱ / ۲۱۱۳۲ زن شایسته مایه ی سعادت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من سعادة المرء الزوجة الصالحة . وسائل / ۱۴ / ۲۲۲۳- لزوم توسعه در زندگی الف قال الصادق علیه السلام : ان عیال المرء اُسرأوه فمن انعم الله علیه نعمه فلیوسّع علی اسرائه فان لم یفعل اوشک ان تزول تلک النعمة بحار / ۲۰۸ / ۷۵ ب قال الرضا علیه السلام : ینبغی للرجل ان یوسّع علی عیاله لئلا یتمنوا موته روضة المتقین / ۳/۲۰۷

اشاره

الف جویر شخص بی بضاعتی بود . پیامبر به او فرمود : ازدواج کن تا به دنیا و آخرت خود کمک کرده باشی . او گفت : من نه مال دارم و نه زیبایی و کسی بر من رغبت پیدا نمی کند فایده امراءة ترغیب فی حضرت به زیاد بن لبید که از اشراف بود فرمود : دختر خود را به جویر بدهد . او گفت : با هم طراز خود ازدواج می کنیم . پیامبر فرمود : جویر و دختر تو در ایمان به خدا هم طراز

هستند. زیاد بن لبید پذیرفت و دختر خود را به عقد جویر در آورد جویر به شکرانه این نعمت سه شب به مناجات با خداوند پرداخت. سفینه / ۱/۵۴۰ ب امام صادق علیه السلام می فرماید: مردی نزد پدرم آمد، پدرم به او فرمود: آیا همسر داری؟ عرض کرد: خیر. پدرم به او فرمود: من دوست ندارم همه ی دنیا و آنچه در آن است داشته باشم ولی یک شب را بدون همسر بسر ببرم، سپس فرمود: دو رکعت نماز انسانی که همسر دارد بهتر است از عبادت یک شب و روزه ی آن روز مردی که همسر ندارد. سپس پدرم به او هفت دینار داد و فرمود: با این پول ازدواج کن و فرمود: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: اتخذوا الاهل فانه ارزق لكم. وسائل الشیعه / ۱۴ / ۷ ج روزی حضرت علی علیه السلام نمک و خرما خریده و به طرف منزل می رفت. شخصی گفت: اجازه دهید کمک کنم. فرمود: از کمال انسان کاسته نمی شود اگر آذوقه ی خانواده را به دست بگیرد و به منزل ببرد. تاریخ کامل / ۳ / ۳۲۰

فرزند

فرزند

۱ علاقه به فرزند قال الصادق علیه السلام: ان الله عزّ و جلّ لیرحم العبد لشده حبه لولده. کافی / ۲۴/۵۰ بوسیدن فرزند قال علی علیه السلام: من قبل ولده کان له حسنه. سفینه البحار / ۸ / ۳۰۸ خطر بی مهری به فرزند قال رجل لرسول الله صلی الله علیه و آله ما قبلت صبیاً قطّ فلما ولیّ. قال صلی الله علیه و آله: هذا رجل عندی انه من اهل النار. کافی / ۴ / ۴۰ بازی با فرزند کوچک قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من کان عنده صبیّ فلیتصاب له. فقیه / ۳ / ۴۸۳ فرزند شایسته قال رسول الله صلی الله علیه و آله: الولد الصالح ریحانه من ریاحین الجنه. کافی / ۴ / ۶۳ پیامد فرزند ناشایست قال علی علیه السلام: ولد السوء یهدم الشرف. غرر الحکم / ۱ / ۷۰۶۵ تربیت فرزند قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ادبوا اولادکم علی ثلث خصال حبّ نبیکم و حبّ اهل بیته و قرائه القرآن. کنز العمال / ۴۵۴۰۹ قال ابو عبدالله علیه السلام: الغلام یلعب سبع سنین و یتعلّم الکتاب سبع سنین و یتعلم الحلال و الحرام سبع سنین. کافی / ۴ / ۸۴۹ حقوق فرزند قال رسول الله صلی الله علیه و آله: حق الولد علی الوالد ان یحسن اسمه و یزوجه اذا ادرك و یعلّمه الکتاب. کنز العمال / ۴۵۱۹۱ قال علی علیه السلام: حق الولد علی الوالد ان یحسن اسمه و یحسن ادبه و یعلّمه القرآن. نهج البلاغه / حکمت ۹۳۹۹ مساوات میان فرزندان قال علی علیه السلام: اعدلوا بین اولادکم كما تحبون ان یعدلوا بینکم فی البرّ و اللطف. بحار / ۱۰۴ / ۱۰۹۲ غصه نخوردن برای دنیا فرزند قال علی علیه السلام: لا تجعلن اکثر شغلک باهلک و ولدک فان یکن اهلک و ولدک اولیاء الله فانّ الله لا یضیع اولیائه و ان یكونوا اعداء الله فما همّک و شغلک باعداء الله. نهج البلاغه / حکمت ۱۱۳۵۲ بیماری فرزند مایه ی تکفیر گناه والدین قال علی علیه السلام: فی المرض یصیب الصبی فقال کفاره لوالدیه. کافی / ۴ / ۵۴

اشاره

حضرت صادق علیه السلام به عیادت مریضی رفتند. به مریض فرمودند: چرا غمناک هستی؟ عرض کرد: اندوه من برای دخترانم است. حضرت فرمود: به آن کسی امید برای مضاعف ساختن کارهای نیک خود و نابود شدن گناهات داری به همان کس امید برای اصلاح کار فرزندان خود داشته باش الذی ترجوه لتضعیف حسناتک و محو سیناتک فارجه لاصلاح حال بناتک. بحار / ۱۸ / ۳۵۲

صله رحم

۱ آثار صله رحم

۱ طول عمر ۲ از بین رفتن فقر؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : صله الرحم تزيد في العمر و تنفي الفقر . بحار / ۷۱ / ۳۸۸ پاک شدن اعمال ۴ توسعه ی رزق ۵ دفع بلا ۶ آسانی حساب قال الباقر عليه السلام : صله الرحم تركزی الاعمال و تنمی الاموال و تدفع البلوی و تیسر الحساب و تنسی ء في الاجل . بحار / ۷۱ / ۱۱۱ قال الحسين عليه السلام : من سرّه ان يبسط له في رزقه و ينسأله في اجله فليصل رحمه . بحار / ۷۱ / ۷۸۹ رفتار نیک ۸ پاکی روح ؛ قال الباقر عليه السلام : صله الرحم تحسن الخلق و تسمّح الكف و تطیب النفس و تزيد في الرزق و تنسی ء في الاجل . بحار / ۷۱ / ۹۱۴ آباد شدن سرزمین ها؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : صله الرحم تعمّر الديار و تزيد في الاعمار بحار / ۷۱ / ۹۴

۲ آثار قطع رحم

۱ تسلط اشرار بر ثروت ها؛ قال علی علیه السلام : اذا قطعوا الارحام جعلت الاموال في ايدي الاشرار . کافی / ۲ / ۳۳۷۳ محرومیت از بهشت ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ثلاثه لا يدخلون الجنة مد من خمر و مد من سحر و قاطع رحم . خصال / ۱۷۹ / ۴ قطع رحمت الهی ؛ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : انّ الرحمة لا تنزل على قوم فيها قاطع رحم . كنز العمال / ۶۹۷۸

نکته

صله رحم از سه جهت مورد توصیه ی اسلام است ، گرچه به سلام کردن باشد گرچه به نوشیدن آب باشد ، گرچه اقوام قطع رابطه کرده باشند : ۱ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : صلوا ارحامکم فی الدنيا ولو بالسّلام . بحار / ۷۱ / ۱۰۴ / ۲ قال الصادق علیه السلام : صل رحمک ولو بشربة من ماء . بحار / ۷۱ / ۱۱۷ / ۳ قال علی علیه السلام : صلوا ارحامکم و لو قطعوکم . امالی طوسی / ۲ / ۰۸

اشاره

الف مردی به خدمت امام صادق علیه السلام رسید و گفت : پسر عمویت در باره ی شما ناسزا می گفت . حضرت به نماز ایستاد ، با خود گفتم امام می خواهد در باره ی او نفرین کند . دیدم حضرت دو رکعت نماز خواند و فرمود : خداوندا ! من از حق خودم در مورد او گذشتم و تو از من بخشنده تر هستی او را ببخش . ب روزی حضرت علی علیه السلام خطبه می خواند ، در ضمن آن فرمود : اعوذ بالله من الذنوب التي تعجل الفناء . شخصی پرسید : آیا چنین گناهی هم وجود دارد ؟ فرمود : بلی ، قطع رحم . کافی / ۲ / ۲۶۰

همسایه داری

همسایه داری

۱ احترام به همسایه قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : حرمة الجار علی الانسان کحرمة امّه . مکارم الاخلاق / ۱ / ۲۲۷۴ نیکی به همسایه نشانه ی ایمان قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : احسن مجاورة من جاورک تکن مؤ منّا . امالی صدوق / ۱۶۸ / ۳ انتخاب همسایه قبل از منزل قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : الجار ثم الدار الرفیق ثم السفر . مستدرک / ۸ / ۴۴۲۹ - سفارش نسبت به

همسایه قال علی علیه السلام : الله الله فی جیرانکم فانّه وصیّه نبیکم مازال یوصی بهم حتی ظننا انه سیورثهم . بحار/ ۱۵۳/ ۷۱ ۵
 آزاررسانی به همسایه قال الرضا علیه السلام : لیس منا من لم یاءمن جاره بوائقه . عیون اخبار الرضا / ۲ / ۲۴۶- کیفر آزاررسانی به
 همسایه قیل لرسول الله صلی الله علیه و آله : ان فلاناً تصوم النهار و تقوم اللیل و هی سیئۃ الخلق تؤذی جیرانها بلسانها فقال لا خیر
 فیها هی من اهل النار مجموعه ورام / ۶۳ ۷ پیامد عدم کمک به همسایه قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لیس بالمؤمن الذی
 یبیت شعبان و جاره جائع الی جنبه . مستدرک / ۸ / ۴۲۹ ۸ حدود همسایه قال علی علیه السلام : حریم المسجد اربعون ذراعاً و
 الجوار اربعون داراً من اربعه جوانبها . خصال / ۲ / ۵۴۴ ۹ خوب همسایه داری قال الکاظم علیه السلام : لیس حسن الجوار کفّ
 الاذی ولكن حسن الجوار الصبر علی الاذی . تحف العقول / ۴۰۹ ۱۰ پناه بردن به خدا از همسایه ی بد قال رسول الله صلی الله علیه
 و آله : اعوذ بالله من جار السوء فی دار اقامه تراک عیناه و یرعاک قلبه ان راءک بخیر ساءه و ان راءک بشرّ سزّه . کافی / ۲ / ۶۶۹
 ۱۱ آثار خوب همسایه داری قال الصادق علیه السلام : حسن الجوار یعمّر الدیار و یزید فی الاعمار . کافی / ۲ / ۶۶۷ قال علی علیه
 السلام : من احسن الی جیرانه کثر خدمه . غرر الحکم / ۹۶۷ ۷

اشاره

الف امام صادق علیه السلام فرمودند : وقتی بنیامین فرزند یعقوب از او دور شد ، یعقوب علیه السلام عرض کرد : خدایا آیا به من
 رحم نمی کنی ؛ بینایی چشمم را از دست دادم و دو فرزندم از من دور شد . خداوند وحی فرستاد : فرزندان را به تو بر می گردانم
 ولكن آیا به یاد داری که گوسفندی ذبح کردی و از آن استفاده کردید و فلان همسایه ات روزه بود و چیزی از آن به او ندادی ؟
 محجّه البیضاء / ۳ / ۴۲۶ ب شخصی از همسایه اش سه مرتبه نزد پیامبر صلی الله علیه و آله شکایت کرد . پیامبر فرمود : روز جمعه
 وقتی مردم به نماز جمعه می روند اثاث منزل را بیرون بیاور تا مردم از اذیت همسایه اطلاع پیدا کنند همسایه وقتی این جریان را
 مشاهده کرد متبّه و شرمنده شد دیگر او را اذیت نکرد . سفینه / ۶۹/ ۲

حقوق

حقوق

۱ حق خداوند بر بندگان قال علی علیه السلام : . . . لکنه سبحانه جعل حقّه علی العبادان یطیعوه . . . نهج البلاغه / خطبه ۲۱۴
 حقوق مؤمن قال رسول الله صلی الله علیه و آله : للمؤمن من علی المؤمن سبعة حقوق واجبه من الله عزّ و جلّ علیه الاجلال فی عینه و
 الودّ له فی صدره و المواساء له فی ماله و ان یحرم غیبتّه و ان یعوده فی مرضه و ان یشیع جنازته و ان لا یقول فیہ بعد موته الاخیرا .
 بحار / ۷۴ / ۲۲۲ ۳ حقوق مسلمان عن علی علیه السلام قال : قال رسول الله صلی الله علیه و آله : للمسلم علی اخیه ثلاثون حقاً لا
 برائۃ له منها الاّ بالاداء او العفو یغفر زلته و یستر عورته و یقل عثرته و یقبل معذرتّه و یردّ غیبتّه و یدیم نصیحتّه و یحفظ خلته . . .
 بحار/ ۲۳۶/ ۷۱ ۴ حقوق همسایه قال زین العابدین علیه السلام : اما حق جارک فحفظه غائباً و اکرامه شاهداً و نصرته اذا کان مظلوماً .
 . . لا تسلمه عند شدیدة و تقیل عثرته و تغفر ذنبه و تعاشره معاشره کریمه . تحف العقول / ۲۶۰ ۵ حق شوهر بر زن قال رسول الله
 صلی الله علیه و آله : اعظم الناس حقاً علی المراءه زوجها . . . کنز العمال / ۴۴۷۷۱ ۶ حق زن بر شوهر قال رسول الله صلی الله علیه
 و آله : حق المراءه علی زوجها سدّ جوعتها و ان یستر عورتها و لا یقبیح لها وجهها . بحار / ۱۰۳ / ۲۵۴ ۷ حقوق متقابل حاکم و مردم
 قال علی علیه السلام : فاذا ادت الرعیة الی الوالی حقّه وادّ الوالی الیها حقها عزّ الحق بینهم و قامت مناهج الدین و اعتدلت معالم العدل
 فصلح بذلك الزمان . . . نهج البلاغه / خطبه ۲۰۷ ۸ حق پدر بر فرزند لما سئل عن رسول الله صلی الله علیه و آله عن حق الوالد علی

ولده فقال صلى الله عليه وآله : لا يسميه باسمه و لا يمشي بين يديه و لا يجلس قبله و لا يستسب له . کافی / ۲ / ۱۵۹ حق فرزند بر پدر قال على عليه السلام : حق الولد على الوالد ان يحسن اسمه و يحسن ادبه و يعلمه القرآن . نهج البلاغه / حکمت ۳۹۹ / ۱۰ حق استاد بر انسان قال زين العابدين عليه السلام : و اما حق سائسك بالعلم فالتعظيم له و التوقير مجلسه و حسن الاستماع اليه تحف العقول / ۲۶۰ / ۱۱ حق حيوان بر صاحبش قال رسول الله صلى الله عليه وآله : للدابة على صاحبها ست خصال : يعلفها اذا نزل و يعرض عليها الماء اذا مرّ به و لا- يضربها الا على حق و لا- يحملها ما لا يطيق و لا يكلفها من السير الا طاقتها و لا يقف عليها اقواتا . مستدرک / ۲ / ۵۰ / ۱۲- حق اعضاء و جوارح قال زين العابدين عليه السلام : . . . و حق السمع تنزيهه عن سماع الغيبة و سماع ما لا يحل سماعه و حق البصر ان تغضه عما لا يحل لك و حق يدك ان لا تبسطها الى ما لا يحل لك . . . محجة البيضاء / ۳ / ۳۵۴

اشاره

الف امام سجاد عليه السلام در رساله ی حقوق ، پنجاه حق برای هر مسلمان بیان می کند از قبیل : حق خداوند ، حق اعضا و جوارح ، حق برخی از عبادات و . . . در پایان می فرماید : فهذه خمسون حقاً محيطاً بك لا تخرج منها في حال من الاحوال يجب عليك رعايتها . . . تحف العقول / ۲۷۲ ب روی عن اويس القرني انه قال : و ان حقوق الله لم يبق لنا ذهاباً و لا فضة . سفينة البحار / ۱ / ۲۰۰

سخاوت

سخاوت

۱ سخاوت از اخلاق انبيا قال رسول الله صلى الله عليه وآله : السخاء من اخلاق الانبياء و هو عماد الدين . . . بحار / ۷۱ / ۳۵۵ سخاوت ملاك شجاعت قال على عليه السلام : اشجع الناس اسخاهم . غرر الحكم / ۲۸۹۹ / ۳ سخاوتمندترین مردم قال رسول الله صلى الله عليه وآله : اسخى الناس من ادى زكاة ماله . بحار / ۷۷ / ۱۱۲ / ۴ ویژگی سخاوتمند قال الرضا عليه السلام : السخى ياء كل من طعام الناس لياء كلوا من طعامه . بحار / ۷۱ / ۳۵۲ اعتدال در سخاوت قال العسکری عليه السلام : ان للسخاء مقدارا فان زاد عليه فهو سرف . بحار / ۶۹ / ۴۰۷ آثار سخاوت الف پوشاندن عیب ؛ قال على عليه السلام : السخاء ستر العيوب . غرر الحكم / ۹۱۴ ب مایه ی محبت مردم ؛ قال على عليه السلام : السخاء يكسب المحبة و يزين الاخلاق . غرر الحكم / ۱۶۰۰ ج زیاد شدن دوستان ؛ قال على عليه السلام : كثرة السخاء تكثر الاولياء و تستصلح الاعداء . غرر الحكم / ۷۱۰۶ د قرب الهی ؛ قال رسول الله صلى الله عليه وآله : السخى قريب من الله قريب من الناس قريب من الجنة . بحار / ۷۳ / ۳۰۸ ه دفع عذاب ؛ قال رسول الله صلى الله عليه وآله : لعدى بن حاتم : دفع عن ابيك العذاب الشديد لسخاء نفسه . بحار / ۷۱ / ۳۵۴

اشاره

مرد عربی وارد مدینه شد و از کریم ترین شخص سؤال کرد او را به امام حسین علیه السلام راهنمایی کردند هنگامی که وارد شد این شعر را خواند : لم يخب الان من رجاك و من حرّك من دون بابك الحلقة انت جواد و انت معتمد ابوك قد كان قاتل الفسقة حضرت كمك فراوانی به او نمود بعد فرمودند : خذها فاني اليك معتذر و اعلم بانى عليك ذوشفقة . مرد عرب شروع به گریه کردن نمود : حضرت فرمودند : شاید عطای ما را کم شمردی . گفت : خير گریه من برای آنست که چگونه این دست با جود و کرم زیر خاک پنهان می شود كيف ياء كل التراب جودك سفينة البحار / ۴ / ۷۱ / ۰۷

نعمت

نعمت

۱ بالاترین نعمت قال الصادق علیه السلام : ما انعم الله على عبد اجلّ من ان لا يكون في قلبه مع الله عزّ و جلّ غيره . تنبيه الخواطر / ۲ / ۱۰۸ / برتری نعمت معنوی بر مادی قال علی علیه السلام : انّ من النعم سعة المال و افضل من سعة المال صحّة البدن و افضل من صحّة البدن تقوی القلب . شرح نهج البلاغه / ۱۹ / ۳۳۷ / یادآوری نعمت ها قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : فی قوله تعالى : (و ذکرهم بايام الله) بنعم الله و الاثمه . الدر المنثور / ۵ / ۴۶ / پرهیز از دور شدن نعمت قال علی علیه السلام : احذروا نفار النعم فما کل شارد بمردود . نهج البلاغه / حکمت ۲۴۶ / احسان عامل تداوم نعمت قال علی علیه السلام : من بسط يده بالانعام حصّن نعمته من الانصرام . غرر الحکم / ۶۸۵۵۹ / عوامل زوال نعمت الف سخن بیهوده ؛ قال علی علیه السلام : ربّ کلمة سلبت نعمه و جلبت نقمه . نهج البلاغه / حکمت ۳۸۱ / ب ظلم ؛ قال علی علیه السلام : ما انعم الله على عبد نعمه فظلم فيها الا كان حقيقا ان يزيلها عنه . غرر الحکم / ۷۹۷۱۰ / توجه به خدا عامل برگشت نعمت قال علی علیه السلام : ولو انّ الناس حين تنزل بهم النقم و تزول عنهم النعم فزعوا الى ربهم بصدق من نيّاتهم و وله من قلوبهم لردّ عليهم کلّ شارد و اصلح لهم کل فاسد . نهج البلاغه / خطبه ۱۷۸ / ۸ شکر مانع استدراج و عذاب قال رجل للصادق علیه السلام ساءلت الله ان يرزقني مالا- و ولدا و دارا فرزقني و قد خفت ان يكون ذلك استدراجا؛ اما و الله مع الحمد فلا . کافی / ۲ / ۹۷ / محبوبیت اظهار نعمت قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : ان الله يحبّ ان يرى اثر نعمته على عبده . صحيح ترمذی / ۲۸۱۹ / ۱۰ تمامیت نعمت قال علی علیه السلام : کل نعيم دون الجنة فهو محقور و کل بلاء دون النار عافية . نهج البلاغه / حکمت ۳۸۷

اشاره

احمد بن محمد بن ابی نصر گوید : در محضر حضرت رضا علیه السلام بودم و از وضع زندگی خود سخن گفتم : حضرت فرمودند : صبر کن امید است خداوند تحوّلی در زندگی تو به وجود آورد بعد فرمودند : سوگند به خدا آنچه را که خداوند برای مؤمن در عالم آخرت ذخیره نموده بهتر از نعمت های دنیوی است بعد امام علیه السلام دنیا را کوچک شمردند و فرمودند دنیا چیست ؟ سپس فرمودند : صاحب نعمت در خطر است و حقوق واجب الهی را باید ادا کند . ثم صغر الدنيا و قال ایّ شیء هی ؟ ثم قال ان صاحب النعمه على خطر انه يجب عليه حقوق الله فيها . فروع کافی / ۳/۵۰۲/

شکر الهی

شکر الهی

۱ حقیقت شکر خداوند قال الصادق علیه السلام : شکر النعمه اجتناب المحارم و تمام الشکر قول الرجل الحمد لله رب العالمین . کافی / ۲ / ۲۹۵ / ظهور شکر قال علی علیه السلام : شکر العالم على علمه عمله به و بذله لمستحقّه . غرر الحکم / ۳۵۶۶۷ / شاکرترین مردم قال السجاد علیه السلام : . . . اشکرکم الله اشکرکم للناس . کافی / ۲ / ۴۹۹ / ناتوان بودن از شکر قال السجاد علیه السلام : فكيف لی بتحصيل الشکر و شکرى اياک يفتقر الى شکر فكلما قلت لك الحمد وجب علىّ لذلك ان اقول لك الحمد . بحار / ۹۴ / ۱۴۶ / تاءثیر شکر در فزونی نعمت قال علی علیه السلام : من اعطى الشکر لم يحرم الزیاده . نهج البلاغه / حکمت ۱۳۵ / ۶ شکر هر نعمت قال علی علیه السلام : شکر کل نعمه الورع عما حرّم الله . بحار / ۴۸ / ۷۲۴ / لزوم شکر به جای شادمانی به نعمت قال علی علیه

السلام: اشتغل بشکر النعمه على التطرب بها. غرر الحكم / ۲ / ۱۸۶ ۸ خطر عدم شکر قال على عليه السلام: من لم يعط النعم بالشکر لها فقد عرضها لزوالها. مستدرک / ۲ / ۳۹۹ ۹ شکر نصف ایمان قال رسول الله صلى الله عليه وآله: الإيمان نصفان نصف في الصبر ونصف في الشکر. تحف العقول / ۵۲ / ۱۰ شکر برای هر نفس قال الصادق عليه السلام: في كل نفس من انفاسك شكر لازم لك بل الف و اكثر. بحار / ۵۵ / ۷۱ ۱۱ ارتباط شکر با معرفت قال العسكري عليه السلام: لا يعرف النعمه الا الشاكر ولا يشكر النعمه الا العارف. اعلام الدين / ۳۱۳ / ۱۲ شکر به هنگام توانایی قال على عليه السلام: اذا قدرت على عدوك فاجعل العفو عنه شكرا للقدرة عليه. نهج البلاغه / حکمت ۱۱ / ۱۳ پاداش شکر قال رسول الله صلى الله عليه وآله: ان للطاعم الشاكر من الاجر مثل ما للصائم الصابر. نهج الفصاحة / حديث ۸۸۵ / ۱۴ ارتباط شکر والدين با شکر خداوند قال الرضا عليه السلام: من لم يشكر والديه لم يشكر الله. بحار / ۷۴ / ۶۸ ۱۵ شکر در پرتو بیان نعمت قال الكاظم عليه السلام: التحدث بنعم الله شکر. بحار / ۹۴ / ۳ / ۱۸ ۱۶ شکر نشانه ی زهد الزهد في الدنيا قصر الامل و شکر كل نعمه. بحار / ۷۷ / ۱۶۱ / ۱۷ شاكر بودن خداوند قال رسول الله صلى الله عليه وآله: اللهم انت الذاكر لمن ذكرك و الشاكر لمن شكرك. بحار / ۲۶۷ / ۹۳

اشاره

الف شاكر نمونه؛ قال الباقر عليه السلام: كان رسول الله عند عائشه ليلتها فقالت: يا رسول الله لم تتعب نفسك و قد غفر الله لك ما تقدم من ذنبك و ما تاءخر. فقال صلى الله عليه وآله: يا عائشه الا اكون عبدا شكورا. كافي / ۲ / ۹۵ ب دعبل شاعر معروف به حضور حضرت رضا عليه السلام رسید. امام عليه السلام به او هديه ای دادند ولی او نگفت (الحمد لله) امام رضا عليه السلام به او فرمودند: چرا خداوند را سپاس نکردی؟ دعبل گوید: بعد از مدتی خدمت امام جواد عليه السلام رسیدم، امام به من هديه ای دادند، گفتم: (الحمد لله) حضرت جواد عليه السلام به من فرمودند: ((تاءدبت))؛ اکنون بر اثر تذکر پدرم مؤدب شدم. كافي / ۴۹۶ / ۱

عقل

عقل

۱ اهمیت عقل قال على عليه السلام: كمال الانسان بعقله افضل النعم العقل صدیق محمود قيمة كل امرء عقله لا غنى كالعقل. غرر الحكم / ۲ / ۱۶۲۳۷۷ ۲ نشانه ی عقل كامل الف خوش خلقی؛ قال الصادق عليه السلام: اكمل الناس عقلا احسنهم خلقا. كافي / ۱۸ / ۱ ب فروتنی ج یقین نیکو د سکوت؛ قال عليه السلام: كمال العقل في ثلاث التواضع لله و حسن اليقين و الصمت الا من خير. بحار / ۱۳۱ / ۳ عقل معیار حسابرسی در قیامت قال الباقر عليه السلام: انما يداق الله العباد في الحساب يوم القيامة على قدر ما اتاهم من العقول في الدنيا. كافي / ۱ / ۹۴ عقل حجت باطنی خداوند قال الكاظم عليه السلام: ان الله على الناس حجتين حجة ظاهرة و حجة باطنة و اما الظاهرة فالرسل و الانبياء و الائمة و اما الباطنة فالعقول. كافي / ۱ / ۱۹ ۵ میزان شناخت عقل الف کیفیت رفتار و عمل؛ قال على عليه السلام: كيفية الفعل تدل على كميّة العقل. غرر الحكم / ۷۲۲۶ ب اظهار سخن؛ قال على عليه السلام: ((عند بيده المقال تختبر عقول الرجال. غرر الحكم / ۶۲۲۱ ج فرستاده و نماینده د نوشتار ه هديه؛ قال على عليه السلام: ثلاثة تدل على عقول اربابها الرسول و الكتاب و الهدية. غرر الحكم / ۴۶۸۱ و انكار حرف ناصحیح؛ قال الصادق عليه السلام: اذا اردت ان تختبر عقل الرجل في مجلس واحد فحدثه في خلال حديثك بما لا يكون فان انكره فهو عاقل و ان صدقه فهو احمق. بحار / ۱ / ۱۳۱ ۶ وظایف عاقل ۱ شناخت زمان ۲ شاءن خویش را یافتن ۳ حفظ زبان؛ قال الصادق عليه السلام: على العاقل ان يكون عارفا

بزمانه مقبلا علی شاءنه حافظا لسانه . بحار / ۷۱ / ۴۳۰۷ پرهیز از مستی ها؛ قال علی علیه السلام : ینبغی للعاقل ان یحترس من سکر المال و سکر القدره و سکر العلم و سکر المدح و سکر الشباب فانّ لكل ذلك ریاحا خبیثه تسلب العقل و تستخفّ الوقار . غرر الحکم / ۱۰۹۴۸ عوامل پرورش عقل الف علم و دانش ب تجربه ؛ قال علی علیه السلام : العقل غریزه تزیّد بالعلم و التجارب . غرر الحکم / ۱۷۱۷ ج مهربانی نسبت به جاهل ؛ قال علی علیه السلام : من اوکد اسباب العقل رحمۃ الجہال . غرر الحکم / ۹۲۹۵ د تعلیم و یاد دادن ؛ قال علی علیه السلام : ((اعون الاشیاء علی تزکیه العقل التعلیم)) . غرر الحکم / ۸۹۲۹۵ آثار عقل الف کم سخن گفتن ؛ قال علی علیه السلام : اذا تمّ العقل نقص الکلام . غرر الحکم / ۴۰۱۱ ب رسیدن به خیرات ؛ قال علی علیه السلام : بالعقل تنال الخیرات . غرر الحکم / ۴۲۰۲ ج همنشینی با خوبان ؛ قال علی علیه السلام : ثمره العقل صحبه الاخیار . غرر الحکم / ۴۶۱۶

اشاره

اسحق بن عمار گوید : به امام صادق علیه السلام عرض کردم همسایه ای دارم که بسیار نماز می خواند و بسیار انفاق می کند و به حج می رود . حضرت فرمود : عقلش چگونه است ؟ عرض کردم : عقل ندارد . حضرت فرمودند : لا یرفع بذلك منه ؛ او که عقل ندارد اعمال نیک او بالا نمی رود (یعنی پذیرفته نمی شود) . کافی / ۱ / ۲۴

نشانه های عاقل

نشانه های عاقل

۱ ترک شهوت قال علی علیه السلام : العاقل من هجر شهوته و باع دنیا به آخرته . غرر الحکم / ۱۷۲۷ ۲ کنترل زبان قال علی علیه السلام : العاقل من عقل لسانه . غرر الحکم / ۱۵۹۱ ۳ سخن نگفتن از بیم تکذیب ۴ خواهش نکردن از بیم محروم شدن ۵ عدم وعده به فوق طاقت قال الکاظم علیه السلام : انّ العاقل لا یحدّث من یخاف تکذیبه و لا یساءل من یخاف منعه و لا یعد ما لا یقدر علیه تحف العقول / ۳۹۰ ۶ فریب نخوردن قال الصادق علیه السلام : لا یلسع العاقل من جحر مَرّین . بحار / ۱ / ۱۳۲ ۷ تشخیص ضرر کمتر قال علی علیه السلام : لیس العاقل من یرعر الخیر من الشر ولكن العاقل من یرعر خیر شَرّین . بحار / ۷۸ / ۸۶ ۸ بردباری ۹ عفو و گذشت ۱۰ فروتنی ۱۱ سبقت در نیکی ۱۲ عاقبت اندیشی به هنگام سخن ۱۳ پناه بردن به خداوند به هنگام بلا ۱۴ سرعت به فضیلت ۱۵ جدا نشدن از حیا ۱۶ - عدم ظهور حرص قال رسول الله صلی الله علیه و آله : . . . ان یحلم عمن جهل علیه و یتجاوز عمن ظلمه و یتواضع لمن هو دونه و یسابق فوقه فی طلب البر و اذا اراد ان یتکلم تدبر فان کان خیرا تکلم فغنم و ان کان شرا سکت و اذا عرضت له فتنه استعصم بالله و امسک لسانه و اذا راء فضیله انتهز بها لایفارقه الحیاء و لا یبدوا منه الحرص فتلك عشر خصال یرعر بها العاقل)) . بحار / ۱۲۹ / ۱۷ ایمنی از شرّ ۱۸ انتظار خیر و صلاح ۱۹ انفاق ۲۰ عدم خستگی از تحصیل علم قال الکاظم علیه السلام : . . . ماتم عقل امرء حتی یكون فیه خصال شتی الکفر و الشرّ منه ماء موان و الرشد و الخیر منه ماء موان و فضل ماله مبدول و فضل قوته مکفوف و نصیبه من الدنیا القوت لا یشبع من العلم طول دهره و . . . کافی / ۱۴ / ۲۱ نشانه های مجنون الف بداخلاقی ؛ قال علی علیه السلام : الحده ضرب من الجنون لانّ صاحبها یندم فان لم یندم فجنونه مستحکم . نهج البلاغه / ۲۵۵ ب پاسخ به هر سؤال ال ؛ قال الصادق علیه السلام : انّ من اجاب فی کلّ ما یساءل عنه لمجنون . معانی الاخبار / ۲۳۸ ج انتخاب دنیا بر آخرت ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من آثر الدنیا علی الاخره فهو مجنون . مشکاة الانوار / ۲۷۰ د کبر و غرور؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : انّ المجنون حق المجنون المتبخر فی مشیه الناظر فی عطفیه . معانی الاخبار / ۲۳۷

اشاره

پس از آنکه معاویه تصمیم گرفت با علی علیه السلام به مخالفت برخیزد به فکر افتاد مردم شام را آزمایش کند تا مراتب اطاعت آنها را بفهمد. عمرو بن عاص به معاویه گفت: به مردم دستور بده تا کدو را مانند گوسفند ذبح کنند و بعد از ترکیه آن را بخورند اگر دستور تو را اجرا کردند مطیع تو هستند. وقتی معاویه دستور داد مردم بدون اعتراض دستور را اجرا کردند و این امر به نام بدعت امویه در سراسر شام معمول گردید. طولی نکشید که خبر به مردم عراق رسید و از حضرت علی صلی الله علیه و آله سؤال نمودند (عن القرع یذبح فقال القرع لیس یذکّی فکلوه و لایستهوینکم الشیطان لعنهُ الله) از حضرت درباره ذبح کدو سؤال شد. فرمود: خوردن کدو ذبح لازم ندارد و مراقب باشید که شیطان عقل شما از بین نبرد. کافی ۶ / ۳۷۰

تمثیل

تمثیل

۱ مثل اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله ((قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل اهل بیتی کمثل سفینه نوح من رکبها نجی و من تخلف عنها غرق. بحار / ۲۳ / ۱۲۰ مثلاً دانشمندان قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ان مثل العلماء فی الارض کمثل النجوم فی السماء یهتدی بها فی ظلمات البر و البحر. بحار / ۲ / ۳۲۵ مثل مؤ من قال الکاظم علیه السلام: المؤمن کمثل کفتی المیزان کلماتی زید فی ایمانه زید فی بلائه. بحار / ۳۲۰ / ۴۷۵ مثل مؤ منان در محبت قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل المؤمنین فی توأدهم و تراحمهم و تعاطفهم کمثل الجسد اذا اشتکی منه عضو تداعی له سائر الجسد بالسهر و الحمی. کنز العمال / ۷۳۷ / ۵ مثلاً برادر دینی قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل الاخویین مثل الیدین تغسل احدهما الأخری. نهج الفصاحه / ۵۶۶ / ۶ مثلاً همنشین صالح قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل الجلیس الصالح مثل العطار ان لم یعطک من عطر اصابک من ریحہ. کنز العمال / ۱ / ۷۲۲ مثلاً نمازهای پنج گانه قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل الصلوات الخمس کمثل نهر جار عذب علی باب احدکم یغسل فیہ کل یوم خمس مرات فما یبقی ذلک من الدنس. کنز العمال / ۱ / ۸۲۱۹۱ مثلاً عالم بی عمل قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل من یعلم الناس الخیر و ینسی نفسه کمثل المصباح الذی یضیء للناس و یحرق نفسه. کنز العمال / ۱۶ / ۹۲۸ مثلاً تعلیم علم در کودکی قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل الذی یتعلم فی صغره کالنقش فی الحجر و مثل الذی یتعلم فی کبره کالذی یکتب علی الماء. کنز العمال / ۱۰ / ۱۰۴۹۲ مثلاً حریص به دنیا قال الباقر علیه السلام: مثل الحریص علی الدنیا مثل دود القز کما ازدادت من القز علی نفسها لفا کان ابعدها من الخروج حتی تموت غماً. کافی / ۲ / ۱۲۱۶۳ مثلاً انسان کم ظرفیت قال الباقر علیه السلام: انما مثل الحاجه الی من اصاب ماله حدیثاً کمثل الدرهم فی فم الافعی انت الیه محوج و انت منها علی خطر. تحف العقول / ۱۴۲ / ۱۳ مثلاً نفس قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل النفس کمثل النعامه (شتر مرغ) تاء کل الكثير و اذا حمل علیها لا تطیر. . . . بحار / ۷۷ / ۱۴۲۳ مثلاً دنیا قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل هذه الدنیا مثل ثوب شق من اوله الی آخره فبقی متعلقاً بخیط فی آخره فیوشک ذلک الخیط ان ینقطع. نهج الفصاحه / ۵۶۵ / ۱۵ مثلاً زن قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل المراءه کالضلع العوجاء ان اردت ان تقیمه کسرت و ان استمتعت به استمتعت به و فیہ اود. نهج الفصاحه / ۵۶۱ / ۱۶ مثلاً امت پیامبر صلی الله علیه و آله قال رسول الله صلی الله علیه و آله: مثل امتی مثل المطر لا یدری اوله خیر ام آخره.

اشاره نهج الفصاحه / ۵۶۲

امام صادق علیه السلام در ذیل آیه ی شریفه ی (الم ترکیف ضرب الله مثلاً کلمه طیبه کشجره طیبه اصلها ثابت . . .) ابراهیم / ۲۴ فرمودند: پیامبر اصل این درخت و حضرت علی علیه السلام فرع آن و امامان معصوم شاخه های آن و علوم ائمه ی اطهار علیهم

السلام میوه ی آن و شیعیان برگ آن هستند؛ رسول الله صلی الله علیه و آله اصلها و امیر المؤمنین علیه السلام فرعها و الائمة من ذریتهما اغصانها و علم الائمه ثمرتها و شیعتهم المؤمنون ورقها . نکته ی جالب این که زینت درخت به برگ های آن می باشد از این رو حضرت صادق علیه السلام به شیعیان دستور دادند با کارهای خود زینت ما باشید؛ کونوا لنا زینا و لا تكونوا علینا شینا . کافی ۴۲۸ / ۱ /

غنیمت شمردن سرمایه ی عمر

۱ بزرگ ترین غصه قال علی علیه السلام : اشد الغصص فوت الفرص . غرر الحکم ۳ / ۲۱۵ زود گذر بودن عمر قال علی علیه السلام : الفرصة تمر مر السحاب . نهج البلاغه / حکمت ۳۲۱ نابود شدن عمر قال المجتبی علیه السلام : یابن آدم انک لم تزل فی هدم عمرک منه سقطت من بطن امک فخذ مما یدیک لما بین یدیک فان المؤمن یتزود و الکافر یتمتع . بحار ۷۸ / ۱۱۲ بخیل بودن نسبت به عمر قال رسول الله صلی الله علیه و آله : کن علی عمرک اشح منک علی درهمک و دینارک . بحار ۷۷/۷۶ قدردانی از عمر قال رسول الله صلی الله علیه و آله : بادر بربع قبل اربع شبابک قبل هرمک و صحتک قبل سقمک و غناک قبل فقرک و حیاتک قبل مماتک . خصال ۶ / ۲۳۹ تقاضای عمر زیاد برای بندگی قال زین العابدین علیه السلام : و عمرنی ما کان عمری بذله فی طاعتک فاذا کان عمری مرتعا للشیطان فاقبضنی الیک . صحیفه ی سجادیه / دعای ۷۲۰ پیامد عمر طولانی قال علی علیه السلام : ثمرة طول الحیوة السقم و الهرم . غرر الحکم ۴۶۲۳ قال علی علیه السلام : من طال عمره کثرت مصائبه . غرر الحکم ۸ / ۲۶۸ حسرت از تضييع عمر قال علی علیه السلام : اجتمعت علیهم سکرۃ الموت و حسرة الفوت . . . یفکر فیما افنی عمره و فیم اذهب دهره . نهج البلاغه / خطبه ۹۱۰۹ سؤل از عمر قال زین العابدین علیه السلام : و استعملنی فیما تستلنی غدا عنه . صحیفه ی سجادیه / دعای ۱۰ / ۱۱ حکمت جهل به مقدار عمر قال الصادق علیه السلام : . . . لو عرف مقدار عمره و کان قصیر العمر لم یتهنأ بالعيش مع ترقب الموت . بحار ۳ / ۱۱۸۳ عوامل زیاد شدن عمر ۱ طهارت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اکثر من الطهور یزد الله فی عمرک . امالی مفید ۲۶۰ مسرور کردن پدر و مادر قال الصادق علیه السلام : ان احببت ان یزید الله فی عمرک فسر ابویک . ۳ نیکی به خانواده قال الصادق علیه السلام : من حسن بره باهل بینه زید فی عمره . امالی طوسی ۴ / ۲۴۵ حسن نیت قال الصادق علیه السلام : من حسنت نیت زید فی عمره . بحار ۶۹ / ۴۰۸ زیارت امام حسین علیه السلام قال الباقر علیه السلام : مروا شیعتنا بزیارة قبر الحسین بن علی فان اتیانہ یزید فی الرزق و یمد فی عمره . بحار ۱۰۱ / ۶۴ صله رحم قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من سره ان یبسط له فی رزقه و ینساء له فی اجله فلیصل رحمه . خصال ۳۲ /

دنیا

دنیا

۱ عدم اعتماد به دنیا قال الصادق علیه السلام : ان کانت الدنیا فانیة فالطمانینة الیها لماذا ؟ . بحار ۷۳ / ۲۸۸ محبت به دنیا منشاء همه ی مفاسد قال الصادق علیه السلام : راس کل خطیئة حب الدنیا . بحار ۷۳ / ۳۷ تشبیهاتی در باره ی دنیا الف دریای عمیق ؛ قال الکاظم علیه السلام : فیما اوصی لقمان ابنه ان الدنیا بحر عمیق قد غرق فیها عالم کثیر فلتکن سفینتک فیها تقوی الله . کافی ۱ / ۶ ب مار؛ قال الکاظم علیه السلام : مثل الدنیا مثل الحیة مسها لئین و فی جوفها السم القاتل یحذرھا الرجال ذو العقول و یهوی الیها الصبیان بایدیدهم . بحار ۷۸/۳۱۱ ج آب شور قال الکاظم علیه السلام : مثل الدنیا مثل ماء البحر کلما شرب منه العطشان ازداد عطشا حتی یقتله . تحف العقول ۳۹۶ د سایه ؛ قال علی علیه السلام : مثل الدنیا کظلمک ان وقفت وقف و ان طلبته بُعد . معجم غرر ۱ /

۹۵۸ هـ پل ؛ قال عیسی علیه السلام : انما الدنیا فنطره فاعبروها و لا تعمروها . خصال / ۴۳۵ بی ارزشی دنیا الف قال علی علیه السلام : و الله لدنیاکم هذه اهون فی عینی من عراق خنزیر فی ید مجزوم . بحار / ۴۰ / ۳۳۷ ب قال علی علیه السلام : دنیاکم هذه ازهد عندی من عطفه عزیر . نهج البلاغه / خطبه ۳ ج قال علی علیه السلام : ان دنیاکم لاهون من ورقه فی فم جراده تقضمها ما لعلی و لنعیم یفنی . نهج البلاغه / خطبه ۲۲۴ ۵ آثار محبت به دنیا ۱ حسرت به هنگام جدایی ؛ قال علی علیه السلام : من كانت الدنیا همته اشتدت حسرته عند فراقها . بحار / ۷۳ / ۲۸۸ ۲ فساد عقل ؛ قال علی علیه السلام : حب الدنیا یفسد العقل و یصم القلب عن سماع الحکمه و یوجب الیم العقاب . غرر الحکم / ۳۴۸۷۸ کری و کوری باطنی ۴ بردگی ؛ قال علی علیه السلام : فارفض الدنیا فان حب الدنیا یعمی و یصم و یبکم و یذل الرقاب . کافی / ۲ / ۱۳۶ ۶ نشانه های اهل دنیا در حدیث معراج آمده است : اهل الدنیا من کثراء کله و ضحکه و نومه و غضبه ، قليل الرضا لا یعتذر الی من اءساء الیه و لا یقبل معذره من اعتذر الیه ، کسلان عند الطاعه ، شجاع عند المعصیه ، اءمله بعید و اءجله قریب ، لا یحاسب نفسه ، قليل المنفعه کثیر الکلام ، قليل الخوف ، کثیر الفرح عند الطعام بحار / ۷۷ / ۲۴ ۷ لذت های هفتگانه ی دنیا راءى الامام الباقر علیه السلام جابر بن عبدالله و قد تنفس الصعداء ، فقال علیه السلام : یا جابر ! علام تنفسک أ على الدنیا ؟ فقال جابر : نعم . فقال له : یا جابر ! ملاذ الدنیا سبعة : الماء کول و المشروب و الملبوس و المنکوح و المركوب و المشموم و المسموع . فأ لذ الماء کولات العسل و هو بصدق من ذبابه و أ حلی المشروبات الماء و کفی باباحتها و سباحته على وجهه الا-رض و أ على الملبوسات الیدیاج و هو من لعاب دوده و أ على المنکوحات النساء و هو مبال فی مبال و مثال لمثال . و أ على المركوبات الخیل و هو قوادل و أ جلّ المشمومات المسک و هو دم من سرّه دابّه و أ جلّ المسموعات الغناء و الترّم و هو اثم ؛ فما هذه صفته لم یتنفس علیه عاقل . قال جابر بن عبدالله : فوالله ! ما خطرت الدنیا بعدها على قلبی . بحار / ۷۸ / ۱۱ ۸ نکوهش از دنیا قال علی علیه السلام : الدنیا سوق الخسران (۱) و الدنیا معدن الشرّ و محل الغرور (۲) و الدنیا منیه الا شقیاء (۳) و حبّ الدنیاء اس الفتن واصل المحن (۴) و الدنیا مزرعه الشرّ . (۵) ۱ غرر الحکم / ۲۳۹۶ ۲ غرر الحکم / ۱۴۷۳ ۳ غرر الحکم / ۴۶۹۴ ۴ غرر الحکم / ۴۸۷۰ ۵ غرر الحکم / ۹۰۱ ۶ ستایش از دنیا اءبى یعفور می گوید : به امام صادق علیه السلام گفتم : انا لنحبّ الدنیا ! فقال لی : تصنع بها ماذا ؟ قلت : أ تزوّج منها و أ حجّ و أ نفق على عیالی و اءنیل اخوانی و أ تصدّق . قال لی : لیس هذا من الدنیا ، هذا من الاخره . بحار / ۷۳ / ۶۲ قال علی علیه السلام : ... انّ الدنیا دار صدق لمن صدّقها و دار عافیه لمن فهم عنها و دار غنى لمن تزوّد منها و دار موعظه لمن اتّعظ بها ، مسجد اءحباء الله و مصلی ملائکة الله و مهبط وحی الله و متجر اءولیاء الله نهج البلاغه / حکمت / ۱۳۱ سؤل : در اکثر آیات و روایات از دنیا نکوهش شده و در برخی از آن ها ستایش گردیده است . جمع میان این دو دسته از آیات و روایات چگونه است ؟ پاسخ اگر دنیا ابزار و وسیله ی رسیدن به آخرت باشد ، از آن ستایش و اگر هدف و مطلوب حقیقی باشد ، از آن نکوهش شده است . قرآن کریم می فرماید : (و ابتغ فیما اءتاک الله الدار الاخره و لا تنس نصیبتک من الدنیا) قصص / ۷۶ امام باقر علیه السلام می فرماید : نعم العون ، الدنیا على الاخره . بحار / ۷۳ / ۱۲۷ ، حضرت علی علیه السلام می فرماید : من ابصر بها بصرته و من اءبصر الیها اءعمته نهج البلاغه / خطبه ۸۲ آن که به دنیا از دید وسیله بنگرد به او درس آگاهی و بینایی می دهد و آن که آن را هدف بداند ، چشم و دل او را نابینا می سازد . به تعبیر دیگر استفاده از دنیا ذاتا مذموم نیست . دنیای نکوهیده آن است که انسان را از آخرت باز دارد ، از این رو قرآن کریم در توصیف آخرت گرایان دنیا دار می فرماید : (رجال لا تلهیهم تجاره و لا بیع عن ذکر الله و إقام الصلوه) نور / ۳۷

اشاره

معاویه به جعده دختر اشعث بن قیس گفت : امام مجتبی علیه السلام را زهر بده صد هزار درهم به تو می دهم . جعده فریب مال دنیا را خورد و معاویه به قولش وفا نکرد . منتهی الامال / ۱ / ۲۳۱

ثروت

ثروت

نکوهش از ثروت ۱ ثروت مایه ی هلاکت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان الدینار و الدرهم اهلکا من کان قبلکم و هما مهلکاکم . کافی / ۲ / ۲۳۱۶ ثروت دام شیطان قال الصادق علیه السلام : ان الشیطان یدیر ابن آدم فی کل شیء فاذا اعیاه جثم له عند المال فاخذ برقبته . کافی / ۲ / ۳۳۱۵ آثار کسب ثروت از راه غیر حلال الف فقر؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من کسب مالا من غیر حلّه افقره الله . امالی طوسی / ۱۸۲ ب تسلط آب و خاک بر انسان قال الصادق علیه السلام : من کسب مالا من غیر حلّه سلط علیه البناء و الطین و الماء . محاسن / ۲ / ۴۴۵ ج نابودی ؛ قال الصادق علیه السلام : من جمع مالا من مهاوش اذهب الله فی نهابر فقالوا : جعلنا فداک لانفهم هذا الکلام . فقال علیه السلام : از باد آید بدم شود . بحار / ۴۷ / ۴۸۴ اثر کثرت ثروت قال علی علیه السلام : اعلّموا ان کثرة المال مفسدة للدين مقساء للقلوب . تحف العقول / ۱۴۱ ۵ شاد نشدن به کثرت ثروت قال الباقر علیه السلام : اتی اباذر رجل فبشره بغنم له قد ولدت فقال : یا اباذر ابشر فقد ولدت غنمک و کثرت . فقال : ما یسرني کثرتها فما احبّ ذلک فما قلّ و کفی احب الیّ ممّا کثر و الهی . بحار / ۷۴ / ۱۰۲ ۶ آثار علاقه به ثروت قال علی علیه السلام : المال داعیة التعب و مطیئة النصب . غرر الحکم / ۱ / ۴۴۹ قال علی علیه السلام : المال یقوی الامال و یفسد الاعمال . غرر الحکم / ۴ / ۸۷۵ ۷ علت تراکم ثروت قال الرضا علیه السلام : لا یجتمع المال الا بخمس خصال : ببخل شدید و امل طویل و حرص غالب و قطیعة الرحم و ایتار الدنیا علی الاخرة . خصال / ۸۳ ۲ ۸ خطر ثروت قال الصادق علیه السلام : ان الناس ما افتقروا و لا احتاجوا و لا جاعوا و لا عروا الا بذنوب الاغنیاء . وسائل / ۶ / ۴ ستایش از ثروت ۹ ضرورت کسب ثروت حلال قال الصادق علیه السلام : لا خیر فیمن لا یحب جمع المال من الحلال فیکفّ به وجهه و یقضی به دینه . ثواب الاعمال / ۴۱۵ ۱۰ ثروت مایه ی کمک به آخرت قال الصادق علیه السلام : نعم العون الدنیا علی الاخرة . کافی / ۵ / ۱۱۲ ۷ ثروت برای انسان شایسته قال رسول الله صلی الله علیه و آله : نعم المال الصالح للرجل الصالح . تنبیه الخواطر / ۱ / ۱۲ ۵۸ ۱۲ بهترین ثروت قال علی علیه السلام : افضل المال ما وقی به العرض و قضیت به الحقوق . بحار / ۷۸ / ۱۳۷ بهره گیری صحیح از ثروت الهی قال الصادق علیه السلام : المال مال الله عزّ و جلّ جعل ودائع عند خلقه و امرهم ان یاء کلوا منه قصدا و یشرّبوا منه قصدا و یلبسوا منه قصدا و ینکحوا منه قصدا و یرکبوا منه قصدا . و یعودوا بما سوی ذلک علی فقراء المؤمنین فمن تعدی ذلک کان ما اکله حراما (۸) بحار / ۱۰۳ / ۱۶

اشاره

الف شخصی می گوید : پول فراوانی نزد حضرت رضا علیه السلام بردم ولی حضرت خوشحال نشد و من غمگین شدم و با خود گفتم چرا حضرت رضا علیه السلام شادمان نگردید . یک مرتبه امام علیه السلام به غلام خود فرمود : آفتابه و لگن را بیاورد و به غلام فرمود : آب بریز . وقتی آب ریخت ، از میان انگشتان امام قطعه های طلا می ریخت . در این هنگام به من فرمود : کسی که چنین قدرتی دارد توجهی به آنچه برای او آوردی ندارد . من کان هکذا لا یبالی بالذی حملته الیه . کافی / ۲ / ۴۹۱ ب ابن عباس گوید : هنگامی که خداوند درهم و دینار را آفرید ، شیطان به آن ها نگاه کرد و آن دو را به چشمان خود کشید ، بعد گفت : شما نور چشم من و میوه قلب من هستید و کافی است که مردم به شما علاقه بورزند گرچه بت نپرستند . انما قرّة عینی و ثمره فؤادی ما ابالی من بنی آدم اذا احبّوا کما ان لا یعبدوا و ثنا حسبی من بنی آدم ان یحبّوا کما . مستدرک / ۱۲ / ۶۳

امانت

امانت

۱ اهمیت امانت قال الباقر علیه السلام: ثلاث لم يجعل الله عزّ وجلّ لاحد فيهنّ رخصه: أداء الأمانة الى البرّ والفاجر والوفاء بالعهد للبرّ والفاجر و برّ الوالدين برّين كانا أو فاجرين . کافی / ۲ / ۱۶۲ حفظ امانت نشانه ی ایمان قال رسول الله صلّى الله عليه وآله : لا ایمان لمن لا اءمانة له . بحار / ۷۲ / ۱ / ۹۸ آثار امانت قال علی علیه السلام : الا مانه تؤدّی الى الصّیّدق و نیز الا مانه تجرّ الرّزق و الخیانه تجرّ الفقر . بحار / ۶۰ / ۷۸؛ تصنیف غرر / ۲۵۰ / ۴ علم و دانش امانت الهی قال رسول الله صلّى الله عليه وآله : العلم و دبیعه الله فی ارضه و العلماء اءمناؤه علیه ، فمن یعمل بعلمه ، أدّی الامانة بحار / ۷۸ / ۶۰ نشانه های امین لا تكون الا مین أ مینا حتی یؤ تمّن علی ثلاثه : فیؤدّیها علی الا موال و الا سرار و الفروج ، و ان حفظ اثین و ضیع واحدة ، فلیس بأ مین تحف العقول / ۳۶۶ و نیز الا مین من خشی الله . بحار / ۷۵ / ۹۹ ادای امانت معیار ارزش قال الصادق علیه السلام : لا تنظروا الى طول ركوع الرّجل و سجوده ، فانّ ذلك شیء اعتاده ، فلو تركه استوحشه ، ولكن انظروا الى صدق حدیثه و أداء أمانته . کافی / ۳ / ۱۶۷ امانت بودن سخن های پنهانی قال الصادق علیه السلام : المجالس بالا مانه و لیس لاحد أن یحدّث بحدیث یکتّمه صاحبه ، الاّ یكون ثقّه اءو ذکره له بخیر . وسائل / ۵ / ۴۷۱ لزوم پرداخت امانت حتی در نخ و سوزن قال رسول الله صلّى الله عليه وآله : یا اءبا الحسن ! أدّ الا مانه الى البرّ و الفاجر ، فیما قلّ أو جلّ ، حتّی فی الخیط و المخیط . بحار / ۴۱۸ / ۹۷۷ امین از اوصاف خداوند سبحان ؛ یا الله القویّ الا مین . بحار / ۹۵ / ۴۴۳ امین از اوصاف پیامبر اکرم صلّى الله عليه وآله یا محمّد . . . اءنت أ مینی فی عبادی . بحار / ۳۱۴ / ۳۷۱ امین از اوصاف عالمان قال الصادق علیه السلام : العلماء امناء و الا تقیاء حصون . بحار / ۷۰ / ۲۸۷ امین از اوصاف فقهاء قال النبی صلّى الله عليه وآله : الفقهاء أ مناء الرّسل ما لم یدخلوا فی الدنیا . بحار / ۷۵ / ۳۸۰ امین از اوصاف ثروتمندان شیعیان قال الصادق علیه السلام : میاسیر شیعتنا أ مناء علی محاو یجهم فاحفظونا فیهم یحفظکم الله . بحار / ۹۶ / ۱۳۱

اشاره

حضرت صادق علیه السلام فرمودند : اگر قاتل حضرت علی علیه السلام شمشیر خود را به رسم امانت به من بسپارد و من بپذیرم امانت را به او تحویل خواهم داد . تنبیّه الخواطر / ۱ / ۱۲

خیانت

خیانت

۱ خیانت سرچشمه ی کفر و نفاق قال علی علیه السلام : راءس الکفر الخیانه ، راءس التّفاق الخیانه . مستدرک / ۲ / ۵۰۶ عدم سازگاری خیانت با مسلمانی قال رسول الله صلّى الله عليه وآله : لیس منّا من خان بالا مانه بحار / ۷۵ / ۱۷۲ و لیس منّا من خان مسلما فی أهله و ماله . اختصاص / ۲ / ۴۸۳ پرهیز از خیانت در افشای راز قال رسول الله صلّى الله عليه وآله : افشاء سرّ أ خیک خیانه ، فاجتنب ذلك . بحار / ۷۷ / ۴۸۹ نشانه های خائن قال رسول الله صلّى الله عليه وآله : أ ما علامه الخائن فأربعة : عصیان الرّحمن و أذی الجیران و بغض القرآن و القرب الى الطغیان تحف العقول / ۲ / ۵۲ بزرگ ترین خیانت ؛ قال علی علیه السلام : انّ الخیانه خیانه الا-میّه . بحار / ۳۳ / ۴۰۶ عدم خیانت به خائن ؛ قال علی علیه السلام : لا-تخن من ائتمنک وان خانک . بحار / ۲۰۸ / ۷۷۷ عدم خیانت مؤ من به برادران دینی عن الصادق علیه السلام عن علی علیه السلام : . . . المؤ من لا یغش أ خاه و لا یخونه و لا یخذله و لا یتهمّه . . . بحار / ۱۰ / ۸۱۰ پاداش ترک خیانت قال موسی علیه السلام : الهی و ما جزاء من ترک الخیانه حیاء منک ؟ فاوحی الله الیه : الا مان یوم القیامه . سفینه / ۱ / ۴۳۳

اشاره

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با مسلمانان برای فتح قلعه ی خیبر روانه شدند و از نظر غذایی در مضیقہ ی شدیدی بودند به حدی که از گوشت قاطر و اسب استفاده می کردند ، در این شرایط چوپانی که گوسفندان یهودیان را می چرانند نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و مسلمان شد ، سپس گفت : این گوسفندان یهودیان را در اختیار شما می گذارم تا تصرف کنید . پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : این گوسفندها نزد تو امانت است و در آیین اسلام خیانت به امانت حرام است . سیره ی ابن هشام / ۳ / ۳۴۴

گناه

گناه

۱ بزرگ ترین گناه قال علی علیه السلام : اعظم الذنوب عند الله سبحانه ذنب صغر عند صاحبه . غررالحکم / ۳۱۴۱ / ۲ گناه غیر قابل آمرزش قال الباقر علیه السلام : من الذنوب التي لا تغفر قول الرجل يا ليتني لا اواءخذ الا بهذا . خصال / ۳۲۴ / کوچک شمردن گناه قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان المؤمن ليرى ذنبه كأنه تحت صخرة يخاف ان تقع عليه و الكافر يرى ذنبه كأنه ذباب مر على انفه . امالی طوسی / ۴۵۲۷ / گناه و جرات بر خداوند قال الباقر علیه السلام : لا تنظروا الى صغر الذنب ولكن انظروا الى من اجترأتم . بحار / ۵۷۷ / ۱۶۸ اصرار بر گناه ، نشانه ی شقاوت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من علامات الشقاء جمود العين و قسوة القلب و شدة الحرص فى طلب الرزق و الاصرار على الذنب . خصال / ۶۴۳ / ۲ خطر شادمانی به گناه قال زين العابدين علیه السلام : اياك و الابتهاج بالذنب فان الابتهاج به اعظم من ركوبه . بحار / ۷۸ / ۱۵۹ غافل نشدن از گناه قال رسول الله صلی الله علیه و آله : يابن آدم ! لا- يغترنك ذنب الناس عن ذنبك و لا نعمة الناس عن نعمة الله عليك و لا تقتط الناس من رحمة الله و انت ترجوها لنفسك . بحار / ۶۷ / ۳۸۸ ۸ شگفت از ارتکاب گناه قال رسول الله صلی الله علیه و آله : عجت لمن يحتمى من الطعام مخافة الداء كيف لا يحتمى من الذنوب مخافة النار . بحار / ۷۰ / ۳۴۷ ۹ عدم شرکت در مجلس گناه عن ابی عبدالله علیه السلام : لا ينبغي للمؤمن ان يجلس مجلسا يعصى الله فيه و لا يقدر على تغييره . وسائل / ۶ / ۵۰۳ - بدتر از گناه قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اربعة فى الذنب شر من الذنب الاستحراق و الافتخار و الاستبشار و الاصرار جامع احاديث الشيعة / ۳۳۶ / ۱۳ ۱۱ آثار گناه الف گرفتاری و رنج ؛ قال الصادق علیه السلام : اما انه ليس من عرق يضرب و لا نكبة و لا صداع و لا مرض الا بذنب و ذلك قول الله تعالى عز و جل : (و ما اصابكم من مصيبة فما كسبت ايديكم) . کافی / ۲ / ۲۰۷ ب محرومیت از رزق ؛ قال الباقر علیه السلام : ان العبد ليدنب الذنب فيزوى عنه الرزق . کافی / ۲ / ۲۰۷ ج پديد آمدن بلاى جديد قال الرضا علیه السلام : كلما احدث العباد من الذنوب ما لم يكونوا يعملون احدث الله لهم من البلاء ما لم يكونوا يعرفون . کافی / ۲ / ۲۷۵ د عدم استجابت دعا؛ قال على علیه السلام : المعصية تمنع الاجابة . غررالحکم / ۱ / ۲۸ ه محرومیت از نماز شب ؛ قال الصادق علیه السلام : ان الرجل يذنب الذنب فيحرم صلوة الليل کافی / ۲ / ۲۰۹ و زوال نعمت ؛ قال على علیه السلام : ما زالت نعمة و لا نظارة عيش الا بذنوب اجترحوا ان الله ليس بظلام للعبيد . خصال / ۲ / ۶۲۴ ز سستی در عبادت ؛ قال الباقر علیه السلام : ان لله عقوبات فى القلوب و الابدان ضنك فى المعيشة و هن فى العبادة و ما ضرب عبد بعقوبة اعظم من قساوة القلب . بحار / ۱۷۶ / ۷۸

اشاره

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وارد سرزمینی شدند به اصحاب خود فرمودند : هیزم جمع کنید . عرض کردند : در این جا هیزم نیست . فرمود : هر شخصی به اندازه ای که توان دارد هیزم بیاورد . افراد برای جمع هیزم رفتند و بعد از مدتی هر کدام مقداری

آوردند . پیامبر فرمود : گناهان انسان این چنین جمع می شود . هکذا تجتمع الذنوب . کافی / ۲ / ۲۱۸

مکفرات گناه

مکفرات گناه

۱ عقوبت در دنیا قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : لا يزال البلاء في المؤمن و المؤمنة في جسده و ماله و ولده حتى يلقي الله و ما عليه من خطيئة . بحار / ۶۷ / ۲ / ۳۶۲ بیماری قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ساعات الوجع يذهبن ساعات الخطايا . بحار / ۶۷ / ۲۴۴ قال علي عليه السلام : في المرض يصيب الصبي كفارة لوالديه . بحار / ۴۱ / ۱۸۶ / ۳ اندوه و غم قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اذا كثرت ذنوب المؤمن و لم يكن له من العمل ما يكفرها ابتلاه الله بالحزن ليكفرها به عنه . دعوات راوندی / ۱ / ۲۰ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ان من الذنوب ذنوبا لا يكفرها صلوة و لا صوم قيل : يا رسول الله ! فما يكفرها ؟ قال : الهموم في طلب المعيشة . دعوات راوندی / ۵۶ / ۴ كار شايسته قال علي عليه السلام : ان الله تعالى يكفر بكل حسنة سيئة قال الله عز و جل : (ان الحسنات يذهبن السيئات) . نور الثقلين / ۲ / ۴۰۲ اخلاق خوب قال الصادق عليه السلام : ان حسن الخلق يذيب الخطيئة كما تذيب الشمس الجليد بحار / ۷۱ / ۳۹۵ / ۶ فریادرسی از گرفتار قال علي عليه السلام : من كفارات الذنوب العظام اغائة الملهوف و التنفيس عن المكروب . نهج البلاغه / حكمت ۲۴ / ۷ استغفار ملائكة قال الصادق عليه السلام : ان لله عز و جل ذكره ملائكة يسقطون الذنوب عن ظهور شيعتنا كما تسقط الريح الورق من الشجر . بحار / ۵۹ / ۱۹۶ / ۸ صلوات قال الرضا عليه السلام : من لم يقدر على ما يكفر به ذنوبه فليكثر من الصلوات على محمد و آله فانها تهدم الذنوب هدماء . امالي صدوق / ۶۸ / ۹ موت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : الموت كفارة لذنوب المؤمن . امالي مفيد / ۲۸۳ / ۱۰ استغفار قال علي عليه السلام : تعطروا بالاستغفار لثلاثا تفضحكم روائح الذنوب . مستدرک / ۳۴۶ / ۲ / ۱۱ توبه قال الباقر عليه السلام : التائب من الذنب كمن لا ذنب له . کافی / ۴ / ۱ / ۸۱

اشاره

شخصی آمد خدمت پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله عرض کرد : عمل من اندک و گناهانم بسیار است . حضرت فرمودند : سجده زیاد انجام بده زیرا گناهان را از بین می برد همانطوری که باد برگ درخت را ساقط می کند . امالي صدوق / ۴۰۴

حرص و قناعت

حرص و قناعت

۱ حرص نشانه ی ضعف عقیده ی دینی قال علي عليه السلام : شدة الحرص من قوة الشر و ضعف الدين . غرر الحكم / ۵۷۷۲ / ۲ عدم تاءثير حرص در زيادی رزق قال علي عليه السلام : الحرص لا يزيد في الرزق ولكن يذل القدر . غرر الحكم / ۱۸۷۷ / ۳ عدم دستیابی حريص به آرزوها قال علي عليه السلام : ((اجملوا في الطلب فكم من حريص خائب و مجمل لم يخب)) . غررالحكم / ۱۳۶ / ۴ ياد مرگ مانع حرص قال الصادق عليه السلام : فاذا ذكر الموت و وحدتك في قبرك و سيلان عينيك على خديك . . . انقطاعك عن الدنيا فان ذلك يحثك على العمل و يردعك عن كثير من الحرص على الدنيا . بحار / ۷۶ / ۳۲۲ / ۵ يقين به آخرت مانع حرص قال علي عليه السلام : من ايقن بالآخرة لم يحرص على الدنيا . غرر الحكم / ۲ / ۶۴۵ / ۶ حرص بر رياست و پشیمانی از پذیرفتن آن قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ستحرصون على الامارة ثم تكون عليكم حسرة و ندامة فنعمت المرضعة و بثت الفاطمة . بحار / ۷۴ / ۱ / ۳۸ خاک قبر اشباع کننده ی حريص قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : لو كان لابن آدم واديا من ذهب

لا- بتغی ورائهما ثالثا و لا- یملأ جوف ابن آدم الا التراب و یتوب الله علی من تاب . مجموعه ورام / ۸۱۱۷ آثار حرص الف ذلت و خواری ؛ قال الصادق علیه السلام : ما اقبح بالمؤمن ان يكون رغبة تذله . صفات الشیعه / ۱۰۸ ب فقر؛ قال علی علیه السلام : الحریص فقیر ولو ملک الدنیا بحذافیرها . غرر الحکم / ۱۷۵۳ ج شقاوت ؛ قال علی علیه السلام : من کثر حرصه کثر شقاؤه . غرر الحکم / ۸۶۰۲ د رنج و بدبختی ؛ قال علی علیه السلام : الحرص مطیئة التعب . غرر الحکم / ۹۸۲۰ آثار قناعت ۱ بی نیازى ؛ قال الباقر علیه السلام : من قنع بما رزقه الله فهو من اغنی الناس . کافی / ۲/۱۳۹ عرّت ؛ قال علی علیه السلام : بالقناعة يكون العزّ . غرر الحکم / ۳۲۴۴ ۴ اصلاح نفس ؛ قال علی علیه السلام : اعون شیء علی صلاح النفس القناعة . غرر الحکم / ۳۱۹۱ سیری ؛ قال الصادق علیه السلام : اقنع بما قسم الله لك و لا تنظر الی ما عند غیرك و لا تتمم ما لست نائله فانه من قنع شبع و من لم یقنع لم یشبع کافی / ۸ / ۲۴۳

اشاره

هارون گفت : پیرمردی را پیدا کنید که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را دیده و از وی حدیثی شنیده باشد . وقتی پیرمردی را پیدا کردند ، این حدیث را از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل کرد : قال رسول الله صلی الله علیه و آله : یهرم ابن آدم و تشب منه خصلتان : الحرص و طول الامل ، هنگامی که هارون به او جایزه داد از هارون پرسید آیا این جایزه مخصوص امسال است یا هر سال این جایزه را می دهی ؟ هارون گفت : صدق رسول الله . بحار / ۷۴/۱۶۰

عیب جویی

عیب جویی

۱ تشویق به رفع عیب از خویشان قال علی علیه السلام : طوبی لمن شغله عیبه عن عیوب الناس . نهج البلاغه حکمت ۱۷۶ نکوهش از عیب جویی قال علی علیه السلام : من نظر فی عیوب الناس فاکرهما ثم رضیها لنفسه فذلك الاحمق بعینه . نهج البلاغه / حکمت ۳۳۴۹ بزرگ ترین گناه قال علی علیه السلام : جهل المرء بعیوبه من اکبر ذنوبه . کنز الفوائد / ۱ / ۴۷۹ شدیدترین عیب قال علی علیه السلام : من اشدّ عیوب المرء ان تخفی علیه عیوبه . غرر الحکم / ۵۹۲۹ پوشاندن عیب سئل رجل عن رسول الله صلی الله علیه و آله احبّ ان یستر الله علی عیوبی ؟ فقال صلی الله علیه و آله : استر عیوب اخوانك یستر الله علیک عیوبک . کنز العمال / ۴۴۱۵۴ ۶ پیامد عیبجوئی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لا تتبعوا عورات المؤمنین من تتبع عورات المؤمنین تتبع الله عورته و من تتبع الله عورته فضحه و لو فی جوف بیته . ثواب الاعمال / ۲ / ۷۲۸ جستجو در عیب دیگران قال علی علیه السلام : الاشرار یتبعون مساوی الناس و یترون محاسنهم كما یتبع الذباب المواضع الفاسدة من الجسد و یترك الصّحیح . سفینه البحار / ۲ / ۸۲۹۵ سرزنش به عیب ، نزدیک ترین راه به کفر قال الصادق علیه السلام : اقرب ما یكون العبد الی الکفر ان یؤاخی الرجل علی الدین فیحصی علیه زلّاته لیعتفه بها یوما ما . کافی / ۲ / ۹۳۵۵ راه های شناخت عیب الف لطف الهی ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اذا اراد الله بعبد خیرا ففقه فی الدین و زهده فی الدنیا و بصّره عیوبه . نهج الفصاحة / کلمه ۴۳۱ ب رفیق خوب ؛ قال الرضا علیه السلام : . . . و ساعة لمعاشره الاخوان و الثقات الذین یعرفون عیوبکم و یخلصون لکم فی الباطن . بحار / ۷۵ / ۲۱۳ ج محاسبه ی نفس ؛ قال علی علیه السلام : من حاسب نفسه وقف علی عیوبه و احاط بذنوبه . غرر الحکم / ۵/۳۹۹

اشاره

خليفة ی دوم صدای مشکوکی را از منزلی شنید ، از بالای دیوار وارد منزل شد ، دید مردی با همسرش شراب می نوشد . با درشتی به آن ها خطاب کرد : در پنهانی گناه می کنید ؟ صاحب منزل گفت : اگر ما یک گناه کردیم تو سه گناه مرتکب شدی . قرآن می فرماید : تجسس نکنید (لا تجسسوا) و تو تجسس کردی ، از در خانه وارد شوید ، به هنگام ورود سلام کنید و تو از در خانه وارد نشدی و سلام هم نکردی . الغدير / ۶ / ۱۲۱

بخل

بخل

۱ نکوهش از بخل قال الهادی علیه السلام : البخل اذم الاخلاق . بحار / ۷۲ / ۱۹۹ ۲ نشانه های بخیل الف قال الصادق علیه السلام : ان البخيل من كسب مالا من غير حله و انفقته في غير حقه . بحار / ۷۳ / ۳۰۵ بقال رسول الله صلى الله عليه و آله : ان البخيل حق البخيل الذي يمنع الزكاة المفروضة في ماله معاني الاخبار / ۲۴۵ جالبخيل لا ياء كل من طعام الناس لثلا ياء كل الناس من طعامه . بحار / ۷۱ / ۳۳۵۲ بخيل ترين مردم قال رسول الله صلى الله عليه و آله : ابخل الناس من بخل بما افترض الله عليه . بحار / ۹۶ / ۱۶ قال رسول الله صلى الله عليه و آله : ابخل الناس من بخل بالسلام . بحار / ۷۶ / ۴۴ اثر نگاه به بخيل قال على علیه السلام : النظر الى البخيل يقسى القلب . تحف العقول / ۱۴۲ ۵ علت بخل سوء ظن به خداوند قال الصادق علیه السلام : حسب البخيل من بخله سوء الظن برّه من ايقن جاد بالعطية . سفينة البحار / ۱ / ۲۳۳ ۶ بخل و عدم صلوات بر پیامبر صلى الله عليه و آله قال رسول الله صلى الله عليه و آله : البخيل من ذكرت عنده فلم يصلّعليه . سفينة البحار / ۱ / ۲۳۳ ۷ آثار بخل الف بدگویی مردم ؛ قال على علیه السلام : بالبخل تكثر المسبّة . غرر الحكم / ۴۱۹۵ ب دور بودن از لطف خدا ؛ قال رسول الله صلى الله عليه و آله : البخيل بعيد من الله بعيد من الناس قريب من النار . بحار / ۷۳ / ۳۰۸ ج اندک بودن آسایش ؛ قال رسول الله صلى الله عليه و آله : اقل الناس راحة البخيل . بحار / ۳۰۰ / ۷۳ د ذلت و خواری ؛ قال على علیه السلام : من بخل بماله ذلّ من بخل بدینه جلّ . غرر الحكم / ۷۹۲۱ ه کلید هر بدی ؛ قال على علیه السلام : البخل جامع لمساوی العيوب و هو زمام يقاد به الى كل سوء . نهج البلاغه حکمت / ۳۷۸

اشاره

الف ثعلبه خدمت پیامبر آمد و سه مرتبه تقاضا کرد : برای من دعا کنید تا خداوند ثروتی به من عطا کند . پیامبر صلى الله عليه و آله فرمود : مقدار کمی که شکر آن را به جای آوری ، بهتر از ثروت زیاد است . بالاخره پیامبر صلى الله عليه و آله دعا کرد ؛ کم کم گوسفندانی خریداری کرد و گوسفندان او زیاد شدند . متقابلا رفت و آمد او به مسجد کم شد تا این که به دلیل زیادی کار به مسجد نمی آمد . پیامبر صلى الله عليه و آله ماء مور زکات را فرستاد و او از دادن زکات خودداری کرد . در این موقع آیه ی شریفه ی : (فلما آتاهم من فضله بخلوا به و تولوا و هم معرضون) توبه / ۷۵ در باره ی او نازل شد . سفينة البحار / ۱ / ۴۹۷

غرور

غرور

۱ مغرور نشدن به اشک و گریه لا- یغرّنک بکاؤ هم فانّ التقوی فی القلب . بحار / ۷۰ / ۳۸۳ ۲ مغرور نشدن به زیادی مساجد لا تغترّن بکثرة المساجد و جماعة اقوام اجسادهم مجتمعه و قلوبهم شتی . امالی صدوق / ۲۸۲ ۳ مغرور نشدن به ثروت ۴ مغرور نشدن به صحت بدن قال الصادق علیه السلام : المغرور فی الدنيا مسکین و فی الاخرة مغبون لانه باع الافضل بالادنی و لا تعجب من نفسک

فرّما اغتررت بما لك و صحّة جسمك ان لعلك لاتبقى ۵ مغرور نشدن به طول عمر ۶ مغرور نشدن به فرزندان و دوستان و ربّما اغتررت بطول عمرك و اولادك و اصحابك لعلك تنجوبهم ۷ مغرور نشدن به عبادت و ربما اقامت نفسك على العبادة متكلفا والله يريد الاخلاص ۸ مغرور نشدن به علم و دانش و ربّما افتخرت بعلمك و نسبك و انت غافل عن مضرات ما فى غيب الله و ربما تدعوا الله و انت تدعوا سواه و ربما حسبت انك ناصح للخلق و انت تريد لهم لنفسك ان يميلوا اليك و اعلم انك لن تخرج من ظلمات الغرور و التمنى الاّ بصدق الانابة الى الله تعالى و الاخبار له مصباح الشريعة / ۲۱۱ ۹ آثار غرور ۱ غرور به آرزو مایه ی فساد عمل ؛ قال على عليه السلام : غرور الامل يفسد العمل . غررالحكم / ۶۳۹۰ ۲ غرور به ثروت مایه ی تكبر ؛ قال على عليه السلام : غرور الغنى يوجب الاشر . غرر الحكم / ۶۳۹۹ ۳ غرور به دنیا مایه ی ندامت ؛ قال على عليه السلام : الدنيا حلم و الاغترار بها ندم . غررالحكم / ۱۳۸۴ ۴ غرور به خویشتن مایه ی رنج ؛ قال على عليه السلام : من اغتر بنفسه اسلمته الى المعاطب . غرر الحكم / ۸۸۱۲

نکته :

زندگی دنیا (غرور)؛ (و ما الحيوة الدنيا الا متاع العُرو) . آل عمران ۱/ ۸۵ شیطان (غرور)؛ (فلا تغرنكم الحيوة الدنيا و لا يغرنكم بالله الغرور) . لقمان / ۳۳ انسان (مغرور)؛ (يا ايها الانسان ما غرّك ربّك الكريم) . انفطار / ۶ راغب در مفردات گوید : غرور هر چیزی است که انسان را مغرور سازد و بفریب اعم از مال و مقام و شهوت و شیطان و این که به شیطان تفسیر شده به دلیل این است که خبیث ترین فریبندگان است .

غیبت

غیبت

۱ غیبت نشانه ی عجز قال على عليه السلام : الغيبة جهد العاجز . نهج البلاغه / حکمت ۴۶۱ ۲ غیبت نشانه ی نفاق قال على عليه السلام : الغيبة آية المنافق . غرر الحكم / ۳۸۸۹ ۳ معنای غیبت قال رسول الله صلّى الله عليه و آله . . . ذکرک اخاک بما یکره قلت یا رسول الله فان كان فيه ذاك الذى يذكر به قال اعلم انك اذا ذكرته بما هو فيه فقد اغتبته و اذا ذكرته بما ليس فيه فقد بهته . بحار / ۷۷ / ۸۹ قال الصادق عليه السلام : الغيبة ان تقول فى اخيك ما ستره الله عليه و اما الامر الظاهر فيه مثل الحدة و العجلة فلا . بحار / ۷۵ / ۴۲۴۶ ۴ شنیدن غیبت قال على عليه السلام : السامع للغيبة كالمغتتاب . غرر الحكم / ۱۱۷۱ ۵ كفاره ی غیبت قال رسول الله صلّى الله عليه و آله : كفارة الاغتيال ان تستغفر لمن اغتبته . امالى طوسی / ۱۹۲ ۶ پاداش ردّ غیبت قال الباقر عليه السلام : من اغتیب عنده اخوه المؤمن فنصره و اعانه نصره الله فى الدنيا و الا-خرة ثواب الاعمال / ۱۷۸ ۷ آثار غیبت الف عدم ایمنی از غیبت ؛ قال الصادق عليه السلام : لا-تغتب فتغتب و لا-تحفر لاختيك حفرة فتقع فيها بحار / ۷۵ / ۲۴۹ ب عدم قبولی عبادت ؛ من اغتاب مسلما او مسلمة لم يقبل الله صلواته و لا صيامه اربعين يوما و ليلة الا ان يغفر له صاحبه . بحار / ۷۵ / ۲۵۸ ج از بین رفتن کارهای خوب ؛ قال رسول الله صلّى الله عليه و آله : ان الرجل ليؤتى كتابه منشورا فيقول يا ربّ فاين حسنات كذا و كذا عملتها ليست فى صحيفتى ؟ فيقول محييت باغتيابك الناس . الترغيب و التهيب / ۳ / ۵۱۵ د خروج از ولایت خداوند؛ قال الصادق عليه السلام : من روى على مؤ من رواية يريد بها شينه و هدم مروّته ليسقط من اعين الناس اخرجه الله عزّ و جلّ من ولايته الى ولاية الشيطان . بحار / ۷۵ / ۲۵۴ ۷۵ عدم حرمت غیبت در موارد خاص ؛ قال الشيخ البهائي ۲ : و قد جوزت الغيبة فى عشرة مواضع : الشهادة و النهى عن المنكر و شكایة المتظلم و نصّح المستشير و جرح الشاهد و الراوى و تفضيل بعض العلماء و غيبة المتظاهر بالفسق و ذكر المشتهر بوصف مميز له كالاعور و الاعرج مع عدم قصد الاحتقار و الذم و ذكره عند من يعرفه بذلك بشرط عدم سماع غيره على قول و

اشاره

صدق و کذب

صدق و کذب

اشاره

شخصی نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و گفت: مبتلا به گناه هستم، مرا راهنمایی فرمایید. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: دروغ را ترک کن هر گناهی خواستی انجام بده. آن شخص وقتی تصمیم گناه گرفت با خود گفت اگر پیامبر صلی الله علیه و آله از من سؤال کند اگر منکر شوم در صورت انکار دروغ گفته ام و اگر اقرار کنم بر من حد الهی اجرا خواهد کرد، از این رو همه ی گناهان را ترک نمود. شرح نهج البلاغه / ۶ / ۳۵۷

اسراف

اسراف

۱ کمترین اسراف قال الصادق علیه السلام: ادنی الاسراف هراقه فضل الاناء و ابتذال ثوب الصون و القاء النوى. وسائل / ۳ / ۳۸۴
اسراف نشانه ی نفاق قال علی علیه السلام: احذرکم اهل النفاق... ان حکموا اسرفوا. بحار / ۷۲ / ۱۷۷ ۳ نشانه های اسراف کننده قال الصادق علیه السلام: للمسرف ثلاث علامات يشتري ما ليس له و يلبس ما ليس له و ياء كل ما ليس له. بحار / ۷۲ / ۲۰۶
مفهوم اسراف قال الصادق علیه السلام: ليس فيما اصلح البدن اسراف... انما الاسراف فيما اتلف المال و اضّر بالبدن. بحار / ۷۵ / ۳۰۳
۵ اسراف از برنامه های شیطان قال العسکری علیه السلام:... عليك بالاعتقاد و اياك و الاسراف فانه من فعل الشیطنه. غرر الحكم / ۵۱۸۸ ۶ آثار اسراف الف زوال نعمت؛ قال الكاظم علیه السلام: من بذّر و اسرف زالت عنه النعمه. بحار / ۳۲۷ / ۷۸ ب نابود کننده ی فراوانی؛ قال علی علیه السلام: الاسراف یغنی الجزیل. غرر الحكم / ۳۳۵ ج اندک شدن برکت؛ قال الصادق علیه السلام: انّ مع الاسراف قلّة البرکة. وسائل / ۱۰ / ۲۶۱ د عدم ستایش و ترحم به او؛ قال علی علیه السلام: ذر السرف فانّ المسرف لا یحمد جوده و لا یرحم فقره. بحار / ۵۰ / ۲۹۲ ه عدم صدق اسراف در کارهای نیک قال علی علیه السلام: الاسراف مذموم فی کل شیء الا فی افعال البر. غرر الحكم / ۱ / ۸۸۳ نمونه ی اسراف قال الصادق علیه السلام: انما السرف ان تجعل ثوب صونک ثوب بذلتک. مکارم الاخلاق / ۱۱۷

اشاره

حضرت رضا علیه السلام شخصی را مشاهده کردند که میوه ای را کاملاً نخورد و آن را از منزل خود به دور انداخت. امام علیه السلام غضب نمودند و فرمودند: چرا این کار را انجام دادی اگر شما بی نیاز هستید به افراد نیازمند در جامعه اطعام کنید. کافی / ۶ / ۲۹۷

حسد

حسد

۱ مذمت از حسد قال علی علیه السلام: الحسد حبس الروح (۱) و الحسد راءس العیوب (۲) و الحسد شرّ الامراض (۳) و لا-داء کالحسد (۴) و راءس الرذائل الحسد (۵) ۱ غرر الحكم / ۳۷۲ ۲ غرر الحكم / ۱۴۹ ۳ غرر الحكم / ۳۳۲ ۴ غرر الحكم / ۳۵۳ ۵ غرر الحكم / ۵۲۴۲ ۲ نشانه های حسود الف قال الصادق علیه السلام: قال لقمان لابنه للحاسد ثلاث علامات: یغتاب اذا غاب و یتملّق اذا شهد و یشمت بالمصیبه. بحار / ۷۳ / ۲۵۱ بقال علی علیه السلام: الحاسد یفرح بالشرّ و یغتم بالسرور (۲) ۱ غرر الحكم / ۱۴۷۸ ۲ غرر الحكم / ۱۴۷۴ ۳ آثار حسد قال علی علیه السلام: الحسود کثیر الحسرات متضاعف السيئات (۱) و الحسود لایسود (۲) و ان الحسد یاء کل الايمان کما تاء کل النار الحطب (۳) و لا راحة لحسود (۴) و الحسد ینکد العیش (۵) و الحسود لا خله له (۶) ۱- غرر الحكم

۱۵۲۰؛ ۲- غررالحکم / ۱۰۱۷؛ ۳- کافی / ۲/۳۰۶؛ ۴- غررالحکم / ۱۰۴۳۵؛ ۵- مستدرک / ۲/۳۲۸؛ ۶- همان ۴ حسد نشانه ی نفاق قال الصادق علیه السلام: ان المؤمن يغبط ولا يحسد و المنافق يحسد و لا يغبط . کافی / ۲/۳۰۷؛ ۵ اثر ترک حسد قال علی علیه السلام: من ترک الحسد كانت له المحبة عند الناس . بحار / ۷۷ / ۲۳۷ ۶ دور بودن حسد از تقوی قال علی علیه السلام: من اتقى الله قلبه لا يدخله الحسد . غررالحکم / ۲/ ۷۰۷ خبر نداشتن حسود از پایان کار خویش قال علی علیه السلام: لا تبتهجنّ بخطاء غيرك فانك لن تملك الاصابه ابدًا و لا تفرحنّ بسقطه غيرك فانك لا تدري ما يحدث بك الزمان . تصنيف غررالحکم / ۱/ ۳۰۱ حسد آفت دين قال الصادق علیه السلام: آفة الدين الحسد و العجب و الفخر . سفینه البحار / ۲ / ۱۷۶ ۹- لذت نبردن حسود از زندگی قال رسول الله صلى الله عليه و آله: اقلّ الناس لذّة الحسود و اقلّ الناس راحة البخیل بحار/ ۱۱۲/ ۷۴ ۱۰ بیزاری خداوند از حسد قال رسول الله صلى الله عليه و آله: . . . فان الحاسد ساخط لنعمی صاّد لقسمی الذی قسمت بین عبادی و من یک كذلك فلست منه و لیس منی . سفینه البحار / ۲ / ۱۷۶ ۱۱- حسد نشانه خشم بر تقدیر خداوند قال علی علیه السلام: الحسود غضبان علی القدر مستدرک / ۲/۳۲۸

اشاره

امام صادق علیه السلام فرمود: پرهیزد از حسادت، آن گاه فرمود: حضرت عیسی علیه السلام با شخصی به سفر رفتند، همین که به دریا رسیدند، با نام خدا شروع به رفتن کردند، در وسط دریا این شخص با خود گفت: برتری عیسی علیه السلام بر من چیست؟ همین که این حرف را زد در آب فرو رفت و از عیسی علیه السلام کمک طلبید. آن حضرت او را نجات داد. و فرمود: وضعت نفسك فی غیر الموضع الذی وضعك الله فيه؛ از این کار خود توبه کن و به دیگران حسادت نورز. کافی / ۳ / ۴۱۷

خوف و رجا

خوف و رجا

۱ اعتدال خوف و رجا قال علی علیه السلام: خیر الاعمال اعتدال الرجاء و الخوف . غررالحکم / ۵۰۵۵ قال الصادق علیه السلام: من وصایا لقمان لابنه خف الله عزّ و جلّ خیفه لو جئته ببر الثقلین لعذبک و ارج الله رجاء لو جئته بذنوب الثقلین لرحمک . کافی / ۲ / ۶۷ ۲ خوف نشانه ی معرفت به خدا قال علی علیه السلام: اعلم الناس بالله سبحانه اخوفهم منه . غررالحکم / ۳۳۱۲۱ رفتار شایسته نشانه ی خوف و رجا قال الصادق علیه السلام: لا يكون العبد مؤمنا حتى يكون خائفا راجيا و لا يكون خائفا راجيا حتى يكون عاملا لما يخاف و يرجوا . کافی / ۲ / ۴۷۱ امید به خداوند و ترس از گناه قال علی علیه السلام: لا يرجو احد منكم الا ربه و لا يخافن الا ذنبه . نهج البلاغه / حکمت ۸۲ پرهیز از امید کاذب قال الباقر علیه السلام: اياك والرجاء الكاذب فانه يوقعك فی الخوف الصادق . بحار/ ۱۶۴/ ۶۷۸ اثر خوف الف پرهیز از گناه؛ قال علی علیه السلام: الخوف سجن النفس من الذنوب و رادعها عن المعاصی . غررالحکم / ۱۹۸۷ ب عظمت؛ قال رسول الله صلى الله عليه و آله: من خاف الله اخاف الله منه كل شيء و من لم يخف الله اخافه الله من كل شيء . کافی / ۲ / ۶۸ ج برتری و فضیلت؛ قال رسول الله صلى الله عليه و آله: اعلى الناس منزلة عند الله اخوفهم منه . بحار / ۷۷ / ۱۸۰ د جلوگیری از ستم؛ قال علی علیه السلام: من خاف ربّه كفّ ظلمه . بحار/ ۷۵ / ۳۰۹ ه امنیت؛ قال علی علیه السلام: ثمره الخوف الامن . غررالحکم / ۴/ ۵۹۱

اشاره

الف امیدوار کننده ترین آیه حضرت باقر علیه السلام از شخصی پرسید: کدام آیه نزد قوم تو امیدوار کننده تر است؟ عرض کرد آیه ی شریفه ی (یا عبادى الذین اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا من رحمۃ الله) فقال علیه السلام: لکنّا اهل البيت... نقول (و لسوف يعطیک ربّک فترضی) الشفاعة و الله الشفاعة و الله الشفاعة. بحار ۸ / ۵۷ ب امید به خداوند قال علیه السلام: کن لما لا ترجوا ارجی منک لما ترجوا فانّ موسى بن عمران خرج ليقتبس لاهله نارا فکلمه الله عزّ و جلّ نبیا و خرجت ملکه سباء فاسلمت مع سليمان و خرج سحره فرعون يطلبون العزة لفرعون فرجعوا مؤ منین. امالی صدوق / ۱۵۰ ج پیامبر صلی الله علیه و آله بر بالین جوانی که مشرف به مرگ بود رسید و فرمود: خود را در چه حال می بینی؟ عرض کرد: یا رسول الله! به خداوند امیدوار و از گناهانم بیمناکم. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: در چنین موقعیتی بر قلب بنده ای این دو حالت وارد نمی شود مگر این که خداوند آنچه را که او امید دارد به وی مرحمت می کند و از آنچه بیمناک است او را محفوظ می دارد. محجّة البیضاء / ۱ / ۲۲

مسائل سیاسی و اجتماعی

سیمای حاکم و رهبر اسلامی

سیمای حاکم و رهبر اسلامی

۱ منزلت حاکم سه نوع تعبیر در روایات برای حاکم و رهبر مسلمین وارد شده است: الف ستون خیمه؛ قال الرضا علیه السلام: اما علمت انّ والی المسلمین مثل العمود فی وسط الفسطاط من اراده اخذه. بحار ۴۹ / ۱۶۵ ب سنگ آسیا؛ قال علی علیه السلام: انّ محلی منها محل القطب من الریح ینحدر عنّی السیل و لا یرقی الی الطیر. نهج البلاغه / خطبه ۳ ج نخ تسبیح؛ قال علی علیه السلام: و مکان القیم بالامر مکان النظام من الخرز یجمعه و یضمه فاذا انقطع النظام تفرق الخرز ثم لا یجتمع بحذافیره ابدا. نهج البلاغه / خطبه ۱۴۶ و رع ۳ حلم و بردباری ۴ مهربانی قال رسول الله صلی الله علیه و آله: لا تصلح الامامه الا لرجل فیه ثلاث خصال و رع یحجزه عن معاصی الله و حلم یملک به غضبه و حسن الولاية علی من یلی حتی یكون کالوالد الرحیم. کافی / ۱ / ۴۰۷ ۵ رعایت حقوق مردم قال علی علیه السلام: فاذا ادت الرعیة الی الوالی حقّه و ادّ الوالی الیها حقها عزّ الحقّ بینهم و قامت مناهج الدین و اعتدلت معالم العدل فصلح بذلك الزمان و طمع فی بقاء الدولة و یئست مطامع الاعداء... نهج البلاغه / خطبه ۲ / ۶۰۷ خیرخواهی و خدمت به مردم قال الصادق علیه السلام: لا یستغنی اهل کل بلد عن ثلاثة یفزع الیهم فی امر دنیاهم و آخرتهم فان عدموا ذلك كانوا همجا فقیه عالم و رع و امیر خیر مطاع و طیب بصیر ثقة. تحف العقول / ۳۲۱ ۷ مشارکت در مشکلات مردم قال علی علیه السلام: اعنق نفسی بان یقال امیر المؤمنین و لم اشار کهم فی مکاره الدهر. بحار / ۳۴۱ / ۴۰

اشاره

الف اجرای عدالت؛ حضرت علی علیه السلام به قبر فرمودند: بر مردی حدّ اجرا کند قبر سه تازیانه به آن شخص بیشتر زد، حضرت به دلیل زیاده روی سه شلاق به قبر زد. کافی / ۷ / ۲۶۰

اوصاف مدیریت

اوصاف مدیریت

۱ شرح صدر قال علی علیه السلام: الة الرئاسة سعة الصدر. نهج البلاغه / حکمت ۱۷۶ ۲ علم و دانش قال رسول الله صلی الله علیه و

آله : ما وُلّت امه امرها رجلا و فيها اعلم منه الا لم يزل امرهم يذهب سفلا حتى يرجعوا الى ما تركوه . امالى طوسی ۱/ ۳۷۲ شناخت حق و عمل به معروف قال الباقر عليه السلام : ان بقاء المسلمين و بقاء الاسلام ان تصير الاموال عند من يعرف فيها الحق و يضع فيها المعروف و ان من فناء المسلمين و فناء الاسلام ان تصير الاموال عند من لا يعرف فيها الحق و لا يضع فيها المعروف . مستدرک ۲ / ۴۳۹۳ تشويق و تنبيه قال على عليه السلام : و لا يكونن المحسن و المسىء عندك بمنزله سواء فان ذلك تهيدا لاهل الاحسان في الاحسان و تديريا لاهل الاساءه على الاساءه . سفینه البحار ۲ / ۵۶۴۱ عدم سوء استفاده از امکانات قال عليه السلام : ان عملک ليس لك بطعمه و لكنّه في عنقك امانه . بحار ۵۱۲/ ۶۳۳ احیای حق و از بین بردن باطل قال على عليه السلام : اما بعد فلا يكن حظك في ولايتك ما لا تستفيده و لا غيظا تشفيه ولكن اماته باطل و احیاء حق . بحار ۴۰ / ۷۳۳۸ لطف و محبت به مردم قال على عليه السلام : . . . و اشعر قلبك الرحمة للرعية و المحبة و اللطف بهم و لا تكونن عليهم سبعا ضاريا تغتنم اكلهم فانهم صنفان اما اخ لك في الدين و اما نظير لك في الخلق . بحار ۶۰۰/ ۸۳۳ پرداختن به امور مهم قال على عليه السلام : من اشتغل بغير المهم ضيع الاهم ان رايك لا يتسع لكل شىء ففرغه للمهم . غرر الحكم ۹ نسپردن منصب به افراد ضعيف قال رسول الله صلى الله عليه و آله : يا اباذر ! اني احب لك ما احب لنفسى اني اراك ضعيفا فلا تاءمرن على اثنين و لا تولين مال يتيم . سفینه البحار ۱ / ۲۱۱

اشاره

توجه به محرومين ؛ حضرت على عليه السلام پيرمردی را دیدند که از مردم سؤال می کند . حضرت فرمودند : اين شخص کیست ؟ گفتند : او نصرانی است . حضرت فرمود : تا جوان بود از او کار کشیدید و بهره بردید اکنون که پیر و ناتوان شده است او را منع می کنید ، از بیت المال او را تاءمین کنید؛ استعملتموه حتی اذا کبر و عجز منعتموه ؟ انفقا علیه من بیت المال . وسائل ۱۱ / ۴۹

قرض الحسنه

قرض الحسنه

۱ برتری پاداش قرض بر صدقه قال رسول الله صلى الله عليه و آله : الصدقة بعشرة و القرض بثمانية عشر و صلة الاخوان بعشرين و صلة الرحم باربعة و عشرين . بحار ۷۴ / ۲۳۱۱ حکت قرض دادن قال الصادق عليه السلام : على باب الجنة مكتوب القرض بثمانية عشر و الصدقة بعشرة و ذلك لا يكون الا في يد المحتاج و الصدقة ربما وقعت في يد غير محتاج . بحار ۱۳۸/ ۳۱۰۰ قرض ندادن و محرومیت از بهشت قال رسول الله صلى الله عليه و آله : من احتاج اليه اخوه المسلم في قرض و هو يقدر عليه فلم يفعل حرم الله عليه ریح الجنة . بحار ۱۰۰ / ۴۱۳۸ قرض گرفتن پیامبر صلى الله عليه و آله عن ابی عباس قال : ان رسول الله صلى الله عليه و آله توفي و درعه مرهونه عند رجل من اليهود على ثلاثين صاعا من شعير اخذها رزقا لعياله . جامع احاديث الشيعة ۸ / ۲۷۷ قرض و آزمایش الهی قال على عليه السلام : قال الله تعالى : (ان تنصروا الله ينصركم وثبت اقدامكم) و قال تعالى : (من ذا الذي يقرض الله . . .) فلم يستنصركم من ذل و لم يستقرضكم من قل استنصركم و له جنود السموات و الارض . . . و انما اراد ان يلوكم ايكم احسن عملا . نهج البلاغه ۱۸۳/ ۶ پرهیز از قرض گرفتن قال على عليه السلام : اياكم و الدين فانه هم بالليل و ذل بالنهار . وسائل ۱۳ / ۷۷ ۷ قرض برای حج و ازدواج عن ابی موسی قال قلت لابی عبدالله عليه السلام جعلت فداك يستقرض الرجل و يحج ؟ قال : نعم . قلت يستقرض و يتزوج ؟ قال : نعم ، انه ينتظر رزق الله غدوة و عشية . وسائل ۱۳ / ۸۸۲ پاداش مدارا کننده قال رسول الله صلى الله عليه و آله : من انظر معسرا كان له على الله في كل يوم صدقة بمثل ماله عليه حتى يستوفى حقه . بحار ۱۰۳ / ۹۱۵۱ وام گیرنده دزد قال الرضا عليه السلام : اعلم ان من استدان دينا و نوى قضائه فهو في امان الله حتى يقضيه فان لم ينو قضاءه فهو سارق . بحار ۱۰۳ / ۱۵۰

اشاره

ابن ابی عمیر از شخصی ده هزار درهم طلبکار بود . بدهکار منزل خود را به همین مبلغ فروخت و برای پرداخت قرض خود نزد ابن ابی عمیر آمد و گفت : این مبلغ را بگیر . ابن ابی عمیر گفت : آیا به توارث رسیده است ؟ گفت : نه . بلکه خانه ام را فروخته ام . ابن ابی عمیر گفت : امام صادق علیه السلام فرمودند : انسان به خاطر بدهکاری خود از منزلش خارج نخواهد شد ابن عمیر در حالی که به یک درهم آن پول نیازمند بود در عین حال آن مبلغ را نپذیرفت . سفینه البحار/ ۱/۳۱۴

کار و تلاش

کار و تلاش

۱ ارزش کار قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : من اكل من كدّ يده نظر الله اليه بالرحمة ثم لا يعذبه ابدا . مستدرک / ۲ / ۲۴۱۷
تلاش برای تاءمین زندگی قال الصادق عليه السلام : الكادّ على عياله كالمجاهد في سبيل الله . کافی / ۵ / ۳۸۸ کار و کسب مایه ی عزّت کان ابوالحسن عليه السلام يقول لمصادف اغد الى عزّك يعنى السوق . کافی / ۵ / ۴۱۴۹ کار و کسب مایه ی فزونی عقل قال الصادق عليه السلام : التجارة تزید العقل . کافی / ۵ / ۵۱۴۸ بی کاری عامل گناه قال علی علیه السلام لابنه الحسن : لا تلم انسانا يطلب قوته فمن عدم کثر خطایاه . بحار/ ۷۲ / ۶۴۷ کار برای آزادی بردگان قال الصادق علیه السلام : انّ امیر المؤمنین علیه السلام اعتق الف مملوک من کدّ يده . تهذیب / ۶ / ۷۳۲۶- توجه پیامبر به شغل افراد انّ رسول الله اذا نظر الى الرجل فاعجبه ، قال له حرفه فان قالوا لا قال سقط من عینی بحار / ۱۰۳/۹

اشاره

الف محمد بن منکدر گوید : امام باقر علیه السلام را در هوای گرم مشاهده کردم که کار می کند ، با خود گفتم بزرگی از بزرگان قریش در این ساعت گرم در طلب دنیا بیرون آمده است ، خوب است او را موعظه کنم . سلام کردم و گفتم اگر در این لحظه مرگ به سراغ شما بیاید چه می کنید ؟ فرمود : به خدا قسم اگر مرگ در این حال فرا برسد ، در طاعتی از طاعات خدا بوده ام که خود را از حاجت به تو و مردم باز داشته ام گفتم : خدا تو را رحمت کند می خواستم شما را موعظه کنم مرا موعظه نمودید . بحار / ۴۶ / ۲۸۷ ب ان رسول الله اذا نظر الى الرجل فاعجبه قال له : هل له حرفه فان قالوا لا قال سقط من عینی . بحار / ۱۰۳ / ۹ ج عدم غش در معامله ؛ پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله شخصی را دید که جنس خوب و پست را مخلوط کرده بود و می فروخت . پیامبر صَلَّى الله عليه و آله فرمود : چرا چنین کردی ؟ در دین ما غش وجود ندارد . کتر العمال / ۹۷۴

ظلم

ظلم

۱ ظلم بزرگ ترین گناه قال علی علیه السلام : اياك و الظلم فانه اكبر المعاصي . غرر الحکم / ۲۶۶۵ نشانه ی ظلم قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : للظالم ثلاث علامات : يقهر من دونه بالغلبه و من فوقه بالمعصية و يظاهر الظلمة . بحار / ۷۷ / ۳۶۴ انواع ظلم قال علی علیه السلام : الا و ان الظلم ثلاثة : فظلم لا يغفر و ظلم لا يترك و ظلم مغفور لا يطلب فاما الظلم الذي لا يغفر فالشرك بالله . . و اما الظلم يغفر فظلم العبد نفسه و اما الظلم الذي لا يترك فظلم العباد بعضهم بعضا . نهج البلاغه / ۱۷۶ ۴ شدیدترین ظالم قال

الصادق علیه السلام: ما من مظلّمه اشدّ من مظلّمه لا يجد صاحبها عليها عونا الا الله عزّ و جلّ . کافی / ۲ / ۳۳۱ ۵ ظالم ترین مردم قال على عليه السلام: اجور الناس من عدّ جوره عدلا منه . غرر الحكم / ۶ ۳۳۴۶ مبارزه با ظالم قال على عليه السلام في وصيته للحسين عليه السلام: كوننا للظالم خصما و للمظلوم عونا . نهج البلاغه / نامه ۷ ۴۷ پرهیز از کمک به ظالم قال رسول الله صلّى الله عليه و آله: اذا كان يوم القيامة نادى مناد اين الظلمة و اعوانهم من لاق لهم دواؤه او ربط لهم كيسا او مدّ لهم مدّة قلم فاحشروهم معهم . بحار / ۷۵ / ۳۷۲ بدترین ظلم قال على عليه السلام: ظلم الضعيف افحش الظلم . نهج البلاغه / نامه ۹ ۱۳ - پاداش از بین بردن ظلم قال على عليه السلام: من ردّ عن المسلمين عادية ماء او عادية نار او عادية عدوّ مكابر للمسلمين غفر الله ذنبه بحار / ۲۰ / ۷۲ ۱۰ آثار ظلم الف بدترین زاد برای قیامت ؛ قال على عليه السلام: بشّ الزاد الى المعاد العدوان الى العباد . بحار / ۷۵ / ۳۰۹ ب تاریکی در قیامت ؛ قال رسول الله صلّى الله عليه و آله: اتقوا الظلم فانه ظلمات يوم القيامة . کافی / ۲ / ۳۳۲ ج از بین رفتن نعمت ها؛ قال على عليه السلام: الظلم يزلّ القدم و يسلب النعم و يهلك الامم . غرر الحكم / ۱۷۳۴ د نابودی ؛ قال رسول الله صلّى الله عليه و آله: لو بغى جبل على جبل لجعل الله الباغى منهما دكا . سفينة البحار / ۱ / ۳۳۹

اشاره

امام کاظم علیه السلام به صفوان جمال فرمود: همه کارهای تو پسندیده است جز کرایه دادن شترانت به هارون . صفوان گوید: عرض کردم به خدا سوگند این کار را به منظور خوشگذرانی و لهو و لعب انجام نداده ام بلکه برای رفتن به مکه بوده است . حضرت فرمودند: آیا دوست داری هارون زنده بماند تا طلب خود را از او بگیری ؟ عرض کردم: آری . امام فرمود: هر کس دوستدار بقاء آنان باشد از آنهاست و هر که با آنان باشد در جهنم خواهد بود . فمن احبّ بقاءهم فهو منهم سفینه ۲/۱۰۷

خدمت به مردم

خدمت به مردم

۱ خدمت به مردم مورد محبت خداوند قال الصادق علیه السلام: قال الله عزّ و جلّ الخلق عیالی فاحبّهم الی الطفهم بهم و اسعاهم فی حوائجهم . کافی / ۲ / ۱۹۹ ۲ سعی در خدمت به برادر مسلمان قال الباقر علیه السلام: من سعی فی حاجة اخیه المسلم طلب وجهه الله كتب الله له الف الف حسنة . کافی / ۲ / ۱۹۷ ۳ برآوردن نیاز ، برتر از ده حج قال الصادق علیه السلام: لقضاء حاجة امرئ مؤ من افضل من حجة و حجة و حجة حتى عدّ عشر حجج . امالی صدوق / ۴ ۳۹۹ کمک به مسلمان و پاداش جهاد قال رسول الله صلّى الله عليه و آله: من مشى فی عون اخیه و منفعتة فله ثواب المجاهدين فی سبيل الله ثواب الاعمال / ۵ ۳۴۰ - برآوردن حاجت و شفاعت پیامبر قال رسول الله صلّى الله عليه و آله: من قضی حاجة لایه کنت واقفا عند ميزانه فان رجح والا شفعت له مستدرک ج / ۴۰۶ ۲/۶- کیفیت تاءمین نیاز مردم قال على عليه السلام: لا يستقيم قضاء الحوائج الا بثلاث بتصغيرها لتعظم و سترها لتظهر و تعجيلها لتنهأ غرر/ ۴۲۲/ ۶ پیامد عدم کمک به مردم قال الصادق علیه السلام: ما من مؤ من یخذل اخاه و هو یقدر على نصرته الا خذله الله فی الدنيا و الا- خرة . بحار / ۷۴ / ۳۱۲ ۸ انواع خدمت ۱ آب دادن ؛ قال الباقر علیه السلام: من سقى ظمءنا ماء سقاء الله من الرحيق المختوم . بحار/ ۹۶ / ۱۷۲ ۲ لباس دادن ؛ قال الصادق علیه السلام: من كسا اخاه كسوة شتاء او صيف كان حقا على الله ان يكسوه من ثياب الجنة و ان يهوّن عليه سكرات الموت کافی / ۲ / ۳۲۰۴ غذا دادن ؛ قال الصادق علیه السلام: من موجبات الجنة و المغفرة اطعام الطعام السغبان ثم تلا- (او اطعام فی يوم ذی مسغبة) . محاسن برقی / ۲ / ۱ ۴۴۵ آبرو گذاشتن ؛ قال الصادق علیه السلام: ما من مؤ من بذل جاهه لایه المؤمن الا حرم الله وجهه على النار . تنبيه الخواطر / ۲ / ۵۸۰ مسکن دادن ؛ قال الصادق علیه

السلام : من كان له دار و احتاج مؤ من الى سكنها فمنعه ايها قال الله عز و جل : ملائكتي عبدى بخل على عبدى بسكنى الدنيا و عزتى لا يسكن جنانى ابدا . بحار / ۷۴ / ۳۸۹

اشاره

الف مردى از اهل رى گويد : مقدارى ماليات براى من مقرر کردند که اگر از من مى گرفتند فقير مى شدم ، به حج رفتن و جريان را به امام كاظم عليه السلام رساندم حضرت نامه اى به فرماندار رى نوشتند : بسم الله الرحمن الرحيم اعلم ان الله تحت عرشه ظلالا يسكنه الا من اسدى الى اخيه او نفس عنه كربه او دخل على قلبه سرورا و هذا اخوك و السلام . نامه را که به او رساندم از من احترام کرد و اموالش را با من تقسيم کرد . بحار / ۲۰۷ / ۴۷ ب امام سجاد عليه السلام وقتى از دنيا رفت و آن بزرگوار را غسل مى دادند ، بر روى پشتش در اثر انبان هاى غذايى که شبانه به در خانه ي همسايمان ناتوان و خانواده هاى مستمند حمل مى نمود ، آثار زخم و جراحت مشاهده کردند . مجموعه ورام / ۱ / ۱۳۴ ج امام مجتبى عليه السلام در حال اعتكاف و مشغول طواف بود شخصى آمد و گفت : من مقروضم اگر لطف نمائى و براى من مهلت بگيريد زيرا طلبكار مرا تهديد به حبس نموده امام عليه السلام طواف خویش را قطع کرد و براى برآوردن حاجت او اقدام نمود ابن عباس گويد : گفتم آيا فراموش کرديد که در حال طواف هستيد ؟ فرمود : خير از پيامبر شنيدم که فرمود : هر شخصى که نياز برادر مؤ من خود را برآورده نمايد مانند كسى است که خداوند را ۹ هزار سال عبادت کرده باشد در حالى که در شب به نماز و روز مشغول به روزه باشد . سفینه / ۲ / ۴۸۹

آزادگى

آزادگى

۱ بنده ي ديگران نبودن قال على عليه السلام : لا تكن عبد غيرك و قد جعلك الله حرا . نهج البلاغه / نامه ۲۳۱ اوصاف آزادگان قال على عليه السلام : الصداقه شيمه الحرّ . غرر الحكم / ۴۸۵۸ ۳ آزادگى در همه ي احوال زندگى قال الصادق عليه السلام : ان الحرّ حرّ على جميع احواله ان نابتة نائبه صبر لها و ان تداكت على المصائب لم تكسره و ان أسر و قهر و استبدل باليسر عسرا كما كان يوسف الصديق الامين صلوات الله عليه لم يضر حرّيته ان استعبد و قهر و اسر . كافى / ۲ / ۸۹ ۴ عبادت آزادگان ال الباقر عليه السلام : ان قوما عبدوا الله شكرا فتركك عبادته الاحرار . بحار / ۷۸ / ۱۸۷ ۵ عوامل آزادگى الف ترك شهوات ؛ قال على عليه السلام : من ترك الشهوات كان حرا . تحف العقول / ۹۹ ب زهد؛ قال على عليه السلام : من زهد من الدنيا اعتق نفسه وارضى ربّه . غرر الحكم / ۸۱۶ ج كسب حلال ؛ قال على عليه السلام : من توفيق الحرّ اكسابه المال من حلّه . غرر الحكم / ۹۳۹۳ د دورى از رذائل ؛ قال على عليه السلام : الحرّيه منزّهة من الغلّ و المكر . غرر الحكم / ۱۴۸۵ ه ترك دنيا؛ قال على عليه السلام : الاحرّ يدع هذه اللماظة لاهلها انه ليس لانفسكم ثمن الا الجنة فلا تبيعوها الا بها . نهج البلاغه / حكمت ۴۵۶ ۶ بندگى خداوند شرط كسب آزادگى قال على عليه السلام : من قام بشرائط العبودية اهلّ للعتق و من قصر عن احكام الحرّية اعيد الى الرقّ . غرر الحكم / ۸۵۲۹

اشاره

الف امام حسين عليه السلام روز عاشورا به دشمنان فرمود : يا شيعه ابى سفيان ان لم تكن لكم دين و كنتم لا تخافون المعاد فكونوا احرارا فى دنياكم . بحار / ۵۱ / ۴۵ ب وقتى که عثمان به خلافت رسيد اموال بيت المال را تضيع کرد . ابوذر همواره به او اعتراض مى کرد . روزى عثمان كيسه اى پر از پول به غلامش داد و به او گفت : اين كيسه را به ابوذر بده اگر پذيرفت تو را آزاد مى كنم .

غلام کیسه را آورد ، ولی ابوذر نپذیرفت ، غلام گفت : اگر پذیری من آزاد می شوم ابوذر گفت : آری ، تو آزاد می شوی ولی من بنده می گردم ! کشکول شیخ بهایی / ۱۶۲

اصلاحات

اصلاحات

۱- ضرورت اصلاح خویشتن قال علی علیه السلام : عجت لمن يتصدى لاصلاح الناس و نفسه اشدّ شى فساداغرر/ ۴/۳۴۰-۲ ناروا بودن اصلاح دنیا و نابودی دین قال علی علیه السلام : لا تصلح دنیاك بمحقّ دینك نهج البلاغه / خطبه ۱۷۵-۳ خطر اصلاح دنیا قال علی علیه السلام : لا یترك الناس شیئا من امر دینهم لاستصلاح دنیاهم الاّ فتح الله علیهم ما هو اضرّ منه نهج البلاغه / حکمت ۱۰۶-۴ راه اصلاح زمامداران و مردم قال علی علیه السلام : فلیست تصلح الرّعیة الاّ بصلاح الولاة و لا تصلح الولاة الاّ باستقامة الرّعیة نهج البلاغه / خ ۱۶۲-۵ اصلاح مردم در پرتو اصلاح فقیهان و حاکمان قال رسول الله صلی الله علیه و آله : صنفان من امتی اذا صلحا صلحت امتی و اذا فسدا فسدت امتی قیل یا رسول الله و من هم ؟ قال الفقهاء و الامراء تحف العقول ۲۱۹-۶ اصلاح آخرت عامل اصلاح امور دنیوی قال علی علیه السلام : من اصلح بینة و بین الله اصلح الله ما بینة و بین الناس و من اصلح امر آخرته اصلح الله دنیاه نهج البلاغه / حکمت ۸۹-۷ امر به معروف و نهی از منکر عامل اصلاح مردم قال الحسین علیه السلام : انّی لم اخرج اشرا و لا بطرا و لا مفسدا و لا ظالما انما خرجت لطلب الاصلاح فی امیة جدی اريد ان آمر بالمعروف و انهی عن المنکر و اسیر بسیرة جدی و ابی علی ابن ابی طالب بحار/ ۳۲۹-۴۴-۸ تاءمین زندگی راه اصلاح کارگزاران دولت قال علی علیه السلام : اسبغ علیهم الارزاق فانّ ذلك قوّة لهم علی استصلاح انفسهم و غنی لهم عن تناول ما تحت ایدیهم و حجة علیهم ان خالفوا امرک نهج البلاغه / نامه ۵۳

اشاره

الف حضرت علی علیه السلام در مورد اصلاحات حکومت می فرماید : تمام اموال و ثروتهایی که سومی به ناحق به این و آن بخشیده است به خدا قسم تمام آنها را بر می گردانم گرچه به عنوان مهریه زنان یا بهای کنیزان رفته باشد زیرا که در عدالت گشایش است و هر کسی که عدالت بر او سخت باشد ستم بر او دشوارتر خواهد بود . ولو وجدته قد تزوّج به النساء و ملک به الاماء لرددته فانّ فی العدل سعة و من ضاق علیه العدل فالجور علیه اضیق نهج البلاغه / خطبه ۱۵ ب حضرت علی علیه السلام در نامه ای به زیادبن ابیه در مورد فسادهای مالی چنین می نویسد : همانا من به خدا سوگند یاد می کنم سوگندی راست اگر مرا خبر رسد که تو در فیئ مسلمانان اندک یا بسیار خیانت کرده ای چنان بر تو سخت گیرم که اموال تو اندک شود و نیز درمانده و پریشان حال گردی . و انّی اقسم بالله قسما صادقا لئن بلغنی انک خنت من فئ المسمّلین شیئا صغیرا او کبیرا لاشدنّ علیک شدّة تدعک قلیل الوفرثقیل الظهر ضئیل الامر نهج البلاغه / نامه ۴۱

عوامل عزّت

عوامل عزّت

۱ تقوی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من اراد ان یكون اعزّ الناس فلیتق الله . بحار/ ۷۰ / ۲۸۵ حسن خلق قال علی علیه السلام : رب عزیز اذله خلقه و ذلیل اعزه خلقه . بحار / ۷۷ / ۴۲۰ حلم قال علی علیه السلام : لا- عزّ ارفع من الحلم . بحار / ۷۱ / ۴۱۴ حفظ زبان قال الکاظم علیه السلام : احفظ لسانک تعزّ . کافی / ۲ / ۱۱۳ عفو قال الصادق علیه السلام : علیکم بالعفو فانّ العفو لا

یزید العبد الآعزاً . کافی / ۲/۱۰۸ ۶ بندگی خدا قال علی علیه السلام : الهی کفی بی عزّا ان اکون لک عبداً . بحار / ۷۷ / ۷۴۰۰ دوری از معصیت قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : من اراد عزّا بلا عشیره و هیبة بلا سلطان و غنی بلا مال فلینتقل من ذلّ معصیه الله الی عزّ طاعته . خصال / ۱/ ۶۹ ۸ ترک قیل و قال قال علی علیه السلام : المؤمن عزّه ترک القال و القیل . بحار / ۷۷ / ۲/ ۶۸ ۹ صبر بر معصیت قال الباقر علیه السلام : من صبر علی مصیبه زاده الله عزّا فی عزّه . بحار / ۸۲ / ۱۲۸ ۱۰ راستی قال الصادق علیه السلام : . . . الصدق عزّ و الجهل ذلّ . کافی / ۱ / ۱۱ ۲۷ ترک طمع قال الباقر علیه السلام : الیاس مما فی یدئ الناس عزّ المؤمن فی دینه . کافی / ۲ / ۱۲ ۱۴۹ تمسک به حق قال العسکری علیه السلام : الحق لا اخذ به ذلیل الاّ عزّ . بحار / ۷۸ / ۳/ ۷۴ ۱۳ ذلیل کردن نفس قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : ذلّ النفس لا یزید الله به الاّ عزّا . بحار / ۷۵ / ۱۴ ۱۲۴ فرو بردن خشم قال الصادق علیه السلام : ما من عبد کظم غیظا الاّ زاده الله عزّ و جلّ عزّا فی الدنیا و الاخره . کافی / ۲ / ۱۱۰ ۱۵ قناعت ورزی قال علی علیه السلام : القناعت تؤدّی الی العزّ . غرر الحکم / ۱۱۲۳ ۱۶ رعایت انصاف قال علی علیه السلام : من ینصف الناس من نفسه لم یزده الله الاّ عزّا . کافی / ۲ / ۱۴۴ ۱۷ دوری از مواهب دنیا قال علی علیه السلام : من سلا عن مواهب الدنیا عزّ . غررالحکم / ۱۱۲۳ ۱۸ جهاد قال علی علیه السلام : و الجهاد عزّا للاسلام . نهج البلاغه / حکمت ۲ ۵۲ ۱۹ در سایه ی امامت به سر بردن قال الرضا علیه السلام : ان الامامه صلاح الدنیا و عزّ المؤمنین . بحار / ۲۵ / ۱۲۳

اشاره

پیامبر اکرم صلّی الله علیه و آله در محلی از مرکب پیاده شدند و شتر خود را بستند . اصحاب گفتند : چرا به ما نفرمودید ؟ فرمود : هرگز در کارهای خود از دیگران کمک نخواهید و (عزت خود را حفظ کنید) گرچه برای یک قطعه چوب مسواک باشد . کحل البصر / ۶۹

عوامل ذلت

عوامل ذلت

۱ علاقه به دنیا قال الصادق علیه السلام : من احبّ الحیوة ذلّ . خصال / ۱۲۰ ؛ بحار / ۶ / ۱/ ۲۸ ۲ اهانت به اسلام قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : اذلّ الله من اهان الاسلام . بحار / ۸ / ۱۴۵ ۳ اهانت به اهل بیت علیهم السلام قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : اذلّ الله من اهان اهل البيت . بحار / ۸ / ۱۴۵ ۴ دخالت بی جا قال الصادق علیه السلام : ایاک و الدخول فیما لا یعینک فتذلّ . بحار / ۷۸ / ۲۰۴ ۵ سوء خلق قال علی علیه السلام : رب عزیز اذله خلقه و ذلیل اعزّه خلقه . بحار / ۷۷ / ۶۴۲۰ ۶ طمع قال الباقر علیه السلام : لا ذلّ کذلّ الطمع . تحف العقول / ۲۸۶ ۷ تقاضا از مردم قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : لابی ذر ایاک و السؤل فانه ذلّ حاضر . بحار / ۷۷ / ۸۶۰ ۸ حرص بر دنیا سئل عن علی علیه السلام ایّ ذلّ اذلّ ؟ فقال : الحرص علی الدنیا . معانی الاخبار / ۱۹۸ ۹ جهل و نادانی قال الصادق علیه السلام : و الصدق عزّ الجهل ذلّ و الفهم مجد . بحار / ۷۸ / ۲۶۹ ۱۰ ترک حقوق قال الصادق علیه السلام : ترک الحقوق مذلّ . تحف العقول / ۱۱ ۳۶۰ ۱۱ احترام بی مورد قال علی علیه السلام : فانّ مشی مثلك مع مثلی فتنه للوالی و مذله للمؤمنین . بحار / ۳۲ / ۱۲ ۵۵۴ ۱۲ ستم کردن قال الصادق علیه السلام : انّ الذلیل هو الظالم . بحار / ۷۸ / ۲۰۳ ۱۳ پذیرفتن ستم قال علی علیه السلام : لا یحتمل الضیم الاّ الذلیل . نهج البلاغه ۱۴ کمک کردن به ستمگر قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : اذلّ الله من اعان الظالمین علی ظلمهم للمخلوقین . بحار / ۱۴۵ / ۱۵ ۸ ترک جهاد قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : فمن ترک الجهاد البسه الله ذلّا فی نفسه . بحار / ۱۰۰ / ۱۶ ۹ ذلیل کردن اهل ایمان قال رسول الله صلّی الله علیه و آله : من اذلّ مؤمنا اذله الله . بحار / ۶۹ / ۳۸۲ ۱۷

عدم بهره گیری از کم خردان قال زین العابدین علیه السلام: هلك من ليس له حكيمة يرشده و ذلّ من ليس له سفیه يعضده . بحار / ۷۸ / ۱۵۹ دروغ گویی قال علی علیه السلام: ... لا تحدّث الا عن ثقة فتكون كاذبا و الكذب ذلّ . بحار / ۷۷ / ۲۲۷

اشاره

لشکر معاویه در جنگ صفین هنگامی که بر آب مسلط شدند اصحاب حضرت علی علیه السلام را از استفاده آب منع کردند ، حضرت پیام داد که این منع آب اعلام جنگ است سپس برای سپاهیان خود خطبه ای خواند و به آن ها فرمود: بر سر دو راهی هستید یا قبول ذلت یا سیراب کردن شمشیرهای خود از خون دشمنان ، بعد از اندک مدتی پیروز شدند و زیر بار ذلت نرفتند و به هنگامی که پیروز شدند اصحاب معاویه را از استفاده ی آب منع نکردند؛ قد استطعموكم القتال فاقزوا علی مدله و تاءخير محله او روا السیوف من الدماء تروا من الماء فالموت فی حیاتکم مقهورین و الحیاء فی موتکم قاهرین . نهج البلاغه / خطبه ی ۵۱

امتحان

امتحان

۱ حتمی بودن بلا برای انسان قال علی علیه السلام: و الذی بعثه بالحق لتبلیلن بلبلة و لتغربلن غربلة و تساطن سوط القدر حتی يعود اسفلکم اعلاکم و اعلاکم اسفلکم . نهج البلاغه / خطبه ۱۶ ۲ سخت ترین بلا قال الصادق علیه السلام: ما بلی الله العباد بشیء اشدّ علیهم من اخراج الدرهم . بحار/ ۷۳ / ۱۳۹ ۳ بلا در تمام عمر قال الصادق علیه السلام: انّ اهل الحق لم یزالو منذ كانوا فی شدّة اما انّ ذلک لفی مدّة قليلة و عافیة طویلة . بحار / ۶۷ / ۲۱۳ ۴ نهفته بودن نعمت در هر بلا ما من بلیة الا و لله فیها نعمة تحیط بها . بحار / ۷۸ / ۳۷۴ ۵ لزوم شکر به هنگام بلا- قال علی علیه السلام: اذا رایت ربک یوالی علیک البلاء فاشکره و اذا رایت یتابع علیک النعم فاحذره . غرر الحکم / ۱ / ۳۱۶ ۶ کم بودن دینداران به هنگام بلا قال الحسین علیه السلام: ان الناس عبید الدنیا و الدین لعق علی السنتهم یحوطونه مادرت معایشهم فاذا محصوا بالبلاء قلّ الدّیانون . بحار / ۷۸ / ۱ / ۱۷ ۷ انواع بلا- قال علی علیه السلام: انّ البلاء للظالم ادب و للمؤمن امتحان و للانبیاء درجة . بحار/ ۲۳۵ / ۸ بلا و از بین رفتن گناه قال علی علیه السلام: الحمد لله الذی جعل تمحیص ذنوب شیعتنا فی الدنیا بمحتنهم لتسلم بها طاعاتهم و يستحقوا علیها ثوابها . بحار / ۶۷ / ۲۳۲ ۹ بلا به اندازه ی ایمان قال الصادق علیه السلام: انما المؤمن بمنزلة کفة المیزان کلما زید فی ایمانه زید فی بلائه . کافی / ۲ / ۱۹۷ ۱۰ بلا عامل تکریم مؤمن قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ما کرم عبد علی الله الا ازداد علیه البلاء . دعائم الاسلام / ۱ / ۲۴۱ ۱۱ بلا عامل محبت الهی قال الباقر علیه السلام: ان الله تبارک و تعالی اذا احبّ عبدا غتّه بالبلاء غتا . کافی / ۲ / ۱۹۷ ۱۲ بلا- عامل تواضع و انقیاد قال رسول الله صلی الله علیه و آله: لولا- ثلثة فی ابن آدم ما طاء طاء راءسه شیء المرض و الفقر و الموت و کلهن فی و أنّه لمعهنّ لوّثاب . بحار / ۷۲ / ۱۳۳ ۱۳ شدیدترین بلا متوجه اولیای خدا قال الصادق علیه السلام: انّ اشدّ الناس بلاء الانبیاء ثمّ الذین یلونهم ثمّ الامثل فالامثل . کافی / ۲ / ۱۴۱۹۶ ۱۴ پاداش صبر در برابر بلا من ابتلی من المؤمنین ببلاء فصر علیهم کان له مثل اجر الف شهید . مشکاة الانوار / ۷۰ / ۱۵ دعا به هنگام دیدن اهل بلا اذا رایتهم اهل البلاء فاحمدوا الله و لا تسمعونهم فان ذلک یحزنهم . بحار / ۷۱ / ۱۷۳۵ ۱۶ توسل به اهل بیت به هنگام بلا قال الرضا علیه السلام: اذا نزلت بکم شدّة فاستعینوا بنا علی الله و هو قول الله عزوجل ولله الاسماء الحسنی فادعوه بها سفینه / ۲ / ۳۴۳ ۱۸ حکمت ابتلا- الف توبه و تذکر قال علی علیه السلام: ان الله یتبلی عباده عند الاعمال السیئة بنقص الثمرات و حبس البرکات و اغلاق خزائن الخیرات لیتوب تائب و یقلع مقلع و یتذکر متذکر . بحار/ ۳۳۶ / ۹۱ ب خروج از حال تکبر قال علی علیه السلام: لکن الله یختبر عباده بانواع الشدائد و یتعبدهم بانواع المجاهد و یتلیمهم بضروب المکاره اخراجا للتکبر من

قلوبهم و اسکانا للتذلّل فی نفوسهم . شرح نهج البلاغه / ۱۳ / ۱۵۶ ج شکوفا شدن اسرار قال علی علیه السلام : فی تقلّب الاحوال علم جواهر الرجال و الاّیام توضیح لک السرائر الکامنه . بحار / ۷۷ / ۲۸۶

اشاره

امام صادق علیه السلام می فرماید : پیامبر صلی الله علیه و آله به منزل شخصی رفت ، در آنجا مرغی را دید که روی دیوار تخم گذاشت ، سپس آن تخم غلطید و روی میخی قرار گرفت و شکسته نشد . پیامبر صلی الله علیه و آله تعجب کرد ، صاحب منزل گفت : سوگند به خداوندی که تو را مبعوث ساخت تا به حال مصیبتی ندیده ام . پیامبر صلی الله علیه و آله از آن منزل غذا نخورد و خارج شد و فرمود : کسی که بلا نبیند خداوند به او نیازی ندارد؛ فمن لم یرزأ فمالله فيه من حاجه . کافی / ۲ / ۱۹۹

فقر و تهیدستی

فقر و تهیدستی

۱ فقر شعار صالحان یا موسی ! اذا رایت الفقر مقبلا فقل مرحبا بشعار الصالحین و اذا رایت الغنی مقبلا فقل ذنب عجلت عقوبته . سفینه البحار / ۲ / ۳۷۷ فقر عامل صلاح دین فی الحدیث القدسی : و ان من عبادی من لا یصلحه الا الفقر ولو اغنیته لافسده ذلک . بحار / ۲۸۴ / ۳ فقر نشانه ی محبت خداوند قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان الله تعالی یحب المؤمن اذا کان فقیرا متعففا . کنز العمال / ۴۸۶ / ۴ سرزنش خانواده به دلیل فقر قال رسول الله صلی الله علیه و آله : یأتی علی الناس زمان یکون هلاک الرجل علی ید زوجته و ابویه و ولده یعیرونه بالفقر و یکلفونه ما لا یطیق فیدخل المداخل التي یدهب فیها دینه فیهلك . محجّه البیضاء / ۳ / ۵۵۷ تکریم از فقیر قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من اکرّم فقیرا مسلما لقی الله یوم القیامه و هو عنه راض . امالی صدوق / ۴۲۹ / ۶ اهانت به فقیر قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من اهان فقیرا مسلما من اجل فقره و استخفّ بحقه فقد استخفّ بحق الله بحار / ۷۳ / ۷۳۶۲ سهم فقرا در اموال ثروتمندان عن ابی عبدالله علیه السلام : ان الله عزّ و جلّ فرض للفقراء فی مال الاغنیاء ما یسعهم ولو علم انّ ذلک لا یسعهم لزادهم . . . بحار / ۱۹ / ۸۹۶ اشتیاق بهشت به فقرا؛ قال النبی صلی الله علیه و آله : ان الفقراء ملوک اهل الجنه و الناس کلهم مشتاقون الی الجنه و الجنه مشتاقه الی الفقراء . بحار / ۶۹ / ۹۴۹ ورود فقرا به بهشت پیش از ثروتمندان قال النبی صلی الله علیه و آله : یدخل الفقراء المؤمنین الجنه قبل اغنیائهم بیوم مقداره الف عام . کنز العمال / ۶ / ۴۷۷ سختی فقر قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اوحی الله الی ابراهیم فقال یا ابراهیم ! خلقتک و ابتلیتک بنار نمرود فلو ابتلیتک بالفقر و رفعت عنک الصبر فما تصنع ؟ قال ابراهیم علیه السلام یا ربّ الفقر اشدّ من نار نمرود . بحار / ۷۲ / ۷۴ نکته : نکوهش از فقر؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : کاد الفقر ان یکون کفرا . کافی / ۲ / ۳۰۷ ستایش از فقر؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : الفقر فخری . سفینه البحار / ۶ / ۱۳۱ الف در جمع بین این دو روایت می توان گفت : فقری که مذموم است فقری است که انسان فاقد حداقل مخارج روزانه باشد و انسان بر اثر گرسنگی در خطر گناه قرار بگیرد ، و فقر ممدوح فقری است که انسان به اندازه ی کفاف داشته باشد که بتواند به وسیله ی آن زندگی خود را اداره کند . پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود : اللهم ارزق محمدا و آل محمد الکفاف . کافی / ۲ / ۱۴ ب نکته ی دیگر این که فقری که از آن مذمت شده است ، فقر دینی و معنوی است ؛ قال علی علیه السلام : فقر النفس شرّ الفقر . غرر الحکم / ۶ / ۵۴۷ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : الفقر فقر القلب . بحار / ۷۲ / ۵۶ قال الصادق علیه السلام : الفقر الموت الاحمر و قلت لابی عبدالله الفقر من الدینار و الدرهم ؟ فقال علیه السلام : لا ، ولكن من الدین و فقری که از آن مدح شده فقر به سوی خداوند است که پیامبر صلی الله علیه و آله به خداوند عرض می کند : اللهم اغنی بالافتقار الیک و لا تفقرنی

بالاستغناء عنك . مفردات راغب

اشاره

هشام بن سالم گوید : هنگامی که تاریکی شب همه جا را فرا می گرفت امام صادق علیه السلام انبانی از طعام و نان و پول به دوش می گرفت و در خلوت شب به در خانه نیازمندان و فقراء مدینه می رفت و بین آنان تقسیم می نمود بدون اینکه امام را بشناسند . پس از رحلت امام صادق علیه السلام فقرا متوجه شدند که آن حضرت به آنان کمک می کرده است . وسائل ، چاپ قدیم ۱/۱۱۵

فقر و تهیدستی

فقر و تهیدستی

۱ کار نکردن قال علی علیه السلام : من لم یصبر عل کده صبر علی الافلاس . غرر الحکم / ۲۳۹۴ اظهار فقر قال النبی صلی الله علیه و آله : من تفاقر افتقر . تحف العقول / ۳۳۵ اسراف و تبذیر قال الکاظم علیه السلام : من بذّر و اسرف زالت عنه النعمه . تحف العقول / ۴۲۱۷ عدم اعتدال در زندگی قال علی علیه السلام : ترک التقدير فی المعیشه یورث الفقر . بحار / ۷۱ / ۴۷۳ تقاضا از مردم قال علی علیه السلام : من فتح علی نفسه باب مساءله فتح الله علیه باب فقر . تحف العقول / ۶۷۵ گناه ثروتمندان قال الصادق علیه السلام : انّ الناس ما افتقروا و لا احتاجوا و لا جاعوا و لا عروا الاّ بذنوب الاغنیاء . وسائل / ۶ / ۷۴ کم فروشی قال النبی صلی الله علیه و آله : ... اذا طُفّف المکیال اخذهم الله بالسنین و النقص . تحف العقول / ۸۴۲ سوء تدبیر قال علی علیه السلام : یستدل علی ادبار الدّول بربع سوء التدبیر و قبح التبذیر و قلّة الاعتبار و کثره الاغترار . غرر الحکم / ۳۵۷ سخنان یهوده من التوراه ... یابن آدم اذا وجدت قساوة فی قلبک و سقما فی جسمک و نقیصه فی مالک و حریمه فی رزقک فاعلم انّک قد تکلمت فیما لا ینبیک . ینابیع الحکمه / ۴ / ۱۰۳۳۳ کسب حرام قال رسول الله صلی الله علیه و آله : و من کسب مالا من غیر حلّه افقره الله تعالی . مستدرک / ۱۱ / ۱۳۶۳ بر نیاموردن حاجت نیازمند قال علی علیه السلام : سبب زوال الیسار منع المحتاج . غرر الحکم / ۱ / ۴۳۱ / ۱۲ نفرین به فرزند قال الصادق علیه السلام : ایما رجل دعا علی ولده اورثه الفقر . بحار / ۱۰۴ / ۹۹

اشاره

تکریم پیامبر صلی الله علیه و آله از فقیر؛ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به هنگامی که وارد مدینه شدند به منزل ابی ایوب انصاری وارد شدند که از همه ی مردم فقیرتر بود؛ ... و لم یکن بالمدينه افر من ابی ایوب لَمّا نزل به النبی صلی الله علیه و آله . سفینه البحار / ۱ / ۱۹۳

زیارت

زیارت

۱ زیارت نشانه ی تمامیت حج قال الصادق علیه السلام : اذا حجّ احدکم فلیختم بزیارتتالانّ ذلك من تمام الحجّ . وسائل / ۲۱۰/۲۵۴ زیارت در حیات و ممات قال الصادق علیه السلام : من زارنا فی مماتنا فکأنما زارنا فی حیاتنا . بحار / ۹۷ / ۱۲۴ غسل زیارت قال الصادق علیه السلام : فی قوله تعالی (خذوا زینتکم عن کل مسجد) قال الغسل عند لقاء کلّ امام . بحار / ۹۷ / ۱۳۲ زیارت وفای به عهد قال الرضا علیه السلام : ان لكل امام عهدا فی عتق اولیائه و شیعته و انّ من تمام الوفاء بالعهد زیارة قبورهم . من لا یحضره الفقیه

۲ / ۵۷۷ کیفیت زیارت از راه دور قال الصادق علیه السلام : اذا بعدت باحدکم الشّقّه و ناءت به الدار فليصعد اعلی منزله فليصل رکعتین و لیؤمّ بالسلام الی قبورنا فانّ ذلک یصل الینا . من لایحضره الفقیه / ۲/۵۹۹ زیارت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من اتانی زائرا کنت شفیعہ يوم القيامة . بحار / ۱۰۰ / ۱۸۲ زیارت حضرت علی علیه السلام قال الرضا علیه السلام : فضل زیارة قبر امیر المؤمنین علی زیارة قبر الحسین علیه السلام کفضل امیر المؤمنین علی الحسین . بحار / ۱۰۰ / ۲۶۲ زیارت فاطمه زهرا علیها السلام قال علی علیه السلام : قالت فاطمة قال لی رسول الله صلی الله علیه و آله یا فاطمة ! من صلی علیک غفر الله له و الحقہ بی حیث کنت من الجنة . کشف الغمّة / ۲ / ۹۹۸ زیارت امام حسن علیه السلام قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من زار الحسن فی بقیعه ثبت قدمه علی الصراط يوم تزلّ فیہ الاقدام . بحار / ۱۰۰ / ۱۴۱ زیارت امام حسین علیه السلام قال الصادق علیه السلام : ان الله تبارک و تعالی یتجلّی لزوار قبر الحسین علیه السلام قبل اهل عرفات و یقضی حوائجهم و یغفر ذنوبهم و یشفّعهم فی مسائلهم ثم یثنّی باهل عرفات فیفعل ذلک بهم . بحار / ۱۰۰ / ۱۱۳۷ زیارت ائمه بقیع علیهم السلام لما سئل ما لمن زار احدا منکم ؟ قال : کمن زار رسول الله صلی الله علیه و آله . کافی / ۴ / ۱۲۵۷۹ زیارت امام کاظم علیه السلام قال الرضا علیه السلام : لما ساءله ابن سنان ما لمن زار اباک فقال له : الجنة فزره . بحار / ۱۰۲ / ۱۳۱ زیارت امام رضا علیه السلام قال الرضا علیه السلام : من زارنی بعد داری ائیتہ يوم القيامة فی ثلاث مواطن حتی اخلّصه من احوالها اذا تطایرت الکتب یمینا و شمالا و عند الصراط و عند المیزان . عیون اخبار الرضا / ۲ / ۱۴۲۵۵ زیارت امام جواد علیه السلام ؛ ۱۵ زیارت عسکریین قال العسکری علیه السلام لابی هاشم : قال لی ابو محمد الحسن بن علی علیه السلام قبری بسرّ من راءى امان لاهل الجانین . بحار / ۱۰۲ / ۱۶۵۰۹ زیارت حضرت معصومه علیها السلام قال الصادق علیه السلام : لنا حرما و هو قم و ستدفن فیہ امراءه من ولدی تسمّی فاطمه من زارها وجبت له الجنة . بحار / ۱۰۰ / ۱۷۲۶۷ زیارت عبدالعظیم الحسنی قال الهادی علیه السلام : لوزرت قبر عبدالعظیم عندکم لکنت کمن زار الحسین بن علی . ثواب الاعمال / ۱۲۴ / ۱۸ زیارت قبور صالحین قال کاظم علیه السلام : من لم یستطع ان یزور قبورنا فلیزر قبور صلحاء اخواننا .

اشاره

بحار / ۷۴ / ۳۱۱ ابوالصلت هروی گوید : در خدمت حضرت رضا علیه السلام بودم گروهی از مردم قم خدمت امام شرفیاب شدند و سلام عرض کردند . حضرت پاسخ سلام دادند و آنان را نزدیک خود خواند و به آنان خوش آمد گفت و فرمود : شما حقا شیعیان ما هستید روزی بر شما برسد که قبرم را در سرزمین طوس زیارت کنید هر کس با داشتن غسل مرا زیارت کند از گناهان خود بیرون شود همانند روزی که از مادر متولد شده است . سفینه البحار / ۲ / ۴۴۷

شهادت

شهادت

۱ کرامت در پرتو شهادت قال علی علیه السلام : انّ اءکرم الموت القتل . نهج البلاغه / خطبه ۲۳۱ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اءشرف الموت قتل الشهادة . بحار / ۶۷ / ۲۸ شهادت بهترین مرگ قال علی علیه السلام : ان اءفضل الموت القتل . وسائل / ۱۱ / ۸
۳ شهادت بالاترین نیکی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : فوق کل ذی برّ برّ حتی یقتل الرجل فی سبیل الله فاذا قتل فی سبیل الله فلیس فوقه برّ . کافی / ۲ / ۴۳۴۸ درخواست شهادت از خداوند قال زین العابدین علیه السلام : حمدا نسعد به فی السعداء من اولیائه و نصیر به فی نظم الشهداء بسیوف اعدائه . صحیفه / دعای اول ۵ عدم رنج برای شهید در قبر قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لما

سئل عن عدم افتنان الشهيد في القبر : كفى ببارقه السيوف على رءسه فتنة . كنز العمال / ۱۱۴۷۱؛ وسائل / ۱۱ / ۶۶ پاداش شهادت برای دوستان حقیقی قال زین العابدین علیه السلام : من مات على مولاتنا في غيبة قاتلنا اعطاه الله اجر اءلف شهيد مثل شهداء بدر و احد . بحار / ۸۲ / ۱۷۳ امتیازات شهید قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : للشهيد سبع خصال من الله : اول قطرة من دمه مغفور له كل ذنب و الثانية يقع رءسه في حجر زوجته من الحور العين و الثالثة يكسى من كسوة الجنة و الرابعة تبندره خزنة الجنة بكل ريح طيبه ايهم ياءخذه معه و الخامسة ان يرى منزله و السادسة يقال لروحه اسرح في الجنة حيث شئت و السابعة ان ينظر في وجه الله وسائل / ۱۱ / ۱۰۸ شهيد مورد آمرزش الهی قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اول ما يُهراق من دم الشهيد يغفر له ذنبه كله الا الدين . كنز العمال / ۴ / ۳۹۹ شهيد و شفاعت از دیگران قال على علیه السلام : . . . و يشفع الرجل منهم سبعين الف من اهل بيته و جبرته بحار / ۱۲ / ۹۷ پاداش شهید فوق تصور و ادراك قال على علیه السلام : . . . اذا زال الشهيد عن فرسه بطعنه او ضربة . . . ابشر فان لك ما لا عين رأت و لا اذن سمعت و لا خطر على قلب بشر . بحار / ۹۷ / ۲۱

اشاره

الف اشتیاق به شهادت ؛ حضرت على علیه السلام فرمود : والذى نفس على بيده لالف ضربة بالسيف اهون من موته واحدة على الفراش . بحار / ۹۷ / ۴۰ ب پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله فرمود : و الذى نفسى بيده لوددت انى اقتل فى سبيل الله ثم احيا ثم اقتل ثم احيا ثم اقتل . كنز العمال / ۴ / ۱۰۵۶۴ ج پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله در باره ی شهیدان جنگ احد فرمود : آن ها را با همان خون هایشان و در لباس های خودشان دفن کنید؛ زملوهم بدمائهم و ثيابهم . وسائل / ۱ / ۲۷۰۱ د در جنگ احد حضرت على علیه السلام جراحتهای فراوانی بر بدن او وارد شد و از اینکه یاران پیامبر به شهادت رسیدند و خود به شهادت نرسید ، ناراحت گردید . پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله به او فرمود : ابشر فان الشهادة من ورائك بشارت باد بر تو را سرانجام شهید خواهی شد . سپس پیامبر فرمود : بگو بدانم در وقت شهادت چگونه صبر خواهی کرد ؟ على علیه السلام فرمود : چنین موردی از موارد صبر نیست بلکه از موارد بشارت و شکر است لیس هذا من مواطن الصبر و لكن من مواطن البشري و الشكر . نهج البلاغه خطبه ۱۵۶

معارف

زیبایی

زیبایی

۱ ضرورت زیبایی قال على علیه السلام : لیتزین احدکم لآخیه المسلم اذا اتاه . بحار / ۷۹ / ۲۲۹۸ محبوبیت زیبایی نزد خداوند قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ان الله يحب اذا خرج عبده المؤمن الى اخيه ان يتهيأ له و ان يتجمل . بحار / ۷۹ / ۳۳۰۷ زیبایی به هنگام رفتن به مسجد قال الصادق علیه السلام : فى قوله تعالى : (خذوا زينتكم عند كل مسجد) المشط فان المشط يجلب الرزق و يحسن الشعر و ينجز الحاجة خصال / ۲ / ۶۸۴ زیبایی در لباس قال الصادق علیه السلام : البس و تجمل فان الله جميل يحب الجمال و لیکن من حلال . وسائل / ۳ / ۵۳۴۰ زیبایی در مو قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : الشعر الحسن من كسوة الله فاكرموه . وسائل / ۱ / ۶۴۳۲ زیبایی صورت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اطلبوا الخير عند حسان الوجوه فان فعالهم احرى ان تكون حسنا . عیون اخبار الرضا / ۲ / ۷۴۴ زیبایی منزل قال الصادق علیه السلام : . . . ان الله عزوجل اذا انعم على عبد نعمه احب ان يرى عليه اثرها قیل و کیف ذلك ؟ قال : ينظف ثوبه و يطيب ريحه و يجصص داره و یکنس افنیه امالی طوسی / ۲۷۵ / ۸ زیبایی در گفتار قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : الجمال صواب القول بالحق و الکمال حسن الفعال بالصدق . كنز العمال / ۲۸۷۷۶ / ۹ بهترین

زیبایی قال علی علیه السلام : لا جمال احسن من العقل . نهج السعادة / ۱ / ۱۰۵ زیبایی دانشمند قال علی علیه السلام : جمال العالم عمله بعلمه . غرر الحکم / ۴۷۵۳ / ۱۱ نمونه ای از زیبایی های باطنی قال علی علیه السلام : جمال الرجل حلمه ، جمال المؤمن ورعه ، جمال العبد الطاعة ، جمال العلم نشره ، جمال العیش القناعة ، جمال الاحسان ترک الامتنان . غرر الحکم / ۱/۳۷۰ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ما زین الله رجلاً بزینة خیر من عفاف بطنه . تنبيه الخواطر / ۲/۲۲۹

اشاره

امام صادق علیه السلام فرمود : روز قیامت که می شود زن زیبایی را که بر اثر زیبایی خویش به گناه افتاده باشد حاضر کنند ، گوید خداوندا مرا زیبا آفریدی از این جهت دچار گناه شدم در آن حال حضرت مریم علیه السلام را حاضر کنند و گویند تو زیباتر بودی یا مریم ؟ که چنین جمالی داشت و گناه نکرد و همین طور مرد زیبایی را می آوردند که به خاطر زیبایی به گناه افتاده به او گویند تو زیباتر بودی یا یوسف که به گناه نیفتاد ؟ کافی / ۸/۲۲۸

عافیت

عافیت

۱ عافیت نعمت پنهان قال الصادق علیه السلام : العافیة نعمۃ خفیة اذا وجدت نسیت و اذا فقدت ذكرت . فقیه / ۴/۴۰۶ عافیت نعمت بزرگ قال الصادق علیه السلام : انّ امیر المؤمنین علیه السلام اعتق الف مملوک من کذب یدیه . تهذیب / ۶ / ۳۳۲۶ تقوا عامل عافیت ؛ قال الصادق علیه السلام : من سرّه طول العافیة فلیتق الله . بحار / ۷۲ / ۴۲۳۲ عافیت در سکوت قال علی علیه السلام : العافیة عشرة اجزاء تسعة منها فی الصمت الا بذكر الله و واحد فی ترک مجالسة السفهاء . تحف العقول / ۵۸۹ درخواست عافیت به جای صبر قال زین العابدین علیه السلام : لما ضرب علی کتف رجل یطوف بالكعبة و یقول اللهم انی اساء لک الصبر : ساءت البلاء قل اللهم انی اساء لک العافیة و الشکر علی العافیة . دعوات راوندی / ۱۱۴ درخواست عفو به جای بلا و رنج قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لرجل لما سمع قراءة النبی السورة القارعة فی صلوة المغرب دعا ان یعذب بذنوبه فی الدنيا فمرض بشما قلت الا قلت ربنا آتنا فی الدنيا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار فدعا له حتی افاق . دعوات راوندی / ۱۱۴ بهترین دعا طلب عفو و عافیت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لما سئل عن الدعاء الافضل تساءل ربک العفو و العافیة فی الدنيا و الآخرة . در المنثور / ۱ / ۵۶۰

اشاره

درخواست عافیت به جای زندان ؛ حضرت رضا علیه السلام فرمودند : حضرت یوسف در زندان از خداوند شکایت کرد و گفت : پروردگارا ! به چه جهت من مستحق زندان شدم . خداوند به او وحی نمود : زیرا خود اختیار کردی وقتی که گفתי زندان نزد من محبوبتر است چرا نگفتی عافیت نزد من از آنچه زنان مرا به سوی آن دعوت می کنند بهتر است . نور الثقلین / ۲ / ۴۲۴

انتظارات بی جا

انتظارات بی جا

۱ قطع ارتباط با مردم قال علی علیه السلام : قلت اللهم لا تحوجنی الی احد من خلقک فقال رسول الله : یا علی لا تقولن هکذا فلیس من احد الا و هو محتاج الی الناس قال فقلت کیف یا رسول الله قال قل اللهم لا تحوجنی الی شرار خلقک . بحار / ۹۳ / ۲۲۵۳

آزمایش نشدن در دنیا قال علی علیه السلام : و قد سمع رجلا يقول اللهم انی اعوذ بک من الفتنۃ اراک تعوذ من مالک و ولدک يقول الله تعالى : (انما اموالکم و اولادکم فتنۃ) ولكن قل اللهم انی اعوذ بک من مضلّات الفتن . بحار / ۹۳ / ۳۶ راضی بودن همه ی مردم از انسان آن موسی علیه السلام قال : یا ربّ احبس عني السنۃ بنی آدم فانّهم یذمّونی فاحی الله یا موسی هذا شیء ما فعلته مع نفسی افترید ان اعمله معک ؟ فقال : قد رضیت ان یکون لی أسوء بک . سفینه البحار / ۷ / ۴۵۹۲ سلامت از زبان مردم قال علقمه فقلت للصادق علیه السلام یا بن رسول الله انّ الناس من ینسبوننا الی عظیم الامور و قد ضاقت بذلک صدورنا فقال : یا علقمه ان رضا الناس لا یملک و السنّتهم لا تضبط و کیف تسلّمون مما لم یسلم منه انبیاء الله . . . الم ینسبوا جمیع انبیاء الله الی انهم سحره طلبه الدنيا . . . الم ینسبوا نبینا محمدا الی انه شاعر مجنون . . . سفینه البحار / ۷ / ۵۵۹۱ استجابت دعا با عدم رعایت شرایط آن قال الصادق علیه السلام : اربع لا یتجاب لهم دعا : رجل جالس فی بیته یقول یا رب ارزقنی فیقول له الم آمرک بالطلب و رجل کانت له امراءۃ فدعا علیها فیقول الم اجعل امرها یدک و رجل کان له مال فافسده فیقول یا رب ارزقنی فیقول الم آمرک بالاعتقاد . . . و رجل کان له مال فادانه بغير بینة فیقول الم آمرک بالشهادۃ . دعوات راوندی / ۳۳

اشاره

شخصی به حضور امام صادق علیه السلام رسید و گفت : از دنیا خسته شده ام و از خداوند طلب مرگ نمودم . حضرت فرمودند : از خداوند آرزوی زندگی کن بر این اساس که او را اطاعت کنی نه آن که گناه کنی ؛ اگر در دنیا زنده بمانی و اطاعت خدا کنی برای تو بهتر است از آن که بمیری نه آن که گناه کنی و نه اطاعت کنی . بحار / ۶ / ۱۲۸

عبرت

عبرت

۱ عبرت گرفتن نشانه ی خردمندی قال علی علیه السلام : افضل العقل الاعتبار . . . غرر الحکم / ۲۳۲۷۳ لزوم عبرت گرفتن از گذشتگان قال علی علیه السلام : و اعتبروا بما قد راءیت من مصارع القرون قبلکم قد ترایت اوصالهم و زالت اءبصارهم و اسماعهم و ذهب شرفهم و عزّهم و انقطع سرورهم و نعیمهم . نهج البلاغه / خطبه ۱۶۱ عبرت گرفتن از ابلیس قال علی علیه السلام : فاعتبروا بما کان من فعل الله بابلیس اذا حبط عمله الطویل . نهج البلاغه / خطبه ۱۹۲ عبرت از عمالقه و فراعنه قال علی علیه السلام : و انّ لکم فی القرون السالفه لعلّۃ این العمالقه و ابناء الفراعنه و ابناء الفراعنه . نهج البلاغه / خطبه ۱۸۲ عمالقه افرادی قوی هیکل از نواده های حضرت نوح بودند . ۵ عبرت از قدرتمندان قال علی علیه السلام : اءین الذین عسکروا العساکر و مدنوا المدائن . غرر الحکم / ۲۷۹۶ عبرت از جباران دنیا قال علی علیه السلام : اءین الجابره و ابناء الجابره . غرر الحکم / ۲۷۹۴ اندک بودن اعتبار قال علی علیه السلام : ما اءکثر العبواقل الاعتبار . نهج البلاغه / حکمت ۲۹۷ آثار و برکات عبرت الاعتبار یقود الی الرشد غرر الحکم / ۱۱۲۱ من کثر اعتباره قلّ عثاره . غرر الحکم / ۸۰۵۶ همراه بودن با گذشتگان قال علی علیه السلام فی وصیته لابنه الحسن : یا بنی انی و ان لم اکن عمّرت عمر من کان قبلی فقد نظرت فی اءعمالهم و فکرت فی اخبارهم و سرت فی آثارهم حتّی عدت کاحدهم . . . نهج البلاغه / نامه ۱۰۳۱ عبرت از اقبال و ادبار دنیا قال علی علیه السلام : ما قال الناس لشیء طوبی له الا و قد خبّاء له الدهر یوم سوء . نهج البلاغه / حکمت ۲۸۶

اشاره

در روایت است که پشه ای وارد بینی نمرود گشت و تا چهل روز او را آزار می داد و عزیزترین فرد نزد نمرود انسانی بود که بر سر او بزند تا آرام گیرد آنقدر به سر او زدند تا اینکه به هلاکت رسید . سفینه البحار/ ۱/۳۳۴

نگاه

نگاه

برخی از نگاه ها در اسلام عبادت محسوب می شود و بعضی از نگاه ها ممنوع و حرام است :

نگاه عبادت

۱ نگاه به صورت حضرت علی علیه السلام ۲ نگاه به صورت والدین ۳ نگاه به قرآن کریم ۴ نگاه به کعبه ؛ قال النبی صلی الله علیه و آله : النظر الى علی ابن ابی طالب عبادة و النظر الى الوالدین عبادة و النظر الى المصحف عبادة و النظر الى الکعبة عبادة . بحار/ ۸۹/۱۹۹ عالم ۵ امام عادل ۷ برادر دینی ؛ قال النبی صلی الله علیه و آله : النظر الى العالم عبادة و النظر الى الامام المقسط عبادة . . . و النظر الى الاخ عبادة . بحار / ۷۱ / ۸۷۳ حجر الاسود ۹ دریا ۱۰ به کسی که سطح زندگی او از ما کمتر است ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : النظر . . . الى الحجر عبادة . . . و الى البحر عبادة . بحار / ۱۰ / ۳۶۸ قال علی علیه السلام : و اکثر ان تنظر الى من فضلت علیه فانّ ذلك من ابواب الشکر .

نگاه ممنوع

نهج البلاغه / نامه ۹۱ نگاه به نامحرم ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : النظر سهم من سهام ابليس . فقیه / ۴ / ۱۸ قال الصادق علیه السلام : اول النظر لك والثانية عليك و الثالثة فيها الهلاك . سفینه البحار/ ۲۲/۵۹۵ نگاه به نامه ی مردم ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من نظر فی کتاب اخیه بغیر اذنه فکانما ينظر فی النار . مستدرک / ۱۰ / ۳۸۷ نگاه به عیب مردم ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لا- تنظروا فی عیوب الناس کالارباب و انظروا فی عیوبکم کالعبيد . بحار / ۷۵ / ۲۸۴ نگاه به ثروت مردم ؛ و لا تمدنّ عینیک الى ما متعنا به ازواجاً منهم زهرة الحیوة الدنيا . طه / ۱۳۱

اشاره

شخصی به نام حجر مذری گوید سالی به حج رفتم ، در آن سال جمعی از مهاجران و انصار و علی علیه السلام نیز در مکه بودند ، ابوذر را نیز دیدم که در مراسم حج شرکت کرده روزی با ابوذر در مسجد الحرام نشسته بودیم در این میان حضرت علی علیه السلام آمد و از جلوی ما عبور کرد ، دیدم ابوذر به آن حضرت نگاه کرد و به نگاه خود ادامه داد به او گفتم خدا تو را رحمت کند چه زمانی چشمت را از تماشای حضرت علی علیه السلام برمی داری ؟ گفت : این که نگاه می کنم به دلیل آن است که از پیامبر صلی الله علیه و آله شنیدم که فرمود : النظر الى علی بن ابی طالب عبادة . . . امالی طوسی / ۲ / ۷۰

علم و دانش

علم و دانش

۱ ارزش علم قال رسول الله صلی الله علیه و آله : سارعوا فی طلب العلم فالحدیث من صادق خیر من الدنيا و ما علیها من ذهب و

فضّه . کنز العمال / ۱۰ / ۱۵۴ طلب علم و جهاد در راه خدا قال علی علیه السلام : الشاخص فی طلب العلم کالمجاهد فی سبیل الله . بحار / ۱ / ۱۷۹ برتری علم بر عبادت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : فضل العلم احب الی من فضل العبادة . بصائر الدرجات / ۴۳/۷ زندگی در پرتو علم قال علی علیه السلام : اکتسبوا العلم یکسبکم الحیاء . غرر الحکم / ۲ / ۴۸۶ زکات علم قال الصادق علیه السلام : انّ لكلّ شیء زکاة و زکاة العلم ان یعلمه اهله . تحف العقول / ۳۶۴ فراگیری علوم مهمّ قال علی علیه السلام : العلم اء کثر من ان يحاط به فخذوا من کل علم احسنه . غرر الحکم / ۱۸۱۹ عبادت خداوند در پرتو علم قال علی علیه السلام : ... بالعلم يطاع الله و یعبد بالعلم يعرف الله و یوحّد بالعلم توصل الراحام و به يعرف الحلال و الحرام . امالی صدوق / ۸ / ۴۹۲ پاداش آموزش علم برای خدا قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من تعلّم العلم لله و عمل لله و علّم لله دُعی فی ملکوت السموات عظیما . امالی طوسی / ۱۶۷ برتری علم بر ثروت قال علی علیه السلام : یا کمیل ! العلم خیر من المال العلم یحرسک و انت تحرس المال و المال تنقصه النفقة و العلم یزکوا علی الانفاق . نهج البلاغه / حکمت ۱۴۷ / ۱۰ تحصیل علم راه سعادت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من سلک طریقا یطلب فيه علما سلک الله به طریقا الی الجنة . امالی صدوق / ۵۸ / ۱۱ استغفار موجودات برای طالب علم قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ان طالب العلم یتستغفر له کل شیء حتی الحیتان البحر و هوأم الارض و سباع البر و انعامه . امالی مفید / ۱۲۲۹ عدم خستگی از طلب علم قال علی علیه السلام : علی المتعلّم ان یداءب نفسه فی طلب العلم و لا یملّ من تعلّمه و لا یتکثر ما علم . غرر الحکم / ۱۳۶۱۹۷ احترام به استاد قال زین العابدین علیه السلام : حق سائسک بالعلم التعظیم له و التوقیر لمجلسه و حسن الاستماع الیه و الاقبال علیه و ان لا ترفع علیه صوتک خصال / ۵۶۷ / ۱۴ خدمت به استاد قال علی علیه السلام : اذا رایت عالما فکن له خادما . غرر الحکم / ۴ / ۱۵۰۴۴ عمل به علم قال علی علیه السلام : علی العالم ان یعمل بما علم ثم یطلب علم ما لم یعلم . غرر الحکم / ۱۶۶۱۹۶ فضیلت علم بر عمل سئل رجل عن رسول الله صلی الله علیه و آله عن اء فضل الاعمال فقال صلی الله علیه و آله : العلم بالله و الفقه فی دینه و کررهما علیه فقال یا رسول الله ! اءساءلک عن العمل فتخبرنی عن العلم ، فقال صلی الله علیه و آله : ان العلم ینفعک معه قلیل العمل و ان الجهل لا ینفعک معه کثیر العمل . تنبیه الخواطر / ۱ / ۱۷۸۲ امتیاز علم در مزیت و فضیلت کسب علم همین بس که از چهار جهت رفع محدودیت شده و همه ی انسان ها دعوت به تحصیل علم شده اند : الف طایفه و نژاد؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : طلب العلم فریضة علی کل مسلم . کافی / ۱۳۵ / ب مکان ؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اطلبوا العلم ولو بالصین . بحار / ۱ / ۱۸۰ ج زمان ؛ قال الصادق علیه السلام : طلب العلم فریضة علی کل حال . بحار / ۱ / ۱۷۲ د معلّم ؛ قال علی علیه السلام : الحکمة ضالة کل مؤ من فخذوها و لو من افواه المنافقین . تصنیف غرر الحکم / ۵۸ / ۱۸ مغرور شدن به علم قال علی علیه السلام : من ادعی من العلم غایتة فقد اظهر من جهله نهایتة . غرر الحکم / ۲ / ۷۲۰ قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من قال انا عالم فهو جاهل . منیة المرید / ۱۳۷ / ۱۹ خطر علم بدون عمل قال علی علیه السلام : من تعلّم العلم و لم یعمل به بما فيه حشره الله یوم القیامة اعمی . مکارم الاخلاق / ۳۴۸ / ۲۰ خطر عمل بدون علم قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من عمل علی غیر علم کان ما یفسد اکثر مما یصلح . محاسن برقی / ۱ / ۳۱۴ / ۲۱ علت روی نیارودن مردم به تحصیل علم قال علی علیه السلام : انما زهید الناس فی طلب العلم کثرة ما یرون من قلّة من عمل بما علم . غرر الحکم / ۳۸۹۵ / ۲۲ علم و قرب به سوی خداوند قال رسول الله صلی الله علیه و آله : اذا اتی علیّ یوم لا ازداد فيه علما یقرّبنی الی الله تعالی فلا بورک لی فی طلوع الشمس ذلک الیوم . کنز العمال / ۲ / ۸۶۸۷

اشاره

الف پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در شب معراج گروهی را مشاهده کرد که لب های آنان را با مقراضی از آتش قطع می کنند به جبرئیل فرمود : اینان کیستند ؟ جبرئیل گفت : اینها خطیبان امت تو هستند که مردم را امر به نیکی می کردند و خود را فراموش

کردند . نورالثقلین / ۱/۷۵ ب حضرت علی علیه السلام در باره ی علمایی که به علم خود عمل نمی کنند می فرماید : و قد تسمی عالما و لیس به ... فالصورة صورة انسان و القلب قلب حیوان ... ذلک میت الاحیاء . نهج البلاغه / خطبه ۸۷ شخصی از انصار نزد پیامبر آمد و پرسید اگر در یک زمان تشیع جنازه و مجلس علم با هم باشد در کدام یک بهتر است شرکت کنم ؟ فرمود : اگر برای تشیع جنازه ای افرادی باشند که عهده دار شوند حضور یافتن در مجلس علم از هزار تشیع جنازه و عبادت هزار مریض و از نماز هزار شب و روزه هزار روز و از هزار صدقه و از هزار حج مستحب و هزار جهاد مستحب برتر است . بحار / ۱/۲۰۴

عالم

عالم

۱ منزلت عالم قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : فضل العالم على غيره كفضل النبي على أمته . كنز العمال / ۲۸۷۹۸ قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : العلم وديعة الله في أرضه و العلماء أمانة على من عمل بعلمه أدى أمانته و من لم يعمل بعلمه كتب في ديوان الخائنين . الدرّة الباهرة / ۲۴ نشانه های عالم قال لقمان لابنه و هو يعظه : ... للعالم ثلاث علامات : العلم بالله و بما يحب و بما يكره . خصال / ۳۱۲۱ نگاه به سیمای عالم قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : النظر الى وجه العالم عبادة . بحار / ۱/۱۹۵ فضیلت عالم بر عابد قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : ركعتان يصليهما العالم افضل من اءلف ركعة يصليها العابد . فقيه / ۴ / ۳۶۷ ۵ تكريم از عالم قال على عليه السلام : من وقّر عالما فقد وقّر ربه . غرر الحكم / ۶۷۰۴ حراست عالم از دين قال الصادق عليه السلام : علماء شيعتنا مرابطون بالثغر الذي يلي ابليس و عفاريتهم يمنعونهم عن الخروج على ضعفاء شيعتنا و عن ان يتسلط عليهم ابليس و شيعته . احتجاج / ۱/۱۳ ۷ خطر لغزش عالم قال على عليه السلام : زلّة العالم كانهكسار السفينة تغرق و تغرق . بحار / ۲ / ۵۸ ۸ عالم ترين فرد قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : اعلم الناس من جمع علم الناس الى علمه . امالي صدوق / ۲۷ ۹ تواضع عالم برای شاگرد قال على عليه السلام : تواضعوا لمن تعلمونه العلم و تواضعوا لمن طلبتم منه العلم . ۱۰ و ظايف عالم امالي صدوق / ۲۹۴ قال على عليه السلام : من نصب نفسه للناس اماما فعليه ان يبداء بتعليم نفسه قبل تعليم غيره و ليكن تاءدييه بسيرته قبل تاءدييه بلسانه و معلّم نفسه و مؤدّبها احقّ بالاجلال من معلّم الناس و مؤدّبهم . بحار / ۲ / ۵۶ ۱۱ فضیلت علما بر شهدا قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : يوزن يوم القيامة مداد العلماء و دم الشهداء فيرجح عليهم مداد العلماء على دم الشهداء . كنز العمال / ۱۲ ۲۸۷۱۵ محبوبيت علما در دلها قال على عليه السلام : العلماء باقون ما بقى الدهر اعيانهم مفقوده و امثالهم فى القلوب موجودة . ۱۳ علما بهترين افراد خصال / ۱۸۶ سئل عن على عليه السلام عن خير الخلق بعد الائمة فقال عليه السلام : العلماء اذا صلحوا . قيل فمن شرار خلق الله بعد ابليس و فرعون و نمرود و بعد المتسمين باء سمائكم قال : العلماء اذا فسدوا هم المظهرون للباطيل الكاتمون للحقايق . احتجاج / ۲ / ۵۱۳

اشاره

قاسم بن محمد بن ابی بکر یکی از فقها و دانشمندان مدینه بود که اتفاق بر دانش او داشتند . شخصی از او سؤ الی کرد گفت : نمی دانم . آن شخص گفت : من به سوى تو آمدم و کسی غیر تو را نمی شناسم . قاسم گفت : نگاه به طول محاسن من و جمعیت فراوانی که اطراف من هستند نکن سو گند به خدا اگر زبانم را قطع کنند بهتر از آن است که بدون علم سخن بگویم ؛ فقال السائل انى جئت اليك لا اعرف غيرك ؟ فقال القاسم لا تنظر الى طول لحيتي و كثرة الناس حولي و الله ما اء حسنه ... و الله لئن يقطع لسانی احبّ الى ان اتكلّم بما لا علم لى به . بحار / ۲ / ۱۲۳

تفقه در دين

تفقه در دین

۱ اهمیت تفقه در دین قال الکاظم علیه السلام: تفقهوا فی دین الله فان الفقه مفتاح البصیره و تمام العبادۀ و السبب الی المنازل الرفیعہ بحار / ۷۸ / ۳۲۱ تفقه در قرآن کریم قال علی علیه السلام: تعلّموا القرآن فأنّه اعحسن الحديث و تفقهوا فيه فانه ربيع القلوب . نهج البلاغه / خطبه ۳۱۱۰ تفقه در دین قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: افّ لکّل مسلم لا يجعل فی کل جمعة یوما یتفقه فی امر دینه و یسأل عن دینه . بحار / ۱ / ۱۷۶ بهترین فقه قال علی علیه السلام: ان افضل الفقه الورع فی دین الله و العمل بطاعته فعلیک بتقوی الله فی سرّ امرک و علانیته . شرح نهج البلاغه / ۶ / ۵۷۱ فقیه حقیقی قال علی علیه السلام: الا اخبرکم بالفقیه حقّ الفقیه؟ من لم یرخصّ الناس فی معاصی الله و لم یقنّظهم من رحمۀ الله و لم یؤمّنهم من مکر الله و لم یدع القرآن رغبۀ عنه الی ما سواه . تحف العقول / ۶۲۰۴ عظمت فقیه قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: فقیه واحد اشدّ علی ابلیس من الف عابد . بحار / ۱ / ۱۷۷ ارتحال فقیه قال علی علیه السلام: اذا مات المؤمن من الفقیه ثلّم فی الاسلام ثلّمۀ لا یسدّها شیء . کافی / ۱/۳۸۸ فقها امنای پیامبران قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: الفقهاء امناء الرسل ما لم یدخلوا فی الدنیا قیل یا رسول الله ما دخولهم فی الدنیا؟ قال: اتباع السلطان فاذا فعلوا ذلک فاحذروهم علی ادیانکم . بحار / ۲ / ۳۶

اشاره

فقاہت در زمان کوتاہ شخصی خدمت پیامبر اکرم رسید و عرض کرد قرآن کریم را به من بیاموزید . هنگامی کہ سورہ مبارکہ زلزال بر او تلاوت شد و بہ آیات (فمن یعمل مثقال ذرۃ خیرا یرہ . . .) رسید عرض کرد: همین مقدار مرا کفایت می کند و از خدمت پیامبر مرخص شد . پیامبر اکرم فرمودند: این شخص فقیہ برگشت . بحار/ ۱۰۷/ ۹۲

عمل

عمل

۱ ضرورت عمل قال علی علیه السلام: لا تکن ممن یرجوا الآخرۃ بغير العمل و یرجوا التوبۃ بطول الامل یحب الصالحین و لا یعمل عملهم . نهج البلاغه / حکمت ۲۱۵۰ مداومت در عمل قال الصادق علیه السلام: العمل الدائم القلیل علی الیقین افضل عند الله من العمل الكثير علی غیر یقین . بحار / ۷۱ / ۳۲۱۴ بهترین عمل قال النبی صلّی الله علیه و آله: افضل الاعمال احزمها بحار / ۷۰ / ۱۹۱ و احبّ الاعمال الی الله حفظ اللسان . نهج الفصاحۃ / ۴۱۴ اخلاص در عمل قال علی علیه السلام: علیک بالاخلاص فأنّ سبب قبول الاعمال و شرف الطاعۃ غرر / ۲/۴۷۹ تلاش در عمل قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: اجتهدوا فی العمل فان قصر بکم ضعف فكفّوا عن المعاصی . اعلام الدین / ۱۵۳۶ ابقا در عمل قال الباقر علیه السلام: الابقاء علی العمل اشدّ من العمل . سفینۃ البحار / ۲ / ۲۷۹ اخفا در عمل قال الرضا علیه السلام: المستتر بالحسنۃ تعدل سبعین حسنۃ . بحار / ۴۷ / ۲/ ۵۱۸ دعوت بہ عمل قال الصادق علیه السلام: کونوا دعاۃ للناس بغير اءلستکم و لا تكونوا دعاۃ بالستکم . سفینۃ البحار / ۲ / ۲۷۸ کیفیت عمل قال الصادق علیه السلام: فی قوله تعالی (لیلوکم اءیکم احسن عملا) لیس یعنی اکثرهم عملا و لکن اصوبکم عملا و انما الاصابۃ خشیۃ الله و النیۃ الصادقۃ . المیزان / ۲۰ / ۱۱ / ۱۰ بهره وری از عمل بعد از مرگ قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: اذا مات الانسان انقطع عمله الا من ثلاث الا من صدقۃ جاریۃ او علم ینتفع بہ او ولد صالح یدعوا له . کنز العمال / ۴۳۶۵۵ ۱۱ پرهیز از اعمال زیان آور قال علی علیه السلام: ایاک و کل عمل ینفر عنک حرّا او یدلّ لک قدرا او یجلب علیک شرّا او تحمل بہ الی القیامۃ وزرا . غرر الحکم / ۲۷۲۷ / ۱۲ عدم اعتماد بہ عمل جز بہ فضل خدا قال رسول الله صلّی الله علیه و آله: اعلموا أنّہ لن ینجو احد منکم بعمله و لا انا الا ان یتغمدنی

الله برحمة منه و فضل . كنز العمال / ۱۳۵۳۱۴ شدت نیاز به عمل در قیامت قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : لو كان لرجل عمل سبعين نبيا لاستقلَّ عمله من شدة ما يرى يومئذٍ یعنی يوم القيامة . بحار / ۷۷ / ۱۴۸۲ کوتاهی در انجام عمل قال علی علیه السلام : من قَصِّرَ فی العمل ابتلی بالهم . نهج البلاغه / حکمت ۱۵۲۷۱ عرضه شدن عمل لما سئل الصادق علیه السلام عن قوله تعالى (و قل اعملوا فیسری الله عملکم و رسوله و المؤمنون) ایانا عنی . بحار / ۲۳ / ۱۶۳۳۷ تجسم عمل در قیامت قال علی علیه السلام : اعمال العباد فی عاجلهم نصب اعینهم فی اجالهم . نهج البلاغه / حکمت ۷

اشاره

الف اتقان در عمل پیامبر اکرم وقتی سعد بن معاذ را دفن کرد قبر او را بسیار محکم نمود بعد فرمود : من می دانم به همین زودی قبر او از بین می رود و لکن خداوند دوست دارد هنگامی که انسان کاری را انجام می دهد کار را درست انجام دهد و محکم کاری نماید . اَنّی لاعلم انه سیلی و یصل الیه البلاء ولكن الله یحب عبدا اذا عمل عملا احکمه . وسائل / ۲ / ۸۸۴ ب برتری یک عمل بر همه ی اعمال در روز خندق هنگامی که حضرت علی علیه السلام عمرو بن عبدود را به قتل رسانید پیامبر اکرم صَلَّى الله علیه و آله به آن حضرت فرمود : لو وزن الیوم عملک بعمل جمیع ائمة محمد لرجح عملک . بحار / ۲۰ / ۲۱۶

حدیث

حدیث

۱ ارزش حدیث قال الباقر علیه السلام : لحدیث واحد تاءخذه عن صادق خیر لك من الدنیا و ما فیها . امالی مفید / ۲۴۲ ارزش راوی حدیث قال الصادق علیه السلام : الراویة للحدیث المتفق فی الدین افضل من اءلف عابد لا فقه و لا رواية . بحار / ۲ / ۳۸ پاداش حفظ حدیث قال الصادق علیه السلام : من حفظ عَنّا اربعین حدیثا من احادیثنا فی الحلال و الحرام بعثه الله یوم القيامة فقیها عالما و لم یعذبه (۹) . خصال / ۴۵۴۲ ارزش فهم حدیث قال الصادق علیه السلام : حدیث تدریه خیر من الف حدیث ترویه . معانی الاخبار / ۵۳ ضرورت تعقل در حدیث قال علی علیه السلام : اعقلوا الخبر اذا سمعتموه عقل رعاية لا عقل رواية فان رواة العلم کثیر و رعاية قليل . نهج البلاغه / حکمت ۶۹۸ معیار صحت حدیث قال الصادق علیه السلام : ما لم یوافق من الحدیث القرآن فهو زخرف . کافی / ۱/۴۹۷ دشوار بودن تحمّل برخی از احادیث قال الصادق علیه السلام : ان حدیثنا صعب مستصعب لا یحتمله الا ملک مقرب او نبی مرسل او عبد امتحن الله قلبه للایمان معانی الاخبار / ۱/ ۸۸۹ نقل به معنا در حدیث عن محمد بن مسلم قال قلت لابی عبدالله اسمع الحدیث منك فایزد و انقص قال : ان كنت تريد معانیه فلا باء . (۱۰) بیان حدیث و زنده نمودن قلب ها قال الصادق علیه السلام : تلاقوا و تحدثوا العلم فانه بالحدیث تجلی القلوب الرائنة و بالحدیث احیاء امرنا فرحم الله من احیی امرنا . بحار / ۱/ ۲۲۰۲ قال الباقر علیه السلام : ان حدیثنا یحیی القلوب و قال منفعته فی الدین اشدّ علی الشیطان من عبادة سبعین الف عابد . بحار / ۲ / ۱۵۱ لزوم انگیزه ی الهی در نقل حدیث قال الصادق علیه السلام : من اراد الحدیث لمنفعة الدنیا لم یکن له فی الاخرة نصیب و من اراد به خیر الا - خرة اعطاه الله خیر الدنیا و الاخرة . کافی / ۱/ ۱۱۸- بیان حدیث به اندازه ظرفیت فکری قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : لاتحدثوا لامتی من احادیثی الا بما تحمله عقولهم . كنز العمال / ۱۰/۲۴۲

اشاره

جابر بن یزید جعفی گوید : از امام باقر علیه السلام ۹۰ هزار حدیث شنیدم که برای کسی بازگو نکردم و در آینده هم بیان نخواهم

کرد . حدثنی ابوجعفر تسعین الف حدیث لم احَدَث بها احدا قَطَّ و لا احَدَث بها احدا به امام باقر علیه السلام عرض کردم بار سنگینی روی دوش من قرار دادید که طاقت آن را ندارم حضرت فرمود : به بیابان برو و گودالی را حفر کن و سر خود را در میان آن قرار بده و بگو حدثنی محمد بن علی بکذا و کذا .

شیطان

شیطان

۱ ضرورت دشمنی با شیطان قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله لابن مسعود و هو يعظه : يا بن مسعود اتَّخَذَ الشَّيْطَانُ عَدُوًّا فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ : (ان الشَّيْطَانُ لَكُمْ عَدُوًّا فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا) . مكارم الاخلاق / ۲ / ۳۵۴ شیطان امام متعصّین قال علی علیه السلام : فافتخر علی آدم بخلقه و تعصّب علیه لاصله فعدوّ الله امام المتعصّبين و سلف المستكبرين الذى وضع اساس العصبية . نهج البلاغه / خطبه ۱۹۲ هواپرستی مایه ی تسلط شیطان قال علی علیه السلام : انّما بدء وقوع الفتن اهواء تتبع فهنا لك يستولى الشيطان على اوليائه . نهج البلاغه / خطبه ۴۵۰ عوامل صیانت از شیطان قال الصادق علیه السلام : قال ابليس خمسة (اشياء) ليس لى فيهن حيله و سائر الناس فى قبضتى من اعتصم بالله عن نية صادقة و اتكلّ عليه فى جميع اموره و من كثر تسبيحه فى ليله و نهاره و من رضى لاختيه المؤمن بما يرضاه لنفسه و من لم يجزع على المصيبة حين تصيبه و من رضى بما قسم الله له و لم يهتم لرزقه . خصال / ۱ / ۲۸۵ مجالست با هواپرستان عامل حضور شیطان قال علی علیه السلام : مجالسة اهل الهوى منسأة للإيمان ومحضرة للشيطان . نهج البلاغه / خطبه ۸۶ لشكر شیطان قال الصادق علیه السلام : ليس لابليس جند اشدّ من النساء و الغضب . تحف العقول / ۳۶۳ توبيخ از پیروان شیطان قال علی علیه السلام : فى ذم اتباع الشيطان اتخذوا الشيطان لامرهم ملاكا و اتخذهم له اشراكا فباض و فرخ فى صدورهم فنظر باعينهم و نطق بالسنتهم نهج البلاغه / خطبه ۸۷ وسوسة شیطان در خواب و بیداری قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله : انّ الشيطان لا يزال يراقب العبد و يوسوس فى نومه و يقظته . سفينة البحار / ۱ / ۶۹۸ شركت با شیطان قال الصادق علیه السلام : من لم يبال ما قال و ما قيل له فهو شرك شيطان و من لم يبال ان يراه الناس مسيئا فهو شرك شيطان و من اغتاب اخاه المؤمن من فهو شرك شيطان من لا- يحضر الفقيه / ۴ / ۴۱۷ شیطان مانع احسان و صله رحم قال الصادق علیه السلام : اذا هم احدكم بخير اوصله فان يمينه و شماله شيطانين فليبادر لا يكفاه عن ذلك . بحار / ۶۸ / ۲۲۴

اشاره

الف امام باقر علیه السلام فرمودند : جمعی از اصحاب پیامبر صَلَّى الله عليه و آله گفتند : یا رسول الله ! ما از صفت نفاق می ترسیم زیرا هنگامی که در محضر شما هستیم شما ما را موعظه می کنید نسبت به دنیا بی رغبت می شویم گویا بهشت و آخرت را می بینیم وقتی به منزل خود بر می گردیم ، حال ما عوض می شود به گونه ای که در حضور شما نبوده ایم . پیامبر صَلَّى الله عليه و آله فرمود : هرگز این تغییر حالت نشانه ی نفاق نیست ، بلکه از وسوسه های شیطان است به خدا سوگند اگر شما همان حالت را نگه می داشتید به مقامی می رسیدید که با ملائکه مصافحه می کردید؛ کلاً آن هده من خطوات الشيطان فیرغبکم فی الدنيا و الله لو تدومون على الحالة التي وصفتم انفسكم لصافحتكم الملائكة و مشتم على الماء . کافی / ۲/۳۱۰ ب هنگامی که پیامبر اکرم صَلَّى الله عليه و آله از دنیا رفت ، شیطان گفت : پیامبر پاکیزه است و نیازی به غسل ندارد . حضرت علی علیه السلام فرمود : دور شو ای دشمن خدا به درستی که پیامبر مرا فرمان به غسل و کفن و دفن داده است ؛ انّ نبیکم طاهر مطهر فادفنه و لا تغسلوه . قال علی علیه السلام : ((اخشاء یاعدوّ الله فانه امرنی بغسله و کفنه و دفنه)) . سفينة البحار / ۱ / ۳۷۷

لباس

لباس

۱ جنس لباس از پنبه قال علی علیه السلام : البسوا ثياب القطن فانّه لباس رسول الله صلّى الله علیه و آله و هو لباسنا . وسائل / ۲ / ۳۵۷

۲- لباس نو ؛ قال الصادق علیه السلام : لا جدید لمن لا خلق له دعائم الاسلام / ۳۲ / ۱۵۸ محبوب بودن لباس سفید قال الصادق علیه السلام : انّ علیّاً کان لا یلبس الاّ البیاض اکثر ما یلبس و یقول فیہ تکفین الموتی . وسائل / ۲ / ۴۳۵۶ عدم شرم از لباس وصله دار و عن علی علیه السلام : انّه لبس ثوبا مرقعا فقیل له فی ذلک فقال لباس الدّون یخضع له القلب . دعائم الاسلام / ۲ / ۱۵۹ لباس رنگین در منزل ؛ قال الباقر علیه السلام : کنا نلبس المعصفر فی البیت . وسائل / ۲ / ۳۵۸ لزوم نظافت در لباس قال الصادق علیه السلام : نقاء الثوب یکبت العدو و غسل الثیاب یدهب الهمّ و الحزن . مستدرک / ۱ / ۲۰۷ لباس زیبا برای نماز عن الحسن بن علی علیه السلام انّه کان اذا قام الی الصلوة لبس اجود ثیابه فقیل له یابن رسول الله ! لم تلبس اجود ثیابک ؟ فقال علیه السلام : انّ الله جمیل یحب الجمال فاتجمل لرّبی . وسائل / ۲ / ۳۳۱ تنوع در لباس عن جعفر بن محمد علیه السلام انّ رجلا- ساءله فقال یابن رسول الله ! هل یعدّ من السرف ان یتخذ الرجل ثیابا کثیرة یتجمل بها و یصون بعضها من بعض ؟ فقال علیه السلام : لا لیس هذا من السرف ان الله عزّ و جلّ یقول : (لینفق ذو سعة من سعته) . جامع احادیث الشیعه / ۱۶ / ۹۷۰۶ پوشیدن لباس خشن و نرم کان لباس ابی محمد العسکری بیاض ناعمة فحسر ذراعیه . فاذا مسح اسود خشن علی جلده . فقال : هذا لله و هذا لکم . سفینه البحار / ۷ / ۵۶۶

۱۰ دعا به هنگام پوشیدن لباس نو اذا لبست ثوبا جدیدا فقل : الحمد لله الذی کسانى من اللباس ما اتجمل به فی الناس اللهم اجعلها ثیاب برکة اسعی فیها لمرضاتک و اعمر فیها مساجدک . جامع احادیث الشیعه / ۱۶ / ۱۱۷۴۱ ممنوع بودن پوشیدن برخی از لباس ها الف لباس نازک و بدن نما؛ قال الصادق علیه السلام : من رقّ ثوبه رقّ دینه . مستدرک / ۱ / ۲۱۰ و اذا لبس الجسد الثوب اللین طغی . دعائم الاسلام / ۲ / ۱۵۹ ب لباس شهرت ؛ قال علی علیه السلام : انّ الله یبغض شهرة اللباس . محجة البیضاء / ۲ / ۲۴ ج لباس برای مباحات ؛ قال رسول الله صلّى الله علیه و آله : من اخذ یلبس ثوبا لیباهی لینظر الناس الیه لم ینظر الله الیه حتی ینزع . کنز العمال / ۴ / ۱۲۰۰ د لباس جنس مخالف ؛ عن الصادق علیه السلام : ... کان رسول الله یزجر الرجل یشبه بالنساء و ینهی المرأة ان تشبه بالرجال فی لباسها . جامع احادیث الشیعه / ۱۶ / ۷۳۳ ه اسراف در لباس ؛ عن اسحاق بن عمار قلت لابی عبدالله ینظر للمؤ من عشرة اقمصته قال : نعم . قلت : عشرين قال : نعم ، و لیس ذلک من السرف انما السرف ان یجعل ثوب صونک ثوب بذلتک . مکارم الاخلاق / ۹۸ و لباس ابریشم برای مرد؛ قال الصادق علیه السلام : لا یلبس الرجل الحریر و الدیاج الاّ فی الحرب . کافی / ۶ / ۴۵۳

اشاره

لباس متناسب با زمان حماد بن عثمان گوید : شخصی به امام صادق علیه السلام عرض کرد : چرا شما همانند پدر خود علی بن ابی طالب علیه السلام لباس زبر و خشن نمی پوشید بلکه لباس نو در تن نموده اید ؟ فرمود : پدرم در زمانی زندگی می کرد که آن لباس مورد انکار جامعه نبود و اگر لباس نو می پوشید مشهور می گشت بنابراین بهترین لباس متناسب با اهل زمان خواهد بود گرچه حضرت مهدی علیه السلام وقتی بیایند به سیره حضرت علی علیه السلام عمل می نمایند . ((فخیر لباس کل زمان لباس اهله غیر ان قائمنا اذا قام لبس ثیاب علیّ و سار بسیره علیّ علیه السلام)) . کافی / ۱ / ۴۱۱

عید

عید

۱ عید حقیقی قال علی علیه السلام : اليوم لنا عید و غدا لنا عید و کل يوم لا يعصى الله فيه فهو يوم عید . مستدرک / حدیث ۶۶۷۹ ۲ عید ولایت عن ابی عبد الله علیه السلام : ... فان الانبياء صلوات الله عليهم كانت تاءمر الاوصياء باليوم الذى كان يقام فيه الوصى ان يُتخذ عيدا . فروع کافی / ۴ / ۳۴۹ عظمت عید غدیر عن الرضا علیه السلام : و ان يوم الغدير بين الاضحى و الفطر و الجمعه كالقمر بين الكواكب ... و هو يوم التهنة يهنىء بعضكم بعضا . يقول الحمد لله الذى جعلنا من المتمسكين بولايه امير المؤمنين و الائمة و هو يوم التسم فى وجوه الناس من اهل الايمان ... و هو يوم الزينة . اقبال الاعمال / ۴۶۴ عید قربان و مغفرت خداوند خطب علی علیه السلام فى عید الضحی ... فقال : ... و ان هذا يوم حرمة عظیمه و برکته ماء موله و المغفرة فيه رجوة فاکثروا ذکر الله تعالى و استغفروه و توبوا اليه انه هو التواب الرحيم . من لا يحضر الفقيه / ۱ / ۵۲۰ عید فطر روز اجتماع مردم قال الرضا علیه السلام : انما جعل يوم الفطر العید ليكون للمسلمين مجتمعا يجتمعون فيه و يبرزون لله عزّ و جلّ فيمجدونه على ما منّ عليهم ... من لا يحضر الفقيه / ۱ / ۵۲۲ عید ، روز پذیرفته شدن اعمال قال علی علیه السلام : انما هو عید لمن قبل الله صيامه و شكر قيامه و کل يوم لا يعصى الله فيه فهو يوم عید . نهج البلاغه / حکمت ۴۲۸ عید نوروز قال علی علیه السلام : نیروزنا کل يوم . من لا يحضر الفقيه / ۳ / ۳۰۰ قال الصادق علیه السلام : اذا كان يوم النیروز فاغتسل و البس انظف ثيابك و تطيب باطيب طيبك و تكون ذلك اليوم صائما . وسائل / ۵ / ۸۸۸ عید و شب زنده داری قال رسول الله صلی الله علیه و آله : من احب ليله العید لم يمت قلبه يوم يموت القلوب . وسائل / ۵ / ۱۳۹ زیبای صورت و سیرت در عید قال زین العابدین علیه السلام : يتزين منكم يوم العید الى غسل و كحل و لیدع ما بلغ ما استطاع و لا يكون احداکم احسن هياء و ارذلکم عملا . مستدرک / ۱۰۶۶۷۰ تزيين عید به اذکار الهی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : زينوا اعيادکم بالتكبير ، زينوا العیدین بالتهليل و التكبير و التحميد و التقديس . كنز العمال / ۲۴۰۹۴ ۲۴۰۹۵

اشاره

امام حسن مجتبی علیه السلام در عید فطری به گروهی برخورد کرد که بازی می کردند و می خندیدند به آن ها فرمود : خداوند متعال ماه رمضان را ماه مسابقه در اطاعت و بندگی خویش قرار داده و گروهی رضایت الهی در پرتو طاعت کسب می کنند و به رستگاری می رسند ، لکن گروهی انجام وظیفه نمی کنند و روز قیامت اهل باطل خسارت می کنند؛ و یخسر فیہ المبطلون . تحف العقول / ۲۳۶

جوان

جوان

۱ نعمت جوانی قال علی علیه السلام : شیئان لا يعرف فضلهما الا من فقدهما الشباب و العافیه . غرر الحکم / ۵۷۶۴ غنیمت شمردن فرصت جوانی قال رسول الله صلی الله علیه و آله : يا اباذر اغتنم خمسا قبل خمس شبابك قبل هرمك و صحتك قبل سقمك و غناك قبل فقرک و فراغك قبل شغلک و حياتك قبل موتك . بحار / ۸۱ / ۱۷۳ تعلیم در جوانی قال علی علیه السلام : العلم فى الصغر كالنقش فى الحجر بحار / ۲۲۴ / ۴۱ تعلیم دانش در جوانی قال الباقر علیه السلام : لو اتيت بشاب من شباب الشيعة لا يتفقه لادبته . و لو اتيت بشاب من شباب الشيعة لا يتفقه لوجعته . بحار / ۱ / ۵۲۱۴ مباهات خداوند به عبادت جوان ان الله تعالى يباهى بالشباب الملائكة يقول : انظروا الى عبدی ترک شهوته من اجلی . كنز العمال / ۶۴۳۰۵۷ كراهت داشتن سلام به زن جوان كان امير المؤمنين يسلم على النساء و كان يكره ان يسلم على الشابة منهن و يقول اتخوف ان تعجبني صوتها فيدخل على اكثر مما اطلب احسن الاجر . بحار / ۴۰ / ۳۳۵ جوان بودن اهل بهشت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : الحسن و الحسين سيدا شباب اهل الجنة و اهل الجنة

کَلِّهِمْ شَبَابَ . بحار / ۴۳ / ۲۹۲ ظهور حضرت مهدی علیه السلام در سن جوانی یطیل الله عمره فی غیبه ... لو خرج القائم علیه السلام ... یرجع الیهם شابا . بحار / ۵۲ / ۳۸۵ پاداش اعمال جوانی در حال مرض و پیری یکتب للمریض الکبیر من الحسنات علی حسب ما کان یعمل فی شبابه و صحته من اعمال الخیر . بحار / ۱۶ / ۳۵۱

اشاره

علاقه ی جوان به حفظ قرآن

حضرت علی علیه السلام جوانی را در حال خیاطی دید که آواز می خواند ، فرمود : ای جوان اگر قرآن بخوانی برای تو بهتر است عرض کرد دوست دارم اما بلد نیستم . حضرت چیزی در گوش او گفت که تمام قرآن در قلب او نقش بست و حافظ کل قرآن کریم شد . بحار / ۴۲ / ۱۷

ب علاقۀ ی جوان به زیبایی

حضرت علی علیه السلام دو پیراهن خریدند و آن که زیباتر بود به قبر هدیه نمودند و فرمودند : زیرا تو جوان و دارای نشاط هستی ؛ انت شاب و لك شرّة الشباب . بحار / ۴۰ / ۳۲۴

رزق

رزق

۱ خداوند ضامن رزق قال علی علیه السلام : عیاله الخلائق ضمن ارزاقهم و قد راقواهم . نهج البلاغه / خطبه ۱۹ ۲ عدم غفلت از رزق مورچه قال علی علیه السلام : انظروا الی النملة فی صغر جثتها و لطافة هیئتها ... مکفول برزقها ... نهج البلاغه / خطبه ۱۸۵ ۳ حکمت و وسعت رزق قال الصادق علیه السلام : ان الله تعالى وسّع فی ارزاق الحمقى ليعتبر العقلاء و یعلموا انّ الدنيا لیس ینالها ما فیها بعمل و لا حيلة . بحار / ۱۰۳ / ۴۳۴ رسیدن رزق بدون گمان قال الصادق علیه السلام : ابی الله عزّ و جلّ الا ان يجعل ارزاق المؤمنین من حیث لا یحتسبون . کافی / ۵ / ۵۸۳ عدم امکان فرار از رزق قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لو انّ ابن آدم فرّ من رزقه کما یفرّ من الموت لا درکه رزقه . مکارم الاخلاق / ۲ / ۳۷۷ ۶ زمان طلب رزق اطلبوا الرزق فیما بین طلوع الفجر . بحار / ۳۴۴ / ۷۹۳ درخواست رزق حلال اللهم ارزقنی رزقا واسعا حلالا طیباً . بحار / ۸۹ / ۳۷۴ ما من دابة الا و هی تساءل کلّ صباح اللهم ارزقنی . بحار / ۶۴ / ۸۲۵ درخواست رزق معنوی الف الفانی ساءلتک ان ترزقنی صیام شهر رمضان . بحار / ۹۱ / ۲۰ ب اللهم ارزقنی الحج و العمرة فی عامی هذا . بحار / ۹۸ / ۱۰۴ ج اللهم ارزقنی فیہ رحمة الایتام . بحار / ۹۸ / ۲۸ د اللهم ارزقنی حبّک و حبّ کل من احبک . بحار / ۸۷ / ۸۲ ه اللهم ارزقنی زیارة نبیک و ولیک امیر المؤمنین . بحار / ۷۶ / ۲۴۱ و من رزقه الله حبّ الا- ثیة ... فقد اصاب خیر دنیا . بحار / ۲۷ / ۹۷۸ موانع رزق الف خواب صبح ؛ نومه الغداء مشؤ و منه تطرد الرزق . بحار / ۸۶ / ۳۰ ب گناه ؛ المؤمن من لیذنب فیحرم به الرزق . بحار / ۷۳ / ۳۵۳ ج نیت گناه ؛ انّ المؤمن من لینوی الذنب فیحرم رزقه . بحار / ۷۱ / ۲۴۷ - عوامل توسعه ی رزق ۱ استغفار قال الصادق علیه السلام : اذا استبطأت الرزق فاکثر من الاستغفار . عیون اخبار الرضا / ۲ / ۴۶ نیکی به خانواده قال الصادق علیه السلام : من حسن بزه باهل بینه زید فی رزقه . بحار / ۶۹ / ۳۴۰۸ خوش خلقی قال علی علیه السلام : فی سعة الاخلاق کنوز الارزاق . بحار / ۷۱ / ۴۹۶ مواسات با برادران دینی قال علی علیه السلام : مواساة الاخ فی الله عزّ و جلّ تزید فی الرزق . غرر

الحکم / ۵۸۰۳ دعا برای برادران دینی قال الباقر علیه السلام : عليك بالدعاء لاخوانك بظهر الغيب فانه يهيل الرزق . بحار / ۷۶ / ۶۰
 ۶ استمرار در طهارت قال رسول الله صلى الله عليه و آله : دم على الطهارة يوسع عليك في الرزق . كنز العمال / ۷۴۴۱۵۴ نیت پاک
 قال على علیه السلام : من حسنت نيته زيد في رزقه . بحار / ۲۱ / ۸۸ صدقه قال على علیه السلام : استنزلوا الرزق بالصدقه . نهج
 البلاغه / حکمت ۹۱۳۷ رعایت امانت قال على علیه السلام : استعمال الامانة يزيد في الرزق . بحار / ۲۲ / ۱۰۵۷ صله رحم من سرّه
 ان ... يبسط في رزقه فليصل رحمه . بحار / ۷۴ / ۱۱۹۱ نشستن در مسجد الجلوس في المسجد ... اسرع في طلب الرزق . بحار / ۱۰
 / ۱۲۹۰ سخن پاکیزه طیب الکلام یزید فی الرزق . بحار / ۷۶ / ۱۳۳۱۸ رعایت بهداشت کسح الفناء یزید فی الرزق . بحار / ۷۴ /
 ۱۵۳ اخذ الشارب و الاظفار ... یزید فی الرزق . بحار / ۸۹ / ۱۴۳۱۵ خوب همسایه داری حسن الجوار یزید فی الرزق . بحار / ۷۴ /
 ۱۵۳ ۱۵ نماز شب صلوة اللیل ... تدرّ الرزق . بحار / ۸۷ / ۱۵۳

اشاره

نکته

انواع مردم نسبت به رزق الف برخی در برابر رزق خداوند حریص هستند؛ فان الرزق لا يسوقه حرص حریص . بحار / ۷۰ / ۱۴۳ ب
 برخی در برابر رزق خداوند قانع هستند؛ من قنع بما رزقه الله فهو من اغنى الناس . بحار / ۷۳ / ۱۷۸ ج برخی در برابر رزق الهی
 راضی هستند؛ اللهم قنّعی بما رزقنی . بحار / ۹۵ / ۴۰۶ و اجعلنی ... بما رزقته قانعا راضيا . بحار / ۹۰ / ۱۷ د برخی در برابر رزق
 الهی شاکر هستند؛ اللهم لك الحمد على ما رزقته من الطعام . بحار / ۹۸ / ۱۰

حزن و اندوه

حزن و اندوه

۱ حزن عامل اصلاح نفس قال الصادق علیه السلام : قراءت فی کتاب علی علیه السلام انّ المؤمن یمسى حزينا و یصبح حزينا و لا یصلحه الاّ ذلك . سفینه البحار / ۱ / ۱۶۸ حزن عامل تکفیر گناه قال رسول الله صلى الله عليه و آله : اذا كثرت ذنوب المؤمن و لم یکن له من العمل ما یکفّر بها ابتلاه الله بالحزن لیکفّر بها عنه . سفینه البحار / ۱ / ۳۶۸ عوامل حزن و اندوه ۱ علاقه به دنیا؛ قال الصادق علیه السلام : الرغبة فی الدنيا تورث الغم و الحزن و الزهد فی الدنيا راحة القلب و البدن . تحف العقول / ۲۳۵۸ - کوتاهی در عمل ؛ قال على علیه السلام : من قصّر فی العمل ابتلى بالهمّ . نهج البلاغه / حکمت ۱۲۷ جزع و فرع ؛ قال على علیه السلام : ایتاک و الجزع فانّه یقطع الامل و یضعف العمل و یورث الهمّ . دعائم الاسلام / ۱ / ۴۲۲۳ گناه ؛ قال رسول الله صلى الله عليه و آله : ربّ شهوة تورث حزنا طويلا . امالی طوسی / ۵۳۳ توجه به امکانات مردم ؛ قال رسول الله صلى الله عليه و آله : من رمى ببصره الى ما فی ید غیره کثر همّه و لم یشف غیضه . بحار / ۷۷ / ۴۱۱۶ راه از بین بردن حزن و اندوه ۱ استغفار؛ قال النبی صلى الله عليه و آله : من اکثر الاستغفار جعل الله من کلّ همّ فرجا و من کلّ ضیق مخرجا و رزقه من حیث لا یحتسب . اعلام الدین / ۲۹۴ یقین ؛ قال على علیه السلام : نعم طارد الهموم یقین . بحار / ۷۷ / ۳۱۱۲ زیاد گفتن ذکر لا حول و لا قوة الا بالله ؛ قال الصادق علیه السلام : اذا حزنک امر من سلطان او غیره فاکثر من قول لا- حول و لا- قوة الا بالله فانّها مفتاح الفرج و کثر من کنوز الجنة . بحار / ۷۸ / ۲۰۱۵ نظافت و پاکیزگی ؛ قال على علیه السلام : غسل الثياب یذهب بالهمّ و الحزن . بحار / ۸۴ / ۷۶

اشاره

مردی به خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله رسید و گفت: من ثروتمند بودم اکنون فقیر شده ام، سالم بودم اکنون مریض هستم، محبوب مردم بودم اکنون مورد خشم آنان هستم و از هر سو غم و اندوه مرا فرا گرفته است، از صبح تا شب برای طلب رزق تلاش می کنم چیزی به دستم نمی رسد، گویا نامم در دفتر تقسیم ارزاق، محو شده است. پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: گویا عواملی را که غم آور است مرتکب شدی. او عرض کرد عوامل حزن آور چیست؟ حضرت فرمودند: گویا ایستاده شلوار می پوشی یا ناخن هایت را با دندان هایت می گیری یا با لباس خود صورتت را خشک می کنی او پاسخ داد: بلی این چنین است.

بحار / ۷۶ / ۲۳

حلال و حرام

حلال و حرام

۱ ضرورت طلب حلال قال رسول الله صلی الله علیه و آله: طلب الحلال فريضة على كل مسلم و مسلمة. بحار / ۱۰۳ / ۲۹ فضیلت طلب حلال قال رسول الله صلی الله علیه و آله: العبادَةُ عشرةُ اجزاء تسعةُ اجزاء في طلب الحلال. بحار / ۱۰۳ / ۹ و العبادَةُ سبعون جزءً و اءفضلها طلب الحلال. سفينة البحار / ۱ / ۲۹۸ طلب حلال نظير جهاد در راه خدا قال رسول الله صلی الله علیه و آله: الشاخص في طلب الرزق الحلال كالمجاهد في سبيل الله. سفينة البحار / ۱ / ۲۹۸ رابطه ی رزق حلال با نورانیت قلب قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من اكل الحلال اربعين يوما نور الله قلبه. سفينة البحار / ۱ / ۲۹۹ آسان تر بودن جهاد از طلب حلال قال الصادق عليه السلام: ... يامصادف مجادله السيوف اهون من طلب الحلال. کافی / ۵ / ۱۶۱ آثار طلب حلال الف استغفار فرشتگان برای انسان؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من اكل الحلال قام على رءسه ملك يستغفر له حتى يفرغ من اكله. سفينة / ۱ / ۲۹۸ ب گشوده شدن درهای بهشت؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من بات كالأ من طلب الحلال بات مغفورا له. بحار / ۱۰۳ / ۷۲ برتری ترك حرام از دو هزار ركعت نماز قال رسول الله صلی الله علیه و آله: ترك لقمة حرام احب الى الله من صلوة الفی ركعة تطوعا. تنبيه الخواطر / ۲ / ۱۲۰-۸ دوری از حرام نشانه ورع قال الباقر عليه السلام: يقول الله تعالى يا بن آدم اجتنب ما حرمت عليك تكن من اورع الناس تحف العقول / ۳۴۰-۹ پرهیز از حرام مایه قرب الهی یا موسی ما تقرّب الی المتقرّبون بمثل الورع عن محارمی ... کافی / ۱۰۳ / ۱۰۳ آثار حرام خوری ۱ فقر و تنگدستی؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من كسب مالا من غير حلّه افقره الله. بحار / ۱۰۳ / ۲۵ گرفتاری و رنج؛ عن ابی عبدالله عليه السلام: من كسب مالا في غير حلّه سلطه الله عليه البناء و الطین و الماء. سفينة البحار / ۱ / ۲۹۸ بی اثر شدن عبادت؛ قال رسول الله صلی الله علیه و آله: العبادَةُ مع اكل الحرام كالبناء على الرمل و قيل على الماء. بحار / ۱۰۳ / ۱۱۶ پاداش ترك مال حرام قال الصادق عليه السلام: ثلاث من كنّ فيه روجه الله من الحور العين كيف شاء كظم الغيظ و الصبر على السيوف لله عزّ و جلّ و رجل اشرف على مال حرام فتركه لله عزّ و جلّ. سفينة البحار / ۱ / ۵۱۲

اشاره

مهدی عباسی سومین خلیفه ی بنی عباس به شریک بن عبدالله نخعی گفت: یکی از سه کار را قبول کن؛ منصب قضاوت، تعلیم فرزندان، خوردن طعام. او سومی را انتخاب کرد متصدی آشپزخانه گفت: ای امیر! این شخص هرگز رستگار نخواهد شد بعد از صرف غذا آن دو کار دیگر را نیز پذیرفت. روزی برای گرفتن حقوقش حواله ای به او دادند که از صراف بگیرد، وقتی مراجعه کرد گفت: باید نقد پردازی، آن شخص گفت: مگر لباس قیمتی به من فروخته ای که این قدر سخت می گیری؟! در جواب

گفت: به خدا سوگند با ارزش تر از لباس یعنی دینم را فروخته ام. مروج الذهب / ۳ / ۳۲۰

آثار چهل

آثار چهل

۱ اثر چهل روز اخلاص قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: ما اخلص عبد الله عزَّوجلَّ اربعين صباحا الا جرت ينابيع الحكمة من قلبه على لسانه. بحار / ۷۰ / ۲۴۲ اثر چهل روز غذای حلال قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: من اكل الحلال اربعين يوما نور الله قلبه... و من اكل حراما لم يقبل الله منه صرفا ولا عدلا. بحار / ۱۰۳ / ۱ / ۳۶ اثر دعا برای چهل برادر ایمانی عن ابی عبدالله عليه السلام: من قدّم اربعين رجلا- من اخوانه فدعا لهم ثم دعا لنفسه استجيب له فيهم و في نفسه. وسائل / ۴ / ۱۱۵ اثر حفظ چهل حدیث عن ابی عبدالله عليه السلام: من حفظ اربعين حدیثا من احاديثنا في الحلال و الحرام بعثه الله يوم القيامة فقيها عالما و لم يعذب. خصال / ۱۵۰ / ۵ اثر راهنمایی ناتوان به اندازه ی چهل قدم قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: من قاد الاعمى اربعين خطوة غفر له ما تقدم من ذنبه. نهج الفصاحة / ۶۵۲۷ حدوث بلا در هر چهل روز برای مؤ من قال الصادق عليه السلام: المؤ من لا يمضى عليه اربعون ليلة الا عرض له امر يحزنه يذكر به. کافی / ۲ / ۷۲۵۴ اثر چهل سفر حج عن عبد الصالح عليه السلام: من حجّ اربعين حجة قيل له اشفع فيمن احببت... خصال / ۲ / ۵۴۸ اثر چهل روز احتکار قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: من جمع طعاما يتربص به الغلاء اربعين يوما فقد برىء الله و برىء الله منه. سفينة البحار / ماده حكر ۹ اثر نخوردن گوشت در چهل روز من مضى به اربعون صباحا لم ياء كل اللحم ساء خلقه. بحار / ۶۶ / ۱۰۷۹ چهلهمسایه قال على عليه السلام: حريم المسجد اربعون ذراعا و الجوار اربعون دارا من اربعة جوانبها. خصال / ۱۱۵۴۴ مراقبت بر اعمال بعد از سن چهل اذا اتت على الرجل اربعون سنة قيل له خذ حذرك فانك غير معذور. کافی / ۲ / ۴۵۵۵ سخت گرفتن فرشتگان بعد از سن چهل قال الصادق عليه السلام: انّ العبد لفي فسحة من امره ما بينه و بين اربعين سنة فاذا بلغ اربعين سنة اوحى الله عزَّ و جلَّ الى ملائکته انّی قد عمّرت عبدی عمرا (وقد طال) فغلظا و شدّدا و تحفظا و اکتبا عليه قليل عمله و كثيره و صغيره و كبيره. خصال / ۱۳۵۴۵ استجابت دعای موسی بعد از چهل سال کان بین قوله تعالى: اجيبت دعوتكما و بین اخذ فرعون اربعون سنة. بحار / ۴۰ / ۱۳

اشاره

امام صادق عليه السلام فرمودند: هرگاه مؤ من از دنیا برود و به جنازه او چهل نفر از اهل ایمان شرکت کنند و بگویند خدایا ما جز خیز از او چیزی نمی دانیم و تو آگاه تر از ما هستی. خداوند می فرماید: گواهی شما را پذیرفتم و گناهان او را که شما نمی دانید، مورد آمرزش قرار دادم. خصال ۵۳۸

بیماری

بیماری

۱ مریض و عبادت قال الباقر عليه السلام: سهر ليلة من مرض او وجع افضل و اعظم اجرا من عبادة سنة فروع کافی / ۳ / ۱۱۴ و حمی ليلة تعدل عبادة سنة. فروع کافی / ۳ / ۱۱۵ ارزش کتمان مرض از مردم قال رسول الله صَلَّى الله عليه و آله: من كنوز البرّ كتمان المصائب و الامراض و الصدقة. مستدرک / ۲ / ۶۸۳ عدم جواز کتمان مرض از طیب قال على عليه السلام: من كتم الاطباء مرضه خان بدنه. غرر الحكم / ۵۴۵۸ قال الصادق عليه السلام:... ان المرض على وجوه شتى مرض بلوى و مرض عقوبة و مرض جعل

عله للفناء . احتجاج / ۲ / ۲۲۵ معالجه ی مرض تب قال النبی صلی الله علیه و آله : الحمی من فیح (حرارت) جهنم فسبّخوها بالماء . مجمع البیان / ۱۰ / ۳۷۶ حکمت بیماری قال ابن عباس : لما علم الله ان اعمال العباد لا تنفی بذنوبهم خلق الامراض لیکفر عنهم به السّیئات . مستدرک / ۱ / ۷۸۰ حکمت بیماری کودک قال علی علیه السلام : فی المرض یصیب الصّبی قال کفّارة لوالدیه . ثواب الاعمال / ۴۳۲ معنای شکایت از بیماری قال الصادق علیه السلام : لیست الشکایة ان یقول الرجل مرضت البارحة او وعکت البارحة و لكنّ الشکایة ان یقول بلیت بما لم یبل به احد . بحار / ۸۱ / ۲۰۲ آثار بیماری قال رسول الله صلی الله علیه و آله : ساعات المرض یدهب ساعات الخطایا و قال رسول الله صلی الله علیه و آله ساعات السقم یمحو الذنوب . مستدرک / ۱ / ۸۱ نهج الفصاحة / ۳۶۴ قال الرضا علیه السلام : المرض للمؤ من تطهیر و رحمة و للکافر تعذیب و لعنة . مستدرک سفینه / ۹ / ۳۶۸ ناله ی بیمار قال رسول الله صلی الله علیه و آله : یکتب انین المریض حسنات ما صبر فان جزع کتب هلو عا لا اجر له . مستدرک / ۱ / ۱۱۷۹ عیادت مریض از بهترین اعمال قال السّجاد علیه السلام : عن ابيه عن علی ابن ابی طالب علیه السلام : من احسن الحسنات عیادة المریض . مستدرک / ۱ / ۱۲۸۳ پاداش عیادت مریض قال رسول الله صلی الله علیه و آله : عائد المریض یمحو فی الرحمة . کنز العمال / ۲۵۱۴۱ قال الصادق علیه السلام : من عاد مریضا شیعه سبعون الف ملک یمسحون له حتی یرجع الی منزله . کافی / ۳ / ۱۲۰ حکمت در عیادت قال رسول الله صلی الله علیه و آله : عودوا المریضی و اتبعوا الجنائز یدکرکم الاخرة . کنز العمال / ۱۴۲۵۱۴۳ ادب در عیادت قال الصادق علیه السلام : العیادة قدر فواق ناقة او حلب ناقه . کافی / ۳ / ۱۱۸ صدقه دادن بیمار یستحب للمریض ان یعطى السائل بیده و یاءمر السائل ان یدعوا له . بحار / ۲۰۹ / ۷۸۱۶ دعا برای شفای بیمار عن ابی عبدالله علیه السلام قال : تضع یدک علی راس المریض ثم تقول بسم الله و بالله و من الله و الی الله و ماشاء الله و لا حول و لا قوّة الا بالله ثم تقرأ آیه الكرسي و أمّ الكتاب و المعوذتین و قل هو الله احد و عشر آیات من یس ثم تقول اللهم اشفه بشفائك و داوه بدوائک و عافه من بلائک و تساءله بحق محمد و آل محمد صلوات الله علیه و علیهم اجمعین . بحار / ۹۵ / ۱۶ / ۱۷ استشفای اهل بیت علیهم السلام قال الرضا علیه السلام : اذا نزلت بکم شدّة فاستعینوا بنا علی الله و هو قول الله (و لله الاسماء الحسنی فادعوه بها) . اعراف / ۱۸۰ / بحار / ۹۱ / ۱۸۵ استشفای از تربت امام حسین علیه السلام قال الصادق علیه السلام : طین قبر الحسین علیه السلام شفاء من کلّ داء فاذا اكلته فقل بسم الله و بالله اللهم اجعله رزقا واسعا و علما نافعا و شفاء من کلّ داء انک علی کلّ شیء قدير . بحار / ۹۲ / ۳۴ / ۱۹ پرستاری از بیمار قال النبی صلی الله علیه و آله : من قام علی مریض یوما و لیلۃ بعثه الله مع ابراهیم خلیل الرحمن فجاز علی الصراط کالبرق اللامع . مستدرک / ۱ / ۲۰۶ استجابت دعای بیمار برای عیادت کننده قال الصادق علیه السلام : من عاد مریضا فی الله لم یسأل المریض للعائد شیئا الا استجاب الله له . محجة البیضاء / ۳ / ۴۱۱

اشاره

الف احنف بن قیس گوید : روزی به عمویم صعصعه از درد دل خود شکایت کردم او مرا سرزنش کرد و گفت : پسر برادر وقتی که یک نوع ناراحتی پیدا می کنی ، برای مردم بازگو نکن . زیرا مردم از دو دسته خارج نیستند یا دوست تو هستند ناراحت می شوند یا دشمن تو ... خوشحال می گردند ، پسر برادرم درد خود را برای کسی بگو که بتواند مداوا کند . پسر برادرم یکی از چشم هایم چهل سال است که نابیناست هیچ فردی حتی همسرم اطلاع ندارد . الکنی و الالقاب / ۲ / ۱۳ ب پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند : خداوند به فرشتگان می فرماید : برای بنده ام تا وقتی که بیمار است مثل آنچه که در حال سلامتی از کارهای نیک در شبانه روز انجام می داد بنویسد . نور الثقلین / ۵ / ۶۸ ج شخصی به نام رُمیله مریض شد در روز جمعه مرض او کمتر شد و در نماز جمعه شرکت کرد . حضرت امیرالمؤمنین بعد از نماز وقتی او را دیدند ، فرمودند : ای رمیله هیچ مؤمنی مریض نمی شود مگر آنکه ما به واسطه بیماری او مریض می شویم و محزون نمی شود مگر آنکه ما به واسطه او محزون می گردیم و دعائی نمی

کند مگر آنکه ما برای اجابت دعای او آمین می گوئیم و سکوت نمی کند مگر آنکه ما برای او دعا می کنیم . یا رُمیله لیس من مؤ
من یمرض الا مرضنا بمرضه و لا یحزن الا حزنا بحزنه و لا یدعوا الا امنا لدعائه و لا یسکت الا دعونا له . سفینه ۳/۴۰۸ الحمد لله ربّ
العالمین